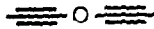

श्रीहेमचन्द्राऽऽनन्दग्रन्थावधि ग्रन्थरत्नम् ।

कलिकालसर्वज्ञविरचिता-

श्रीहेमचन्द्रकृतिकुसुमावली ।

राजनगर वास्तव्य स्व श्रेष्ठिवर्य-

नेमचन्द्र पोपटलाल (ज्योरा) द्रव्यसाहाय्येन

- प्रकाशिका -

मालवदेशान्तर्गतउज्जैननगरस्था

'श्री ऋषभदेवजी छगनीरामजी'

नाम्नी जैन श्वेताम्बर संस्था.

वी स २४६९. वि सं १९९९ इ स १९४३

“श्री शारदा मुद्रणालये” तदधिपतिना देवचन्द्रात्मजेन
पण्डितहीरालालेन मुद्रितम्, पानकोरनाक्ष, भमदावाद

पण्यम्-सार्द्धमेकरुप्यकम्

स्व. शेट्ठी-

नेमचंद पोपटलाल वोरा,
(सी के वोरानी कंपनीवाळा)

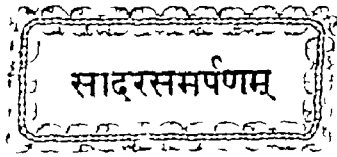
। उपोद्घातः ।

अस्ति खलु सर्वासाम् भाषाणामाद्यजननी विबुधभारती ।
 तत्र च सर्वथैवोपयुज्यमान मन्दामन्दमतिसाधारण शब्दानु-
 शासन लिङ्गानुशासन काव्यानुशासनादि च भगवता कलि-
 कालसर्वज्ञेनाऽऽचार्यहेमचन्द्रेण व्यरचि । तच्चेद सर्वं मूलमात्र
 स्व श्रेष्ठिवर्यं नेमचद्र पोपटलाल महाशयसद्द्रव्यसाहाय्येन
 प्रकाश्यमानमस्माभि शिशूनामभ्याससौकर्ययिति विज्ञापयति

२ श्री ऋषभदेवजी छगनीसमजी ~~गोपी~~ सस्था ।

विषयानुक्रमः

पृष्ठ	विषय	पृष्ठ	विषय
१-१९०	प्रथमाध्यायत उणादिना सह सप्तमाध्यायप- र्यन्तम् ।	१९७-२०४	न्यायसंग्रह ।
१९१-१९२	अनुबन्धफलम् ।	२०५-२४	लिङ्गानुशासनम् ।
१९२	वृत्तगणफलम् ।	२२५-४०	काव्यानुशासन- सूत्राणि ।
१९२-१९४	अनिद्कारिका ।	२४१	अन्ययोगव्य० द्वात्रिंशिका ।
१९४ १६	संग्रहश्लोका ।		अयोगव्य० द्वात्रिंशिका ।

प्रान्मरणीय परम पूय आगमोद्धारक आचार्यदेवेश-
श्री १००८ आनन्दमागरसूरीश्वरजीने

आपश्रीनी शासनसरक्षक-शासनहितवर्धक मानसिक-
वाचिक अने कायिक प्रवृत्तिओथी आजे समस्त जैनशासन
ऋणी वन्द्यु छे, तेमज आपश्रीना अनेकानेक उपकारोथी
उपकृत यथेल आपश्रीना विद्वान् जिप्यरत्न श्री सिद्धचक्र
आराधक समाज तथा श्री नवपद आराधक समाज आदि
सस्था सस्थापक पन्यासप्रवर श्री चन्द्रसागरजी महा-
राजजीनी खास प्रेरणाथी आपश्रीना चरणकमलमा आ
ग्रन्थरत्न समर्पण करी पठन करनाराओ व्याकरण-
विभागना वधु रसिक वने एवा आशीर्वादिनी अभिलाषा
साथे विरमीए छीए

लि०

श्री ऋषभदेवजी छगनरामजीनी पेढी
उजैन (मालवा)

कलिकालसर्वज्ञ श्रीहेमचन्द्राचार्यविरचितानि-
श्रीसिद्धहेमचन्द्रशब्दानुशासनसूत्राणि।

प्रथमोऽध्यायः ।

प्रथम पाद ।	९ अंअः अनुस्वार-
१ अँर्ह ।	विसर्गौ ।
२ सिद्धिः स्याद्वादात्	१० कादिव्यञ्जनम् ।
३ लोकात् ।	११ अपञ्चमान्तस्थो
४ औदान्ताः स्वराः ।	धुद् ।
५ एकद्वित्रिमात्रा	१२ पञ्चको वर्गः ।
ह्रस्वदीर्घप्लुताः ।	१३ आद्यद्वितीयशष-
६ अनवर्णा नामी ।	सा अघोषाः ।
७ लृदन्ताः समानाः ।	१४ अन्यो घोषवान् ।
८ एऐओऔ सन्ध्य-	१५ यरलवा अन्तस्थाः
क्षरम् ।	१६ अंअः (क) (पश-

- ‘पसा ङिट् ।
- १७ तुल्यस्थानास्यप्र-
यत्नः स्व ।
- १८ स्यौजसमौजस्ता-
भ्यांभिसेडभ्यां-
भ्यसूडसिभ्यांभ्य
सूडसोसांडो-
स्तुपां त्रयी त्रयी
प्रथमादिः ।
- १९ स्त्यादिर्विभक्तिः ।
- २० तदन्तं पदम् ।
- २१ नाम सिदय्व्यञ्जने
- २२ नं क्ये ।
- २३ न स्तं मत्वर्थे ।
- २४ मनुर्नभोऽङ्गिरो-
वति ।
- २५ वृत्त्यन्तोऽसपे ।
- २६ सविशेषणमा-
ख्यातं वाक्यम् ।
- २७ अघातुविभक्ति-
वाक्यमर्थवन्नामा
- २८ शिर्षुट् ।
- २९ पुंस्त्रियोःस्यमौजस् ।
- ३० स्वरादयोऽव्ययम् ।
- ३१ चादयोऽसत्त्वे ।
- ३२ अधण्तस्वाद्या-
शसः ।
- ३३ विभक्तिथमन्तत-
साद्याभाः ।
- ३४ वत्तस्थाम् ।
- ३५ त्वातुमम् ।
- ३६ गतिः ।
- ३७ अप्रयोगीत् ।
- ३८ अनन्तः पञ्चम्याः
प्रत्ययः ।
- ३९ इत्यतु संख्यावत् ।
- ४० बहुगणं भेदे ।
- ४१ कसमासेऽध्यर्द्धः ।
- ४२ अर्द्धपूर्वपदः पूरणः ॥

द्वितीय पाद ।

- १ समानानां तेन दीर्घः ।
 २ ऋलृति ह्रस्वो वा ।
 ३ लृत्त रृलृ ऋलृभ्यां वा ।
 ४ ऋनो वा तौ च ।
 ५ ऋस्तयोः ।
 ६ अवर्णस्येवर्णादि-
 नैदोदरल् ।
 ७ ऋणे प्रदशार्णवस-
 नकम्बलवत्सरव-
 त्सतरस्याद् ।
 ८ ऋते तृतीयासमासे
 ९ ऋत्यारूपसर्गस्य ।
 १० नाम्नि वा ।
 ११ लत्याल्वा ।
 १२ ऐदौत्सन्ध्यक्षरैः ।
 १३ ऊटा ।
 १४ प्रस्यैषैष्योढोढ्यूहे
 स्वरेण ।
 १५ स्वैरस्वैर्यक्षौहि-
 ण्याम् ।
 १६ अनियोगे लृगेवे ।
 १७ वौष्ठीतौ समासे ।
 १८ ओमाङि ।
 १९ उपसर्गस्यानिणे-
 धेदोति ।
 २० वा नाम्नि ।
 २१ हवर्णादेरस्वे स्वरे
 यवरलम् ।
 २२ ह्रस्वोऽपदे वा ।
 २३ एदौत्स्य्यात् ।
 २४ ओदौत्सवाब् ।
 २५ यक्धे ।
 २६ ऋतो रस्तद्धिते ।
 २७ एदोतः पदान्तेऽस्य
 लृक् ।

२८ गोनमिन्घवोऽक्षे ।

२९ स्वरे चाऽनक्षे ।

३० इन्द्रे ।

३१ वात्यऽसन्धिः ।

३२ प्लुतोऽनितौ ।

३३ इ ३ वा ।

३४ ईदूढेदूद्विवचनम् ।

३५ अदो मुमी ।

३६ षादिः स्वरो ऽनाड् ।

३७ ओदन्तः ।

३८ सौ नवेतौ

३९ ऊं चोञ् ।

४० अञ्चर्गात् स्वरे वो
ऽसन् ।

४१ अहउवर्णस्यान्तेऽनु
नासिकोऽनीनादेः ।

तृतीय पाद ।

१ तृतीयस्य पञ्चमे ।

२ प्रत्यये च ।

३ ततो हश्चतुर्थः ।

४ प्रथमादधुटि शदछः

५ रः कखपफयोः

ःक) (पौ ।

६ शषसे शपसं वा ।

७ चटते सद्विनीये ।

८ नोऽप्रशानोऽनुस्वा-

रानुनासिकौ च

पूर्वस्याधुटपरे ।

९ पुमोऽशिष्यघोषे

ऽख्यागिरः ।

१० नूनः पेषु वा ।

११ द्विः कानः कानि सः ।

१२ स्सटि समः ।

१३ लृक् ।

१४तौ मुमो व्यञ्जने स्वी ।

१५ मनयवलपरे हे ।

१६ सञ्जाद् ।

- १७ ह्रणोः कटावन्तौ
शिष्टि नवा ।
- १८ इनः सः त्सोऽञ्चः ।
- १९ नः शि ष्च् ।
- २० अतोऽति रोरुः ।
- २१ घोषवति ।
- २२ अवर्णभोभगोऽ-
घोर्लुगसन्धिः ।
- २३ व्योः ।
- २४ स्वरे वा ।
- २५ अस्पष्टाववर्णात्त्व-
लुञ्जि वा ।
- २६ रोर्यः ।
- २७ ह्रस्वान्ङणनो द्वे ।
- २८ अनाहमाडो
दीर्घाद्वा छः ।
- २९ प्लुताद्वा ।
- ३० स्वरेभ्यः ।
- ३१ ह्रदिर्ह्रस्वरस्यानु नवा
- ३२ अदीर्घाद्विरामैक-
व्यञ्जने ।
- ३३ अज्वर्गस्यान्तस्थात्
- ३४ ततोऽस्याः ।
- ३५ शिष्टः प्रथमद्विती-
यस्य ।
- ३६ ततः शिष्टः ।
- ३७ न रात्स्वरे ।
- ३८ पुत्रस्यादिनपुत्रा-
दिन्याकोशे ।
- ३९ म्नां ध्रुवर्गोऽन्त्यो-
ऽपदान्ते ।
- ४० शिङ्हेऽनुस्वारः ।
- ४१ रो रे लृग्दीर्घश्चा-
दिदुतः ।
- ४२ हस्तद्वे ।
- ४३ सहिवहेरोच्चाऽव-
र्णस्य ।
- ४४ उदः स्यास्तम्भः सः

- ४५ तदः सेः स्वरे
पादार्था ।
- ४६ एतदञ्च व्यञ्जने
ऽनग्रञ्जममासे ।
- ४७ व्यञ्जनात्पञ्चमा-
न्तस्थायाः सरूपे
वा ।
- ४८ धुटो धुटि स्वे वा ।
- ४९ तृतीयस्तृतीयचतुर्थे
५० अघोपे प्रथमो-
ऽशिष्टः ।
- ५१ विरामे वा ।
- ५२ न सन्धिः ।
- ५३ रः पदान्ते विस-
र्गस्तयोः ।
- ५४ ख्यागि ।
- ५५ शिष्ट्यघोषात् ।
- ५६ व्यत्यये लुग्वा ।
- ५७ अरोः सुपि रः ।
- ५८ वाहर्पत्यादयः ।
- ५९ शिष्ट्याद्यस्य
द्वितीयो वा ।
- ६० तवर्गस्य श्रवर्गष्ट
वर्गाभ्यां योगे
चटवर्गौ ।
- ६१ सस्य शपौ ।
- ६२ न शात् ।
- ६३ पदान्ताहवर्गादि-
नाम्नगरीनवतेः ।
- ६४ षि तवर्गस्य ।
- ६५ लि लौ ।
- चतुर्थं पाद ।
- १ अत आः स्यादौ
जस्भ्याम्ये ।
- २ भिस ऐस् ।
- ३ इदमदसोऽक्येव
- ४ एद्वहुस्भोसि ।

- ५ टाडसोरिनस्यौ । १९ टौस्येत् ।
 ६ डेडस्योर्यातौ । २० औता ।
 ७ सर्वादिः स्मैस्मातौ । २१ ह्रदुतोऽस्त्रेरीदृत् ।
 ८ डेः स्मिन् । २२ जस्येदोत् ।
 ९ जस इः । २३ डित्यदिति ।
 १० नेमार्द्धप्रथमचरम- २४ टः पुंसि ना ।
 तयायाल्पकति- २५ डिडौ ।
 पयस्य वा । २६ केवलसखिपतैरौ ।
 ११ द्वन्द्वे वा । २७ न ना डिडेत् ।
 १२ न सर्वादिः । २८ स्त्रियां डितां वा
 १३ तृतीयान्तात्पूर्वा- २९ दैदासदासदाम् ।
 वर योगे । ३० स्त्रीदृत् ।
 १४ तीयं डित्कार्ये वा । ३१ वेयुवोऽस्त्रियाः ।
 १५ अवर्णस्यामः साम् । ३२ आमो नाम् वा ।
 १६ नवभ्यः पूर्वभ्य ३३ इस्वापश्च ।
 इस्मात्स्मिन्वा । ३४ संख्यानां ष्णाम् ।
 १७ आपो डितां यैया- ३५ त्रेस्त्रयः ।
 स्यात्स्याम् । ३६ एदोद्भ्यां डसि-
 १८ सर्वदिर्दस्पृष्ट्वाः । ३७ डसो रः ।

- ३६ त्रिनिखीतीय उर् । ४९ शसोऽता सश्च
 ३७ क्रतो डुर् । नः पुसि ।
 ३८ तृस्वमृनप्तृनेष्टृत्व ५० संख्यासायवेरह्व-
 ष्टृक्षत्तृहोतृपोतृप्र- स्याहन् डौ वा ।
 शास्त्रो घुट्यार् । ५१ निय आम् ।
 ३९ अडौ च । ५२ वाष्टन आः स्यादौ ।
 ४० मातुर्मातः पुत्रेऽहं ५३ अष्टऔर्जस्रशसोः ।
 सिनाऽऽमन्थे । ५४ इतिष्णः सख्याया
 ४१ ह्रस्वस्य गुणः । लुप् ।
 ४२ एदापः । ५५ नपुसकस्य शिः ।
 ४३ नित्यदिद्विस्वरा- ५६ औरी ।
 म्बार्थस्य ह्रस्वः । ५७ अतः स्यमोऽम् ।
 ४४ अदेतः स्यमोऽलृक् । ५८ पञ्चतोऽन्यादेरनेक-
 ४५ दीर्घहयाव्यञ्ज- तरस्य दः ।
 नात्सेः । ५९ अनतो लुप् ।
 ४६ समानादमोऽतः । ६० जरसो वा ।
 ४७ दीर्घो नाम्यतिस्र- ६१ नामिनो लुग्वा ।
 चतसृपूः । ६२ वान्यतः पुमांष्टादौ
 ४८ नुर्वा । स्वरे ।

६३ दध्यस्थिसक्ध्य-
क्षणोऽन्तस्थान् ।

६४ अनामस्वरे
नोऽन्तः ।

६५ स्वराच्छौ ।

६६ धुदां प्राक् ।

६७ लो वा ।

६८ घुटि ।

६९ अचः ।

७० ऋदुदितः ।

७१ युज्रोऽसमासे ।

७२ अनडुहः सौ ।

७३ पुंसोः पुमन्स् ।

७४ ओत औः ।

७५ आ अमृशसोऽता ।

७६ पथिन्मथिन्नुक्षः
सौ ।

७७ एः

७८ धो न्स् ।

७९ इन् डीस्वरे लृक् ।

८० वोशनसो नश्चा-
मन्त्ये सौ ।

८१ उतोऽनडुच्चतुरो
वः ।

८२ वाः शेषे ।

८३ सख्युरितोऽशावैत् ।

८४ ऋदुशनस्पुरुदंशो-
ऽनेहसश्च सेर्डाः ।

८५ नि दीर्घः ।

८६ न्स्महतोः ।

८७ इन्हनपूषार्थम्णः
शिष्योः ।

८८ अपः ।

८९ नि वा ।

९० अभ्वादेरत्वसः सौ ।

९१ कुशस्तुनस्तृच्
पुंसि ।

९२ टादौ स्वरे वा ।

९३ स्त्रियाम् ।

द्वितीयोऽध्यायः ।

प्रथम पाद ।	१४ तुभ्यंमह्यं डया ।
१ त्रिचतुरस्तिस्तृचतस्तृ स्यादौ ।	१५ तवमम डसा ।
२ ऋतो रः स्वरेऽनि ।	१६ अमौ मः ।
३ जराया जरस्वा ।	१७ शसो नः ।
४ अपोद्भे ।	१८ अभ्यम् भ्यसः ।
५ आ रायो व्यञ्जने ।	१९ डसेश्चाद् ।
६ युष्मदस्मदोः ।	२० आम आकम् ।
७ टाड्योसि यः ।	२१ पदाद्युग्विभक्त्यै- कवाक्ये वस्नसौ बहुत्वे ।
८ शेषे लृक् ।	२२ द्वित्वे वाम्नौ ।
९ मोर्वा ।	२३ डेडसा ते मे ।
१० मन्तस्य युवावौ द्वयोः ।	२४ अमा त्वा मा ।
११ त्वमौ प्रत्ययोत्तर- पदे चैकस्मिन् ।	२५ असदिवामन्त्यं पूर्वम् ।
१२ त्वमहं सिना प्रा- क्चाकः ।	२६ जस्विशेष्यं वाम- न्त्ये ।
१३ यूयंवयं जसा ।	२७ नाऽन्यत् ।

- २८ पादाद्योः ।
 २९ चाहहवैवयोगे ।
 ३० दृश्यथैश्चिन्तायाम् ।
 ३१ नित्यमन्वादेशे ।
 ३२ सपूर्वात् प्रथमा-
 न्ताद्वा ।
 ३३ त्यदामेनदेतदो द्वि-
 तीयाटौस्यवृत्त्यन्ते ।
 ३४ इदमः ।
 ३५ अद्वयञ्जने ।
 ३६ अनक् ।
 ३७ टौस्थनः ।
 ३८ अयमिद्यम् पुंस्त्रि-
 योः सौ ।
 ३९ दोमः स्यादौ ।
 ४० किमः कस्तसादौ
 च ।
 ४१ आ द्वेरः ।
 ४२ तः सौ सः ।
- ४३ अदसो वः सेस्तु
 डौ ।
 ४४ असुको वाऽकि ।
 ४५ मोऽवर्णस्य ।
 ४६ वाद्रौ ।
 ४७ मादुवर्णोऽनु ।
 ४८ प्रागिनात् ।
 ४९ बहुष्वेरीः ।
 ५० धातोरिवर्णोवर्ण-
 स्येयुव् स्वरे प्रत्यये ।
 ५१ इणः ।
 ५२ संयोगात् ।
 ५३ ऋश्नोः ।
 ५४ स्त्रियाः ।
 ५५ वाम्शसि ।
 ५६ योऽनेकस्वरस्य ।
 ५७ स्यादौ वः ।
 ५८ क्विवृत्तेरसुधि-
 यस्तौ ।

- ५९ हन्पुनर्वर्षाकारैर्भुवः । ७२ सो रुः ।
 ६० णषमसत्परे स्या- ७३ सजुषः ।
 दिविधौ च । ७४ अहः ।
 ६१ क्तादेशोऽपि । ७५ रो लुप्यरि ।
 ६२ पढोः कस्सि । ७६ धुटस्तृतीयः ।
 ६३ भ्वादेर्नामिनो ७७ गडदवादेश्चतुर्था-
 दीर्घोर्वोर्व्यञ्जने । न्तस्यैकस्वरस्या-
 ६४ पदान्ते । देश्चतुर्थः स्वोश्च
 ६५ न यि तद्धिते । प्रत्यये ।
 ६६ कुरुच्छुरः । ७८ धागस्तथोश्च ।
 ६७ मो नो म्वोश्च । ७९ अधश्चतुर्थात्तथोर्धः ।
 ६८ स्रस्ध्वंस्रकस्सन- ८० न्नाभ्यन्तात्परोक्षा-
 ड्हो दः । वतन्याशिषो धो ढः ।
 ६९ ऋत्विज्दिशहृश्- ८१ हान्तस्थाञ्जीङ्भ्यां
 स्पृश्रस्त्रज्दधृषु- वा ।
 षिगहो गः । ८२ हो धुट्पदान्ते ।
 ७० नशो वा । ८३ भ्वादेर्दादिर्धः ।
 ७१ युजञ्चकुञ्चो ८४ मुहद्रुहष्णुहष्णिगहो
 नो ढः । वा ।

- ८५ नहाहोर्द्धतौ ।
 ८६ चजः कगम् ।
 ८७ यजमृजमृजराज-
 भ्राजभ्रस्जव्रश्चप-
 रिवाजः शः षः ।
 ८८ संयोगस्यादौ
 स्कोर्लुक् ।
 ८९ षदस्य ।
 ९० रात्सः ।
 ९१ नाम्नो नोऽनहः ।
 ९२ नामन्धे ।
 ९३ क्लीवे वा ।
 ९४ मावर्णान्तोपान्ता-
 पञ्चमवर्गान्
 मतोर्मो वः ।
 ९५ नाग्नि ।
 ९६ चर्मण्वत्यष्ठीवच्च-
 क्रीवत्कक्षीवद्गुम-
 ष्वत् ।
- ९७ उदन्वानब्धौ च ।
 ९८ राजन्वान् सुराग्नि ।
 ९९ नोर्भ्यादिभ्यः ।
 १०० मासनिशासनस्य
 शसादौ लुग्वा ।
 १०१ दन्तपादनासिका-
 हृदयासृग्यूपोद-
 कदोर्यकृच्छकृतो
 दत्पन्नसहृदसन्-
 यूपन्नुदन्दोषन्-
 यकञ्छकन् वा ।
 १०२ यश्चरे पादः पद-
 णिक्यघुटि ।
 १०३ उदच उदीच् ।
 १०४ अच् प्राग् दीर्घश्च
 १०५ क्वसुष्मतौ च ।
 १०६ इवन् युवन्मघोनो
 हीस्याद्यघुद्स्वरे
 व उः ।

- १०७ लुगातोऽनापः ।
 १०८ अनोऽस्य ।
 १०९ ईहौ वा ।
 ११० पादिहन् धृतरा-
 जोऽणि ।
 १११ न वमन्तसंयोगात् ।
 ११२ हनो ह्यो घ्नः ।
 ११३ लुगस्यादेत्यपदे ।
 ११४ डित्यन्त्यस्वरादेः ।
 ११५ अवर्णादिश्नोऽन्तो
 वातुरी ड्योः ।
 ११६ श्यशवः ।
 ११७ दिव औः सौ ।
 ११८ उः पदान्तेऽनूत् ।

द्वितीय पाद ।

- १ क्रियाहेतुः कार-
 कम् ।
 २ स्वन्त्रः कर्त्ता ।

- ३ कर्त्तुर्व्याप्यं कर्म ।
 ४ वा ऽकर्मणामणि-
 कर्त्ता णौ ।
 ५ गतिबोधाहारार्थ-
 शब्दकर्मनित्याऽ-
 कर्मणामनीखाद्य-
 दिह्वाशब्दायक्र-
 न्दाम् ।
 ६ भक्षोर्हिसायाम् ।
 ७ वहेः प्रवेयः ।
 ८ हृक्कोर्नवा ।
 ९ दृश्यभिवदोरा-
 त्मने ।
 १० नाथः ।
 ११ स्मृत्यर्थदयेशः ।
 १२ कृगः पतियत्ने ।
 १३ रुजाऽर्थस्याऽज्व-
 रिसन्तापेभावि
 कर्त्तरि ।

- १४ जासनादक्राथपि-
षो हिंसायाम् ।
- १५ निप्रेभ्यो घनः ।
- १६ विनिमेयद्युतपणं
पणिव्यवहोः ।
- १७ उपसर्गादिवः ।
- १८ न ।
- १९ करणं च ।
- २० अघेः शीङ्स्थास
आधारः ।
- २१ उपान्वध्याङ्वसः ।
- २२ वाऽभिनिविशः ।
- २३ कालाध्वभावदेशं
वाऽकर्मचाक-
र्मणाम् ।
- २४ साधकतमं कर-
णम् ।
- २५ कर्माभिप्रेयः सं-
प्रदानम् ।
- २६ स्पृहेर्व्याप्यं वा ।
- २७ क्रुदूद्रुहेर्ष्यासूया-
र्थैर्य प्रति कोपः ।
- २८ नोपसर्गात् क्रुदू-
द्रुहा ।
- २९ अपाघेऽवधिरपा-
दानम् ।
- ३० क्रियाश्रयस्याधा-
रोऽधिकरणम् ।
- ३१ नास्रः प्रथमैकद्वि-
बहौ ।
- ३२ आमन्त्र्ये ।
- ३३ गौणात्समयानि-
कषाहाधिगन्त-
रान्तरेणातिघेन-
तेनैद्वितीया ।
- ३४ द्वित्वेऽघोऽध्युप-
रिभिः ।
- ३५ सर्वोभयाभिप-

- रिणा तसा ।
- ३६ लक्षणवीप्स्येत्थ-
म्भूतेष्वभिना ।
- ३७ भागिनि च प्रति
पर्यनुभिः ।
- ३८ हेतुसहार्थेऽनुना ।
- ३९ उत्कृष्टेऽनूपेन ।
- ४० कर्मणि ।
- ४१ क्रियाविशेषणात् ।
- ४२ कालाध्वनोर्व्याप्तौ ।
- ४३ सिद्धौ तृतीया ।
- ४४ हेतुकर्तृकरणेत्थ
म्भूतलक्षणे ।
- ४५ सहार्थे ।
- ४६ यद्भेदैस्तद्वदाख्या ।
- ४७ कृताद्यैः ।
- ४८ काले भान्नवाधारे ।
- ४९ प्रसितोत्सुकाऽव-
यद्भैः ।
- ५० व्याप्ये द्विद्रोणा-
दिभ्यो वीप्सा-
याम् ।
- ५१ समो ज्ञोऽस्मृतौ
वा ।
- ५२ दामः संप्रदानेऽध-
र्म्यआत्मने च ।
- ५३ चतुर्थी ।
- ५४ तादर्थ्ये ।
- ५५ रुचिकल्प्यर्थधा-
रिभिः प्रेयविका-
रोत्तमर्णेषु ।
- ५६ प्रत्याडः श्रुवा-
र्थिनि ।
- ५७ प्रत्यनोर्गुणाख्या-
तरि ।
- ५८ यद्वीक्ष्ये राधीक्षी ।
- ५९ उत्पातेन जाप्ये ।
- ६० श्लाघहनुस्थाशपा

- प्रयोज्ये ।
- ६१ तुमोऽर्थे भावव-
चनात् ।
- ६२ गम्यस्याप्ये ।
- ६३ गतेर्नवाऽनाप्ते ।
- ६४ मन्यस्यानावा-
दिभ्योऽतिकृत्सने ।
- ६५ हितसुखाभ्याम् ।
- ६६ तद्गद्रायुष्यक्षेमा-
र्थार्थिनाशिषि ।
- ६७ परिक्रयणे ।
- ६८ शक्तार्थवषड्भनमः
स्वस्तिस्वाहास्व-
धाभिः ।
- ६९ पञ्चम्यपादाने ।
- ७० आहाऽवधौ ।
- ७१ पर्यपाभ्यां वज्र्ये ।
- ७२ यतः प्रतिनिधिप्र-
तिदाने प्रतिना ।
- ७३ आख्यातर्युपयोगे ।
- ७४ गम्ययपःकर्माधारे
- ७५ प्रभृत्यन्यार्थदिक-
शब्दबहिरारादि-
तरैः ।
- ७६ ऋणाद्धेतोः ।
- ७७ गुणादस्त्रियां नवा ।
- ७८ आरादर्थैः ।
- ७९ स्तोकाल्पकृच्छ्रक-
तिपयादसत्त्वे
करणे ।
- ८० अज्ञाने ज्ञः षष्ठी ।
- ८१ शेषे ।
- ८२ रिरिष्टात्स्ताद-
स्तादसतसाता ।
- ८३ कर्मणि कृतः ।
- ८४ द्विषो वाऽतृशः ।
- ८५ वैकत्र द्वयोः ।
- ८६ कर्त्तरि ।

- ८७ द्विहेतोरस्य्यणक-
स्य वा ।
- ८८ कृत्यस्य वा ।
- ८९ नोभयोर्हेतोः ।
- ९० तृन्नुदन्ताव्यय-
कवस्वानातृशश-
तृद्विणकचस्वल-
र्यस्य ।
- ९१ क्तयोरसदाधारे ।
- ९२ वा क्लीवे ।
- ९३ अकमेरुकस्य ।
- ९४ एष्यहणेनः ।
- ९५ सप्तम्यधिकरणे ।
- ९६ नवा सुजर्थैः काले ।
- ९७ कुशलायुक्तेना-
ऽऽसेवायाम् ।
- ९८ स्वामीश्वराधिप-
तिदायादसाक्षि-
प्रतिभूप्रसूतैः ।
- ९९ व्याप्ये क्तेनः ।
- १०० तद्युक्ते हेतौ ।
- १०१ अप्रत्यादावसा-
धुना ।
- १०२ साधुना ।
- १०३ निपुणेन चार्चा-
याम् ।
- १०४ स्वशेषधिना ।
- १०५ उपेनाऽधिकिनि ।
- १०६ यद्भावो भावल-
क्षणम् ।
- १०७ गते गम्येऽध्वनो-
ऽन्तेनैकार्थ्यं वा ।
- १०८ षष्ठी वाऽनादरे ।
- १०९ सप्तमी चाविभागे
निर्द्धारणे ।
- ११० क्रियामध्येऽध्व-
काले पञ्चमी च ।
- १११ अधिकेन भूयस-
स्ते ।

- ११२ तृतीयाऽल्पीयसः । १२३ फल्गुनीप्रोष्ठपदस्य
 ११३ पृथग्नाना मे ।
 पञ्चमी च । १२४ गुरावेकश्च ।
 ११४ ऋते द्वितीया च ।
 ११५ विना ते तृतीया
 च ।
 ११६ तुल्यार्थैस्तृतीया-
 षष्ठ्यौ ।
 ११७ द्वितीयाषष्ठ्यावेने-
 नानञ्चेः ।
 ११८ हेत्वर्थैस्तृतीयाद्याः ।
 ११९ सञ्चदिः सञ्चर्वाः
 १२० असत्त्वारादर्था-
 द्वाद्दसिद्धयम् ।
 १२१ ज्ञात्याख्यायां न-
 वैकोऽसंख्यो बहु-
 चत् ।
 १२२ अविशेषणे द्वौ
 चास्मदः ।
- १ नमस्पुरसो गतेः
 कखपफि रः सः ।
 २ तिरसो वा ।
 ३ पुंसः ।
 ४ शिरोऽधसः पदे
 समासैक्ये ।
 ५ अतः कृकभिकंस-
 कुम्भकुशाकर्णी-
 पात्रेऽनव्ययस्य ।
 ६ प्रत्यये ।
 ७ रोः काम्ये ।
 ८ नाभिनस्तयोः षः ।
 ९ निर्दुर्बहिराविष्प्रा-
 दुश्चतुराम् ।

- १० सुचो वा ।
 ११ वेसुसोऽपेक्षायाम् ।
 १२ नैकार्थेऽक्रिये ।
 १३ समासेऽसमस्तस्य ।
 १४ भ्रातुष्पुत्रकस्का-
 दयः ।
 १५ नाम्यन्तस्थाकव
 गात् पदान्तःकृ-
 तस्य सः शिङ्ना-
 न्तरेऽपि ।
 १६ समासेऽग्नेः स्तुतः ।
 १७ ज्योतिरायुभ्यां च
 स्तोमस्य ।
 १८ मातृपितुः स्वसुः ।
 १९ अल्लुपि वा ।
 २० निनद्याः स्नातेः
 कौशले ।
 २१ प्रतेः स्नातस्य सूत्रे ।
 २२ स्नानस्य नाम्नि ।
 २३ वेः स्रः ।
 २४ अभिनिःष्ठानः ।
 २५ गवियुधेः स्थिरस्य ।
 २६ एत्यकः ।
 २७ भादिनो वा ।
 २८ विक्रुशमिपरेः
 स्थलस्य ।
 २९ कपेर्गोत्रे ।
 ३० गोऽम्बाऽऽम्बस-
 व्यापद्वित्रिभूम्य-
 ग्रिशेकुशङ्कुव-
 कुमञ्जिपुञ्जिव-
 हिः परमेदिवेः
 स्थस्य ।
 ३१ निर्दुस्सोः सेध-
 सन्धिसाम्नाम् ।
 ३२ प्रष्ठोऽग्रगे ।
 ३३ भीरुष्ठानादयः ।
 ३४ ह्रस्वान्नाम्नस्ति ।

- ३५ निसस्तपेऽनासे-
वायाम् ।
- ३६ घस्वसः ।
- ३७ णिस्तोरेवाऽस्वद-
स्विदसहः षणि ।
- ३८ सञ्जेर्वा ।
- ३९ उपसर्गात् सुग्-
सुवसोस्तुस्तुभो-
ऽथप्यद्वित्वे ।
- ४० स्थासेनिसेधसिच-
सञ्जां द्वित्वेऽपि ।
- ४१ अडप्रतिस्तब्धनि-
स्तब्धे स्तम्भः ।
- ४२ अवाच्चाश्रयोर्जा-
विदूरे ।
- ४३ व्यवात् स्वनोऽ-
शने ।
- ४४ सदोऽप्रतेः परो-
क्षायां त्वादेः ।
- ४५ स्वञ्जश्च ।
- ४६ परिनिवेः सेवः ।
- ४७ सयसितस्य ।
- ४८ असोडसिवूसह-
स्सटाम् ।
- ४९ स्तुस्वञ्जश्चाटि नवा ।
- ५० निरभ्यनोश्च स्य-
न्दस्याप्राणिनि ।
- ५१ वेः स्कन्दोऽक्तयोः ।
- ५२ परेः ।
- ५३ निर्नेः स्फुरस्फुरोः ।
- ५४ वेः ।
- ५५ स्कभ्नः ।
- ५६ निर्दुःसुवेः सम-
सूतेः ।
- ५७ अबः स्वपः ।
- ५८ प्रादुरुपसर्गाद्यस्व-
रेऽस्ते ।
- ५९ न स्स ।

- ६० सिचो यद्धि ।
 ६१ गतौ सेधः ।
 ६२ सुगः स्यसनि ।
 ६३ रघृवर्णाञ्चो ण एक-
 पदे ऽनन्त्यस्याल-
 चटतवर्गशसा-
 न्तरे ।
 ६४ पूर्वपदस्थान्ना-
 म्न्यगः ।
 ६५ नसस्य ।
 ६६ निष्प्राऽग्नेऽन्तः
 खदिरकाश्याम्र-
 शरेक्षुप्लक्षपीयू-
 क्षाभ्यो वनस्य ।
 ६७ द्वित्रिस्वरौपधि-
 वृक्षेभ्यो नवा-
 ऽनिरिकादिभ्यः ।
 ६८ गिरिनद्यादीनाम् ।
 ६९ पानस्य भावकरणे ।
 ७० देशे ।
 ७१ ग्रामाग्रान्नियः ।
 ७२ वाह्याद्वाहनस्य ।
 ७३ अतोऽहस्य ।
 ७४ चतुस्त्रेर्हायनस्य
 वयसि ।
 ७५ वोत्तरपदान्तन-
 स्यादैरयुवपक्काहः ।
 ७६ कवर्गेकस्वरवति ।
 ७७ अङ्गुरूपसर्गान्तरो
 णहिनुमीनानेः ।
 ७८ नशः शः ।
 ७९ नेद्मदापतपद
 नदगदवपीवही-
 शमूचिग्यातिवा-
 तिद्रातिप्साति-
 स्यतिहन्तिदेग्धौ ।
 ८० अकखाद्यपान्ते
 पाटे वा ।

- ८१ द्वित्वेऽप्यन्तेऽप्य-
नितेः परेस्तु वा ।
- ८२ हनः ।
- ८३ वमि वा ।
- ८४ निसनिक्षनिन्दः
कृति वा ।
- ८५ स्वरात् ।
- ८६ नाम्यादेरेव ने ।
- ८७ व्यञ्जनादेर्नाम्यु-
पान्त्याद्वा ।
- ८८ णेर्वा ।
- ८९ निर्विण्णः ।
- ९० न ख्यापृग्भूभाक-
मगमप्यायवेपो
णेश्च ।
- ९१ देशेऽतरोऽथनहनः ।
- ९२ घात्पदे ।
- ९३ पदेऽन्तरेऽनाहथ-
तद्धिते ।
- ९४ हनो घि ।
- ९५ नृतेर्यदि ।
- ९६ क्षुभ्रादीनाम् ।
- ९७ पांठे घात्वादेर्णो
नः ।
- ९८ षः सोऽष्ट्यैष्ठि-
वप्वष्कः ।
- ९९ ऋरल्लं कृपोऽ-
कृपीटादिषु ।
- १०० उपसर्गस्याधौ ।
- १०१ ग्रो यदि ।
- १०२ नवा स्वरे ।
- १०३ परेर्घाऽङ्कयोगे ।
- १०४ ऋफिडादीनां ङश्च
लः ।
- १०५ जपादीनां पो वः ।

- चतुर्थ पाद ।
- १ स्त्रियां नृतोऽस्व-
स्त्रादेर्हीः ।
- २ अघातूद्दितः ।
- ३ अञ्चः ।
- ४ णस्वराऽघोषाद्वनो
रश्च ।
- ५ वा बहुव्रीहेः ।
- ६ वा पादः ।
- ७ ऊध्नः ।
- ८ अशिशोः ।
- ९ संख्यादेर्हायना-
द्वयसि ।
- १० दाम्नः ।
- ११ अनो वा ।
- १२ नाम्नि ।
- १३ नोपान्त्यवतः ।
- १४ मनः ।
- १५ ताभ्यां वाप् ङित् ।
- १६ अजादेः ।
- १७ ऋचि पादः पा-
त्पदे ।
- १८ आत् ।
- १९ गौरादिभ्यो मु-
ख्यान्डीः ।
- २० अणत्रेयेकणञ्ज-
स्नब्दिताम् ।
- २१ वयस्थनन्त्ये ।
- २२ द्विगोः समाहारात् ।
- २३ परिमाणात्तद्धित-
लुक्प्रविस्ताचि-
तकम्बल्यात् ।
- २४ काण्डात् प्रमाणा-
दक्षेत्रे ।
- २५ पुरुषाद्वा ।
- २६ रेवतरोहिणाङ्गे ।
- २७ नीलात्प्राण्यौष-
धयोः ।

- २८ क्ताच्च नाम्नि वा ।
 २९ केवलमामकभा-
 गधेयपापापरस-
 मानार्थकृतसुम-
 झलभेषजात् ।
 ३० भाजगोणनागस्थ-
 लकुण्डकालकुश-
 कामुककटकबरात्
 पक्वावपनस्थूला-
 ऽकृत्रिमामत्रकृ-
 ण्णायसीरिरंसु-
 श्रोणिकेशपाशे ।
 ३१ नवा शोणादेः ।
 ३२ इतोऽक्त्यर्थात् ।
 ३३ पद्धतेः ।
 ३४ शक्तेः शस्त्रे ।
 ३५ स्वरादुतो गुणा-
 दखरोः ।
 ३६ श्येतैतहरितभर-

तरोहिताद्वर्णात्तो
 नश्च ।

- ३७ कनः पलितासि-
 तात् ।
 ३८ असहनञ्चविद्य-
 मानपूर्वपदात्
 स्वाङ्गादक्रोडा-
 दिभ्यः ।
 ३९ नासिकोदरौष्ठज-
 ह्वादन्तकर्णशृङ्गा-
 झगात्रकण्ठात् ।
 ४० नखमुखादनाम्नि ।
 ४१ पुच्छात् ।
 ४२ कवरमणिविषश-
 रादेः ।
 ४३ पक्षाच्चोपमानादेः ।
 ४४ क्रीतात् करणादेः ।
 ४५ क्तादऽल्पे ।
 ४६ स्वाङ्गादेरकृतमित-

- जातप्रतिपन्नादुध-
हुव्रीहेः ।
- ४७ अनाच्छादजात्या
देर्नवा ।
- ४८ पत्युर्नः ।
- ४९ सादेः ।
- ५० सपत्न्यादौ ।
- ५१ ऊढायाम् ।
- ५२ पाणिगृहीतीति ।
- ५३ पतिवत्न्यन्तर्व-
न्त्यौ भार्याग-
भिण्योः ।
- ५४ जातेरयान्तनित्य-
स्त्रीशूद्रात् ।
- ५५ पाककर्णपर्णवाला
न्तात् ।
- ५६ असत्काण्डप्रान्त-
शतैकाञ्चः
पुष्पात् ।
- ५७ असम्भस्त्राजिनै-
कशणपिण्डात्फ-
लात् ।
- ५८ अनवो मूलात् ।
- ५९ धवाद्योगादपाल-
कान्तात् ।
- ६० पूतक्रतुवृषाकप्य-
भिकुसितकुसी-
दादौ च ।
- ६१ मनोरौ च वा ।
- ६२ वरुणेन्द्ररुद्रभव-
शर्वमृडादान्
चान्तः ।
- ६३ मातुलाचार्योपा-
ध्यायाद्वा ।
- ६४ सूयदिवतायां वा ।
- ६५ यवयवनारण्यहि-
माद्दोपलिप्युरुम-
हत्त्वे ।

- ६६ अर्यक्षत्रियाद्वा ।
 ६७ यत्रो ङायन् च वा ।
 ६८ लोहितादिशक-
 लान्तात् ।
 ६९ षाचटाद्वा ।
 ७० कौरव्यमाण्डूका-
 सूरेः ।
 ७१ इव इतः ।
 ७२ नुजतिः ।
 ७३ उतोऽप्राणिनश्चा-
 युरज्ज्वादिभ्य-
 ऊङ् ।
 ७४ बाह्वन्तकद्रुकमण्ड-
 लोर्नाम्नि ।
 ७५ उपमानसहितसं-
 हितसहशफवा-
 मलक्षमणाद्यूरोः ।
 ७६ नारीसखीपङ्गू-
 श्वश्रू ।
- ७७ यूनस्तिः ।
 ७८ अनार्षे वृद्धेऽणिजो
 बहुस्वरगुरूपा-
 न्त्यस्थान्त्यस्थ
 ष्यः ।
 ७९ कुलाख्यानाम् ।
 ८० क्रौड्यादीनाम् ।
 ८१ भोजसूतयोः क्ष-
 त्रियायुवत्योः ।
 ८२ दैवयज्ञिशौचिवृ-
 क्षिसात्यमुग्रिका-
 ण्ठेविद्धेर्वा
 ८३ ष्या पुत्रपत्योः
 केवलयोरीच् तत्पु-
 रूपे ।
 ८४ बन्धौ बहुव्रीहौ ।
 ८५ मातमातृमातृके
 वा ।
 ८६ अस्य ङयां लृक् ।

- ८७ मत्स्यस्य यः ।
 ८८ व्यञ्जनात्तद्धि-
 तस्य ।
 ८९ सूर्यागस्त्ययोरीये
 च ।
 ९० तिष्यपुष्ययोर्भा-
 णि ।
 ९१ आपत्यस्य क्य-
 च्च्योः ।
 ९२ तद्धितयस्वरे-
 ऽनाति ।
 ९३ बिल्वकीयादेरीय-
 स्य ।
 ९४ न राजन्यमनुष्य-
 योरके ।
 ९५ ड्यादेर्गौणस्या-
 क्विपस्तद्धितलु-
 क्यगोणीसूच्योः ।
 ९६ गोश्रान्ते ह्रस्वो-
- ऽनंशिसमासेयो-
 बहुव्रीही ।
 ९७ क्लीबे ।
 ९८ वेदूतोऽनव्ययवृ-
 दीच्ङीयुवः पदे ।
 ९९ ड्यापो बहुलं
 नाम्नि ।
 १०० त्वे ।
 १०१ भ्रुवोश्च कुंसकु-
 टयोः ।
 १०२ मालेषीकेष्टकस्या-
 न्तेऽपि भारितू-
 लचिते ।
 १०३ गोण्या मेये ।
 १०४ ड्यादीदूतः के ।
 १०५ न कचि ।
 १०६ नचाऽऽपः ।
 १०७ इच्चापुंसो ऽनि-
 त्क्याप्परे ।

१०८ स्वज्ञाऽजभस्त्राऽ- धातुत्ययकात् ।	कादीनाम् ।
१०९ द्वेषसूतपुत्रवृन्दा- रकस्य ।	११२ नरिका माऽमिका ।
११० वौ वर्तिका ।	११३ तारकावर्णकाऽष्टका ज्योतिस्तान्तवपि- तृदेवत्ये ।
१११ अस्याग्रत्तत्क्षिप-	

तृतीयोऽध्यायः ।

प्रथम पाद ।

१ धातोः पूजार्थस्व- तिगतार्थाधिपर्य- त्तिक्रमार्थाऽतिव- र्जः प्रादिरुपसर्गः प्राक् च ।	४ भूषादरक्षेपेऽलंस- दसत् ।
२ ऊर्याद्यनुकरणच्चि- दाचश्च गतिः ।	५ अग्रहाऽनुपदेशे ऽन्तरदः ।
३ कारिका स्थित्या- वौ ।	६ कणे मनस्तृप्तौ ।
	७ पुरोऽस्तमव्ययम् ।
	८ गत्यर्थवदो ऽच्छः ।
	९ तिरोऽन्तर्द्धौ ।
	१० कृगो नवा ।
	११ मध्येपदेनिवचने-

- मनस्युरस्यनत्या-
धाने ।
- १२ उपाजेऽन्वाजे ।
१३ स्वाम्येऽधिः ।
१४ साक्षादादि-
श्च्यर्थे ।
१५ नित्यं हस्तेपाणा-
बुद्धाहे ।
१६ प्राध्वं बन्धे ।
१७ जीविकोपनिषदौ-
पम्ये ।
१८ नाम नाम्नैकार्थ्ये
समासो बहुलम् ।
१९ सुज्वार्थे सङ्ख्या
सङ्ख्येये सङ्ख्य-
या बहुव्रीहिः ।
२० आसन्नादूराधिका-
ध्यर्द्धाद्धादिपूरणं
द्वितीयाद्यन्यार्थे ।
- २१ अव्ययम् ।
२२ एकार्थं चानेकं च ।
२३ उष्मृत्स्वाद्यः ।
२४ सहस्तेन ।
२५ दिशो रूढ्याऽन्त-
राले ।
२६ तत्रादाय मिथ-
स्तेन प्रहृत्येति स-
रूपेण युद्धेऽव्य-
यीभावः ।
२७ नदीभिर्नाम्नि ।
२८ सङ्ख्या समाहारे ।
२९ वंशयेन पूर्वार्थि ।
३० पारेमध्येऽग्रेऽन्तः
पष्ठ्या वा ।
३१ यावदियत्त्वे ।
३२ पर्यपाङ्गवहिरच्
पञ्चम्या ।

- ३३ लक्षणेनाभिप्रत्या
भिमुख्ये ।
- ३४ वैर्घ्येऽनुः ।
- ३५ समीपे ।
- ३६ तिष्ठद्ग्वित्यादयः ।
- ३७ नित्यं प्रतिनाऽल्पे ।
- ३८ सङ्ख्याऽक्षत्रालोकं
परिणाद्यूतेऽन्य-
थावृत्तौ ।
- ३९ विभक्तिसमीप-
समृद्धिवृद्धयर्था-
भावात्ययासंप्र-
तिपश्चात्क्रमख्या-
तियुगपत्सहक-
सम्पत्साकल्या-
न्तेऽव्ययम् ।
- ४० योग्यतावीप्सार्था-
नतिवृत्तिसादृश्ये ।
- ४१ यथाऽथा ।
- ४२ गतिक्वचन्यस्त-
त्पुरुषः ।
- ४३ दुर्निन्दाकृच्छ्रे ।
- ४४ सुः पूजायाम् ।
- ४५ अतिरतिक्रमे च ।
- ४६ आडऽल्पे ।
- ४७ प्रात्यवपरिनिरा-
दयो गतक्रान्त-
क्रुष्टग्लानक्रान्ता-
वर्थाः प्रथमा-
व्यन्तैः ।
- ४८ अव्ययं प्रवृद्धा-
दिभिः ।
- ४९ इत्युक्तं कृता ।
- ५० तृतीयोक्तं वा ।
- ५१ नञ् ।
- ५२ पूर्वापराधरोत्तरम-
भिज्ञेनांशिना ।
- ५३ सायाहादयः ।

- ५४ समेऽशेऽर्द्धे नवा । कोऽचान्तः ।
 ५५ जरत्यादिभिः । ७० चतुर्थी प्रकृत्या ।
 ५६ द्वित्रिचतुष्पूरणा ७१ हितादिभिः ।
 ग्रादय । ७२ तदर्थार्थेन ।
 ५७ कालोद्विगौ च ७३ पञ्चमी भयाद्यैः ।
 मेयैः । ७४ क्तेनासत्त्वे ।
 ५८ स्वयंसामी क्तेन । ७५ परःशतादिः ।
 ५९ द्वितीया खट्वा ७६ षष्ठ्ययत्नाच्छेपे ।
 क्षेपे । ७७ कृति ।
 ६० कालः । ७८ याजकादिभिः ।
 ६१ व्याप्तौ । ७९ पत्तिरथौ गण-
 ६२ श्रितादिभिः । केन ।
 ६३ प्राप्तापन्नौ तथाच्च । ८० सर्वपञ्चादादयः ।
 ६४ ईषद्गुणवचनैः । ८१ अकेन क्रीडा-
 ६५ तृतीया तत्कृतैः । जीवे ।
 ६६ चतस्राद्धम् । ८२ न कर्त्तरि ।
 ६७ जनार्थपूर्वाद्यैः । ८३ कर्मजा तृचा च ।
 ६८ कारक कृता । ८४ तृतीयायाम् ।
 ६९ न विंशत्यादिनै- ८५ तृप्तार्थपूरणाद्य-

याऽतृशत्रा-
नशा ।

८६ ज्ञानेच्छार्चार्थाधा-
रक्तेन ।

८७ अस्वस्थगुणैः ।

८८ सप्तमी शौण्डाद्यैः ।

८९ सिंहाद्यैः पूजा-
याम् ।

९० काकाद्यैः क्षेपे ।

९१ पात्रेसमितेत्या-
दयः ।

९२ क्तेन ।

९३ तत्राहोरात्रांशम् ।

९४ नाम्निन ।

९५ कृधेनावश्यके ।

९६ विशेषणं विशेषे-
ष्येणैकार्थं कर्म-
धारयश्च ।

९७ पूर्वकालैकसर्वजर-

त्पुराणनवकेव-
लम् ।

९८ दिगधिकं संज्ञात-
द्वितोत्तरपदे ।

९९ संख्या समाहारे
च द्विगुश्चाना-
म्ययम् ।

१०० निन्द्यं कृत्सनैर-
पापाद्यैः ।

१०१ उपमानं सामान्यैः ।

१०२ उपमेय व्याघ्राद्यैः
साम्यानुक्तौ ।

१०३ पूर्वापरप्रथमचरम-
जघन्यसमानम-
ध्यमध्यमवीरम् ।

१०४ श्रेण्यादि कृताद्यै-
श्चव्यर्थे ।

१०५ क्तं नञादिभिन्नैः ।

१०६ सेट्नाऽनिटा ।

- १०७ सन्महत्परमोत्त-
मोत्कृष्ट पूजायाम् । ११६ मयूरव्यंसकेत्या-
दयः ।
- १०८ वृन्दारकनागकु-
ञ्जरैः । ११७ चार्थे द्वन्द्वः
सहोक्तौ ।
- १०९ कतरकतमौ जा-
तिप्रश्ने । ११८ समानार्थेनैकः
शेषः ।
- ११० किं क्षेपे । ११९ स्यादावसख्येयः ।
- १११ पोटायुवतिस्तोक-
कतिपयगृष्टिधेनु-
वशावेहद्वषक-
यणीप्रवक्तृश्रो-
त्रियाध्यायकधूर्त्त-
प्रशंसारूढैर्जातिः । १२० त्यदादिः ।
- ११२ चतुष्पाद्भिण्या । १२१ भ्रातृपुत्राः स्वसृ-
दुहितृभिः ।
- ११३ युवा खलतिपलि-
तजरद्वलिनैः । १२२ पिता मात्रा वा ।
- ११४ कृत्यतुल्याख्यम-
जात्या । १२३ श्वशुरः श्वश्रूभ्यां
वा ।
- ११५ कुमारः श्रमणा- १२४ वृद्धो यूना तन्मा
त्रभेदे ।
- १२५ स्त्री पुंवच्च ।
- १२६ पुरुषः स्त्रिया ।
- १२७ ग्राम्याशिशुद्वि-

शफसङ्घे स्त्री	द्यतन्यामनुवादे ।
प्रायः ।	१३९ अक्लीवेऽध्वर्युक्तोः॥
१२८ क्लीबमन्येनैकं च	१४० निकटपाठस्य ।
वा ।	१४१ नित्यचैरस्य ।
१२९ पुष्यार्थाङ्गे पुन-	१४२ नदीदेशपुरां वि-
र्वसुः ।	लिङ्गानाम् ।
१३० विरोधिनामद्रव्या-	१४३ पाञ्चशूद्रस्य ।
णां नवा द्वन्द्वःस्वै ।	१४४ गवाश्वादिः ।
१३१ अश्ववडवपूर्वाप-	१४५ न दधिपयआदिः ।
राघरोत्तराः ।	१४६ संख्याने ।
१३२ पशुव्यञ्जनानाम् ।	१४७ वान्तिके ।
१३३ तरुतृणधान्यमृग-	१४८ प्रथमोक्तं प्राक् ।
पक्षिणां बहुत्वे ।	१४९ राजदन्तादिषु ।
१३४ सेनाङ्गशूद्रजन्तू-	१५० विशेषणंसर्वादि-
नाम् ।	संख्य बहुव्रीहौ ।
१३५ फलस्य जातौ ।	१५१ क्ताः ।
१३६ अप्राणिपश्वादेः ।	१५२ जातिकालसुखादे-
१३७ प्राणितूर्याङ्गाणाम् ।	र्नवा ।
१३८ धरणस्य स्थेणोऽ-	१५३ आहिताग्न्यादिषु ।

- १५४ प्रहरणात् ।
 १५५ न सप्तमीन्द्रादि-
 भ्यश्च ।
 १५६ गङ्वादिभ्यः ।
 १५७ प्रियः ।
 १५८ कडारादयः कर्म-
 धारये ।
 १५९ धर्मार्थादिषु द्वन्द्वे ।
 १६० लघ्वक्षरासखीदु-
 त्स्वराद्यदल्पस्व-
 राचर्यमेकम् ।
 १६१ मासवर्णभ्रात्रऽनु-
 पूर्वम् ।
 १६२ भर्तुतुल्यस्वरम् ।
 १६३ संख्या समासे ।
- द्वितीय पाद ।
 १ परस्पराऽन्योऽन्ये-
 तरेतरस्याम् स्या
- देवां पुंसि ।
 २ अमव्ययीभाव-
 स्यातोऽपञ्चम्याः ।
 ३ वा तृतीयायाः ।
 ४ सप्तम्या वा ।
 ५ ऋद्धनदीवंशयस्य ।
 ६ अनतो लुप् ।
 ७ अव्ययस्य ।
 ८ ऐकार्थ्ये ।
 ९ न नाम्येकस्वरात्
 खित्युत्तरपदेऽमः ।
 १० असत्त्वे डसेः ।
 ११ ब्राह्मणाच्छंसी ।
 १२ ओजोऽङ्गःसहोऽ-
 म्भस्तमस्तपसष्टः ।
 १३ पुञ्जनुषोऽनुजान्धे ।
 १४ आत्मनः पूरणे ।
 १५ मनसश्चाजायिनि ।
 १६ नाम्नि ।

- १७ परात्मभ्यां डेः ।
 १८ अद्वयज्ञनात्सप्त-
 म्याबहुलम् ।
 १९ प्राक्कारस्य व्यञ्जने ।
 २० तत्पुरुषे कृतिः ।
 २१ मध्यान्ताद् गुरौ ।
 २२ असूर्द्धमस्तका-
 त्स्वाङ्गादकामे ।
 २३ बन्धे घञि नवा ।
 २४ कालात्तनतरतम-
 काले ।
 २५ शयवासिवासेष्व-
 कालात् ।
 २६ वर्षक्षरवराप्सरः-
 शरोरोमनसो जे ।
 २७ ध्रुप्रावृद्वर्षाशर-
 त्कालात् ।
 २८ अपो ययोनिम-
 तिचरे ।
 २९ नेन्सिद्धस्थे ।
 ३० षष्ठ्याः क्षेपे ।
 ३१ पुत्रे वा ।
 ३२ पश्यद्वाग्दिशो
 हरयुक्तिदण्डे ।
 ३३ अदसोऽकवाय-
 नणोः ।
 ३४ देवानांप्रियः ।
 ३५ शेषपुच्छलाद्गू-
 लेषु नाम्नि शुनः ।
 ३६ वाचस्पतिवास्तो-
 ष्पतिदिवस्पति-
 दिवोदासम् ।
 ३७ ऋतां विद्यायोनि-
 सम्बन्धे ।
 ३८ स्वसृपत्योर्वा ।
 ३९ आ द्वन्द्वे ।
 ४० पुत्रे ।
 ४१ वेदसहश्रुताऽवायु-

देवतानाम् ।	न्यपूरण्याख्याः ।
४२ ईः पौमवरुणेऽग्नेः ।	५५ तद्धितः स्वरवृद्धि- हेतुररक्तविकारे ।
४३ इर्वृद्धिमत्यविष्णौ ।	५६ स्वाङ्गान्दीर्जाति- श्चाऽमानिनि ।
४४ दिवो द्यावा ।	५७ पुम्बत्कर्मधारये ।
४५ दिवस्दिवः पृथि- व्यां वा ।	५८ रिति ।
४६ उषासोषसः ।	५९ त्वते गुणः ।
४७ मातरपितरं वा ।	६० च्चौ क्वचित् ।
४८ चर्चस्कादिष्वव- स्करादयः ।	६१ सर्वादयोऽस्यादौ ।
४९ परतः स्त्री पुम्बत् स्त्र्येकार्थेऽनूद् ।	६२ मृगक्षीरादिषु वा ।
५० क्यङ्मानिपित्त- द्धिते ।	६३ ऋदुदित्तरतमस्- पकल्पवृचवेल- द्गोत्रमतहते वा ह्रस्वश्च ।
५१ जातिश्च णितद्धि- तयस्वरे ।	६४ डयः ।
५२ एधेऽनायी ।	६५ भोगवद्गौरिमतो- र्नाम्नि ।
५३ नाप्प्रियादौ ।	६६ नवैकस्वराणाम् ।
५४ तद्धिताककोपा-	

६७ ऊडः ।

६८ महतः करघास-
विशिष्टे डाः ।

६९ स्त्रियाम् ।

७० जातीयैकार्थेऽच्चेः ।

७१ न पुम्बन्निपेधे ।

७२ ह्यस्वरे दीर्घ
आच ।

७३ ह्यिष्यष्टनः
कपाले ।

७४ गवि युक्ते ।

७५ नाम्नि ।

७६ कोटरमिश्रकसि-
ध्रकपुरगसारि-
कस्य वणे ।

७७ अञ्जनादीनां गिरौ ।

७८ अनजिरादिबहु-
स्वरशरादीनां
मतौ ।

७९ ऋषौ विश्वस्य
मित्रे ।

८० नरे ।

८१ वसुराटोः ।

८२ वलच्यपित्रादेः ।

८३ चित्तेः कचि ।

८४ स्वामिचिह्नस्याऽ-
विष्टाऽष्टपञ्चभि-
न्नच्छन्नच्छद्रसुव-
स्वस्तिकस्य कर्णे ।

८५ गतिकारकस्य
नहिवृतिवृषिव्य-
धिरुचिसहितनौ
क्वौ ।

८६ घञ्युपसर्गस्य बहु-
लम् ।

८७ नामिनः काशे ।

८८ दस्ति ।

८९ अपील्लादेर्वहे ।

- ९० शुनः ।
- ९१ एकादशषोडश-
षोडन्षोढापङ्का ।
- ९२ द्विव्यष्टानां द्वात्र-
योऽष्टाः प्राक्श-
तादनशीतिबहु-
ब्रीहौ ।
- ९३ चत्वारिंशदादौवा ।
- ९४ हृदयस्य हृत्सास-
लेखाण्ये ।
- ९५ पदः पादस्याज्या-
तिगोपहते ।
- ९६ हिमहतिकाषिघे
पद् ।
- ९७ ऋचः शशसि ।
- ९८ शब्दनिष्कघोष-
मिश्रे वा ।
- ९९ नस् नासिकाया-
स्तः क्षुद्रे ।
- १०० येऽवर्णे ।
- १०१ शिरस शीर्षन् ।
- १०२ केशे वा ।
- १०३ शीर्षे स्वरे
तद्धिते ।
- १०४ उदयस्योदः पेपं-
धिवासवाहने ।
- १०५ वैकव्यञ्जने पूर्ये ।
- १०६ मन्थौदनसक्तु-
विन्दुचक्रभारहा-
रवीवधगाहे वा ।
- १०७ नाम्न्युत्तरपद-
स्य च ।
- १०८ ते लृग्वा ।
- १०९ दृच्यन्तरनवर्णो-
पसर्गादिप ङ्ष् ।
- ११० अनोर्देशे उप् ।
- १११ क्वित्यनव्ययाऽ-

- रुषोर्मोऽन्तो
 ह्रस्वश्च ।
 ११२ सत्यागदास्तोः
 कारे ।
 ११३ लोकम्पृणमध्य-
 न्दिनाऽनभ्याश-
 मित्यम् ।
 ११४ भ्राष्ट्राग्नेरिन्धे ।
 ११५ अगिलाद्गिलगि-
 लगिलयोः ।
 ११६ भद्रोष्णात्करणे ।
 ११७ नवाखित्कृदन्ते
 रात्रेः ।
 ११८ घेनोर्भव्यायाम् ।
 ११९ अषष्ठीतृतीया-
 दन्याद्दोऽर्थे ।
 १२० आशीराशास्थि-
 तास्थोत्सुकोतिरागे ।
 १२१ ईयकारके ।
 १२२ सर्वादिविष्वग्दे-
 वाद्भृद्रिः क्वयञ्चौ ।
 १२३ सहसमः सधि-
 समि ।
 १२४ तिरसस्तिर्यति ।
 १२५ नञत् ।
 १२६ त्यादौ क्षेपे ।
 १२७ नगोऽप्राणिनि वा ।
 १२८ नखादयः ।
 १२९ अन् स्वरे ।
 १३० कोः कत्तत्पुरुषे ।
 १३१ रथवदे ।
 १३२ तृणे जातौ ।
 १३३ कत्त्रिः ।
 १३४ काऽक्षपथोः ।
 १३५ पुरुषे वा ।
 १३६ अल्पे ।
 १३७ काकवौ चोष्णे ।
 १३८ कृत्येऽवश्यमोलुक् ।

- १० शुनः ।
- ११ एकादशषोडश-
षोडन्षोढापङ्का ।
- १२ द्वित्र्यष्टानां द्वात्र-
योऽष्टाः प्राक्श-
तादनशीतिबहु-
व्रीहौ ।
- १३ चत्वारिंशदादौवा ।
- १४ हृदयस्य हृत्सास-
लेखाण्ये ।
- १५ पदः पादस्याज्या-
तिगोपहते ।
- १६ हिमहतिकाषिये
पद् ।
- १७ ऋचः इशसि ।
- १८ शब्दनिष्कघोष-
मिश्रे वा ।
- १९ नस् नासिकाया-
स्तः क्षुद्रे ।
- १०० येऽवर्णे ।
- १०१ शिरस शीर्षन् ।
- १०२ केशे वा ।
- १०३ शीर्षं स्वरे
तद्धिते ।
- १०४ उदयस्योदः पेषं-
धिवासवाहने ।
- १०५ वैकव्यञ्जने पूर्ये ।
- १०६ मन्थौदनसक्तु-
विन्दुवज्रभारहा-
रवीवधगाहे वा ।
- १०७ नामन्युत्तरपद-
स्य च ।
- १०८ ते लुग्वा ।
- १०९ द्रव्यन्तरनवर्णो-
पसर्गादिप ईप् ।
- ११० अनोर्देशे उप् ।
- १११ खित्यनव्ययाऽ-

- रूपोर्मोऽन्तो
ह्रस्वश्च ।
- ११२ सत्यागदास्तोः
कारे ।
- ११३ लोकम्पृणमध्य-
न्दिनाऽनभ्याश-
मित्यम् ।
- ११४ भ्राष्ट्राग्नेरिन्धे ।
- ११५ अगिलाङ्गिलगि-
लगिलयोः ।
- ११६ भद्रोष्णात्करणे ।
- ११७ नवाखित्कृदन्ते
रात्रेः ।
- ११८ घेनोर्भव्यायाम् ।
- ११९ अषष्ठीतृतीया-
दन्याद्दोऽर्थे ।
- १२० आशीराशास्थि-
तास्थोत्सुकोतिरागे ।
- १२१ ईयकारके ।
- १२२ सर्वादिविष्वग्दे-
वाङ्गुद्रिः कव्यञ्चौ ।
- १२३ सहस्रमः सधि-
समि ।
- १२४ तिरसस्तिर्यति ।
- १२५ नञत् ।
- १२६ त्यादौ क्षेपे ।
- १२७ नगोऽप्राणिनि वा ।
- १२८ नखादयः ।
- १२९ अन् स्वरे ।
- १३० कोः कत्तत्पुरुषे ।
- १३१ रथवदे ।
- १३२ तृणे जातौ ।
- १३३ कत्त्रिः ।
- १३४ काऽक्षपथोः ।
- १३५ पुरुषे घा ।
- १३६ अल्पे ।
- १३७ काकवौ वोष्णे ।
- १३८ कृत्येऽवश्यमोलुक् ।

- १३९ समस्ततहिते वा । १५३ इदङ्किमीत्की ।
 १४० तुमश्च मनःकामे । १५४ अनञः त्तवो यप् ।
 १४१ मांसस्यानङ्घञि १५५ पृषोदरादयः ।
 पचि नवा । १५६ वावाप्योस्तनिक्री-
 १४२ दिक्शब्दात्तीरस्य धाग्नहोर्वपी ।
 तारः ।
 १४३ सहस्य सोऽन्यार्थे ।
 १४४ नाम्नि ।
 १४५ अदृश्याधिके ।
 १४६ अकालेऽञ्जयी-
 भावे ।
 १४७ ग्रन्थाऽन्ते ।
 १४८ नाशिष्यगोवत्स-
 हले ।
 १४९ समानस्य धर्मा-
 दिषु ।
 १५० सन्नह्यचारी ।
 १५१ दृग्दृशदृक्षे ।
 १५२ अन्यत्यदादेराः ।
- तृतीय पादः ।
 १ वृद्धिरारैदौत् ।
 २ गुणोऽरेदोत् ।
 ३ क्रियार्थो घातुः ।
 ४ न प्रादिरप्रत्ययः ।
 ५ अवौ दाघौ दा ।
 ६ वर्त्तमानातिव् तस्,
 अन्ति, सिव् थस्
 थ, मिव् वस्
 मस्; ते आते अ-
 न्ते, से आथे ध्वे
 ए वहे महे ।
 ७ सप्तमी यात् यातां

- युस्, यास् यातं
यात, यां याव
याम्, ईत ईयातां
ईरन्, ईथास्
ईयाथां ईध्वं, ईय
ईवहि ईमहि ।
- ८ पञ्चमी तुव् तां
अन्तु, हि तं त,
आनिव् आवव्
आमव्; तां आतां
अन्तां, स्व आथां
ध्वं, ऐव् आवहैव्
आमहैव् ।
- ९ ह्यस्तनी दिव् तां
अन्, सिव् तं त,
अम्व् व म, त
आतां अन्त, थास्
आथां ध्वं, इ वहि
महि ।
- १० एताः शितः ।
- ११ अद्यतनी दि तां
अन्, सि तं त, अम्
व म; त आतां
अन्त, थास् आथां
ध्वं, इ वहि महि ।
- १२ परोक्षा गव् अतुस्
उस्, थव् अथुस्
अ, णव् व म, ए
आते इरे, से आथे
ध्वे, ए वहे महे ।
- १३ आशीः कयात्
कयास्तां कयासु-
स्, कयास् कयास्तं
कयास्त, कयासम्
कयास्व कयास्म,
सीष्ट सीयास्तां
सीरन्, सीष्टास्
सीयास्यां सीध्वं

सीय सीवहि
सीमहि ।

१४ श्वस्तनी ता तारौ
तारस्, तासि
तास्थस् तास्थ,
तास्मि तास्वस्
तास्मस्, ता तारौ
तारस्, तासे
तासाथे ताध्वे,
ताहे तास्वहे
तास्महे ।

१५ भविष्यन्ती स्यति
स्यतस् स्यन्ति,
स्यसि स्यथस्
स्यथ. स्यामि
स्यावस् स्यामस्,
स्यते स्येते स्यन्ते,
स्यसे स्येथे स्यध्वे,
स्ये स्यावहे स्या

महे ।

१६ क्रियातिपत्तिः
स्यत् स्यतां स्यन्,
स्यस् स्यतं स्यत,
स्यं स्याव स्याम,
स्यत स्येतां स्यन्त,
स्यथास् स्येथां स्य-
ध्वं, स्ये स्यावहि
स्यामहि ।

१७ त्रीणि त्रीण्यऽन्य-
युष्मदस्मदि ।

१८ एकद्विबहुषु ।

१९ नवाद्यानि शतृक्-
सू च परस्मैपदम् ।

२० पराणि कानानशौ
चात्मनेपदम् ।

२१ तत्साप्यानाप्या-
त्कर्मभावे कृत्य-
क्तखलर्थाश्च ।

- २२ इडितः कर्त्तरि ।
 २३ क्रियाव्यतिहारेऽग-
 तिहिंसाशब्दार्थ-
 हसो ह्रस्वह्रस्वान-
 न्योऽन्यार्थे ।
 २४ निविशः ।
 २५ उपसर्गादस्योहो
 वा ।
 २६ उत्स्वराद्युजेरयज्ञ-
 तत्पात्रे ।
 २७ परिव्यवात्क्रियः ।
 २८ परावेजैः ।
 २९ समः क्षणोः ।
 ३० अपस्किरः ।
 ३१ उदश्चरः साप्यात् ।
 ३२ समस्तृतीयया ।
 ३३ क्रीडोऽकूजने ।
 ३४ अन्वाङ्परैः ।
 ३५ शप उपोऽम्भने ।
 ३६ आशिषि नाथः ।
 ३७ भुनजोऽत्राणे ।
 ३८ ह्रगोगतता-
 च्छील्ये ।
 ३९ पूजाचार्यकभृत्यु-
 त्क्षेपज्ञानविगण-
 नव्यये नियः ।
 ४० कर्तृस्थामूर्त्ता-
 प्यात् ।
 ४१ शदेः शिति ।
 ४२ त्रियतेरद्यतन्या-
 शिषि च ।
 ४३ क्यङ्घो नवा ।
 ४४ घृद्भ्योऽद्यतन्याम् ।
 ४५ घृद्भ्यः स्यसनोः ।
 ४६ कृपः श्वस्तन्याम् ।
 ४७ क्रमोऽनुपसर्गात् ।
 ४८ घृत्तिसर्गतायने ।
 ४९ परोपात् ।

- ५० वेः स्वार्थे ।
 ५१ प्रोपादारम्भे ।
 ५२ आडो ज्योतिरु-
 द्गमे ।
 ५३ दागोऽस्वास्थ्यप्रसा-
 रविकासे ।
 ५४ नुप्रच्छः ।
 ५५ गमेः क्षान्तौ ।
 ५६ ह्वः स्पृष्टे ।
 ५७ सनिवेः ।
 ५८ उपात् ।
 ५९ घमः स्वीकारे ।
 ६० देवार्चामैत्रीसङ्ग-
 मपथिकर्तृकम-
 न्त्रकरणे स्थः ।
 ६१ वा लिप्सायाम् ।
 ६२ उदोऽनृद्धेहे ।
 ६३ संविप्रावात् ।
 ६४ जीप्सास्थेये ।
 ६५ प्रतिज्ञायाम् ।
 ६६ समो गिर ।
 ६७ अवात् ।
 ६८ निह्ववे ज्ञः ।
 ६९ संप्रतेरस्मृतौ ।
 ७० अननोः सनः ।
 ७१ श्रुवोऽनाङ्प्रतेः ।
 ७२ स्मृद्दशः ।
 ७३ शको जिज्ञासायाम्
 ७४ प्राग्वत् ।
 ७५ आमः कृगः ।
 ७६ गन्धनावक्षेपसेवा-
 साहसप्रतियत्न-
 प्रकथनोपयोगे ।
 ७७ अधेः प्रसहने ।
 ७८ दीप्तिज्ञानयत्नवि-
 मत्युपसम्भाषो-
 पमन्त्रणे वदः ।
 ७९ व्यर्त्तवाचां

सहोक्तौ ।

- ८० विवादे वा ।
 ८१ अनोः कर्मण्य-
 सति ।
 ८२ ज्ञः ।
 ८३ उपात्स्थः ।
 ८४ समोगमृच्छिप्र-
 च्छिश्चुवित्स्वरत्य-
 त्तिदृशः ।
 ८५ वेः कृगः शब्दे
 चानाशे ।
 ८६ आहोयमहनः
 स्वेऽङ्गे च ।
 ८७ व्युदस्तपः ।
 ८८ अणिकर्मणिकर्तृ-
 काणिगोऽस्मृतौ ।
 ८९ प्रलम्भे गृधिवञ्चेः
 ९० लीड् लिनोऽर्चाभि-
 भवेचाच्चाकर्त-

र्यपि ।

- ९१ सिमङ्गः प्रयोक्तुः
 स्वार्थे ।
 ९२ विभेतेर्भीप् च ।
 ९३ मिध्याकृगोऽभ्यासे
 ९४ परिमुहायमायस-
 पाट्धेवदवसद-
 मादरुचनृतः फल-
 वति ।
 ९५ ईगितः ।
 ९६ ज्ञोऽनुपसर्गात् ।
 ९७ वदोऽपात् ।
 ९८ समुदाहोयमेर-
 ग्रन्थे ।
 ९९ पदान्तरगम्ये वा ।
 १०० शेषात्परस्मै ।
 १०१ परानोः कृगः ।
 १०२ प्रत्यभ्यतेः क्षिपः ।
 १०३ प्राद्ग्रहः ।

- १०४ परेर्मृषश्च ।
 १०५ व्याङ्परि रमः ।
 १०६ वोपात् ।
 १०७ अणिगि प्राणिक-
 र्तृकानाप्याणिगः
 १०८ चल्याहारार्थेद्बु-
 धयुधप्रुद्रुसुनश-
 जनः ।

चतुर्थ पाद ।

- १ गुपौधूपविच्छि-
 पणिपनेरायः ।
 २ कमेणिद् ।
 ३ ऋतेर्हीयः ।
 ४ अशवि ते वा ।
 ५ गुप्तिजो गर्हाक्षा-
 न्तौ सन् ।
 ६ कितः संशयप्र-
 तीकारे ।

- ७ शान्दान्मान्बधा-
 म्निशानार्जववि-
 चारवैरूप्ये दीर्घ-
 श्वेतः ।
 ८ धातोः कण्द्वादेर्यक्
 ९ व्यञ्जनादेरेकस्व-
 राद् भृशाभीक्ष्ये
 यङ्वा ।
 १० अर्ध्वर्तिसूत्रिमू
 त्रिसूच्यशूर्णोः ।
 ११ गत्यर्थात्कुटिले ।
 १२ गृह्युपसदचरजप-
 जभदशदहो गर्ह्ये
 १३ न गृणाशुभरुचः ।
 १४ बहुलं लृप् ।
 १५ अचि ।
 १६ नोतः ।
 १७ चुरादिभ्यो णिच् ।
 १८ युजादेर्नवा ।

- १९ भूडःप्राप्तौ णिङ् । ३१ कष्टकक्षकृच्छ्रसत्र-
 २० प्रयोक्तृव्यापारे गहनाय पापे
 णिङ् । क्रमणे ।
 २१ तुमर्हादिच्छायां ३२ रोमन्थाद्व्या-
 सन्नतत्सनः । प्यादुच्चर्वणे ।
 २२ द्वितीयायाः काम्यः ३३ फेनोष्मवाष्पधू-
 २३ अमाव्ययात्क्यन् मादुद्धमने ।
 च । ३४ सुखादेरनुभवे ।
 २४ आधाराद्योपमा- ३५ शब्दादेः कृतौ वा ।
 नादाचारे । ३६ तपसः क्यन् ।
 २५ कर्तुः क्विषप् गल्म- ३७ नमोवरिवश्विन्न-
 क्लीषहोडात्तु डित् । दोऽर्चासेवाश्चर्ये ।
 २६ क्यङ् । ३८ अङ्गाभिरसने णिङ् ।
 २७ सो वा लुक्च । ३९ पुच्छादुत्परिव्य-
 २८ ओजोऽप्सरसः । सने ।
 २९ च्वर्ये भृशादेः ४० भाण्डात्समाचितौ ।
 स्तोः । ४१ चीवरात्परिधा-
 ३० डाच् लोहितादि- नार्जने ।
 भ्यः षित् । ४२ णिञ्चहुलं नाम्नः

- कृगादिषु ।
 ४३ व्रताद्भुजितन्नि-
 वृत्तयोः ।
 ४४ मत्यार्थवेदस्याः ।
 ४५ श्वेताश्वाश्वतरगा-
 लोडिताह्वरकस्या-
 श्वतरेतक लृक् ।
 ४६ धातोरनेकस्वरा-
 दाम्परोक्षायाः
 कृभ्वस्ति चानु
 तदन्तम् ।
 ४७ दयायास्कासः ।
 ४८ गुरुनाम्यादेरन्-
 च्छूर्णोः ।
 ४९ जायुषसमिन्धेर्नवा
 ५० भीहीभृहोस्ति-
 व्वत् ।
 ५१ वेत्तेः कित् ।
 ५२ पञ्चम्याः कृण् ।
- ५३ सिजद्यतन्याम् ।
 ५४ स्पृशमृशकृषतृप-
 हपो वा ।
 ५५ हशितोनाभ्युपा-
 न्त्यादहृशोऽनितः
 सक् ।
 ५६ श्लिषः ।
 ५७ नासत्वा लेपे ।
 ५८ णिश्रिद्भुक्कमः
 कर्त्तरि ङः ।
 ५९ ट्घेश्वेर्वा ।
 ६० शास्त्यऽस्रवक्ति-
 ख्यानेरङ् ।
 ६१ सत्त्यर्त्तेर्वा ।
 ६२ ह्वालिप्सिचः ।
 ६३ वात्मने ।
 ६४ लृदिद्द्युतादिपु-
 ष्यादेः परस्मै ।
 ६५ ऋदिच्छिस्तम्भू-

- मुचू म्लुचूमुचूग्लु-
 चूग्लुचूजो वा ।
 ६६ जिच् ते पदस्त-
 ल्लुक्च ।
 ६७ दीपजनबुधिपूरि-
 तायिप्यायो वा ।
 ६८ भावकर्मणोः ।
 ६९ स्वरग्रहदृशाहन्भ्यः
 स्यसिजाशीःश्व-
 स्तन्यां जिह् वा ।
 ७० क्यः शिति ।
 ७१ कर्त्तर्यनद्भ्यः
 शष् ।
 ७२ दिवादेः श्यः ।
 ७३ आसभ्लासभ्रम-
 क्रमक्कमत्रसिन्नु-
 टिलषियसिसं-
 यसेर्वा ।
 ७४ कुषिरञ्जेव्याप्ये

- वा परस्मै च ।
 ७५ स्वादेः श्लुः ।
 ७६ वाऽक्षः ।
 ७७ तक्षः स्वार्थे वा ।
 ७८ स्तम्भूस्तुम्भूस्क-
 म्भूस्कुम्भूस्कोः
 श्रा च ।
 ७९ ऋयादेः ।
 ८० व्यञ्जनाच्छना-
 हेरानः ।
 ८१ तुदादेः शः ।
 ८२ रुधां स्वराच्छनो
 नल्लुक्च ।
 ८३ कृगतनादेरुः ।
 ८४ सृज. श्राद्धे जि-
 क्क्यात्मने तथा ।
 ८५ तपेस्तपः कर्म-
 कात् ।
 ८६ एकघातौ कर्मक्रि-

ययैकाऽकर्मक्रिये ।	९२ णिस्तुभ्रघात्मनेप-
८७ पचिदुहेः ।	दाकर्मकात् ।
८८ न कर्मणा त्रिच् ।	९३ भूषार्थसन्किरा-
८९ रुधः ।	दिभ्यश्च त्रिक्यौ ।
९० स्वरद्वुहो वा ।	९४ करणक्रियया
९१ तपः कर्त्रनुतापे च ।	क्वचित् ।

चतुर्थोऽध्यायः ।

प्रथम पाद ।	६ अयि रः ।
१ द्विर्घातुः परोक्षा-	७ नाम्नो द्वितीया-
डेप्राक्तु स्वरे	द्यथेष्टम् ।
स्वरविधेः ।	८ अन्यस्य ।
२ आद्योऽद्य एक	९ कण्ङ्वादेस्तृतीयः
स्वरः ।	१० पुनरेकेषाम् ।
३ सन्यङ्ङश्च ।	११ यिः सन्वेर्ष्यः ।
४ स्वरादेर्द्वितीयः ।	१२ ह्वः शिति ।
५ न षदन संयो-	१३ चराचरचलाचल
गादिः ।	पतापतवदावद-

- घनाघनपाट्टपटं
घा ।
- १४ विक्लिदघकनसम् ।
- १५ दास्वत्साह्वन्मी-
द्वत् ।
- १६ ज्ञप्यापो ज्ञीपीप्
न च द्विः सि-
सनि ।
- १७ ऋघ ईर्त् ।
- १८ दम्भो धिष्णीप् ।
- १९ अव्याप्यस्य
सुचेर्मोर्गवा ।
- २० मिमीमादामि-
त्स्वरस्य ।
- २१ रभलभशकपत-
पदामिः ।
- २२ राघेर्वघे ।
- २३ अचित्परोक्षासेद-
धवोरेः ।
- २४ अनादेशादेरेकव्य-
ञ्जनमध्येस्तः ।
- २५ तृत्रपफलभजाम् ।
- २६ जृञ्मवमत्रसफ-
णस्यमस्वनराज-
भ्राजभ्रासभ्लासो
वा ।
- २७ वा अन्थग्रन्थो
नलुक् च ।
- २८ दम्भः ।
- २९ ये वा ।
- ३० न शसददिवादि-
शुणिनः ।
- ३१ हौ दः ।
- ३२ देर्दिगिः परोक्षा-
याम् ।
- ३३ ऊ पिघः पीप्य् ।
- ३४ अडे हिहनो हो
घःपूर्वात् ।

- ३५ जेर्गिः सन्परो-
क्षयोः ।
- ३६ चेः किर्वा ।
- ३७ पूर्वस्यास्वे स्वरे
य्वोरियुब् ।
- ३८ ऋतोऽत् ।
- ३९ ह्रस्वः ।
- ४० गहोर्जः ।
- ४१ द्युतेरिः ।
- ४२ द्वितीयतुर्ययोः
पूर्वा ।
- ४३ तिर्वा ष्टिवः ।
- ४४ व्यञ्जनस्याऽना-
देर्लृक् ।
- ४५ अघोषे शिटः ।
- ४६ कडश्चञ् ।
- ४७ न कवतेर्यडः ।
- ४८ आगुणावन्यादेः ।
- ४९ न हाको लृपि ।
- ५० वञ्चस्रंसध्वंसस्रं-
सकसपतपदस्क-
न्दोऽन्तो नीः ।
- ५१ मुरतोऽनुनासि-
कस्य ।
- ५२ जपजभदहृदश-
भञ्जपशः ।
- ५३ चरफलाम् ।
- ५४ ति चोपान्यातो-
ऽनोदुः ।
- ५५ क्रमतां रीः ।
- ५६ रिरौ च लृपि ।
- ५७ निजां शित्थेत् ।
- ५८ पृभृमाहाडाभिः ।
- ५९ सन्यस्य ।
- ६० ओर्जान्तस्यापवर्गे
ऽवर्णे ।
- ६१ श्रुत्तु द्रुप्पुल्लुच्योर्वा ।
- ६२ स्वपो णावुः ।

- ६३ असमानलोपे स
न्वल्लघुनि डे ।
- ६४ लघोर्दीर्घोऽस्वरादेः ।
- ६५ स्मृदृत्वरप्रथमद-
स्तृस्पशेरः ।
- ६६ वा वेष्टचेष्टः ।
- ६७ ई च गणः ।
- ६८ अस्यादेराः
परोक्षायाम् ।
- ६९ अनातो न श्रान्त
ऋदाद्यशौसंयो-
गस्य ।
- ७० भ्रूस्वपोरदूतौ ।
- ७१ ज्याव्येव्यधिव्य-
चिव्यथेरिः ।
- ७२ यजादिवश्वचः
सस्वरान्तस्था
श्रृत् ।
- ७३ न वयोयू ।
- ७४ वेरऽयः ।
- ७५ अविति वा ।
- ७६ ज्यश्च यपि ।
- ७७ व्यः ।
- ७८ संपरेर्वा ।
- ७९ यजादिवचेः किति ।
- ८० स्वपेर्यङ्गे च ।
- ८१ ज्याव्यधः किडति
- ८२ व्यचोऽनसि ।
- ८३ वशेरयङि ।
- ८४ ग्रहप्रश्चभ्रस्जप्रच्छः ।
- ८५ व्येस्यमोर्यङि ।
- ८६ चायः कीः ।
- ८७ द्वित्वे ह्वः ।
- ८८ णौ डसनि ।
- ८९ श्वेर्वा ।
- ९० वा परोक्षायङि ।
- ९१ प्यायः पीः ।
- ९२ क्तयोरनुपसर्गस्य ।

- ३५ जेर्गिः सन्परो-
क्षयोः ।
- ३६ चेः किर्वा ।
- ३७ पूर्वस्यास्वे स्वरे
य्वोरियुव् ।
- ३८ क्रतोऽत् ।
- ३९ ह्रस्वः ।
- ४० गहोर्जः ।
- ४१ द्युतेरिः ।
- ४२ द्वितीयतुर्ययोः
पूर्वा ।
- ४३ तिर्वा ष्टिवः ।
- ४४ व्यञ्जनस्याऽना-
देर्लृक् ।
- ४५ अघोषे शिटः ।
- ४६ कडश्चञ् ।
- ४७ न कवतेर्यडः ।
- ४८ आगुणावन्यादेः ।
- ४९ न हाको लृपि ।
- ५० वञ्चसंसध्वंसञ्च-
सकसपतपदस्क-
न्दोऽन्तो नीः ।
- ५१ मुरतोऽनुनासि-
कस्य ।
- ५२ जपजभदहदश-
भञ्जपशः ।
- ५३ चरफलाम् ।
- ५४ ति चोपान्त्यातो-
ऽनोदुः ।
- ५५ क्रमतां रीः ।
- ५६ रिरौ च लृपि ।
- ५७ निजां शित्येत् ।
- ५८ पृभृमाहाडामिः ।
- ५९ सन्यस्य ।
- ६० ओर्जान्तस्यापवर्गे
ऽवर्णे ।
- ६१ श्रुस्तु द्रुप्तुल्लुच्योर्वा ।
- ६२ स्वपो णावुः ।

- ६३ असमानलोपे स
न्वल्लघुनि डे ।
- ६४ लघोर्दीर्घोऽस्वरादेः ।
- ६५ स्मृदृत्वरप्रथमद-
स्तृस्पशेरः ।
- ६६ वा वेष्टचेष्टः ।
- ६७ ई च गणः ।
- ६८ अस्यादेराः
परोक्षायाम् ।
- ६९ अनातो न श्रान्त
ऋदाद्यशौसंयो-
गस्य ।
- ७० भ्रूस्वपोरदृतौ ।
- ७१ ज्यान्येव्यधिव्य-
चिव्यथेरिः ।
- ७२ यजादिवश्वचः
सस्वरान्तस्था
ऋत् ।
- ७३ न वयोय् ।
- ७४ वेरऽयः ।
- ७५ अत्रिति चा ।
- ७६ ज्यश्च यपि ।
- ७७ व्यः ।
- ७८ संपरेर्वा ।
- ७९ यजादिवचेः किति ।
- ८० स्वपेर्यद्दे च ।
- ८१ ज्यान्यधः ऋडिति
- ८२ व्यचोऽनसि ।
- ८३ वशेरयडि ।
- ८४ ग्रहवश्चभ्रस्जप्रच्छः ।
- ८५ व्येस्यमोर्यडि ।
- ८६ चायः कीः ।
- ८७ द्वित्वे हः ।
- ८८ णौ हसनि ।
- ८९ श्वेर्वा ।
- ९० वा परोक्षायडि ।
- ९१ प्यायः पीः ।
- ९२ क्तयोरनुपसर्गस्य ।

- ९३ आडोऽन्धूधसोः । १०८ अनुनासिके च
 ९४ स्फायः स्फीर्वा । च्छ्वः शूट् ।
 ९५ प्रसमः स्त्यः स्तीः । १०९ मव्यऽविश्रिविज्व-
 ९६ प्रात्तश्च मो वा । रित्वरेरुपान्त्येन ।
 ९७ श्यः शीर्द्रवमूर्त्ति- ११० राल्लुक् ।
 स्पर्शे नश्चास्पर्शे । १११ क्ते ऽनिटश्चजोः
 ९८ प्रतेः । कर्गौ घिति ।
 ९९ वाऽभ्यऽवाभ्याम् । ११२ न्यङ्ङ्द्रमेघादयः ।
 १०० अः श्रुत हविः ११३ न वश्चेर्गतौ ।
 क्षीरे । ११४ यजेर्यज्ञाङ्गे ।
 १०१ श्रपेः प्रयोक्त्रैक्ये । ११५ घ्यण्यावश्यके ।
 १०२ च्वृत्सकृत् । ११६ निप्राद्युजः शक्ये ।
 १०३ दीर्घमवोऽन्त्यम् । ११७ भुजो भक्ष्ये ।
 १०४ स्वरहन्गामोः ११८ त्यज्यजप्रवचः ।
 सनि धुटि । ११९ वचोऽशब्दनाम्नि ।
 १०५ तनो वा । १२० भुजन्युब्जं
 १०६ क्रमः क्तिव वा । पाणिरोगे ।
 १०७ अहन्पञ्चमस्य १२१ वीरुन्त्यग्रोधौ ।
 क्विक्विडति ।

द्वितीय पाद ।

- १ आत्सन्ध्यक्षरस्य ।
- २ न शिति ।
- ३ व्यस्थव्णवि ।
- ४ स्फुरस्फुलोर्घञि ।
- ५ वापगुरो णमि ।
- ६ दीढः सनि वा ।
- ७ यवऽक्विद्धति ।
- ८ मिग्मीगोऽखल-
चलि ।
- ९ लीङ्गलिनोर्वा ।
- १० णौ श्रीजीडः ।
- ११ सिध्यतेरज्ञाने ।
- १२ चिस्फुरोर्नवा ।
- १३ वियः प्रजने ।
- १४ रूहः पः ।
- १५ लियो नोऽन्तः
स्नेहद्रवे ।
- १६ लो लः ।

१७ पातेः ।

- १८ धूग्ग्रीगोर्नः ।
- १९ वो विधूनने जः ।
- २० पाशाद्यामावे-
व्याहो यः ।
- २१ अस्तिरीन्लीङ्गीकन्-
यिङ्माय्यातां पुः ।
- २२ स्फायः स्फाब् ।
- २३ शदिरगतौ शात् ।
- २४ घटादेर्ह्रस्वो दीर्घस्तु
वा जिणम्परे ।
- २५ कगेवनूजनैजृष्
कनस्रञ्जः ।
- २६ अमोऽकम्यमि-
चमः ।
- २७ पर्यपात् स्वदः ।
- २८ शमोऽदर्शने ।
- २९ यमोऽपरिवेषणे
णिचि च ।

- ३० मारणतोषणनि-
शाने ज्ञश्च ।
- ३१ चहणः शाठ्ये ।
- ३२ ज्वलह्वलह्वलग्ला-
स्नावनूवमनमोऽ-
नुपसर्गस्य वा ।
- ३३ छदेरिस्मन्त्रट् क्वौ ।
- ३४ एकोपसर्गस्य
च घे ।
- ३५ उपान्त्यस्यासमा-
नलोपि शास्वृ-
दितो डे ।
- ३६ भ्राजभासभाषदी-
पपीडजीवमीलक-
णरणवणभणश्र-
णहेहेठलुटलुप-
लपां नवा ।
- ३७ ऋह्वर्णस्य ।
- ३८ जिघतेरिः ।
- ३९ तिघतेः ।
- ४० ऊहुषो णौ ।
- ४१ चित्ते वा ।
- ४२ गोहः स्वरे ।
- ४३ भुवो वः परोक्षा-
द्यतन्योः ।
- ४४ गमहनजनखन-
घसः स्वरेऽनङि
किडति लुक् ।
- ४५ नो व्यञ्जनस्या-
नुदितः ।
- ४६ अञ्चोऽनर्चयाम् ।
- ४७ लङ्गिकम्प्योरुपता-
पाङ्गविकृत्योः ।
- ४८ भञ्जेर्जाँ वा ।
- ४९ दंशसञ्जः शवि ।
- ५० अकट्घिनोश्च
रञ्जेः ।
- ५१ णौ मृगरमणे ।

- ५२ घञि भावकरणे ।
 ५३ स्यदो जवे ।
 ५४ दग्नाऽवोदैयौञ्च-
 प्रत्रयहिमत्रयम् ।
 ५५ यभिरभिनभिग-
 मिहनिननिवन-
 नितनादेर्दुटि
 क्तिङिति ।
 ५६ यपि ।
 ५७ वा मः ।
 ५८ गमां क्वौ ।
 ५९ न निक्किर्दीयश्च ।
 ६० आः स्वनिसनि-
 जनः ।
 ६१ सनि ।
 ६२ ये नवा ।
 ६३ तनः क्ये ।
 ६४ तौ सनस्तिक्कि ।
 ६५ वन्याङ्पञ्चमस्य ।
 ६६ अपावायश्चि क्तौ ।
 ६७ हादो हुद् कयोश्च
 ६८ ऋन्वादेरेपां नो
 नोऽप्रः ।
 ६९ रदादऽमृच्छेमदः
 कयोर्दन्व च ।
 ७० सूरत्यागोदितः ।
 ७१ व्यञ्जनान्तन्यातो-
 ऽन्याद्यः ।
 ७२ पूदिव्यत्रेर्नाशागू-
 ताऽनपादाने ।
 ७३ सेर्ग्रासे कम्म-
 कर्त्तरि ।
 ७४ श्नेः क्षीचाऽघ्यार्ये ।
 ७५ वाऽऽप्रोशदैत्ये ।
 ७६ ऋद्धीघ्राघ्रात्रोन्द्यु-
 दविन्तेवां ।
 ७७ दुगोरु च ।
 ७८ क्षैशुपिपचो

- ३० मारणतोषणनि-
शाने ज्ञश्च ।
- ३१ चहणः शाठये ।
- ३२ ज्वलह्वलह्वलग्ला-
स्नावनूवमनमोऽ-
नुपसर्गस्य वा ।
- ३३ छदेरिस्मन्त्रट् क्वौ ।
- ३४ एकोपसर्गस्य
च घे ।
- ३५ उपान्त्यस्यासमा-
नलोपि शास्वृ-
दितो डे ।
- ३६ आजभासभाषदी-
पपीडजीवमीलक-
णरणवणभणश्र-
णह्वेहेठलुटलुप-
लपां नवा ।
- ३७ ऋहवर्णस्य ।
- ३८ जिघ्रतेरिः ।
- ३९ तिष्ठतेः ।
- ४० ऊर्ध्वो णौ ।
- ४१ चित्ते वा ।
- ४२ गोहः स्वरे ।
- ४३ भुवो वः परोक्षा-
द्यतन्योः ।
- ४४ गमहनजनखन-
घसः स्वरेऽनडि
किडति लुक् ।
- ४५ नो व्यञ्जनस्या-
नुदितः ।
- ४६ अञ्चोऽनर्चयाम् ।
- ४७ लङ्गिकम्प्योरुपता-
पाङ्गविकृत्योः ।
- ४८ भञ्जेर्जाँ वा ।
- ४९ दंशसञ्जः शवि ।
- ५० अकट्घिनोश्च
रञ्जेः ।
- ५१ णौ मृगरमणे ।

- ५२ घञि भावकरणे ।
 ५३ स्यदो जवे ।
 ५४ दशनाऽवोदैघौघ्न-
 प्रश्रथहिमश्रथम् ।
 ५५ यमिरमिनमिग-
 मिहनिमनिवन-
 तितनादेर्धुटि
 किडति ।
 ५६ यपि ।
 ५७ वा मः ।
 ५८ गमां क्वौ ।
 ५९ न तिकिदीर्घश्च ।
 ६० आः खनिसनि-
 जनः ।
 ६१ सनि ।
 ६२ ये नवा ।
 ६३ तनः क्ये ।
 ६४ तौ सनस्तिकि ।
 ६५ वन्याङ्पञ्चमस्य ।
 ६६ अपाचायश्चिः क्तौ ।
 ६७ ह्लादो हुद् क्तयोश्च
 ६८ ऋल्वादेरेपां तो
 नोऽप्रः ।
 ६९ रदादऽमूर्च्छमदः
 क्तयोर्दस्य च ।
 ७० सूयत्याद्योदितः ।
 ७१ व्यञ्जनान्तस्यातो-
 ऽख्याध्यः ।
 ७२ पूदिव्यञ्चेर्नाशाद्यू-
 ताऽनपादाने ।
 ७३ सेर्ग्रासे कर्म-
 कर्त्तरि ।
 ७४ क्षेः क्षीचाऽघ्यार्थे ।
 ७५ वाऽऽक्रोशदैन्ये ।
 ७६ ऋहीघ्राघ्रात्रोन्दनु-
 दविन्तेर्वा ।
 ७७ दुगोरू च ।
 ७८ क्षेशुषिपचो

मकवम् ।

पुम् ।

७९ निर्वाणमऽवाते ।

९२ सिञ्जिबदोऽभुवः ।

८० अनुपसर्गाः क्षीवो-

९३ द्रयुक्तजक्षपञ्चतः ।

ल्लाघकृशपरिकृ-

९४ अन्तो नो लृक् ।

शफुल्लोत्फुल्लसं-

९५ शौ वा ।

फुल्लाः ।

९६ इनश्वातः ।

८१ भित्तं शकलम् ।

९७ एषामीर्ष्यञ्जनेऽद् ।

८२ वित्तं धनप्रतीतम् ।

९८ इर्दरिद्रः ।

८३ ह्रुधुटो हेर्धिः ।

९९ भियो नवा ।

८४ शासऽसह्न

१०० हाकः ।

शाध्येधिजहि ।

१०१ आ च हौ ।

८५ अतः प्रत्यया-

१०२ यि लृक् ।

ल्लृक् ।

१०३ ओतः श्ये ।

८६ असंयोगादोः ।

१०४ जा ज्ञानोऽत्यादौ

८७ वम्यऽविति वा ।

१०५ प्वादेर्ह्रस्वः ।

८८ कृगो यि च ।

१०६ गमिषद्यमश्छः ।

८९ अतः शित्युत् ।

१०७ वेगे सत्तेर्धाव् ।

९० इनास्त्योर्लृक् ।

१०८ श्रौतिकृबुधिवुपा-

९१ वा द्विषातोऽनः

घाध्मास्थाम्ना दाम्

दृश्यऽर्तिशदसदः

शृकृधिपिबजिघ-

धमतिष्ठमनयच्छ

पश्यच्छञ्चीय-

सीदम् ।

१०९ क्रमो दीर्घः परस्मै

११० ष्ठिवृक्कम्वाचमः ।

१११ शमसप्तकस्य श्ये ।

११२ ष्ठिव्सिवोऽनटि

वा ।

११३ मव्यऽस्याः ।

११४ अनतोऽन्तो-

ऽदात्मने ।

११५ चीडोरत् ।

११६ वेत्तेर्नवा ।

११७ तिवां णवः परस्मै ।

११८ ब्रूगः पञ्चानां

पञ्चाहश्च ।

११९ आधिषि तुषो

स्तातद् ।

१२० आतो णव औः ।

१२१ आतामाते आधा-

माथे आदिः ।

१२२ यः सप्तम्याः ।

१२३ याम्युसोरिय-

मियुसौ ।

तृतीयः पादः ।

१ नामिनो गुणोऽ-

किडति ।

२ उश्नोः ।

३ स्पुपौ ।

४ लघोरुपान्त्यस्य ।

५ मिदः श्ये ।

६ जागुः किति ।

७ ऋवर्णहशोऽङि ।

८ स्कृच्छृतोऽकि

परोक्षायाम् ।

- ९ संयोगाद्दत्तैः ।
 १० क्ययडाशीर्ये ।
 ११ न वृद्धिश्चाविति
 किडल्लोपे ।
 १२ भवतेः सिज्जुपि ।
 १३ सूतेः पञ्चम्याम् ।
 १४ दृव्युक्तोपान्त्यस्य
 शिति स्वरे ।
 १५ द्विणोरप्वितिव्यौ ।
 १६ इको वा ।
 १७ कृटादेर्द्विद्वदः-
 जिणत् ।
 १८ विजेरिट् ।
 १९ षोणर्णोः ।
 २० शिदऽवित् ।
 २१ इन्ध्यऽसंयोगात्प-
 रोक्षाकिद्वत् ।
 २२ स्वञ्जेर्नधा ।
 २३ जनद्योन्युपान्त्ये
 तादिः क्त्वा ।
 २४ ऋत्तृषमृषकृशव-
 च्चलुश्चथफः सेट् ।
 २५ वौ व्यञ्जनादेः
 सन्वाऽद्यः ।
 २६ उतिशवर्हादिभ्यः
 क्तौ भावारम्भे ।
 २७ न डीङ् शीङ्पूङ्-
 घृषिक्विदिस्वि-
 दिमिदः ।
 २८ मृषः क्षान्तौ ।
 २९ क्त्वा ।
 ३० स्कन्दस्यन्दः ।
 ३१ क्षुधक्लिशकुषगु-
 धमृडमृदवदवसः ।
 ३२ रुदविदमुषग्रहस्व-
 पप्रच्छः सन् च ।
 ३३ नामिनोऽनिट् ।
 ३४ उपान्त्ये ।

- ३५ सिजाशिपावा-
त्मने ।
- ३६ ऋवर्णात् ।
- ३७ गमो वा ।
- ३८ हनः सिच् ।
- ३९ यमः सूचने ।
- ४० वा स्वीकृतौ ।
- ४१ इश्च स्यादः ।
- ४२ मृजोऽस्य वृद्धिः ।
- ४३ ऋतः स्वरे वा ।
- ४४ सिचि परस्मै स-
मानस्याङिति ।
- ४५ व्यञ्जनानामनिटि ।
- ४६ वोण्णुगः सेटि ।
- ४७ व्यञ्जनादेर्वोपा-
न्त्यस्यातः ।
- ४८ वदन्नजलः ।
- ४९ न श्विजागृशस-
क्षणह्म्येदितः ।
- ५० ङिति ।
- ५१ नामिनोऽकलिहलेः
- ५२ जागुर्विणवि ।
- ५३ आत ऐः कृञ्जौ ।
- ५४ न जनवधः ।
- ५५ मोऽकमियमिर-
मिनमिगमिव-
माचमः ।
- ५६ विश्रमेर्वा ।
- ५७ उद्यमोपरमौ ।
- ५८ णिद्वाऽन्त्यो णष् ।
- ५९ उत और्विति
व्यञ्जनेऽद्धेः ।
- ६० वोण्णोः ।
- ६१ न दिस्योः ।
- ६२ तृहः श्रादीत् ।
- ६३ ब्रूतः परादिः ।
- ६४ यद्भूतुरुस्तोर्षहुलम् ।
- ६५ सः सिजस्ते-

- ९ संयोगाहदत्तः ।
 १० क्यघडाशीर्ये ।
 ११ न वृद्धिश्चाविति
 विडल्लोपे ।
 १२ भवतेः सिज्जुलिपि ।
 १३ सूते पञ्चम्याम् ।
 १४ इव्युक्तोपान्त्यस्य
 शिति स्वरे ।
 १५ द्विणोरप्वितिव्यौ ।
 १६ इको वा ।
 १७ कुटादेर्द्विद्वदः-
 ङिणत् ।
 १८ विजेरिट् ।
 १९ वोणर्णोः ।
 २० शिदऽवित् ।
 २१ इन्ध्यऽसंयोगात्प-
 रोक्षाकिद्वत् ।
 २२ स्वञ्जेर्नवा ।
 २३ जनशोन्युपान्त्ये
 तादिः त्वा ।
 २४ ऋतृषमृषकृशव-
 ष्वलुञ्चथफः सेद् ।
 २५ वौ व्यञ्जनादेः
 सन्चाऽद्यः ।
 २६ उतिशवर्हाद्भ्यः
 क्तौ भावारम्भे ।
 २७ न डीङ्शीङ्पूङ्-
 धृषिक्विदिस्वि-
 दिमिदः ।
 २८ मृषः क्षान्तौ ।
 २९ कत्वा ।
 ३० स्कन्दस्यन्दः ।
 ३१ क्षुधक्लिशकृषगु-
 धमृडमृदवदवसः ।
 ३२ रुदविदमुषग्रहस्व-
 पप्रच्छः सन् च ।
 ३३ नामिनोऽनिद् ।
 ३४ उपान्त्ये ।

- ३५ सिजाशिषावा-
त्मने ।
- ३६ ऋवर्णात् ।
- ३७ गमो वा ।
- ३८ हनः सिच् ।
- ३९ यमः सूचने ।
- ४० वा स्वीकृतौ ।
- ४१ इश्च स्यादः ।
- ४२ मृजोऽस्य वृद्धिः ।
- ४३ ऋतः स्वरे वा ।
- ४४ सिचि परस्मै स-
मानस्याङिति ।
- ४५ व्यञ्जनानामनिटि ।
- ४६ वोष्णुगः सेटि ।
- ४७ व्यञ्जनादेर्वोषा-
न्त्यस्यातः ।
- ४८ चदत्रजलः ।
- ४९ न श्विजाग्रशस-
क्षणहर्म्येदितः ।
- ५० ङिति ।
- ५१ नामिनोऽकलिहलेः
- ५२ जागुर्ङिणवि ।
- ५३ आत ऐः कृञ्जौ ।
- ५४ न जनवधः ।
- ५५ मोऽकमियमिर-
मिनमिगमिच-
माचमः ।
- ५६ विश्रमेर्वा ।
- ५७ उद्यमोपरमौ ।
- ५८ णिद्वाऽन्त्यो णष् ।
- ५९ उत और्विति
व्यञ्जनेऽद्धेः ।
- ६० वोष्णोः ।
- ६१ न दिस्योः ।
- ६२ तृहः श्रादीत् ।
- ६३ ब्रूतः परादिः ।
- ६४ यद्भूतुरुस्तोर्बहुलम् ।
- ६५ सः सिजस्ते ।

दिस्योः ।	वा ।
६६ पिबैतिदाभूस्थः सिचो लुप् परस्मै न चेद् ।	७७ अशित्यस्सत्ण- कच्णकानटि ।
६७ द्धेघ्राशाब्बासो वा ।	७८ व्यञ्जनाद् देः सश्च दः ।
६८ तन्भ्यो घा तथासि न्गोश्च ।	७९ सेः सद्घाश्च र्वा ।
६९ सनस्तत्रा वा ।	८० योऽशिति ।
७० घुङ् ह्रस्वाल्लुग निटस्तथोः ।	८१ क्यो वा ।
७१ इट ईति ।	८२ अतः ।
७२ सो धि वा ।	८३ णेरनिटि ।
७३ अस्तेः सिहस्त्वेति ।	८४ सेट्क्तयोः ।
७४ दुहदिहलिहगुहो दन्त्यात्मने वा सकः ।	८५ आमन्ताल्वाय्ये- त्नावय् ।
७५ स्वरेऽतः ।	८६ लघोर्यपि ।
७६ वरिद्रोऽद्यतन्यां	८७ वाऽऽप्नोः ।
	८८ मेडो वा मित् ।
	८९ क्षेः क्षीः ।
	९० क्षय्यजय्यौ शक्तौ ।
	९१ क्रय्यः क्रयार्थे ।

- ९२ सस्तः सि । १०६ उपसर्गाद्दूहो ह्रस्वः ।
 ९३ दीयू दीडः किडति १०७ आशिपीणः ।
 स्वरे । १०८ दीर्घश्चिच्चयङ्घ-
 ९४ इडेत्पुसि चातो क्वयेषु च ।
 लुक् । १०९ ऋतो रीः ।
 ९५ संयोगादेर्वा- ११० रिः शक्याशीर्ये ।
 शिष्येः । १११ ईश्च्चाववर्णस्याऽ
 ९६ गापास्थासादा- नव्ययस्य ।
 माहाकः । ११२ क्यनि ।
 ९७ ईर्व्यञ्जनेऽयपि । ११३ क्षुत्तृङ्गर्द्धेऽशना-
 ९८ घाधमोर्यडि । योदन्यधनायम् ।
 ९९ हनो घनीर्वधे । ११४ घृषाश्वान्मैथुने
 १०० ङिणति घात् । स्तोऽन्तः ।
 १०१ ङिणवि घन् । ११५ अश्च लौत्ये ।
 १०२ नशेर्नेश्वा ऽडि । चतुर्थ पाद ।
 १०३ श्वयत्यऽसूवचपतः १ अस्तिब्रुवोर्भूवचा-
 श्वास्थवोचपप्तम् । वशिति ।
 १०४ शीडः शिति । २ अघञ्क्यथलच्य-
 १०५ किडति यि शय् । जेर्वा ।

- ३ अने वा ।
 ४ चक्षो वाचि कशांग्
 ख्यांग् ।
 ५ नवा परोक्षायाम् ।
 ६ भृजो भर्ज् ।
 ७ प्राहागस्त आर-
 म्भे क्ते ।
 ८ निविस्वन्ववात् ।
 ९ स्वरादुपसर्गाद्दि-
 स्तिकित्यधः ।
 १० दत् ।
 ११ दोसोमास्थ इः ।
 १२ छाशोर्वा ।
 १३ शो व्रते ।
 १४ हाको हिः क्तिय ।
 १५ घागः ।
 १६ यपि चादो जग्घ् ।
 १७ घस्लसनद्यतनी-
 घञ्चलि ।
- १८ परोक्षायां नवा ।
 १९ वेर्व्य् ।
 २० ऋः शृदृप्रः ।
 २१ हनो वध आशि-
 ष्यञ्जौ ।
 २२ अद्यतन्यां वा
 त्वात्मने ।
 २३ इणिकोर्गाः ।
 २४ णावज्ञाने गमुः ।
 २५ सनीडश्च ।
 २६ गाः परोक्षायाम् ।
 २७ णौ सन्हे वा ।
 २८ वाऽद्यतनीक्रिया-
 तिपत्योर्गाद्दि ।
 २९ अङ्घातोरादिर्ह्य-
 स्तन्यां चामाडा ।
 ३० एत्यस्तेर्वृद्धिः ।
 ३१ स्वरादेस्तासु ।
 ३२ स्ताद्यशितोऽत्रो-

- णादेरिट् ।
- ३३ तेर्ग्रहादिभ्यः ।
- ३४ गृहोऽपरोक्षायां
दीर्घः ।
- ३५ वृतौ नवा ऽनाशीः
सिचपरस्मै च ।
- ३६ इट्सिजाशिषोरा-
त्मने ।
- ३७ संयोगाहतः ।
- ३८ ध्रुगौदितः ।
- ३९ निष्कृषः ।
- ४० क्तयोः ।
- ४१ जृत्रश्चः क्तवः ।
- ४२ ऊदितो वा ।
- ४३ क्षुधवसस्तेषाम् ।
- ४४ लुभ्यञ्चेर्विमोहार्चै ।
- ४५ पुङ्क्तिशिभ्यो
नवा ।
- ४६ सहलुमेच्छरुष-
- रिपस्तादेः ।
- ४७ ङघृधभ्रस्जदम्भ-
श्रियूर्णु भरङ्ग-
पिसनितनिपति-
वृद्धरिद्रः सन ।
- ४८ ऋस्मिपूङ्गुशौकृ-
गृहृधृप्रच्छः ।
- ४९ हनृतः स्यस्य ।
- ५० कृतचृतनृतच्छृद-
तृदोऽसिचः
सादेर्वा ।
- ५१ गमोऽनात्मने ।
- ५२ स्नोः ।
- ५३ क्रमः ।
- ५४ तुः ।
- ५५ न घृद्भ्यः ।
- ५६ एकस्वरादनुस्वा-
रेतः ।
- ५७ ऋवर्णश्रयूर्णुगः

कितः ।	ऽस्पष्टाऽनायास-
५८ उवर्णात् ।	भृशप्रभौ ।
५९ ग्रहगुहश्च सनः ।	७१ आदितः ।
६० स्वार्थे ।	७२ नवा भावारम्भे ।
६१ डीयश्चैदितः	७३ शकः कर्मणि ।
क्तयोः ।	७४ गौ दान्तशान्तपू-
६२ वेदोऽपतः ।	र्णदस्तस्पष्टच्छन्न
६३ सन्निवेरर्दः ।	ज्ञप्तम् ।
६४ अविदूरेऽभेः ।	७५ श्वसजपवमरुष-
६५ घृत्तेर्वृत्तं ग्रन्थे ।	त्वरसंगुषाश्व-
६६ धृषशसः प्रगल्भे ।	नामः ।
६७ कषः कृच्छ्रगहने ।	७६ हृषेः केशलोमवि-
६८ धुषेरविशब्दे ।	स्यप्रतिघाते ।
६९ बलिस्थूले दृढः ।	७७ अपचितः ।
७० क्षुब्धविरिब्धस्वा-	७८ सृजिदृशिस्कृस्व-
न्तध्वान्तलग्न-	राऽत्वतस्तृज्जनि-
म्लिष्टफाण्टघाढ-	त्यानिटस्थवः ।
परिवृढ मन्थस्व-	७९ ऋतः ।
रमनस्तमः सक्ता-	८० ऋवृव्येऽद इट् ।

- ८१ स्कऽसृष्टुभृस्तुद्रुधु-
स्रोर्न्यञ्जनादेः
परोक्षायाः ।
- ८२ घशोकस्वरातः
कसोः ।
- ८३ गमहनविद्वल्वि-
शदृशो वा ।
- ८४ सिचोऽञ्जेः ।
- ८५ धूर्गसुस्तोः परस्मै ।
- ८६ यभिरभिनम्यातः
सोऽन्तश्च ।
- ८७ ईशीढः सेध्वेस्व-
ध्वमोः ।
- ८८ क्तपञ्चकाच्छिदयः ।
- ८९ दिस्थोरीट् ।
- ९० अदश्चाट् ।
- ९१ संपरेः कृगः स्सट् ।
- ९२ उपाद्भूषासम-
षायप्रतियत्नवि
- कारवाक्याऽध्या-
हारे ।
- ९३ किरो लवने ।
- ९४ प्रतेश्च वधे ।
- ९५ अपाच्चतुष्पात्प-
क्षिशुनि हृष्टात्ता-
श्रपार्थे ।
- ९६ वौ विष्किकरो वा ।
- ९७ प्रात्तुम्पतेर्गवि ।
- ९८ उदितः स्वराज्ञो-
ज्जन्तः ।
- ९९ मुत्वादितृफट्फणु-
फणुभोऽभः शे ।
- १०० जभः स्वरे ।
- १०१ रध इटि तु परो-
क्षायामेव ।
- १०२ रभोऽपरोक्षाशवि ।
- १०३ लभः ।
- १०४ आङो यि ।

१०५ उपात्स्तुतौ ।	११४ अतो म आने ।
१०६ जिष्णमोर्वा ।	११५ आसीनः ।
१०७ उपसर्गात् खल्घ- ओश्च ।	११६ ऋतां किडतीर् ।
१०८ सुदुर्भ्यः ।	११७ ओष्यादुर् ।
१०९ नशो धुटि ।	११८ इसासः शासो ऽड व्यञ्जने ।
११० मस्जेः सः ।	११९ क्वौ ।
१११ अः सृजिदृशोऽ- किति ।	१२० आडः ।
११२ स्पृशादिसृपो वा ।	१२१ खोः प्वऽय्व्यञ्ज- नेल्लुक् ।
११३ ह्रस्वस्य तः पित्कृति ।	१२२ कृतः कीर्त्तिः ।

पञ्चमोऽध्यायः ।

प्रथम पाद ।	४ व्याप्ये घुरकेलि-
१ आतुमोऽत्यादिः कृत् ।	मकृष्टपच्यम् ।
२ बहुलम् ।	५ संगतेऽजर्यम् ।
३ कर्त्तरि ।	६ रुच्याऽव्यव्यवा- स्तव्यम् ।

- ७ भव्यगेयजन्यर-
म्यापाल्याप्लाव्यं
नवा ।
- ८ प्रवचनीयादयः ।
- ९ श्लिषशीद्स्थ्यासव-
सजनरुहजृभजेः
क्तः ।
- १० भारम्भे ।
- ११ गत्यर्थाऽकर्मकपि
बभुजेः ।
- १२ अद्यर्थाच्चाधारे ।
- १३ क्त्वातुमम्भावे ।
- १४ मीमादयोऽपा-
दाने ।
- १५ संप्रदानाच्चान्य-
त्रोणादयः ।
- १६ असरूपोऽपवादे
चोत्सर्गः प्राक् क्तः ॥
- १७ ऋवर्णव्यञ्जनाद्
- घ्यण् ।
- १८ पाणिसमवाभ्यां
सृजः ।
- १९ उवर्णादावड्यके ।
- २० आसुयुवपिरपि-
लपित्रपिडिपिद-
भिचम्यानम ।
- २१ चाऽऽधारेमावास्या ।
- २२ संचाद्यकुण्डपा-
द्यराजसूर्य क्रतौ ।
- २३ प्रणाद्यो निष्का-
मासंमते ।
- २४ घाद्यापाद्यसा-
न्नायनिकाद्यमृ-
द्मानहृदिर्निवासे ।
- २५ परिचाद्योपचा-
द्यानाद्यसमूह्य-
चिल्यमग्नौ ।
- २६ याज्या दानर्चि ।

- २७ तन्व्यानीयौ ।
 २८ य एच्चातः ।
 २९ शकितकिचतिय-
 तिशसिसहिय-
 जिभजिपवर्गात् ।
 ३० यमिमदिगदोऽनु-
 पसर्गात् ।
 ३१ चरेराडस्त्वगुरौ ।
 ३२ वर्योपसर्वावधप-
 ण्यमुपेयर्तुमती-
 गर्ह्यविक्रये ।
 ३३ स्वामिवैश्येऽर्यः ।
 ३४ वह्यं करणे ।
 ३५ नाम्नो वदः
 क्यप्च ।
 ३६ हल्याभूयं भावे ।
 ३७ अग्निचित्या ।
 ३८ खेयमृषोद्ये ।
 ३९ कुप्यभिद्योध्यसि-
- ध्यतिष्यपुष्ययु-
 ग्याज्यसूर्य
 नाम्नि ।
 ४० ह्वृग्स्तुजुषेति-
 शासः ।
 ४१ ऋदुपान्त्यादकृ-
 पिचृहचः ।
 ४२ कृष्टृषिमृजिशंसि-
 गुहिदुहिजपो वा ।
 ४३ जिविपून्यो हलि-
 मुञ्जकल्के ।
 ४४ पदास्वैरिषाह्याप-
 क्ष्ये ग्रहः ।
 ४५ भृगोऽसंज्ञायाम् ।
 ४६ समो वा ।
 ४७ ते कृत्याः ।
 ४८ णकतृचौ ।
 ४९ अच् ।
 ५० लिहादिभ्यः ।

- ५१ ब्रुवः ।
 ५२ नन्त्यादिभ्योऽनः ।
 ५३ ग्रहादिभ्यो णिन् ।
 ५४ नाम्युपान्त्यप्रीकृ-
 गृज्ञः कः ।
 ५५ गेहे ग्रहः ।
 ५६ उपसर्गादातो
 ङोऽश्च्यः ।
 ५७ व्याघ्राघ्रे प्राणि-
 नसोः ।
 ५८ घ्राधमापाट्घेदृशः
 शः ।
 ५९ साहिसातिवेद्युदे-
 जिधारिपारिचेते-
 रनुपसर्गात् ।
 ६० लिम्पविन्द ।
 ६१ निगवादेर्नाम्नि ।
 ६२ वा ज्वालादिदु-
 नीभूग्रहास्रोर्णः ।
- ६३ अवहसासंघोः ।
 ६४ तन्व्यधीणश्वसातः ।
 ६५ नृत्वन्नूरञ्जः शि-
 लिपन्यऽकट् ।
 ६६ गस्थकः ।
 ६७ टनण् ।
 ६८ हः कालव्रीह्योः ।
 ६९ प्रुसृत्वोऽकः साधौ ।
 ७० आशिष्यऽकन् ।
 ७१ तिक्कृतौ नाम्नि ।
 ७२ कर्मणोऽण् ।
 ७३ शीलिकामिभ-
 क्ष्याचरीक्षिक्षमो
 णः ।
 ७४ गायोऽनुपसर्गा-
 ट्क् ।
 ७५ सुरासीघोः पिबः ।
 ७६ आतो ङोऽह्वावामः ।
 ७७ समः ख्यः ।

- ७८ दश्राह ।
 ७९ प्राद् जश्च ।
 ८० आशिषि हनः ।
 ८१ क्लेशादिभ्योऽपात् ।
 ८२ कुमारशीर्षाणिण् ।
 ८३ अचित्ते टक् ।
 ८४ जायापतेश्चिह्न-
 वति ।
 ८५ ब्रह्मादिभ्यः ।
 ८६ हस्तिबाहुकपादा-
 ञ्छक्तौ ।
 ८७ नगरादगजे ।
 ८८ राजघः ।
 ८९ पाणिघताडघौ
 शिल्पिनि ।
 ९० कुक्ष्यात्मोदरात्
 भृगः खिः ।
 ९१ अर्होऽच् ।
 ९२ धनुर्दण्डत्सरुला-
- इलाङ्कुशार्ष्टिय-
 ष्टिशक्तितोमरघ-
 टाद्ग्रहः ।
 ९३ सूत्राद्धारणे ।
 ९४ आयुधादिभ्यो
 धृगोऽदण्डादेः ।
 ९५ हृगो वयोऽनुद्यमे ।
 ९६ आडः शीले ।
 ९७ हतिनाथात्
 पशाविः ।
 ९८ रजःफलेमलाद्
 ग्रहः ।
 ९९ देववातादापः ।
 १०० सकृत्स्तम्बाद्द्व-
 त्सव्रीहौ कृगः ।
 १०१ किंयत्तद्बहोरः ।
 १०२ सदृख्याऽहर्दिवा-
 विभानिशाप्र-
 भाभाश्चित्रकर्त्रा-

अन्तानन्तकारया-	११० कूलाभ्रकरीपा-
ह्ररुर्धनुर्नान्दीलि-	त्कपः ।
पिलिविवलिभक्ति-	१११ सर्वात्सहश्च ।
क्षेत्रजङ्घाक्षपाक्ष-	११२ भृष्टजितृतपदमे
णदारजनिदोषा-	श्चनाम्नि ।
दिनदिवसाहुः ।	११३ धारेर्धर्च ।
१०३ हेतुतच्छीलानुकू-	११४ पुरन्दरभगन्दरौ ।
ले ऽशब्दश्लोकक-	११५ वाचंयमो व्रते ।
लहगाथावैरचाहु-	११६ मन्याणिणन् ।
सूत्रमन्त्रपदात् ।	११७ कर्तुः खश् ।
१०४ भृतौ कर्मणः ।	११८ एजेः ।
१०५ क्षेमप्रियमद्रमद्रात्	११९ शुनीस्तनमुञ्जकू-
खाण् ।	लास्यपुष्पात् द्वेः ।
१०६ मेघर्त्तिभयाभ-	१२० नाहीघटीखरीमु-
यात्खः ।	ष्टिनासिकावाताद्
१०७ प्रियवशाद्बुदः ।	धमश्च ।
१०८ द्विषन्तपपरन्तपौ ।	१२१ पाणिकरात् ।
१०९ परिमाणार्थमितः	१२२ कूलादुद्रुजोद्बहः ।
नखात्पचः ।	१२३ वहाआलिहः ।

- ७८ दश्राडः ।
 ७९ प्राद् जश्च ।
 ८० आशिषि हनः ।
 ८१ क्लेशादिभ्योऽपात् ।
 ८२ कुमारशीर्षाणिण् ।
 ८३ अचित्ते टक् ।
 ८४ जायापतेश्चिह-
 वति ।
 ८५ ब्रह्मादिभ्यः ।
 ८६ हस्तिबाहुकपाटा-
 ञ्छक्तौ ।
 ८७ नगरादगजे ।
 ८८ राजघः ।
 ८९ पाणिघताडघौ
 शिल्पिनि ।
 ९० कुक्ष्यात्मोदरात्
 भृगः खिः ।
 ९१ अर्होऽष् ।
 ९२ धनुर्दण्डत्सरुला-
- इलाङ्कुशाष्टिय-
 ष्टिशक्तितोमरघ-
 टाद्ग्रहः ।
 ९३ सूत्राद्धारणे ।
 ९४ आयुधादिभ्यो
 धृगोऽदण्डादेः ।
 ९५ हृगो वयोऽनुद्यमे ।
 ९६ आडः शीले ।
 ९७ हतिनाथात्
 पशाविः ।
 ९८ रजःफलेमलाद्
 ग्रहः ।
 ९९ देववातादापः ।
 १०० सकृत्स्तम्बाद्-
 त्सत्रीहौ कृगः ।
 १०१ किंयत्तद्घहोरः ।
 १०२ सङ्ख्याऽहर्दिवा-
 विभानिशाप्र-
 भाभाश्चित्रकर्त्रा-

यन्तानन्तकारया-	११० कूलाभ्रकरीपा-
ह्ररुर्धनुर्नान्दीलि-	त्कपः ।
पिलिविधलिभक्ति-	१११ सर्वात्सहश्च ।
क्षेत्रजङ्घाक्षपाक्ष-	११२ भृष्टजितृतपदमे
णदारजनिदोषा-	श्चनाग्नि ।
दिनदिवसादृः ।	११३ धारेर्ध्व ।
१०३ हेतुतच्छीलानुकू-	११४ पुरन्दरभगन्दरौ ।
ले ऽशब्दश्लोकक-	११५ वाचंयमो व्रते ।
लहगाथावैरचाद्-	११६ मन्याणिणन् ।
सूत्रमन्त्रपदात् ।	११७ कर्तुः खश् ।
१०४ भृतौ कर्मणः ।	११८ एजेः ।
१०५ क्षेमप्रियमद्रमद्रात्	११९ शुनीस्तनमुञ्जकू-
खाण् ।	लास्यपुष्पात् दधेः ।
१०६ मेघर्त्तिभयाभ-	१२० नाडीघटीखरीमु-
यात्खः ।	ष्टिनासिकावाताद्
१०७ प्रियवशाद्वदः ।	धमश्च ।
१०८ द्विषन्तपपरन्तपौ	१२१ पाणिकरात् ।
१०९ परिमाणार्थमितः	१२२ कूलादुद्भुजोद्ग्रहः ।
नखात्पचः ।	१२३ वह्नाभ्राह्मिहः ।

- १२४ बहुविध्वरुस्तिला-
त्तुदः ।
- १२५ ललाटवातशर्द्धा-
त्तपाऽजहाकः ।
- १२६ असूर्योग्राद् दृशः ।
- १२७ हरम्मदः ।
- १२८ नम्रपलितप्रिया-
न्धस्थूलसुभगा-
ह्यतदन्ताच्च्य-
र्थेऽब्बेर्भुवः खि-
ष्णुखुकौ ।
- १२९ कृगः खनट् करणे ।
- १३० भावे चाशिताद्
भुवः खः ।
- १३१ नाम्नो गमः खड्गौ
च विहायसस्तु
विहः ।
- १३२ सुगदुर्गमाधारे ।
- १३३ निर्गो देशे ।
- १३४ शमो नाम्न्यः ।
- १३५ पार्श्वदिभ्यः
शीडः ।
- १३६ उर्ध्वादिभ्यः
कर्तुः ।
- १३७ आधारात् ।
- १३८ चरेष्टः ।
- १३९ भिक्षासेनादा-
यात् ।
- १४० पुरोऽग्रतोऽग्रे सत्तेः ।
- १४१ पूर्वात् कर्तुः ।
- १४२ स्थापास्त्रात्रः कः ।
- १४३ शोकापनुदतुन्द
परिमृजस्तम्बेर-
मकर्णेजपप्रिया-
लसहस्तिसूचके ।
- १४४ मूलविभुजादयः ।
- १४५ दुहेर्द्वयः ।
- १४६ भजो विण् ।

- १४७ मन्वन्क्वनिप्वि
च्च क्वचित् ।
- १४८ क्विप् ।
- १४९ स्पृशोऽनुदकात् ।
- १५० अदोऽनन्नात् ।
- १५१ क्रव्यात्क्रव्यादा-
वामपक्वादौ ।
- १५२ त्यदाद्यन्यसमाना-
दुपमानाद्व्याप्ये
दृशष्टक्सकौ च ।
- १५३ कर्तुर्णिन् ।
- १५४ अजातेः शीले ।
- १५५ साधौ ।
- १५६ ब्रह्मणो वदः ।
- १५७ व्रताभीक्ष्ण्ये ।
- १५८ करणाद्यजो भूते ।
- १५९ निन्द्ये व्याप्यादि-
न्विक्रियः ।
- १६० हनो णिन् ।
- १६१ ब्रह्मभ्रूणघृत्रात्
क्विप् ।
- १६२ कृगः सुपुण्यपाप-
कर्ममन्त्रपदात् ।
- १६३ सोमात्सुगः ।
- १६४ अग्नेश्चेः ।
- १६५ कर्मण्यग्न्यर्थे ।
- १६६ दृशः क्वनिप् ।
- १६७ सहराजभ्यां कृग्-
युधेः ।
- १६८ अनोर्जनेर्दः ।
- १६९ सप्तम्याः ।
- १७० अजातेः पञ्चम्याः ।
- १७१ क्वचित् ।
- १७२ सुयजोर्द्वनिप् ।
- १७३ जृषोऽतृः ।
- १७४ क्तक्तवत् ।

- १२४ बहुविध्वरुस्तिला-
त्तुदः ।
- १२५ ललाटवातशर्द्धा-
त्तपाऽजहाकः ।
- १२६ असूर्योग्राद् दृशः ।
- १२७ इरम्मदः ।
- १२८ नम्रपलितप्रिया-
न्धस्थूलसुभगा-
ह्यतदन्ताच्च्य-
र्धेऽन्वेर्भुवः खि-
ण्णुखुकौ ।
- १२९ कृगः खनट् करणे ।
- १३० भावे चाशिताद्
भुवः खः ।
- १३१ नाम्नो गमः खड्गौ
च विहायसस्तु
विहः ।
- १३२ सुगदुर्गमाधारे ।
- १३३ निर्गो देशे ।
- १३४ शमो नाम्न्यः ।
- १३५ पार्श्वादिभ्यः
शीडः ।
- १३६ उवृर्ध्वादिभ्यः
कर्तुः ।
- १३७ आधारात् ।
- १३८ चरेष्टः ।
- १३९ भिक्षासेनादा-
यात् ।
- १४० पुरोऽग्रतोऽग्रे सत्तेः ।
- १४१ पूर्वात् कर्तुः ।
- १४२ स्थापास्त्रात्रः कः ।
- १४३ शोकापनुदतुन्द
परिमृजस्तम्बेर-
मकर्णेजपंप्रिया-
लसहस्तिसूचके ।
- १४४ मूलविभुजादयः ।
- १४५ दुहेर्द्ध्वः ।
- १४६ भजो विण् ।

- १४७ मन्वन्क्वनिप्त्रि- १६१ ब्रह्मभ्रूणधृत्रात्
 च् क्वचित् ।
 १४८ क्विप् । १६२ कृगः सुपुण्यपाप-
 १४९ स्पृशोऽनुदकात् । कर्ममन्त्रपदात् ।
 १५० अदोऽनघात् । १६३ सोमात्सुगः ।
 १५१ क्रव्यात्क्रव्यादा- १६४ अग्नेश्चेः ।
 वामपक्वादौ । १६५ कर्मण्यग्न्यर्थे ।
 १५२ ल्यदाद्यन्यसमाना- १६६ दृशः क्वनिप् ।
 दुपमानाद्व्याप्ये १६७ सहराजभ्यां कृग्-
 दृशष्टक्सकौ च । युधेः ।
 १५३ कर्तुर्णिन् । १६८ अनोर्जनेर्दः ।
 १५४ अजातेः शीले । १६९ सप्तम्याः ।
 १५५ साधौ । १७० अजातेः पञ्चम्याः ।
 १५६ ब्रह्मणो वदः । १७१ क्वचित् ।
 १५७ व्रतामीक्ष्ये । १७२ सुयजोर्द्वनिप् ।
 १५८ करणाद्यजो भूते । १७३ जृषोऽतृः ।
 १५९ निन्द्ये व्याप्यादि- १७४ क्तक्तवत् ।
 न्विक्रियः ।
 १६० हनो णिन् ।

- द्वितीय पाद ।
- १ श्रुसदवस्भ्यः
परोक्षा वा ।
- २ तत्र कसुकानौ
तद्वत् ।
- ३ वेयिवदनाश्वदनु-
चानम् ।
- ४ अद्यतनी ।
- ५ विशेषाऽविवक्षा-
व्यामिश्रे ।
- ६ रात्रौ वसोऽन्त्य-
यामास्वस्यर्थश्च ।
- ७ अनद्यतने ह्यस्तनी ।
- ८ ख्याते दृश्ये ।
- ९ अयदि स्मृत्यर्थे
भविष्यन्ती ।
- १० वा काङ्क्षायाम् ।
- ११ कृतास्मरणाऽति-
निन्दहे परोक्षा ।
- १२ परोक्षे ।
- १३ हशश्वद्युगान्तप्र-
च्छये ह्यस्तनी च ।
- १४ अविवक्षिते ।
- १५ वाऽद्यतनी पुरादौ ।
- १६ स्मे च वर्त्तमाना ।
- १७ ननौ पृष्टोक्तौ
सद्वत् ।
- १८ नन्वोर्वा ।
- १९ सति ।
- २० शत्रानशावेष्यति
तु सस्यौ ।
- २१ तौ माङ्ग्याक्रोशेषु ।
- २२ वा वेत्तेः क्वसुः ।
- २३ पूडयजः शानः ।
- २४ वयः शक्तिशीले ।
- २५ धारीडोऽकृच्छ्रे-
ऽतृश् ।
- २६ सुगद्विपार्हः सत्रि-

- शत्रुस्तुत्ये ।
- २७ तृन्शीलधर्म
साधुषु ।
- २८ आज्यऽलङ्कृग्-
निराकृग्भूसहिरु-
चिवृतिवृधिवरि-
प्रजनापत्रप इष्णु ।
- २९ उदः पचिपति-
पदिमदेः ।
- ३० भूजेः ष्णुक् ।
- ३१ स्थाग्लाम्लापचिप
रिमृजिक्षेः स्नुः ।
- ३२ त्रसिगृधिवृधि-
क्षिपः कनुः ।
- ३३ सन्भिक्षासंशेरुः ।
- ३४ विन्दिच्छू ।
- ३५ शृबन्देराकः ।
- ३६ दाट्थेसिशदस-
दोरुः ।
- ३७ शीङ्श्रद्धानिद्रा-
तन्द्रादयिपति-
गृहिस्पृहेरालुः ।
- ३८ दौ सासहिवावहि-
चाचलिपापतिः ।
- ३९ सस्त्रिचक्रिदधि-
जज्ञिनेमिः ।
- ४० शुकमगमहनवृष-
भूस्य उकण् ।
- ४१ लषपतपदः ।
- ४२ भूपाश्रोधार्थजुसृ-
गृधिव्वलशुच-
श्रानः ।
- ४३ चलशब्दार्थाद-
कर्मकात् ।
- ४४ इडितो व्यञ्जना-
यन्तात् ।
- ४५ न णिङ्ग्यसूददी-
पदीक्षः ।

- ४६ द्रमक्रमो यङः ।
 ४७ यजिजपिदशित्र-
 वादूकः ।
 ४८ जागुः ।
 ४९ शमष्टकात् घिनण् ।
 ५० युजभुजभजत्यज-
 रञ्जद्विषदुषद्बुहदु
 हाभ्याहनः ।
 ५१ आडः श्रीडमुषः ।
 ५२ प्राञ्च यमयसः ।
 ५३ मथलपः
 ५४ वेश्च द्रोः ।
 ५५ विपरिप्रात्सर्त्तैः ।
 ५६ समः पृचैप्ज्वरेः ।
 ५७ सवेः सृजः ।
 ५८ संपरिव्यनुप्राद्वदः ।
 ५९ वैर्विचकत्थस्त्रम्भ-
 कषकसलसहनः ।
 ६० व्यपामेर्लषः ।
- ६१ सम्प्राद्वसात् ।
 ६२ समत्यपाभि-
 व्यभेश्वरः ।
 ६३ समनुव्यवाद्बुधः ।
 ६४ वेर्दहः ।
 ६५ परेर्देविमुहश्च ।
 ६६ क्षिपरटः ।
 ६७ वादेश्च णकः ।
 ६८ निन्दहिंसक्लिश-
 खादविनाशिव्या-
 भाषासूयानेक-
 स्वरात् ।
 ६९ उपसर्गाद्द्विष्टदेवि-
 क्रुशः ।
 ७० वृद्धिक्षिलुण्टिज-
 लिपकुद्वाट्टाकः ।
 ७१ प्रात्सूजोरिन् ।
 ७२ जीण्हक्षिविश्रि-
 परिभूवमाभ्य-

- मान्यथः ।
 ७३ सृष्टस्यदो मरक् ।
 ७४ भञ्जिभासिमिदो
 घुरः ।
 ७५ वेत्तिच्छिदभिदः
 कित् ।
 ७६ मियोरुक्कलुकम् ।
 ७७ सृजीणनशष्टरप् ।
 ७८ गत्वरः ।
 ७९ स्म्यजसहिंसदीप-
 कम्पकमनमोरः ।
 ८० तृषिष्टुषिस्वपो
 नजिद् ।
 ८१ स्थेशभासपिस-
 कसो वरः ।
 ८२ यायावरः ।
 ८३ दिष्टुष्टुहज्जगज्जुह-
 षाक्प्रादधीश्रीद्-
 म्भूज्वायतस्तूकद-
 म्भूपरिवाद्भ्राजा-
 दयः क्विपः ।
 ८४ शंसंस्वयंचिप्राद्
 भुवो डुः ।
 ८५ पुव इत्रो दैवते ।
 ८६ ऋषिनाम्नोः
 करणे ।
 ८७ लृधूसूखनिचर-
 सहात्तः ।
 ८८ नीदाम्बशसूयुयु-
 जस्तुतुदसिसि-
 चमिहपतपान-
 हस्त्रद् ।
 ८९ हलक्रोढास्ये पुवः ।
 ९० दंशेस्त्रः ।
 ९१ धात्री ।
 ९२ ज्ञानेच्छार्थार्थजी-
 च्छील्ल्यादिभ्यः
 क्तः ।
 ९३ उणादयः ।

अथ उणादिसूत्राणि ॥

१ कुवापाजिस्वदि- साध्यशौदृस्ना- सनिजानिरहीण- भ्य उण् । २ अः । ३ म्लेच्छीष्टेर्ह्रस्वश्च वा । ४ नजः क्रमिगमि- शामिखन्याकमि- म्योडित् । ५ तुदादिविषिगुहि- भ्यः कित् । ६ विन्देर्न लृक् च । ७ कृगो द्वे च । ८ कनिगदिमनेः स- रूपे । ९ श्रतष्टित् ।	१० कित् । ११ पृपलिभ्यां टित् पिप् चपूर्वस्य । १२ क्रमिमथिभ्यां व- न्मनौ च । १३ गमेर्जम् च वा । १४ अदुपान्त्यऋदभ्या मश्चान्तः । १५ मषिमसेर्वा । १६ ह्रस्वफलिकषेरा च । १७ इवुदुपान्त्याभ्यां किदिदुताच । १८ जजलतितलकाको- लीसरीसृपादयः । १९ बहुलं गुणघृद्धी चादेः । २० णेल्लृप् ।

२१ भीष्मशलिवलि
कलयतिमर्च्यचि-
मृजिकुतुस्तुदा-
धारात्राकापानि
हानञ्शुभ्यः कः ।

२२ विचिपुषिसुषिशु-
ष्यविसृष्टुसुभू-
धूमूनीवीभ्यः
कित् ।

२३ कृगो वा ।

२४ घृयुहिपितुशोर्दी-
र्घश्च ।

२५ ह्रियो रश्च लो वा ।

२६ निष्कतुरुष्कोदर्का-
लर्कशुल्कश्वफल्क-
किञ्जल्कोल्का
वृक्षच्छेककेकाय-
स्कादयः ।

२७ ढुकुनसृष्टुषृष्टुसु-

कुक्षुलङ्घिचरि-
चटिकटिकण्टिच-
णिचपिफलिव-
मितम्यविदेधिघ-
न्धिकनिजनिम-
शिक्षारिकूरिष्टु-
तिवल्लिमल्लिस-
ल्लयलिभ्योऽकः ।

२८ को रुरुण्टिरण्टिभ्यः

२९ ध्रुधून्दिरुचितिलि-
पुलिकुलिक्षिपि-
ध्रुपिक्षुभिलिखि-
भ्यः कित् ।

३० छिदिभिदिपिटेर्वां ।

३१ कृपेर्गुणवृद्धि च वा ।

३२ नञः पुंसेः ।

३३ कीचकपेचकमेन-
कार्भकधमकवध-
कलघकजहकैरकै-

- ङकाश्मकलमक-
 क्षुल्लकयट्वकाङ्-
 काषय ।
 ३४ शालिवलिपतिघृ-
 तिनभिपटितट्टि-
 तडिगडिभन्दिच-
 न्दिमन्दिनमिकु-
 दुपूमनिखजिभ्य
 आकः ।
 ३५ शुभिगृहिविदिपु-
 लिगुभ्यः कित् ।
 ३६ पिपेः पिन्पिण्यौ
 च ।
 ३७ मवाकश्यामाकवा-
 र्ताकघृन्ताकज्यो-
 न्ताकगूवाकभ-
 द्राकादयः ।
 ३८ क्रीकस्यलिदलि-
 सफटिद्विभ्य इकः।
- ३९ आङःपणिपनिप-
 दिपतिभ्यः ।
 ४० नसिवसिकसि-
 भ्यो णित् ।
 ४१ पापुलिकृषिकृशि-
 वश्चिभ्यः कित् ।
 ४२ प्राङः पणिपनि-
 कपिभ्यः ।
 ४३ सुपेर्दीर्घश्च ।
 ४४ स्यमेः सीम् च ।
 ४५ कुशिकहृदिकम-
 क्षिकैतिकपिपी-
 लिकादयः ।
 ४६ स्वमिकपिदूष्य-
 निमनिमलिवल्प-
 लिपालिकणिभ्य
 ईकः ।
 ४७ जुपदशासृभ्यो
 द्वेरश्वादी ।

४८ श्रुचृजिह्वपीपिह-
शिमृडिशिलि-
निलीभ्यः कित् ।

४९ मृदेर्वोऽन्तश्च वा ।

५० सृणीकास्तीकप्र-
तीकपूतीकसमी-
कवाहीकवाहीक-
वल्मीककल्मली-
कतिन्तिडीककङ्क-
णीककिङ्किणीक-
पुण्डरीकचञ्चरीक-
फर्फरीकझर्झरीक-
घर्घरीकादयः ।

५१ मिवमिकटिभ-
ल्लिकुहेरुकः ।

५२ संविभ्यां कसेः ।

५३ कृमेः कृम् च वा ।

५४ कमितिमेर्दोऽन्त-
श्च ।

५५ मण्डेर्मण्ड् च ।

५६ कण्यणेणित् ।

५७ कञ्चुकांशुकनंशु-
कपाक्कुकाहिवुक-
चिवुकजम्बुकचु-
लुकचूचुकोल्मुक-
भावुकपृथुकमधु-
कादयः ।

५८ मृमन्यञ्जिजलि-
वलितलिमलिम-
ल्लिभालिमण्डि
यन्धिभ्यः ऊकः ।

५९ शाल्यणेणित् ।

६० कणिभल्लेर्दीर्घश्च
वा ।

६१ शम्बूकशाम्बूक-
वृषूकमधूकोलूको-
रुवूकवरूकादयः ।

६२ किरोऽङ्को रो लश्च

वा ।	स्तकक् ।
६३ रालापाकाभ्यः कित् ।	७८ भियो द्वे च ।
६४ कुलिचिरिभ्यामि ङ्क् ।	७९ ह्रहृहिपिण्डिभ्य ईतकः ।
६५ कलेरविङ्कः ।	८० कुपेः कित् ।
६६ क्रमेरेलकः ।	८१ बलिविलिशलि- दमिभ्य आहकः ।
६७ जीवेरातृको जैच् च ।	८२ चण्डिभलिभ्या- मातकः ।
६८ ह्रभूलाभ्य आणकः	८३ श्लेषमातकाम्रात- कामिलातकपिष्टा तकादयः ।
६९ प्रियः कित् ।	८४ शमिमनिभ्यां च्वा ॥
७० धालूशिङ्घिभ्यः ॥	८५ श्यतेरिच्च वा ।
७१ शीभीराजेश्वानकः ॥	८६ पूमुहोः पुनमूरो च ।
७२ अणोडित् ।	८७ अरोडित् ।
७३ कनेरीनक- ।	८८ उपेः किल्लुक् च ।
७४ गुड ईधुकैधुकौ ।	८९ महेरुचास्य वा ।
७५ वृतेस्तिकः ।	
७६ कृतिपुतिलतिभि- दिभ्यः कित् ।	
७७ इष्यशिमसिभ्य-	

- १० न्युह्वादयः ।
- ११ मयेधिम्यामूखे-
खौ ।
- १२ गम्यमिरम्यजि
मद्यदिछानडि-
खडिगृभृवृस्वृभ्यो-
गः ।
- १३ पूमुदिभ्यां कित् ।
- १४ भृवृभ्यांनोऽन्तश्च ।
- १५ द्रमो णिद्वा ।
- १६ शृङ्गशाङ्गीदयः ।
- १७ तढेरागः ।
- १८ पतितमित्पकश
ल्वादेरङ्गः ।
सृवृभ्यो णित् ।
- १०२ स्फुलिकलिपत्या-
दृभ्यइङ्गक् ।
- १०३ भलेरिदुतौ चातः ।
- १०४ अदेणित् ।
- १०५ उच्चिलिङ्गादयः ।
- १०६ माडस्तुलेरङ्गक् ।
- १०७ कमितमिशमि-
भ्यो डित् ।
- १०८ सतैः सुर्व ।
- १०९ स्थार्तिजनिभ्यो
घः ।
- ११० मघाघइघाघदी-
र्घादयः ।
- १११ सतैरघः ।
- ११२ कूपूसमिणभ्यश्चट्
दीर्घश्च ।

- ११५ ऋकचादय । १३० कुटेरजः ।
 ११६ पिशोराचक् । १३१ भिषेभिषभिष्णौ
 ११७ मृत्रपिभ्यामिचः । च वा ।
 ११८ प्रियतेरीचण् । १३२ मुर्वेर्मुर् च ।
 ११९ लपेरुचः कश्च । १३३ बलेर्वोन्तश्च ।
 १२० गुडेरुचट् । १३४ उटजादयः ।
 १२१ सिवेडित् । १३५ कुलेरिजक् ।
 १२२ चिमेडो चडश्चौ । १३६ कृगोऽञ्जः ।
 १२३ कुटिकुलिकत्यु- १३७ झमेक्षः ।
 दिभ्यश्चक् । १३८ लुपेष्टः ।
 १२४ तुदिमदिपद्यदि १३९ नमितनिजनिव-
 गुगमिकचिभ्य- निसनो लृक् च ।
 च्छक् । १४० जनिपणिकिजु-
 १२५ पीपूडो ह्रस्वश्च । भ्यो दीर्घश्च ।
 १२६ गुलुञ्छपिलिपि १४१ घटाघाटाघण्टादय ।
 ञ्छैधिञ्छादयः । १४२ दिव्यविशुकुर्कवि-
 १२७ वियो जक् । शकिकङ्किकृपिच-
 १२८ पुवः पुन् च । पिचमिकम्घेधि-
 १२९ कुवः कुन् कुनौ वा । कर्किमर्किकक्विच-

तृकृसृभृवृभ्योऽटः।	रुटसुरुटपुरुटादयः।
१४३ कुलिविलिभ्यां कित् ।	१५६ दुरो द्रः कूटश्च दुर् च ।
१४४ कपटकीकटादयः।	१५७ वन्धेः ।
१४५ अनिशृपृवृललि- भ्य आटः।	१५८ चपेरेटः।
१४६ सृसृपेः कित् ।	१५९ ग्री णित् ।
१४७ किरो लश्च वा ।	१६० कृशक्शाखेरोटः।
१४८ कपाटधिराटश्चङ्गा- दप्रपुत्राटादयः।	१६१ कपोटवकोटाक्षोट- कर्कोटादयः।
१४९ चिरेरिटो भ् च ।	१६२ वनिकणिकाशु- विभ्यष्ठः।
१५० टिण्टश्चर् च वा ।	१६३ पीविशिक्कुणि पृपिभ्य कित् ।
१५१ तृकृकृपिकम्पिकृ- विभ्यः कीटः।	१६४ कुपेर्वा ।
१५२ खञ्जेररीटः।	१६५ शमेर्लृक् च वा ।
१५३ गजतृवृभृभ्य उट उडश्च ।	१६६ पष्ठैधिठादयः।
१५४ मङ्गेर्मकमुकौ च ।	१६७ मृजृशृकम्यमिर- मिरपिभ्योऽठः।
१५५ नर्कुटकुक्कुटोत्कु-	१६८ पञ्चमात् ङः।

- १६९ कण्यणिखनिभ्यो
णिद्वा ।
- १७० कुगुहुनीकुणितु-
णिपुणिमुणिशु
न्यादिभ्यः कित् ।
- १७१ ऋसृतृव्यालिह्य-
विचमिवमिय
मिचुरिकुहेरडः ।
- १७२ विहडकहोडकुर-
डकेरडक्रोडादयः ।
- १७३ जकतृशसृभृभ्यो-
ऽण्डः ।
- १७४ पूगो गादिः ।
- १७५ वनेस्त च ।
- १७६ पिचण्डैरण्डस्वर-
ण्डादयः ।
- १७७ लगेरुडः ।
- १७८ कुशेरुण्डक् ।
- १७९ शमिषणिभ्यां ढः ।
- १८० कुणेः कित् ।
- १८१ नजः सहेः षा च ।
- १८२ इणुर्विशावेणिपृकृ-
वृतृजृदृसृपिपणि-
भ्यो णः ।
- १८३ घृवीद्वाशुष्युषितृ-
षिकृष्यतिभ्यः
कित् ।
- १८४ द्रोर्वा ।
- १८५ स्थाक्षुतोरुच्च ।
- १८६ श्रूणतृणगुणका-
वर्णतीक्ष्णश्लक्ष्णा-
भीक्ष्णादयः ।
- १८७ तृकृशृपृभृवृशुरु-
हिलक्षिविचक्षि-
चुक्किवुक्कितद्भय-
ङ्गिमङ्गिकङ्किचरि-
समीरेरणः ।

- १८८ कृगृपृकृपिवृषिभ्यः
कित् ।
- १८९ घृषिवहेरिचोपा-
न्त्यस्य ।
- १९० चिक्कणकुक्कणकृ-
कणकुक्कणत्रवणो-
ल्बणोरणलवण-
वङ्क्षणादयः ।
- १९१ कृपिविषिवृषिधृ-
षिमृषियुषिद्रुहि-
ग्रहेरणक् ।
- १९२ पपो णित् ।
- १९३ कल्याणपर्याणा-
दयः ।
- १९४ दुहृबृहिवक्षिभ्य
इणः ।
- १९५ ऋद्रुहेः कित् ।
- १९६ ऋकृवृधृदारिभ्य
उणः ।
- १९७ क्षः कित् ।
- १९८ भिक्षुणी ।
- १९९ गादाभ्यामेष्णक् ।
- २०० दम्यमितमिमा-
वापूधूगृजहृसिव-
स्यसियितसिम-
सीण्भ्यस्तः ।
- २०१ शीरीभूदूमृघृपा-
धाग्चित्यर्त्य-
ञ्जिपसिसुसिबु-
सिविसिरमिधु-
धिपूर्विभ्यः कित् ।
- २०२ लूम्रो वा ।
- २०३ सुसितनितुसेर्दीर्घ
श्च वा ।
- २०४ पुतपित्तनिमित्तो-
तशुक्तित्तलि-
प्तसूरतमुहूर्नादयः
२०५ कृगो यङ् ।

- १६९ कण्यणिग्वनिभ्यो
णिद्वा ।
- १७० कुगुहुनीकुणितु
णिपुणिमुणिशु
न्यादिभ्यः कित् ।
- १७१ ऋसृतृन्यालिह्य-
विचमिवमिय
मिचुरिकुहेरडः ।
- १७२ विहडकहोडकुर-
डकेरडक्रोडादयः ।
- १७३ जृकृतृशसृभृवृभ्यो-
ऽण्डः ।
- १७४ पूगो गादिः ।
- १७५ वनेस्त च ।
- १७६ पिचण्डैरण्डस्वर-
ण्डादयः ।
- १७७ लगेरुडः ।
- १७८ कुशेरुण्डक् ।
- १७९ शमिषणिभ्यां ढः ।
- १८० कुणेः कित् ।
- १८१ नञ सहेः पा च ।
- १८२ इणुर्विशावेणिपृक्-
वृतजृहसृपिपणि-
भ्यो णः ।
- १८३ घृवीहाशुष्युषितृ-
षिकृष्यतिभ्यः
कित् ।
- १८४ द्रोर्वा ।
- १८५ स्थाक्षुतोरुच्च ।
- १८६ भ्रूणतृणगुणका-
वर्णतीक्ष्णश्लक्ष्णा-
भीक्ष्णादयः ।
- १८७ तृकृशृपृभृवृश्रुरु
हिलक्षिविचक्षि-
चुक्किवुक्कितङ्गय-
ङ्गिमङ्गिकङ्गिचरि-
समीरेरणः ।

- १८८ कृगृपृकृपिष्विभ्यः १९७ क्षः कित् ।
 कित् । १९८ भिक्षुणी ।
- १८९ धृषिवहेरिचोपा- १९९ गादाभ्यामेष्णक् ।
 न्त्यस्य । २०० दस्यमितमिमा-
 वापूधूगृजहसिव-
 १९० चिक्कणकुक्कणकृ-
 कणकुङ्कणञ्चवणो-
 ल्वणोरणलवण-
 चङ्क्षणादयः । २०१ शीरीभूदूभूधृपा-
 धाग्चित्तर्य-
 १९१ कृपिविष्विष्विष्वि-
 षिभृषियुषिद्रुहि-
 ग्रहेराणक् । जिपसिसुसिबु-
 सिविसिरमिधु-
 विंपूर्विभ्यः कित् ।
- १९२ पषो णित् । २०२ लूम्रो वा ।
- १९३ कल्याणपर्याणा- २०३ सुसितनितुसेर्दीर्घ
 दयः । श्र वा ।
- १९४ द्रुह्वृहृदक्षिभ्य २०४ पुतपित्तनिमित्तो-
 इणः । तशुक्तित्तलि-
 प्तसूरतमुह्वनादयः
- १९५ ऋदुहेः कित् । २०५ कृगो यङ् ।
- १९६ ऋकृवृधृदारिभ्य
 उणः ।

- २०६ इवर्णादिलुपि ।
- २०७ दृष्टभृमृशीयजि-
खलिवलिपवि-
पच्यमिनमित-
मिहृशिहृयिक-
क्षिभ्योऽतः ।
- २०८ पृपिरञ्जिसिकि-
कालाष्टभ्यः कित् ।
- २०९ कृष्टकल्यलिचिलि-
विलीलिलाना-
थिभ्य आतक् ।
- २१० हृश्यारुहिशोणि-
पलिभ्य इतः ।
- २११ नञ आपेः ।
- २१२ ऋशिपिशिष्टिषि-
कुषिकुस्युचिभ्यः
कित् ।
- २१३ हृग ईतण् ।
- २१४ अदो भुवो डुतः ।
- २१५ कुलिभयिभ्या-
मूतक् ।
- २१६ जीवेर्मश्च ।
- २१७ कवेरोतः पू च ।
- २१८ आस्फाघेडित् ।
- २१९ जृविशिभ्यामन्तः ।
- २२० रुहिनन्दिजीवि-
प्राणिभ्यष्टिवा-
शिषि ।
- २२१ तृजिभूवदिवहिव-
सिभास्यदिसा-
धिमदिगडिग-
ण्डिमण्डनन्दि-
रेविभ्यः ।
- २२२ सीमन्तहेमन्तभ-
दन्तदुष्यन्तादयः ।
- २२३ शकेरुन्तः ।
- २२४ कषेडित् ।
- २२५ कमिप्रुगार्तिभ्यस्यः

- २२६ अवाद् गोऽच्च वा । २३६ ज्वभ्यामूथः ।
 २२७ नीनूरमितृतुदिव- २३७ शाशपिमनिक-
 चिरिचिसिचिश्चि- निभ्यो दः ।
 हनिपागोपावो- २३८ आपोऽप् च ।
 ज्ञाभ्यः कित् । २३९ गोः कित् ।
 २२८ न्युद्भ्यां शीडः । २४० घृतुकुसुभ्यो
 २२९ अवभृनिर्ऋसमि- नोऽन्तश्च ।
 ण्भ्यः । २४१ कुसेरिदेदौ ।
 २३० सतेर्णिङ् । २४२ इङ्गयर्विभ्यामुदः ।
 २३१ पथयूथगूथकुथति- २४३ ककेर्णिङ् ।
 थनिथसूरथादयः । २४४ कुमुदबुद्बुदादयः ।
 २३२ भृशीशपिशमिग- २४५ ककिमकिभ्या-
 मिरमिवन्दिव- मन्दः ।
 श्चिजीविप्राणि- २४६ कल्यलिपुलिक्कुरि
 भ्योऽथः । कृणिमणिभ्य
 २३३ उपसर्गाद् वसः । इन्दक् ।
 २३४ विदिभिदिरुदिद्- २४७ कुपेर्व च वा ।
 हिभ्यः कित् । २४८ पृपलिभ्यां णिस् ।
 २३५ रोर्षा । २४९ यमेरुन्दः ।

- २५० मुचेर्दुकुन्दुकुन्दौ २६५ क्रुशेवृद्धिश्च ।
 २५१ स्कन्धमिभ्यां धः । २६६ द्युसुनिभ्यो माडो
 २५२ नेः स्यतेरधक् । डित् ।
 २५३ मङ्गेर्नलुक् च । २६७ शीडः सन्वत् ।
 २५४ आरगेर्वधः । २६८ दिननग्नफेनचिह्न
 २५५ पराच्छ्रो डित् । ब्रधधेनस्तेनच्यौ-
 २५६ हपेरुधक् । कनादयः ।
 २५७ कोरन्धः । २६९ खसिरसिरुचिजि-
 २५८ प्याधापन्यनिस्व मस्जिदेविस्यन्दि-
 दिस्वपिवस्यज्य- चन्दिमन्दिमण्डि-
 तिसिविभ्यो नः । मदिदहिवह्या-
 २५९ षसेर्णित् । देरनः ।
 २६० रसेर्वा । २७० अशो रश्वादौ ।
 २६१ जीण्शीदीबुध्य- २७१ उन्देर्न लुक च ।
 विमीभ्यः । २७२ हनेर्धतजधौ च ।
 २६२ सेर्वा । २७३ तुदादि षृजिरञ्जि-
 २६३ सोरू च । निधाम्यः कित् ।
 २६४ रमेस्त च । २७४ सूधूभूञ्जिभ्यो
 वा ।

- २७५ विदनगगनगह-
नादयः ।
- २७६ संस्तुस्पृशिमन्ये-
रानः ।
- २७७ युयुजियुधिवुधिसृ-
शिदृशीशिम्यः
कित् ।
- २७८ सुमुचानयुयुधान-
शिश्विदानजुहु-
राणजिह्रियाणाः ।
- २७९ ऋञ्जिरञ्जिमन्दि
सह्यर्हिभ्योऽसानः ।
- २८० रुहियजेः कित् ।
- २८१ वृधेर्वा ।
- २८२ श्याकठिखलिन-
ल्यविकुण्ठिभ्य
हनः ।
- २८३ घृजितुहिपुलिपु-
दिभ्यः कित् ।
- २८४ विपिनाजिनादयः ।
- २८५ महेर्णिद्धा ।
- २८६ खलिर्हिंसिम्या-
मीनः ।
- २८७ पठेर्णित् ।
- २८८ यम्यजिशक्यजि-
शीयजितृभ्य
उनः ।
- २८९ लषेः श च ।
- २९० पिशिमिधिक्षुधि-
भ्यः कित् ।
- २९१ फलेर्गोऽन्तश्च ।
- २९२ वीपतिपटिभ्य-
स्तनः ।
- २९३ पृपूभ्यां कित् ।
- २९४ कृत्यशौभ्यां स्नक् ।
- २९५ अर्तेः शसानः ।
- २९६ भापाचणिचमिवि-
षिसृष्टृशीतल्य-

लिशमिरमिव पिम्य पः ।	३०७ विष्टपोलपवात- पादवः ।
२९७ युसुक्रुतु च्युस्तवा देरुच्च ।	३०८ कलेरापः ।
२९८ कृशसृभ्य ऊर् चान्तस्य ।	३०९ विशोरिपक् ।
२९९ शदिबाधिखनि- हनेः ष च ।	३१० दलेरीपो दिल् च ।
३०० पम्पाशिल्पादयः ।	३११ उद्वेरुपक् ।
३०१ क्षुचुपिपूभ्यः कित् ।	३१२ अश ऊपः पश्च ।
३०२ नियो वा ।	३१३ सतेः षपः ।
३०३ उभ्यवेर्लृक् च ।	३१४ रीशीभ्यां फः ।
३०४ दलिवलितलिख- जिध्वजिकचि भ्योऽपः ।	३१५ कलिगलेरस्योच्च ।
३०५ मुजिकुतिकुटिवि- टिकुणिकुण्युषि- भ्यः कित् ।	३१६ शफकफशिफा- शोफादयः ।
३०६ शंशोः श इषातः ।	३१७ बलिनितनिभ्यां षः ।
	३१८ शभ्यमेर्णिद्वा ।
	३१९ शत्यलेरुच्चातः ।
	३२० तुम्बस्तम्यादयः ।
	३२१ कृकडिकटि वटेरम्बः ।

- ३२२ कदणिद्रा ।
- ३२३ शिलविलादेः कित् ।
- ३२४ हिण्डविलेः कि-
म्बो न लृक् च ।
- ३२५ डीनीबन्धिशृधिच-
लिभ्यो ङिम्बः ।
- ३२६ कुट्ट्युन्दितुरितुरि-
पुरिसुरिकुरिभ्यः
कुम्बः ।
- ३२७ गङ्गुरमिहनिजन्य-
तिदलिभ्यो भः ।
- ३२८ हणः कित् ।
- ३२९ कृशृगृशलिकलि-
काङ्गिर्दिरासिर-
भिवडिवलेरभः ।
- ३३० सनेडित् ।
- ३३१ ऋषिवृषिलुसि-
भ्यः कित् ।
- ३३२ सिटिकिभ्यामिभः
- सैरटिट्टौ च ।
- ३३३ ककेरुभः ।
- ३३४ कुकेः कोऽन्तश्च ।
- ३३५ दमो दुण्ड् च ।
- ३३६ कृकलेरम्भः ।
- ३३७ काकुसिभ्यां
कुम्भः ।
- ३३८ अतीरिस्तुसुहु
सृष्टृष्टृक्षियक्षि-
भावान्याधापा-
यावलिपदिनी-
भ्यो मः ।
- ३३९ असिहाग्भ्यां ग्रा-
जिहौ च ।
- ३४० विलिभिलिसि-
धीन्धिधूसूशाध्या-
रुसिविशुषिसुषी-
षिसुहियुधिद-
सिभ्यः कित् ।

- ३४१ क्षुहिभ्यां वा ।
 ३४२ अवेर्ह्रस्वश्च वा ।
 ३४३ सेरी च वा ।
 ३४४ भियः षोऽन्तश्च
 वा ।
 ३४५ तिजियुजेर्ग् च ।
 ३४६ रुक्मग्रीष्मकूर्म-
 सूर्मजाल्मगुल्म-
 घ्रोमपरिस्तोम
 सूक्ष्मादयः ।
 ३४७ सृपृप्रथिचरिकडि-
 कर्दरमः ।
 ३४८ अवेर्ध् च वा ।
 ३४९ कुट्टिवेष्टिपूरिपि-
 षिसिचिगण्यपि-
 वृमहिभ्य इमः ।
 ३५० वयिमखचिमादयः
 ३५१ उद्वटिकुल्यलिकु-
 थिकुरिकुटिकुडि
- कुसिभ्यः कुमः ।
 ३५२ कुन्दुमलिन्दुमकु-
 ड्कुमविद्रुमपद्दु
 मादयः ।
 ३५३ कुथिगुधेरूमः ।
 ३५४ विहाविशापचि
 भिद्यादेः केलिमः॥
 ३५५ दो डिमः ।
 ३५६ डिमेः कित् ।
 ३५७ स्याछामासासूम-
 न्यनिकनिषसिप-
 लिकलिशलिश-
 कीर्षियसहिब-
 न्धिभ्यो यः ।
 ३५८ नवो हलिपनेः ।
 ३५९ सञ्जेर्ध् च ।
 ३६० मृशीपसिवस्यनि-
 भ्यस्तादिः ।
 ३६१ ऋशिजनिपुणिकु-

- तिभ्यः कित् ।
 ३६२ कुलेर्द्ध च वा ।
 ३६३ भगपुलाभ्यां
 स्तम्भेर्द्धित् ।
 ३६४ शिफ्यास्याढ्यम
 ध्यविन्ध्यधिष्ण्या-
 द्यन्यहर्म्यसत्यनि-
 त्यादयः ।
 ३६५ कुशुवलिमलिक-
 गितन्याभ्यक्षेरयः
 ३६६ चायेः केक् च ।
 ३६७ लादिभ्यः कित् ।
 ३६८ कसेरलादिरि-
 चास्य ।
 ३६९ वृडः शषौ चान्तौ ।
 ३७० गयहृदयादयः ।
 ३७१ मुचेर्घ्यघुयौ ।
 ३७२ कुलिल्लुलिकलिक-
 पिभ्यः कायः ।
- ३७३ श्रुदक्षिगृहिस्पृहि-
 महेराय्यः ।
 ३७४ दधिषाय्यदीधी-
 षाय्यौ ।
 ३७५ कौतेरियः ।
 ३७६ कृगः कित् ।
 ३७७ मृजेर्णालीयः ।
 ३७८ वेतेस्तादिः ।
 ३७९ धात्राजिशूरमि-
 याज्यर्तेरन्यः ।
 ३८० हिरण्यपर्जन्या-
 दयः ।
 ३८१ वदिसहिभ्या-
 मान्यः ।
 ३८२ वृड एण्यः ।
 ३८३ मदेः स्यः ।
 ३८४ रुचिभुजिभ्यां
 किष्यः ।
 ३८५ वच्यर्थिभ्यामुष्यः ।

- ३८६ वचोऽथ्य उत् च । सुसूभ्यः कित् ।
- ३८७ भीवृधिरुधिवज्य- ३८९ इण्धाग्न्यां वा ।
गिरमिवमिवपिज- ३९० चुम्बिकुम्बितुम्बे
पिशकिस्फायिव- नल्लुक् च ।
न्दीन्दिपदिमदिम- ३९१ भन्देर्वा ।
न्दिचन्दिदसिघ- ३९२ चिजिशुसिमित-
सिनसिहस्यसि- म्यम्यर्देर्दीर्घश्च ।
वासिदहिस- ३९३ चकिरमिविकसेरु
हिभ्यो रः । चास्य ।
- ३८८ ऋज्यजितश्रिवश्चि- ३९४ शदेरुच्च ।
रिपिसूपितृपिदृपि ३९५ कृतेः कृकृच्छ्रौ च ।
चुपिक्षिपिक्षुपि- ३९६ खुरक्षुरदूरगौरवि-
क्षुदिमुदिरुदिछि- प्रकुप्रश्वभ्राभ्रधूम्रा-
दिभिदिखिद्युन्दि- न्धरन्ध्रशिलिन्ध्रौ-
दम्भिशुभ्युम्भिम- ङ्गुपुण्ड्रतीवनीवशी
दंशिचिसिवहि- ब्रोग्रतुग्रमुग्रनिद्रा
विसिवसिशुचि- तन्द्रासान्द्रगुन्द्रा-
सिधिर्गृधिवीन्धि- रिज्जादयः ।
श्रितिवृतिनीशी- ३९७ ऋच्छिचटिवटिकु-

- टिकठिवठिमध्य
 डिशीकृशीभृकदि-
 बदिकन्दिमन्दि-
 सुन्दिमन्थिमञ्जि
 पञ्चिपिञ्जिकमि-
 समिचमिवमिभ्र- ४०४ मुदिगूरिभ्यां टिद्-
 म्यमिदेविवासि- गजौ चान्तौ ।
 कास्यतिजीविव- ४०५ अग्यङ्गिमदिम-
 विंकुशुदोरः । न्दिकडिकसिका-
 ३९८ अवेर्ध् च वा । सिमृजिकञ्जिक-
 ३९९ मृद्युन्दिपिठिकुरि लिमलिकचिभ्य
 कुहिभ्यः कित् । आरः ।
 ४०० शाखेरिदेतौ चातः ४०६ त्रः कादिः ।
 ४०१ शपेः फ् च । ४०७ कृगो मादिश्च ।
 ४०२ दमेणिंद्वा दश्च डः ४०८ तुषिकुठिभ्यां
 ४०३ जठरक्रकरमकरशं- कित् ।
 करकर्परकूर्परतो- ४०९ कमेरत उच्च ।
 मरपामरप्रामर- ४१० कनेः कोविदकर्तु-
 प्राध्वरसगरनगर- दकाञ्चनाश्च ।

- ४११ द्वारशृंगारभृंगार ईरः ।
 कल्हारकान्तारके-४१९ घसिवशिपुटिकुरि-
 दारखारडादयः । कुलिकाभ्य कित् ।
- ४१२ मदिमन्दिचन्दिप-४२० कशेर्मोऽन्तश्च ।
 दिखदिसहिवहि-४२१ वनिवपिभ्यांणित् ।
 कूसृभ्य इरः । ४२२ जम्बीराभीरगभी-
 ४१३ शवशशेरिञ्चातः । रगम्भीरकुम्भीर-
 ४१४ अन्येः शिष् च । भडीरभण्डीरडि-
 ४१५ अशेणित् । ण्डीरकिर्मीरादयः॥
- ४१६ शुषीषिवन्धिरुधि ४२३ वाश्यसिवासिम-
 रुचिमुचिमुहिमि सिमध्युन्दिमन्दि-
 हितिमिमुदिवि- चलिचहकयङ्कि
 दिच्छिदिभिदि- कर्षिचकिषन्धि-
 स्थाभ्यः कित् । भ्य उरः ।
- ४१७ स्यविरपिठिरस्फि-४२४ मङ्केर्नल्लक् षोच्चा-
 राजिरादयः । स्य ।
- ४१८ कृशापपूग्मञ्जिकु- ४२५ विधेः कित् ।
 टिकटिपटिकण्डि- ४२६ श्वशुरकुक्कुन्दुरदर्दु-
 शौण्डिर्हिसिभ्य रनिचुरप्रचुरचि-

- कुरकुरकुकुर- ४३२ शतेरादयः ।
 कुरकुरशकुरनूपुर- ४३३ कठिचकिसहिभ्य
 निष्ठुरविधुरम- ओरः ।
 दृगुरवागुरादयः । ४३४ कोरचोरमोरकि-
 ४२७ मीमसिपशिख- शोरघोरहोरादो-
 टिखडिखजिक- रादयः ।
 जिंसजिकृपिवल्लि ४३५ किशृवृभ्यः कर ।
 मण्डिभ्य ऊरः । ४३६ सूपुषिभ्यां कित् ।
 ४२८ महिकणिचण्य- ४३७ अनिकाभ्यां तरः ।
 णिपल्यलितलि- ४३८ इण्पूभ्यां कित् ।
 मलिशलिभ्यो ४३९ मीज्यजिमामद्य-
 णित् । शौवसिकिभ्यः
 ४२९ स्थाविडेः कित् । सरः ।
 ४३० सिन्दूरकर्चूरप- ४४० कृधृतन्यृपिभ्यः
 तूरधुत्तूरादयः । कित् ।
 ४३१ कुगुपतिकथिकुथि- ४४१ कृगृशृदृषृगृचति-
 कठिकुठिकुदिग- खटिकटिनिषदि-
 डिगुडिसुदिमूलि- भ्यो षरट् ।
 दंशिभ्यः केरः । ४४२ अशोतेरीच्चादेः ।

४४३ नीमीकुतुचेर्दार्ध श्च ।	क्षदिलुपिपतिषू- भ्यस्त्रः ।
४४४ तीवरधीवरपीवर- छित्त्वरछत्त्वरग- ह्वरोपह्वरसंयद्- रोदुम्बरादयः ।	४५२ श्वितेर्वश्च मो वा । ४५३ गमेरा च । ४५४ चिमिदिशंसिभ्यः कित् ।
४४५ कडेरेवराङ्गौ ।	४५५ पुत्रादयः ।
४४६ त्रट् ।	४५६ वृग्न्क्षिपचिव- च्यमिनमिवमिव पिवधियजिपति- कडिभ्योऽत्रः ।
४४७ जिभृसृम्रस्जिग- मिनमिनश्यसि- हनिविषेवृद्धिश्च ।	४५७ सोर्विदः कित् ।
४४८ दिवेद्यौ च ।	४५८ कृतेः कृन्त् च ।
४४९ सूसूखन्युषिभ्यः कित् ।	४५९ बन्धिवहिकट्य- श्यादिभ्य इत्रः ।
४५० स्त्री ।	४६० मृगृवदिचरिभ्यो णित् ।
४५१ हुयामाश्रुवसिभ- सिगुवीपचिवचि- धृयभ्यमिमनित- निसदिछादिक्षि-	४६१ तनिवृलापात्रादि- भ्य उत्रः ।

- ४६२ शामाश्याशत्रय-
स्त्रयमिभ्यो लः ।
- ४६३ शुकशीमूभ्यः कित्
- ४६४ भिल्लाच्छ भल्लसौ-
विदल्लादयः ।
- ४६५ मृदिकन्दिक्वण्डि-
मण्डिमङ्गिपटि-
पाटिशकिकेवृद्रे-
वृकमियमिशलि-
कलिपलिगुध्व-
श्चिचश्चिचपिवहि-
दिहिकुहितृसृपि
शितुसिकुस्यनि-
द्रमेरलः ।
- ४६६ नहि लङ्गेर्दीर्घश्च ।
- ४६७ ऋजनेर्गोऽन्तश्च ।
- ४६८ तृपिवपिकुपिकु-
शिकुटिवृपिसुसि-
भ्यः कित् ।
- ४६९ कोर्वा ।
- ४७० शमेर्व च वा ।
- ४७१ छो डग्गादिर्वा ।
- ४७२ मृजिखन्याहनि-
भ्यो ङित् ।
- ४७३ स्थोवा ।
- ४७४ मुरलोरलविरल-
केरलकपिञ्जल-
कज्जलेज्जलकोम-
लभृमलसिंहल-
काहलशूकलपा-
कलयुगलभगल-
विदलकुन्तलोत्प-
लादयः ।
- ४७५ ऋकृमृवृतनितमि-
चषिचपिकपिकी-
लिपलिवलिपश्चि-
मङ्गिगण्डिमण्डि-
चण्डितण्डिपि-
ण्डिनन्दिनदि

- शक्तिभ्य आलः । ४८४ स्थण्डिलकपिल-
 ४७६ कूलिपिलिविशि- विचकिलादयः ।
 विडिमृडिकुणि- ४८५ हृषिवृतिचटिपटि-
 पीप्रीभ्यः कित् । शकिशङ्कितण्डि-
 ४७७ भजेः कगौ च । मद्ग्युत्कण्ठभ्य
 ४७८ सतेर्गोऽन्तश्च । उलः ।
 ४७९ पतिकूलभ्यो णित् । ४८६ स्थावङ्किंभंहिवि-
 ४८० चात्वालकङ्काल- न्दिभ्यः किल्ल
 हिन्तालवेताल- लुक् च ।
 जम्बालशब्दाल- ४८७ कुमुलतुमुलनिचु-
 ममाप्तालादयः । लवञ्जुलमञ्जु-
 ४८१ कल्यनिमहिद्रमि- लपृथुलविशंस्थु
 जटिभटिकुटिच- लाङ्गुलमुकुलश-
 ण्डिशण्डितुण्डि- ष्कुलादयः ।
 पिण्डभूकुकि- ४८८ पिञ्जिमञ्जिकण्डि-
 भ्य इलः । गण्डिबलिवधि-
 ४८२ भण्डेर्न लुक् च वा । वञ्चिभ्य ऊलः ।
 ४८३ गुपिमिथिधुभ्यः ४८९ तमेर्वोऽन्तो दीर्घ-
 कित् । स्तु वा ।

४९० कुलिपुलिकुशिभ्यः कित् ।	५०२ रुचिकुटिकुपिक- शिशालिदुभ्यो- मलक् ।
४९१ दुकूलकुकूलबन्वुल लाकुलशार्दूलादयः॥	५०३ कुशिकमिभ्यां कुलकुमौच ।
४९२ महेरेलः ।	५०४ पतेः सल ।
४९३ कटिपटिकण्डि- गण्डिशकिकपि चहिभ्य ओलः ।	५०५ लटिखटिखलि- नलिकण्यशौस्र- शकृगदपशपि- दयाशालापदि- हसीणभ्यो वः ।
४९४ ग्रह्याद्भ्यः कित् ।	५०६ शीठापो ह्रस्वश्च वा ।
४९५ पिञ्जोलकल्लोलक- कोलमकोलादयः ।	५०७ उर्द्धे च ।
४९६ वलिपुषेः कलक् ।	५०८ गन्धेरचान्तः ।
४९७ मिगः खलश्चैव ।	५०९ लपोर्लिष् च वा ।
४९८ ओ नोऽन्तो ह्रस्वश्च	५१० सलोर्णिद्धा ।
४९९ शमिकमिपलिभ्यो बलः ।	५११ निघृषीण्यृषिभ्यु- मुषिकिणिविशि-
५०० तुल्वलेल्वलादयः ।	
५०१ शीवस्तलक्पाल- वालण्वलण्वलाः॥	

विलयविपृभ्यः कित् ।	५२३ स्पृशोः श्वः पार्च्वा
५१२ नजो भुवो डित् ।	५२४ कुडितुड्यडेरुवः ।
५१३ लिहेर्जिह च ।	५२५ नीह्विण्धैय्यापा- दामाभ्यस्त्वः ।
५१४ प्रह्वाहायह्वास्वच्छे- वाग्रीवामीवा- व्वादयः ।	५२६ कृजन्येधिपाभ्यः इत्वः ।
५१५ वडिवटिपेलृचणि- पणिपल्लिवल्लेरव ।	५२७ पादावभ्यमिभ्य शः ।
५१६ मणिवसेणित् ।	५२८ कृषृभृवनिभ्यः कित् ।
५१७ मलेर्वा ।	५२९ कोर्षा ।
५१८ कितिकुडिकुरि- सुरिस्थाभ्यः कित् ।	५३० क्लिशः के च ।
५१९ कैरवभैरवमुत- वकारणढवादीन- वादयः ।	५३१ उरेरगक् ।
५२० शृणातेरावः ।	५३२ कलेष्टित् ।
५२१ प्रथेरिवट् पृथ् च ।	५३३ पलेराशः ।
५२२ पलिसचेरिवः ।	५३४ कनेरीश्वातः ।
	५३५ कुलिकनिकणिप- लिवडिभ्यः किशः ।

- ५३६ बलेणिद्वा । ५५२ नजो व्यथेः ।
 ५३७ तिनिशेतिशादय । ५५३ कृतम्यामीपः ।
 ५३८ मस्ज्यङ्गिम्यामुश । ५५४ ऋजिद्वृष्यः
 ५३९ अतीणभ्यां कित् ।
 पिशतशौ । ५५५ अमेवरादिः ।
 ५४० वृकृतमीद्माम्यः ५५६ उपेणोऽन्तश्च ।
 षः । ५५७ ऋपूनहिह्निकलि-
 ५४१ योरुच वा । चलिचपिवपिकृ-
 ५४२ स्नुपूसूम्बर्कलूम्यः पिहयिभ्य उषः ।
 कित् । ५५८ विदिपृभ्यां कित् ।
 ५४३ श्लिपेः शे च । ५५९ अपुषधनुषादयः ।
 ५४४ कोरषः । ५६० खलिफलिवृपृकृज-
 ५४५ युजलेराषः । लम्बिमञ्जिपीवि-
 ५४६ अपेरिषः । हन्यङ्गिमङ्गिग-
 ५४७ महाविभ्यां टित् । ण्यतिभ्य ऊषः ।
 ५४८ रुहेर्द्विश्च । ५६१ कोरदूषाटरूषका-
 ५४९ अमिमृभ्यां णित् । रूषशैलूषपिञ्जू-
 ५५० तवेर्वा । षादयः ।
 ५५१ कलेः किल् च । ५६२ कलेर्मषः ।

५६३ कुलैश्च माषक् ।	रिभ्यः कित् ।
५६४ मावावद्यभिकमि- हनिमानिकष्य- शिपचिमुचियजि-	५७३ फनसतामर- सादयः ।
वृत्तृभ्यः सः ।	५७४ युबलिभ्यामासः ।
५६५ व्यवाभ्यां तने रीच्च वेः ।	५७५ किलेः कित् ।
५६६ प्लुषेः प्लष् च ।	५७६ तलिकसिभ्या- मीसण् ।
५६७ ऋजिरिषिकुपिकृ तिव्रश्च्युन्दि- शृभ्यः कित् ।	५७७ सेडित् ।
५६८ गुधिगृधेस्त च ।	५७८ त्रपेरुसः ।
५६९ तप्यणिपन्यल्य- धिरधिनभिनम्य- मिचमितमिचञ्च तिपतेरसः ।	५७९ पटिबीभ्यां टिसडिसौ ।
५७० सृवयिभ्यां णित् ।	५८० तसः ।
५७१ वहियुभ्यां वा ।	५८१ इणः ।
५७२ दिवादिरभिलभ्यु-	५८२ पीडो नसक् ।
	५८३ कृङ्कुरिभ्यां पासः ।
	५८४ कलिकुलिभ्यां मासक् ।
	५८५ अलेरम्बुसः ।
	५८६ लूगो हः ।

- ५८७ कितो गो च ।
 ५८८ हिंसेः सिम् च ।
 ५८९ कृष्टु कटिपटिमटि-
 लटिललिपलिक-
 ल्यनिरगिलगेरहः॥
 ५९० पुलेः कित् ।
 ५९१ घृकटिशमिभ्य
 आहः ।
 ५९२ विलेः कित् ।
 ५९३ निर इण ऊहृश् ।
 ५९४ दस्त्यूहः ।
 ५९५ अनेरोकहः ।
 ५९६ वल्लेरक्षः ।
 ५९७ लाक्षाद्राक्षामि-
 क्षादयः ।
 ५९८ समिण्णिकषि
 भ्यामाः ।
 ५९९ दिविपुरिषृषिमृ-
 षिभ्यः कित् ।
- ६०० वेः साहाभ्याम् ।
 ६०१ वृमिथिदिशिभ्य-
 स्थयद्याश्चान्ताः ।
 ६०२ मुचिस्वदर्धे च ।
 ६०३ सोर्ब्रूग आह ष ।
 ६०४ सनिक्षमिदुषेः ।
 ६०५ डित् ।
 ६०६ स्वरेभ्य इः ।
 ६०७ पदिपटिपचिस्थ-
 लिहलिकलिबलि-
 वलिवल्लिपल्लिक-
 टिचटिचटिबधि-
 गाध्यर्चिवन्दिन-
 न्यविषशिवाशि-
 वाकाशिछर्दितत्रि-
 मन्त्रिखण्डिमण्डि
 चण्डियत्यञ्जिम-
 स्थसिवनिध्वनि-
 सनिगमितमिग्र-

- न्थिअन्थिजनिम-
 ष्यादिभ्यः ।
- ६०८ किलिपिलिपिशि-
 चिट्टिचुट्टिशुण्ठि
 तुण्डिकुण्डिभण्डि
 हुण्डिहिण्डिपि-
 ण्डिचुल्लिवुधि-
 मिथिरुहिदिवि-
 कीर्त्यादिभ्यः ।
- ६०९ नाम्युपान्त्यकृगृ-
 षूपूड्भ्यः कित् ।
- ६१० विदिवृतेर्वा ।
- ६११ तृभ्रम्यद्यापिद-
 म्भिभ्यस्तित्तिर-
 भृमाघापदेसाश्च ।
- ६१२ मनेरुदेतौ चास्य
 वा ।
- ६१३ क्रमितमिस्तम्मे-
 रिच्च नमेस्तु वा ।
- ६१४ अम्भिकुण्ठिक-
 म्प्यंहिभ्यो न
 लुक् च ।
- ६१५ उभेर्द्वत्रौ च ।
- ६१६ नीवीप्रहृभ्यो डित् ।
- ६१७ वौ रिचेः स्वरात्तो
 ऽन्तश्च ।
- ६१८ कमिवमिज्जमिघ-
 सिशलिफलितलि
 तडिवजिव्रजिध्र-
 जिराजिपणिवणि-
 वदिसदिहदिहनि-
 सहिवहितपिवपि
 भट्टिकाञ्चिसंप-
 तिभ्यो णित् ।
- ६१९ कृशुकुट्टिग्रहिख
 न्यणिकण्यलिप-
 लिचरिवसि-
 गण्डिभ्यो वा ।

- ६२० पादाद्यात्यजि-
भ्याम् ।
- ६२१ नहेर्भू च ।
- ६२२ अशो रश्चादिः ।
- ६२३ कायः किरिच्च वा ।
- ६२४ बर्द्धेरकिः ।
- ६२५ सनेर्डखिः ।
- ६२६ कोर्डिखिः ।
- ६२७ मृश्विकण्यणिद
घ्यविभ्य ईचिः ।
- ६२८ वेगो डित् ।
- ६२९ वणेर्णित् ।
- ६३० कृपिशकिभ्या-
मटिः ।
- ६३१ श्रेर्दिः ।
- ६३२ चमेरुच्चातः ।
- ६३३ मुषेरुण् चान्तः ।
- ६३४ कावावीक्रीश्रिश्चु-
क्षुज्वरितूरिचूरि
- पूरिभ्यो णिः ।
- ६३५ ऋद्घृसृकुवृषिभ्यः
कित् ।
- ६३६ पृषिहृषिभ्यां
घृद्विश्च ।
- ६३७ हृणिधूणिभूणि-
घूर्ण्यदियः ।
- ६३८ ऋहसृमृधृभृकृतृ
ग्रहेरणिः ।
- ६३९ कड्केरिचास्य वा ।
- ६४० ककेर्णित् ।
- ६४१ कृषेश्च चादेः ।
- ६४२ क्षिपेः कित् ।
- ६४३ आडः कृहशुपेः
सनः ।
- ६४४ वारिसत्यादेरि-
णिक् ।
- ६४५ अदेस्त्रीणिः ।
- ६४६ प्लुजायजिघपिप-

दिवसितसिभ्य- स्तिः ।	६६० अगिविलिपुलिक्षि पेरस्तिक् ।
६४७ प्रयेर्लुक् च वा ।	६६१ गृधेर्गभ् च ।
६४८ कोर्यषादिः ।	६६२ वस्यर्तिभ्यामातिः॥
६४९ ग्री गृप् च ।	६६३ अभेर्घामाभ्याम् ।
६५० सोरस्तेः शित् ।	६६४ यजो य च ।
६५१ ह्यमुषिकृषिरिषि- विषिशोशुच्य- सिपूयीण्प्रभृ- तिभ्यः कित् ।	६६५ वयविच्छदिभू भ्योऽन्तिः ।
६५२ कुच्योर्नोऽन्तश्च ।	६६६ शकेरुन्तिः ।
६५३ खल्यमिरमिवहि- वस्यर्तेरतिः ।	६६७ नजो दागो ङितिः॥
६५४ हन्तेरंह् च ।	६६८ देडः ।
६५५ षृगो व्रत् च ।	६६९ वीसञ्ज्यसिभ्य- स्थिक् ।
६५६ अञ्चेः क च वा ।	६७० सारेरधिः ।
६५७ वातेर्णिद्वा ।	६७१ निषञ्जेर्घित् ।
६५८ योः कित् ।	६७२ उदत्तेर्णिद्वा ।
६५९ पातेर्वा ।	६७३ अतेरिधिः ।
	६७४ तनेर्ङित् ।
	६७५ उपेरधिः ।

- ६७६ विदो रधिक् ।
 ६७७ वीयुसुवह्यगिभ्यो
 निः ।
 ६७८ धूशाशीडो
 ह्रस्वश्च ।
 ६७९ लूधूपच्छिभ्यः
 कित् ।
 ६८० सदिवृत्यमिधम्य-
 श्यटिकटयवेरनिः ।
 ६८१ रञ्जेः कित् ।
 ६८२ अर्तेरनिः ।
 ६८३ एघेरनिः ।
 ६८४ शकेरनिः ।
 ६८५ अदेर्मनिः ।
 ६८६ दमेर्दुभिर्दुम् च ।
 ६८७ नीसावृयुश्रुवलि-
 दलिभ्यो मिः ।
 ६८८ अशो रश्चादिः ।
 ६८९ अर्तेरुच्चातः ।
 ६९० कृभूभ्यां कित् ।
 ६९१ क्वणेर्डयिः ।
 ६९२ तङ्किवङ्कयङ्कि-
 मङ्कयंहिशद्यदि-
 सद्याशौवपिव-
 शिभ्यो रिः ।
 ६९३ भूसूक्कुशिविशि-
 शुभिभ्यः कित् ।
 ६९४ जृषो रश्च वः ।
 ६९५ कुब्द्रिकुद्यादयः ।
 ६९६ राशदिशकिकय-
 दिभ्यस्त्रिः ।
 ६९७ पतेरत्रिः ।
 ६९८ नदिवल्ल्यर्तिकृ-
 तेररिः ।
 ६९९ मस्यसिघसिजस्य
 द्विसहिभ्य उरिः ।
 ७०० मुहेः कित् ।

- ७०१ धूमूभ्यां लिक
लिणौ ।
- ७०२ पाटयञ्जिभ्या
मलिः ।
- ७०३ मासालिभ्यामो-
कुलिमली ।
- ७०४ दृपृवभ्यो विः ।
- ७०५ जृशृस्तृजागृकृनी-
घृषिभ्योडित् ।
- ७०६ छविच्छिविस्फवि-
स्फविस्थविस्थि-
विदविदीविकिकि
विदिविविदीदिवि-
किकीदिविकिकि-
दीविशिव्यट-
व्यादयः ।
- ७०७ शुषिप्लुपिशुपिकु-
ष्यसिभ्यः सिक् ।
- ७०८ गोपादेरनेरसिः ।
- ७०९ वृधृपृवृसाभ्यो
नसिः ।
- ७१० त्रियो हिक् ।
- ७११ तृस्तृत्तन्द्रितन्य
विभ्य ईः ।
- ७१२ नडेर्णित् ।
- ७१३ वातात् प्रमः कित्
- ७१४ यापाभ्यां द्वे च ।
- ७१५ लक्षेर्मोऽन्तश्च ।
- ७१६ भृमृत्तृत्सरितनि-
धन्यनिमनिम-
स्त्रिजशीवटिकटि-
पटिगडिचञ्च्य-
सिवसित्रपिशृ-
स्वृस्निहिक्लिदिक-
न्दीन्दिविन्ध्यन्धि
वन्ध्यणि लोट्टि
कुन्धिभ्य उः ।
- ७१७ स्यन्दिस्त्रिभ्यां

सिन्धूरज्जौ च ।

७१८ पंसेदीर्घश्च ।

७१९ अशेरान्नोऽन्तश्च ।

७२० नमेर्नाक् च ।

७२१ मनिजनिभ्यां
घतौ च ।

७२२ अर्जेर्ऋज् च ।

७२३ कृतेस्तर्क् च ।

७२४ नेरञ्चेः ।

७२५ किमः श्रो णित् ।

७२६ मिवहिचरिचटि-
भ्यो वा ।

७२७ ऋतृशृमृभ्रादिभ्यो
रोलश्च ।

७२८ कृकस्थूराद्भ्रुवः
क् च ।

७२९ पृकाहृषिघृषीषि-
कुहिभिदिविदि-
मृदिव्यविगृध्या-

दिभ्यः कित् ।

७३० रभिप्रथिभ्यामृच्च
रस्य ।

७३१ स्पशिभ्रस्जेः
स्तुक् च ।

७३२ दुःस्वपवनिभ्यः
स्थः ।

७३३ हनिघाकृभृपृतृत्रो
द्वे च ।

७३४ कृय ऋत उर् च ।

७३५ पचेरिघातः ।

७३६ अर्तेरूर्च ।

७३७ महत्युर्च ।

७३८ उङ् च मे ।

७३९ श्लिषेः क च ।

७४० रद्दिघलद्दिघलि-
ङ्गेर्नलुक् च ।

७४१ पीमृगमिभ्रदेवकु-
मारलोकधर्मवि-

श्वसुम्नाश्मा- वेभ्यो युः ।	७५३ सिविकुटिकुठि- कुकुषिकृषिभ्यः कित् ।
७४२ वराड्भ्यां शृग्व निभ्यां डित् ।	७५४ उपसर्गाच्चिडित् ।
७४३ शुभेः स च वा ।	७५५ शलेरङ्कः ।
७४४ घुदुभ्याम् ।	७५६ सृष्टृभ्यां दाकुक् ।
७४५ हरिपीतमितशत- विकुकद्भ्यो द्रुवः ।	७५७ इपेः स्वाकुक् च ।
७४६ केवयुभुरण्यवध्व- र्यादयः ।	७५८ फलिवल्यमेर्गुः ।
७४७ शः सन्वच्च ।	७५९ दमेर्लुक् च ।
७४८ तनेर्डुः ।	७६० हेर्हिन् च ।
७४९ कैशीशमिरमि- भ्यः कुः ।	७६१ प्रीकैपैनीलेरङ्गुक् ।
७५० ह्रियः किद्रो लश्च वा ।	७६२ अव्यर्तिगृभ्योऽटुः ।
७५१ किरः ष च ।	७६३ शलेराटुः ।
७५२ चटिकठिपर्दिभ्य आकुः ।	७६४ अञ्जयवेरिण्डुः ।
	७६५ तमिमनिकणि- भ्यो डुः ।
	७६६ पनेर्दीर्घश्च ।
	७६७ पलिमृभ्यामाण्डु- कण्डुकौ ।

७६८ अजिस्था-	धिभ्योऽतुः ।
वृरीभ्यो णुः ।	७८० कृलाभ्यां कित् ।
७६९ विषेः कित् ।	७८१ तनेर्यतुः ।
७७० क्षिपेरणुक् ।	७८२ जीविरातुः ।
७७१ अञ्जेरिष्णुः ।	७८३ यमेर्दुक् ।
७७२ कृहभूजीविग-	७८४ शीडो धुक् ।
म्यादिभ्य एणुः ।	७८५ धूगो धुन् च ।
७७३ कृसिकम्यमिग-	७८६ दाभाभ्यां नुः ।
मितनिमनिज-	७८७ धेः शित् ।
न्यसिमसिसच्य-	७८८ सूढः कित् ।
विभाधागाग्ला-	७८९ हो जह् च ।
म्लाहनिहायाहि-	७९० वचेः कर्गौ च ।
कृशिपूभ्यस्तुन् ।	७९१ कृहनेस्तुकनुकौ ।
७७४ वसेर्णिद्धा ।	७९२ गमेः सन्वच्च ।
७७५ पः पीप्यौ च वा ।	७९३ दामूक्षण्युन्दिन-
७७६ अपोऽप् च ।	दिवदिपत्यादेरनुक् ।
७७७ अञ्ज्यर्तेः कित् ।	७९४ कृशेरानुक् ।
७७८ चायः के च ।	७९५ जीविरदानुक् ।
७७९ वहिमहि शुष्णे-	७९६ वचेरक्नुः ।

७९७ हृषिपुषिद्युषिगदि	स्त च ।
मदिनन्दिगण्डि-	८१० श्मनः शीडो छित् ।
मण्डिजनिस्त-	८११ शियुगेरुनमेर्वा-
निभ्यो णेरित्नुः ।	दयः ।
७९८ कस्यतिभ्यामिपुक् ।	८१२ कटिकुव्यर्तेररुः ।
७९९ कस्यमिभ्यां वुः ।	८१३ कर्करारुः ।
८०० अत्रेरमुः ।	८१४ उर्वेरादेरुदेतौ च ।
८०१ यजिशुन्धि वहि-	८१५ कृपि क्षुधिपीकु-
दसिजनिमनि-	णिभ्यः कित् ।
भ्यो युः ।	८१६ श्यः शीत च ।
८०२ भुजेः कित् ।	८१७ तुम्बेरुः ।
८०३ सतेरवन्यू ।	८१८ कन्देः कुन्दू च ।
८०४ भूक्षिपिचरेरन्युक्	८१९ चमेरुः ।
८०५ मुस्त्युक् ।	८२० शीडो लुः ।
८०६ चिनीपीम्यशि-	८२१ पीडः कित् ।
भ्यो रुः ।	८२२ लस्जीर्णियशले-
८०७ रूपभ्यां कित् ।	रालुः ।
८०८ खनो लुक् च ।	८२३ आपोऽप् च ।
८०९ जनिहनिशद्यर्ते-	८२४ गृहलुगुगुलुक-

मण्डलघः ।

८२५ प्रः शुः ।

८२६ मस्जीव्यशिभ्यः
सुक् ।

८२७ तृपलिमलेरक्षुः ।

८२८ उलेः कित् ।

८२९ कृषिचमितनिध-
न्यन्दिस्जिख-
जिभजिलस्जी
व्यिभ्य ऊः ।

८३० फलेः फेल् च ।

८३१ कषेण्डच्छौ च ष ।

८३२ वहेर्ध च ।

८३३ मृजेर्गुणश्च ।

८३४ अजेर्जोऽन्तश्च ।

८३५ कसिपद्यर्त्यादि-
भ्यो णित् ।

८३६ अणेर्होऽन्तश्च ।

८३७ अडो ल् च वा ।

८३८ नजो लम्बेर्नलुक्
च ।

८३९ कफादीरेर्ल च ।

८४० ऋतो रत् च ।

८४१ हभिचपेः स्वरान्नो-
ऽन्तश्च ।

८४२ धृषेर्दिधिषदि-
धीषौ च ।

८४३ भ्रमिगमितनिभ्यो
दित् ।

८४४ नृतिशृधिरुषि
कुहिभ्यः कित् ।

८४५ तृखडिभ्यां दूः ।

८४६ तृदृभ्यां दूः ।

८४७ कमिजनिभ्यां बूः ।

८४८ शकेरत्धूः ।

८४९ कृगः कादिः ।

८५० योराग्ः ।

८५१ काच्छीडो डेरुः ।

८५२ दिव ऋः ।	दयः ।
८५३ सोरसेः ।	८६६ रातेडैः ।
८५४ नियो डित् ।	८६७ द्युगमिभ्यां डोः ।
८५५ सव्यात्स्थः ।	८६८ ग्लानुदिभ्यां डोः ।
८५६ यतिननन्दिभ्यां दीर्घश्च ।	८६९ तोः किक् ।
८५७ शासिशंसिनीरु क्षुहृभृधृमन्यादि- भ्यस्तृः ।	८७० द्रागादयः ।
८५८ पातेरिच्च ।	८७१ स्तोश्चिक् ।
८५९ मानिभ्राजेर्लृक् च ।	८७२ तनेङ्क् ।
८६० जाया मिगः ।	८७३ पारेरञ् ।
८६१ आपोऽप् च ।	८७४ ऋधिपृथिभिपि- भ्यः कित् ।
८६२ नमेः ष च ।	८७५ भृपणिभ्यामिञ् भुरवणौ च ।
८६३ हुपूगगोघ्नीप्रस्तु- प्रतिहृप्रतिप्रस्था- भ्य ऋत्विजि ।	८७६ षशोः कित् ।
८६४ निय षादिः ।	८७७ लङ्घेरद् नलृक् च ।
८६५ त्वष्टृक्षत्तृदुहित्रा-	८७८ सतैरङ् ।
	८७९ ईडेरविङ् ह्रस्वश्च ।
	८८० क्विपि म्लेच्छ- श्चवा ।

- ८८१ तृपेः कत् ।
- ८८२ संश्चद्वेहत्साक्षा-
दादयः ।
- ८८३ पटच्छपदावयोऽ-
नुकरणाः ।
- ८८४ डुहिवृहिमहिषृ-
षिभ्यः कत् ।
- ८८५ गमेर्द्धिद्वे च ।
- ८८६ भातेर्द्धवतु ।
- ८८७ हसृरुहियुषितदि-
भ्य इत् ।
- ८८८ उदकाच्छ्वेर्द्धित् ।
- ८८९ अ उत् ।
- ८९० ओ मादिर्वा ।
- ८९१ शक्रेर्ऋत् ।
- ८९२ यजेः क च ।
- ८९३ पातेः कृष् ।
- ८९४ शृद्भसेरद् ।
- ८९५ तनित्यजियजि-
- भ्यो डद् ।
- ८९६ इणस्तद् ।
- ८९७ प्रः सद् ।
- ८९८ द्रो ह्रस्वश्च ।
- ८९९ युष्यसिभ्यां क्मद् ।
- ९०० उक्षितक्ष्यक्षीशि-
राजिधन्विपञ्चि-
पूपिच्छिदिस्निहि-
नुमस्जेरन् ।
- ९०१ लृप्पुयुवृषिदंशिद्यु-
दिविप्रतिदिवि-
भ्यः कित् ।
- ९०२ श्वन्मातरिश्वन्सू-
र्धन्प्लीहन्नर्यम-
न्विश्वप्सन् परि-
ज्वन् महन्नहन्-
मघवन्नथर्वन्निति ।
- ९०३ षप्य शौभ्यां तन् ।
- ९०४ स्नामदिपद्यातिपृ-

शकिभ्यो वन् ।	न्याप्मन्पक्षमन्
९०५ अहेरा च ।	यक्षमन्निति ।
९०६ ऋशीऋशिरुहि-	९१७ हृजनिभ्यामिमन् ।
जिक्षिह्वस्तृष्टभ्यः	९१८ स्तृष्टभृष्टृष्टृभ्य
कनिप् ।	ईमन् ।
९०७ सृजेः स्रज्सृकौ च ।	९१९ गमेरिन् ।
९०८ ध्याप्योर्घीपी च ।	९२० आहश्च णित् ।
९०९ अतेर्घ च ।	९२१ सुवः ।
९१० प्रात्सदिरीरिण-	९२२ भुवो वा ।
स्तोऽन्तश्च ।	९२३ प्रप्रतेर्याबुधिभ्याम् ।
९११ मन् ।	९२४ प्रात् स्थः ।
९१२ कृष्युषिसृपिभ्यः	९२५ परमात् कित् ।
कित् ।	९२६ पथिमन्थिभ्याम् ।
९१३ घृहेर्नोऽच्च ।	९२७ होमिन् ।
९१४ व्येग एदोतौ च वा ।	९२८ अर्तेर्भुक्षिनक् ।
९१५ स्यतेरी च वा ।	९२९ अदेस्त्रिन् ।
९१६ सात्मनन्नात्मन्वे-	९३० पतेरत्रिन् ।
मत्रोमन्क्लोमन्	९३१ आपः क्तिप्
ललामन्नाम-	ह्रस्वश्च ।

- ९३२ ककुप्त्रिष्टुवनु
ष्टुभः ।
- ९३३ अवेर्मः ।
- ९३४ सोरेतेरम् ।
- ९३५ नशिनूम्यां नक्त-
नूनौ च ।
- ९३६ स्यतेर्णित् ।
- ९३७ गमिजमिक्षमिक-
मिशमिसमिभ्यो
डित् ।
- ९३८ हणो दमक् ।
- ९३९ कोडिम् ।
- ९४० तूपेरीम् णोऽन्तश्च ।
- ९४१ ईड्कमिशमिस-
मिभ्यो डित् ।
- ९४२ क्रमिगमिक्षमेस्तु-
माचातः ।
- ९४३ गृपृदुर्विधुर्विभ्यः
क्विप् ।
- ९४४ वाद्वारौ ।
- ९४५ प्रादतेरर् ।
- ९४६ सोरतेर्लुक् च ।
- ९४७ प्रसन्यमिभ्यः पुन-
सनुतान्ताश्च ।
- ९४८ चतेरर् ।
- ९४९ दिवेडिब् ।
- ९५० विशिविपाशि
भ्यां क्विप् ।
- ९५१ सहेः षष् च ।
- ९५२ अस् ।
- ९५३ पाहाक्भ्यां
पयद्यौ च ।
- ९५४ छदिवहिभ्यां
छन्दोद्यौ च ।
- ९५५ श्वे श्व् च वा ।
- ९५६ विश्वाद्दिदिभ्यु-
जिभ्याम् ।
- ९५७ चायेर्नो ह्रस्वश्च वा ।

९५८ अशैर्यश्चादिः ।	९७२ विधेर्वा ।
९५९ उपेर्ज च ।	९७३ नुवो धथादिः ।
९६० स्कन्देर्घ च ।	९७४ वयःपयःपुरोरेतो भ्यो धागः ।
९६१ अवेर्वा ।	९७५ नञ ईहेरेहेघौ च ।
९६२ अमेर्भहौ चान्तौ ।	९७६ विहायस्सुमनस्पु रुदंशस्पुरुरवो- ऽङ्गिरसः ।
९६३ अदेरन्ध च वा ।	९७७ पातेर्जस्थसौ ।
९६४ आपोऽपाप्ताप्स- राब्जाश्च ।	९७८ स्रुरीभ्यां तस् ।
९६५ उच्यञ्चेः क च ।	९७९ अर्तीण्भ्यां नस् ।
९६६ अञ्ज्यजियुजि- भृजेर्ग च ।	९८० रिचेः क च ।
९६७ अर्तेरुराशौ च ।	९८१ रीवृभ्यां पस् ।
९६८ येन्धिभ्यां यादेघौ च ।	९८२ शीडः फस् च ।
९६९ चक्षः शिद्धा ।	९८३ पचिवचिभ्यां सस् ।
९७० वस्त्यगिभ्यां णित् ।	९८४ इणस्तशस् ।
९७१ मिथिरञ्ज्युषितृ- पृशृभूवष्टिभ्यः कित् ।	९८५ वष्टेः कनस् ।
	९८६ चन्दो रमस् ।
	९८७ दमेरुनसूनसौ ।

९८८ इण आस् ।	९९८ इणो णित् ।
९८९ रुच्यर्चिशुचिहुस्र-	९९९ दुषेडित् ।
पिछादिदृदिभ्य	१००० मुहिमिध्यादेः
इस् ।	कित् ।
९९० बहि बृहेर्नलुक् च ।	१००१ चक्षेः शिद्वा ।
९९१ द्युनेरादेश्च जः ।	१००२ पातेर्हुम्सुः ।
९९२ सहेर्ध च ।	१००३ न्युद्भ्यामञ्जेः
९९३ पस्थोऽन्तश्च ।	ककाकैसष्टावच्च ।
९९४ नियो डित् ।	१००४ शमो नियो डैस्
९९५ अवेणित् ।	मलुक् च ।
९९६ तुमूस्तुभ्यः कित् ।	१००५ यमिदमिभ्यां
९९७ रुद्यतिजनितनिघ-	डोस् ।
निमनिग्रन्धिपत-	१००६ अनसो वहेः
पित्रपिवपियजि-	क्विप् सश्च डः ।
प्रादिवेपिभ्य उस् ।	

इत्याचार्य श्रीहेमचन्द्रकृतानि उणादिगणसूत्राणि परिसमाप्तानि ।

तृतीय पाद ।

१ वत्स्यति गम्यादि ।	१४ कर्मणोऽण् ।
२ वा हेतुसिद्धौ क्तः ।	१५ भाववचनाः ।
३ कषोऽनिटः ।	१६ पदरुजविशस्पृशो घञ् ।
४ भविष्यन्ती ।	१७ सत्तैः स्थिरव्या धिबलमत्स्ये ।
५ अनद्यतने श्वस्तनी ।	१८ भावाऽकघ्नोः ।
६ परिदेवने ।	१९ इडोऽपादाने तु टिद्वा ।
७ पुरायावतोर्वत्त- माना ।	२० ओ वायुवर्णनि- वृत्ते ।
८ कदाकल्योर्नवा ।	२१ निरभेः पूत्वः ।
९ किंवृत्ते लिप्सा- याम् ।	२२ रोरुपसर्गात् ।
१० लिप्स्यसिद्धौ ।	२३ भ्रूश्चदोऽल् ।
११ पञ्चम्यर्थहेतौ ।	२४ न्यादो नवा ।
१२ सप्तमी चोर्ध्व- मौहूर्तिके ।	२५ संनिव्युपाद्यमः ।
१३ क्रियायां क्रिया- र्थायां तुम्णकच्- भविष्यन्ती ।	२६ नेर्नदगदपठस्वन- क्षणः ।
	२७ वैणे क्वणः ।

- ३८ युवर्णघृहवशरण-
गमृदुग्रहः ।
- ३९ वर्षादियः क्लीबे ।
- ३० समुदोऽज पशौ ।
- ३१ सुग्लहः प्रजनाक्षे ।
- ३२ पणेमनि ।
- ३३ संमदप्रमदौ हर्षे ।
- ३४ हनोऽन्तर्घनान्त-
र्घणौ देशे ।
- ३५ प्रघणप्रघाणौ
गृहांशे ।
- ३६ निघोध्वसङ्घोध्व-
नाऽपघनोपघनं
निमित्तप्रशस्त-
गणात्याधानाङ्गा-
सन्नम् ।
- ३७ मूर्त्तिनिचिताऽञ्चे
घनः ।
- ३८ व्ययोद्रोः करणे ।
- ३९ सतम्बाद् घनञ्च ।
- ४० परेर्घः ।
- ४१ हः समाहृघाहृयौ
धूतनाम्नोः ।
- ४२ न्यभ्युपवेर्वाश्चोत् ।
- ४३ आडो युद्धे ।
- ४४ आहावो निपानम् ।
- ४५ भावेऽनुपसर्गात् ।
- ४६ हनो वा वघ् च ।
- ४७ व्यथजपमद्भ्यः ।
- ४८ नवा क्वणयमह-
सस्वनः ।
- ४९ आडो रुप्लोः ।
- ५० वर्षाविघ्नेऽवाद्
ग्रहः ।
- ५१ प्राद्रश्मितुलासूत्रे ।
- ५२ घृगो वस्त्रे ।
- ५३ उदः श्रेः ।
- ५४ युपद्रोर्घञ् ।

- ५५ ग्रहः ।
 ५६ न्यवाच्छापे ।
 ५७ प्राल्लिप्सायाम् ।
 ५८ समो मुष्टौ ।
 ५९ युदुद्रो ।
 ६० नियश्चानुपस-
 गाद्वा ।
 ६१ घोदः ।
 ६२ अवात् ।
 ६३ परेर्युते ।
 ६४ भुवोऽवज्ञाने वा ।
 ६५ यज्ञे ग्रह ।
 ६६ संस्तोः ।
 ६७ प्रात् स्नुदुस्तोः ।
 ६८ अयज्ञे स्त्रः ।
 ६९ वेरशब्दे प्रथने ।
 ७० छन्दो नाम्नि ।
 ७१ क्षुभ्रोः ।
 ७२ न्युदो ग्रः ।
 ७३ किरौ धान्ये ।
 ७४ नेर्तुः ।
 ७५ हृणोऽश्रेये ।
 ७६ परेः क्रमे ।
 ७७ व्युपाच्छीढः ।
 ७८ हस्तप्राप्ये चेरस्तेये ।
 ७९ चितिदेहावासोप-
 समाधानेकश्चादेः ।
 ८० सङ्घेऽनूर्ध्वे ।
 ८१ माने ।
 ८२ स्यादिम्यः कः ।
 ८३ दिवतोऽथुः ।
 ८४ द्विवतस्त्रिमक् त-
 त्कृतम् ।
 ८५ यजिस्वपिरक्षिय-
 तिप्रच्छो नः ।
 ८६ विच्छो नह् ।
 ८७ उपसर्गाद् किः ।
 ८८ व्याप्यादाधारे ।

- ८९ अन्तर्द्धिः । १०२ परेः सृचरेर्यः ।
 ९० अभिव्याप्तौ भा- १०३ वाऽटाटथात् ।
 वेऽनजिन् । १०४ जागुरश्च ।
 ९१ स्त्रियां क्तिः । १०५ शंसिप्रत्ययात् ।
 ९२ श्वादिभ्यः । १०६ क्तोऽगुरोर्व्यञ्ज-
 ९३ समिणासुगः । नात् ।
 ९४ सातिहेतियूतिजू- १०७ षितोऽद् ।
 तिज्ञप्तिकीर्त्तिः । १०८ भिदादयः ।
 ९५ गापापचो भावे । १०९ भीषिभूषिचिन्ति-
 ९६ स्थो वा । पूजिकधिकुम्बि-
 ९७ आस्यटिव्रज्यजः चर्चिस्पृहितोलि-
 ष्यप् । दोलिभ्यः ।
 ९८ भृगो नाम्नि । ११० उपसर्गादातः ।
 ९९ समजनिपन्निष- १११ णिवेत्त्यासश्चन्थ-
 द्दशीह्सुग्विदि- घट्टवन्देरनः ।
 चरिमनीणः । ११२ ह्रषोऽनिच्छायाम् ।
 १०० कृगः श च वा । ११३ पर्यधेर्वा ।
 १०१ मृगयेच्छायाच्चा- ११४ कुत्संपदादिभ्यः
 तृष्णाकृपाभाश्च- क्विप् ।
 द्धाऽन्तर्द्धा । ११५ भ्यादिभ्यो वा ।

- ११६ व्यतिहारे ऽनीहा-
दिभ्यो ञः ।
- ११७ नञोऽनिः शापे ।
- ११८ ग्लाहाज्यः ।
- ११९ प्रश्नाख्याने वेञ् ।
- १२० पर्यायार्हणोत्पत्तौ
च णकः ।
- १२१ नाम्नि पुंसि च ।
- १२२ भावे ।
- १२३ क्लीबे क्तः ।
- १२४ अनट् ।
- १२५ यत्कर्मस्पर्शात्कर्त्र-
ङ्गसुखं ततः ।
- १२६ रम्यादिभ्यः
कर्त्तरि ।
- १२७ कारणम् ।
- १२८ मुजिपत्यादिभ्यः
कर्मापादाने ।
- १२९ करणाधारे ।
- १३० पुत्राम्नि घः ।
- १३१ गोचरसंचरवहत्र-
जव्यजखलापण-
निगमवकभगक-
षाकषनिकषम् ।
- १३२ व्यञ्जनाद् घञ् ।
- १३३ अवात्तृस्तृभ्याम् ।
- १३४ न्यायावायाध्या-
योद्यावसंहाराव-
हाराधारदारजा-
रम् ।
- १३५ उदङ्को ऽतोये ।
- १३६ आनायो जालम् ।
- १३७ खनो डडरेकेक-
वकघञ्च ।
- १३८ इकिस्तिव्स्वरू-
पार्थे ।
- १३९ कुःस्वीपतः कृच्छ्रा-
कृच्छ्रार्थात्खल् ।

१४० ऋयर्थे कर्त्राप्याद्
भूकृगः ।

१४१ शासूयुधिदृशिघृ-
षिमृषातोऽनः ।

चतुर्थ पादः ।

१ सत्सामीप्ये
सद्वद्वा ।

२ भूतवद्वाशंस्ये वा ।

३ क्षिप्राशंसार्थयो-
र्भविष्यन्तीसप्त-
म्यौ ।

४ सम्भावने सिद्ध-
वत् ।

५ नानद्यतनः प्रथ-
न्धासक्त्योः ।

६ एष्यत्यवधौ देश-
स्यार्वाङ्भागे ।

७ कालस्यानहोरा-

त्राणाम् ।

८ परे वा ।

९ सप्तम्यर्थे क्रिया-
तिपत्तौ क्रियाति-
पत्तिः ।

१० भूते ।

११ वोतात्प्राक् ।

१२ क्षेपेऽपिजात्वोर्व-
र्त्तमाना ।

१३ कथमि सप्तमी च
वा ।

१४ किंवृत्ते सप्तमीभ-
विष्यन्त्यौ ।

१५ अश्रद्धामर्षेऽन्य-
त्रापि ।

१६ किंकिलास्त्यर्थयो-
र्भविष्यन्ती ।

१७ जातुयद्यदायदौ
सप्तमी ।

- १८ क्षेपे च यच्चयत्रे ।
 १९ चित्रे ।
 २० शेषे भविष्यन्त्य-
 यदौ ।
 २१ सप्तम्युताप्योर्वाढे ।
 २२ सम्भावनेऽलमर्थे
 तदर्थानुक्तौ ।
 २३ अयदि श्रद्धाधातौ
 नवा ।
 २४ सतीच्छार्थात् ।
 २५ वत्स्यति हेतुफले ।
 २६ कामोक्तावक-
 च्चित्ति ।
 २७ इच्छार्थे सप्तमीप-
 ञ्चम्यौ ।
 २८ विधिनिमन्त्रणा-
 मन्त्रणाऽधीष्टस-
 म्प्रश्नप्रार्थने ।
 २९ प्रैपाऽनुज्ञावसरे
- कृत्यपञ्चम्यौ ।
 ३० सप्तमी चोर्ध्व-
 मौहूर्तिके ।
 ३१ स्मे पञ्चमी ।
 ३२ अधीष्टौ ।
 ३३ कालवेलासमये
 तुम्बाऽवसरे ।
 ३४ सप्तमी यदि ।
 ३५ शक्ताहं कृत्याश्च ।
 ३६ णिन्वाऽवश्यका-
 धर्मण्ये ।
 ३७ अहं तृच् ।
 ३८ आशिष्याशी-
 पञ्चम्यौ ।
 ३९ माडयद्यतनी ।
 ४० सस्मे ह्यस्तनी च ।
 ४१ धातोः सम्यन्धे
 प्रत्ययाः ।
 ४२ भृशाभीक्ष्ये

- हिस्वौ यथाविधि
तध्वमौ च
तद्युष्मदि ।
- ४३ प्रचये नवा सामा-
न्यार्थस्य ।
- ४४ निषेधेऽलंखत्वोः
त्त्वा ।
- ४५ परावरे ।
- ४६ निमील्यादिमेढ-
स्तुल्यकर्तृके ।
- ४७ प्राक्काले ।
- ४८ खणम् चाभी-
क्षण्ये ।
- ४९ पूर्वाग्ने प्रथमे ।
- ५० अन्यथैवंकथमि-
त्थमः कृगोऽनर्थ-
कात् ।
- ५१ यथातथादीर्ष्यो-
त्तरे ।
- ५२ शापे व्याप्यात् ।
- ५३ स्वाद्वर्थादिदीर्घात् ।
- ५४ विद्वृग्भ्यः कात्स्न्ये
णम् ।
- ५५ यावतो विन्द-
जीवः ।
- ५६ चर्मोदरात्पूरेः ।
- ५७ वृष्टिमाने ऊल्ल-
कचास्य वा ।
- ५८ वेलार्थात् कनोपेः ।
- ५९ गात्रपुरुषात्स्लः ।
- ६० शुष्कचूर्णरूक्षा-
त्पिषस्तस्यैव ।
- ६१ कृग्रहोऽकृत
जीवात् ।
- ६२ निमूलात्कषः ।
- ६३ हनश्च समूलात् ।
- ६४ करणेभ्यः ।
- ६५ स्वस्नेहनार्थात्पुष-

पिषः ।

- ६६ हस्तार्थाद्ब्रह्मवृत्ति-
वृत्तः ।
६७ बन्धेर्नाम्नि ।
६८ आधारात् ।
६९ कर्तुर्जीवपुरुषान्न-
श्वहः ।
७० ऊर्ध्वात्पूः शुषः ।
७१ व्याप्याच्चेवात् ।
७२ उपात्तिकरो लवने ।
७३ दंशेस्तृतीयया ।
७४ हिंसाथदिकाप्यात् ।
७५ उपपीडरुधकर्ष-
स्तत्सप्तम्या ।
७६ प्रमाणसमा-
सत्त्योः ।
७७ पञ्चम्या त्वरायाम् ।
७८ द्वितीयया ।
७९ स्वाङ्गेनाऽध्रुवेण ।
८० परिक्लेश्येन ।

- ८१ विशपतपदस्क-
न्दो वीप्साभी-
क्षणे ।
८२ कालेन तृष्यस्वः
क्रियान्तरे ।
८३ नाम्ना ग्रहादिशः ।
८४ कृगोऽव्ययेनाऽ-
निष्टोक्तौ क्त्वा-
णमौ ।
८५ तिर्यचाऽपवर्गो ।
८६ स्वाङ्गतश्च्यर्थ-
नानाविनाधार्येन
भुवश्च ।
८७ तूष्णीमा ।
८८ आनुलोम्येऽन्वचा ।
८९ इच्छार्थे कर्मणः
सप्तमी ।
९० शकधृपजारभल-
भसहार्हग्लाघ-
टास्तिसमर्थार्थे
च तुम् ।

षष्ठोऽध्यायः

प्रथम पाद ।

१ तद्धितोऽणादिः ।

२ पौत्रादि वृद्धम् ।

३ वंश्यज्यायोभ्रा-

त्रोर्जीवतिप्रपौ-

त्राद्यऽस्त्री युवा ।

४ सपिण्डे वयः स्था-

नाधिके जीवद्वा ।

५ युववृद्धं कुत्सार्चे

वा ।

६ संज्ञादुर्वा ।

७ त्यदादिः ।

८ वृद्धिर्यस्य

स्वरेष्वादिः ।

९ एदोद्देश एवेयादौ ।

१० प्राग्देशे ।

११ वाऽऽद्यात् ।

१२ गोत्रोत्तरपदाद्गो-
त्रादिवाऽजिह्वा-
काल्यहरितका-
त्यात् ।

१३ प्राग्जितादण् ।

१४ घनादेः पत्युः ।

१५ अनिदम्यणपवादे

च दित्यदित्या-

दित्ययमपत्युत्त-

रपदाञ्ज्यः ।

१६ बहिषष्ठीकण्च ।

१७ कल्यग्नेरेयण् ।

१८ पृथिव्याञ्चाञ् ।

१९ उत्सादेरञ् ।

२० बष्कयादसमासे ।

२१ देवाद्यञ्च ।

२२ अः स्याम्नः ।

- २३ लोमनोऽपत्येषु ।
 २४ द्विगोरनपत्ये
 यस्वरादेर्लुबद्धिः ।
 २५ प्राग्वतः
 स्त्रीपुंसान्नञ्
 सञ् ।
 २६ त्वे वा ।
 २७ गोः स्वरे यः ।
 २८ डसोऽपत्ये ।
 २९ आद्यात् ।
 ३० वृद्धाद्युनि ।
 ३१ अत इञ् ।
 ३२ बाह्यादिभ्यो गोत्रे ।
 ३३ वर्मणोऽचक्रात् ।
 ३४ अजादिभ्यो धेनोः॥
 ३५ ब्राह्मणाद्वा ।
 ३६ भूयः सम्भूयोऽ-
 म्भोऽमितौजसः
 स्तुञ्च ।
 ३७ शालङ्क्यौदिषा-
 डिवाङ्बलि ।
 ३८ व्यासवरुटसुधा
 तृनिषादधिम्ब-
 चण्डालादन्तस्य
 चाक् ।
 ३९ पुनर्भूपुत्रदुहितृन-
 नान्दुरनन्तरेऽञ् ।
 ४० परस्त्रियाः परशु-
 आऽसावर्ण्ये ।
 ४१ विदादेर्दृद्धे ।
 ४२ गर्गादिर्यञ् ।
 ४३ मधुवभ्रोर्ब्राह्मण-
 कौशिके ।
 ४४ कपिवोधादाङ्गि-
 रसे ।
 ४५ वतण्डात् ।
 ४६ स्त्रियां लुप् ।
 ४७ कुञ्जादेर्जायन्यः ।

- ४८ त्रिबहुष्वायनञ् ।
 ४९ अश्वदेः ।
 ५० शपभरद्वाजादा-
 त्रेये ।
 ५१ भर्गत्त्रैगत्तं ।
 ५२ आत्रेयाद्भारद्वाजे ।
 ५३ नडादिभ्य
 आयनञ् ।
 ५४ यजिञः ।
 ५५ हरितादेरञः ।
 ५६ ऋष्टृशलङ्को-
 लुक्च ।
 ५७ दर्भकृष्णाग्निश-
 र्मरणशरद्वच्छुन-
 कादाश्रायणब्रा-
 ह्मणवार्षगण्यवा-
 शिष्ठभार्गव-
 चात्स्ये ।
 ५८ जीवन्तपर्वताद्वा ।
- ५९ द्रोणाद्वा ।
 ६० शिवादेरञ् ।
 ६१ ऋषिवृष्ण्यन्धक-
 कुरुभ्यः ।
 ६२ कन्यात्रिवेण्याः
 कनीनत्रिवणं च ।
 ६३ शुक्लाभ्यां भारद्वाजे ।
 ६४ विकर्णच्छगला-
 द्वात्स्यात्रेये ।
 ६५ णञ्च विश्रवसो
 विश्लुक्च वा ।
 ६६ संख्यासंभद्रान्मा-
 तुर्मातुर्च्च ।
 ६७ अदीर्नदीमानुषी-
 नाम्नः ।
 ६८ पीलासाल्वाम-
 ण्डूकाद्वा ।
 ६९ दितिश्चैयञ् वा ।
 ७० इघाप्त्यूङ् ।

- ७१ द्विस्वरादनद्याः ।
 ७२ इतोऽनिञः ।
 ७३ शुभ्रादिभ्यः ।
 ७४ श्यामलक्षणाद्वा-
 शिष्टे ।
 ७५ विकर्णकुषीतका-
 त्काश्यपे ।
 ७६ भ्रुवो भ्रुव् च ।
 ७७ कल्याण्यादेरिन्
 चान्तस्य ।
 ७८ कुलटाया वा ।
 ७९ चटकाणैरः स्त्रियां
 तु लृप् ।
 ८० क्षुद्राभ्य एरण् वा ।
 ८१ गोधाया दुष्टे
 णारश्च ।
 ८२ जण्टपण्टात् ।
 ८३ चतुष्पाद्भ्य एयञ् ।
 ८४ गृष्ट्यादेः ।
 ८५ वाडवेयो वृषे ।
 ८६ रेवत्यादेरिकण् ।
 ८७ वृद्धस्त्रियाः क्षेपे
 णश्च ।
 ८८ भ्रातुर्व्यः ।
 ८९ ईधः स्वसुश्च ।
 ९० मातृपित्रादेर्देय
 णीयणौ ।
 ९१ श्वशुराद्यः ।
 ९२ जातौ राज्ञः
 ९३ क्षत्रादियः ।
 ९४ मनोर्याणौ
 षश्चान्तः ।
 ९५ माणवः कृत्सा-
 याम् ।
 ९६ कुलादीनः ।
 ९७ यैयकजावसमासे
 वा ।
 ९८ दुष्कुलादेयण्वा ।

- ९९ महाकुलाद्वाऽ-
जीमनौ ।
- १०० कुवदिर्न्यः ।
- १०१ सम्राजः क्षत्रिये ।
- १०२ सेनान्त कारु
लक्ष्मणादिञ्च ।
- १०३ सुयाम्नः सौवीरे-
ष्वायनिञ् ।
- १०४ पाण्टाहृतिमिम-
ताण्णश्च ।
- १०५ भागावित्तिताण-
विन्दवाऽकशापे-
यास्त्रिन्दायामि-
कण्वा ।
- १०६ सौयामायनि
यासुन्दायनि
वाष्यायणेरीयश्च
वा ।
- १०७ तिकादेरायनिञ् ।
- १०८ दगुकोशलकर्मार
च्छागवृषाद्यादिः ।
- १०९ द्विस्वरादणः ।
- ११० अवृद्धाद्दोर्नवा ।
- १११ पुत्रान्तात् ।
- ११२ चर्मिचर्मिगारेट
कार्कटयकाक
लङ्कावाकिनाच्च
कश्चान्तोऽन्त्यस्व-
रात् ।
- ११३ अदोरायनिः प्रायः ।
- ११४ राष्ट्रक्षत्रियात्स-
रूपाद्राजापत्ये
द्विरञ् ।
- ११५ गान्धारिसाल्वे-
याभ्याम् ।
- ११६ पुरुमगधकलिङ्ग
सूरमसद्विस्वरा-
दण् ।

- ११७ सात्वांशप्रत्य-
ग्रथकलकूटाऽश्म-
कादिब् ।
- ११८ दुनादिकुर्वित्को-
शलाजादाञ्ज्यः ।
- ११९ पाण्डोड्यर्ण् ।
- १२० शकादिभ्यो द्रेर्लृप् ।
- १२१ कुन्त्यवन्तेः
स्त्रियाम् ।
- १२२ कुरोर्वा ।
- १२३ द्रेरऽञ्जणोऽप्राच्य-
भर्गटेः ।
- १२४ बहुष्वऽस्त्रियाम् ।
- १२५ यस्कादेर्गोत्रे ।
- १२६ यञऽञोऽद्यापर्णा-
न्तगोपवनादेः ।
- १२७ कौण्डिन्याग-
स्त्ययोः कुण्डि-
नागस्ती च ।
- १२८ भृग्वङ्गिरस्कृत्स-
वशिष्टगोतमाऽत्रेः ।
- १२९ प्राग्भरते बहुस्व-
रादिब् ।
- १३० वोपकादेः ।
- १३१ तिककितवादौ
द्वन्द्वे ।
- १३२ द्रथादेस्तथा ।
- १३३ वाऽन्येन ।
- १३४ द्वयेकेषु षष्ठ्यास्त
त्पुरुषे यजादेर्वा ।
- १३५ न प्राग्जितीये
स्वरे ।
- १३६ गर्गभार्गविका ।
- १३७ यृनि लृप् ।
- १३८ वायनणायनिजोः ।
- १३९ द्रीवो वा ।
- १४० त्रिदार्पादिणिजोः ।
- १४१ अत्राह्वणात् ।

१४२ मैलादेः ।

१४३ प्राच्येऽत्रोऽतौल्व-
ल्यादेः ।

द्वितीय पाद ।

१ रागादो रक्ते ।

२ लाक्षारोचनादि-
कण् ।

३ शकलकर्द्धमाद्वा ।

४ नीलपीतादकम् ।

५ उदितगुरोर्माद्यु-
क्तेऽब्दे ।

६ चन्द्रयुक्तात्काले
लुप्तवऽप्रयुक्ते ।

७ द्वन्द्वादीयः ।

८ श्रवणाऽश्वत्थान्ना-
मन्यः ।

९ षष्ठ्याः समूहे ।

१० भिक्षादेः ।

११ क्षुद्रकमालवात्से
नानाम्नि ।

१२ गोत्रोक्षवत्सोष्द्र-
वृद्धाऽजोरभ्रमनु
ष्यराजराजन्यरा-
जपुत्रादकल् ।

१३ केदारारण्यश्च ।

१४ कवचिहस्त्यऽचि-
त्ताचेकण् ।

१५ घेनोरनवः ।

१६ ब्राह्मणमाणववा-
डवाद्यः ।

१७ गणिकाया ण्यः ।

१८ केशाद्वा ।

१९ वाऽश्वादीयः ।

२० पश्वा ड्वण् ।

२१ ईनोऽन्हः ऋतौ ।

२२ पृष्ठाद्यः ।

२३ चरणाद्धर्मवत् ।

- २४ गोरथवातात्त्र-
त्कव्यलूलम् ।
- २५ पाशादेश्च ल्यः ।
- २६ श्वादिभ्योऽञ् ।
- २७ खलादिभ्यो लिन् ।
- २८ ग्रामजनबन्धुग-
जसहायात्तल् ।
- २९ पुरुषात्कृतहितव-
धविकारे चैयञ् ।
- ३० विकारे ।
- ३१ प्राण्यौषधिवृक्षे-
भ्योऽवयवे च ।
- ३२ तालाद्बुपि ।
- ३३ त्रपुजतोः पोन्तश्च ।
- ३४ शम्भा लः ।
- ३५ पयोद्रोर्यः ।
- ३६ उष्ट्रादकञ् ।
- ३७ उमोर्णाद्वा ।
- ३८ एण्या ण्यञ् ।
- ३९ कौशेयम् ।
- ४० परशव्याद्यलुक्
च ।
- ४१ कंसीयाञ्ज्यः ।
- ४२ हेमार्थान्माने ।
- ४३ द्रोर्वयः ।
- ४४ मानात्क्रीतवत् ।
- ४५ हेमादिभ्योऽञ् ।
- ४६ अभक्ष्याच्छादने
वा मयट् ।
- ४७ शरदर्भकूदीतृण-
सोमवत्वजात् ।
- ४८ एकस्वरात् ।
- ४९ दोरप्राणिनः ।
- ५० गोः पुरीपे ।
- ५१ व्रीहेः पुरोडाशे ।
- ५२ तिलयवादनाम्नि ।
- ५३ पिष्टात् ।
- ५४ नाम्नि कः ।

- ५५ ह्योगोदोहादीनञ्
 हियङ्गुश्चास्य ।
 ५६ अपोयञ्चा ।
 ५७ लुब्बहुलं पुष्पमूले ।
 ५८ फले ।
 ५९ प्लक्षादेरण् ।
 ६० जम्बा वा ।
 ६१ नद्विरद्भुवयगोम-
 यफलात् ।
 ६२ पितृमातुर्व्यङ्गुलं
 भ्रातरि ।
 ६३ पित्रोर्दामहद् ।
 ६४ अवेर्दुग्धे सोढ-
 दूसमरीसम् ।
 ६५ राष्ट्रेऽनङ्गादिभ्यः ।
 ६६ राजन्यादिभ्यो-
 ऽकञ् ।
 ६७ वसातेर्वा ।
 ६८ भौरिक्येषु कार्या-
 देर्विधभक्तम् ।
 ६९ निवासाऽदूरभवे
 इति देशे नाग्निः ।
 ७० तदत्रा ऽस्ति ।
 ७१ तेन निर्वृत्ते च ।
 ७२ नद्यां मनुः ।
 ७३ मध्वादेः ।
 ७४ नडकुमुदवेतसम-
 हिषाडित् ।
 ७५ नडशादाद्बुलः ।
 ७६ शिखायाः ।
 ७७ शिरीषादिककणौ ।
 ७८ शर्कराया इकणी-
 याऽण् च ।
 ७९ रोऽश्मादेः ।
 ८० प्रेक्षादेरिन् ।
 ८१ तृणादेः सल् ।
 ८२ काशादेरिल् ।
 ८३ अरीहणादेरकण् ।

८४ सुपन्थ्यादेर्ज्यः ।	णाद्वा ।
८५ सुतङ्गमादेरिञ् ।	१०१ देवता ।
८६ घलादेर्यः ।	१०२ पैगाङ्क्षीपुत्रादे-
८७ अहरादिभ्योऽञ् ।	रीयः ।
८८ सख्यादेरेघण् ।	१०३ शुक्रादियः ।
८९ पन्थ्यादेरायनण् ।	१०४ शतरुद्रात्तौ ।
९० कर्णादेरायनिञ् ।	१०५ अपोनपादपान्न-
९१ उत्करादेरीयः ।	पातस्तृचातः ।
९२ नडादेः कीयः ।	१०६ महेन्द्राद्वा ।
९३ कुशाश्वादेरीयण् ।	१०७ कसोमाद्व्यण् ।
९४ ऋश्यादेः कः ।	१०८ चावापृथिवीशुना-
९५ वराहादेः कण्	सीराऽग्नीषोमम-
९६ कुमुदादेरिकः ।	रुत्वद्वास्तोष्पति-
९७ अश्वत्थादेरिकण् ।	गृहमेधादीययौ ।
९८ सास्य पौर्णमासी ।	१०९ वाञ्छृतुपित्तुवसो
९९ आग्रहायण्यश्व-	यः ।
त्थादिकण् ।	११० महाराजप्रोष्ठप-
१०० चैत्रीकार्तिकी-	दादिकण् ।
फाल्गुनीश्रव-	१११ कालाद्भववत् ।

- ११२ आदेश्छन्दसः
प्रगाथे ।
- ११३ योद्धृप्रयोजना-
द्युद्धे ।
- ११४ भावघञोऽस्यां णः ।
- ११५ श्यैनम्पातातैल-
म्पाता ।
- ११६ प्रहरणात्
क्रीडायां णः ।
- ११७ तद्वेत्त्यधीते ।
- ११८ न्यायादेरिकण् ।
- ११९ पदकल्पलक्षणा-
न्तकत्वाख्याना-
ख्यायिकात् ।
- १२० अकल्पात्सूत्रात् ।
- १२१ अधर्मक्षत्रत्रिसं-
सर्गाङ्गाद्विद्यायाः
- १२२ याज्ञिकौकित्यक-
लौकायितिकम् ।
- १२३ अनुब्राह्मणादिन् ।
- १२४ शतषष्ठेः पथ
इकट् ।
- १२५ पदोत्तरपदेभ्य इकः
- १२६ पदक्रमशिक्षामी-
मांसासाम्नोऽकः ।
- १२७ ससर्वपूर्वाल्लुप् ।
- १२८ संख्याकात्सूत्रे ।
- १२९ प्रोक्तात् ।
- १३० वेदेन्ब्राह्मणमत्रैव ।
- १३१ तेनच्छन्ने रथे ।
- १३२ पाण्डुकम्बलादिन् ।
- १३३ हष्टे साम्नि
नाम्नि ।
- १३४ गोत्रादङ्कवत् ।
- १३५ वामदेवाद्यः ।
- १३६ छिद्वाऽण् ।
- १३७ वा जाते द्विः ।
- १३८ तत्रोद्धृते पात्रेभ्यः

- १३९ स्थण्डिलाच्छेते
व्रती ।
- १४० संस्कृते भक्ष्ये ।
- १४१ श्लोखाद्यः ।
- १४२ क्षीरादेयण् ।
- १४३ दध्न इकण् ।
- १४४ वोदश्वितः ।
- १४५ क्वचित् ।
तृतीय पाद ।
- १ शेषे ।
- २ नद्यादेरेयण् ।
- ३ राष्ट्रादियः ।
- ४ दूरादेत्यः ।
- ५ उत्तरादाहञ् ।
- ६ पारावारादीनः ।
- ७ व्यस्तव्यत्यस्तात् ।
- ८ धुप्रागपागुदक्प्र-
तीचो यः ।
- ९ ग्रामादीनञ्च ।
- १० कऱ्यादेश्चैयकञ् ।
- ११ कुण्ड्यादिभ्यो
यलुक्च ।
- १२ कुलकुक्षिग्रीवा-
च्छ्वास्यलङ्कारे ।
- १३ दक्षिणापश्चात्पुर-
स्त्यण् ।
- १४ बल्ह्युर्दिपर्दिकापि-
श्याष्टायनण् ।
- १५ रंकोः प्राणिनि वा ।
- १६ क्वेहामात्रतस-
स्त्यच् ।
- १७ नेर्धुवे ।
- १८ निसो गते ।
- १९ ऐषमोह्यःश्वसो वा ।
- २० कन्थाया इकण् ।
- २१ वर्णाविकञ् ।
- २२ रूप्योत्तरपदार-
प्याणः ।

२३ दिक्पूर्वादिनाम्नः ।

२४ मद्रादब् ।

२५ उदग्ग्रामाद्यकृ-
ल्लोम्नः ।

२६ गोष्ठीतैकीनैकेती-
गोमतीशूरसेनवा-
हीकरोमकपटच्च
रात् ।

२७ शकलादेर्यजः ।

२८ षृद्धेऽजः ।

२९ न द्विस्वरात्प्राग्भ-
रतात् ।

३० भवतोरिकणी-
यसौ ।

३१ परजनराज्ञोऽकीयः ।

३२ दोरीयः ।

३३ उष्णादिभ्यः
कालात् ।

३४ व्यादिभ्यो णिके-

कणौ ।

३५ काश्यादेः ।

३६ वाहीकेषु ग्रामात् ।

३७ बोशीनरेषु ।

३८ वृजिमद्रादेशात्कः ।

३९ उवर्णादिकण् ।

४० दोरेव प्राचः ।

४१ इतोऽकञ् ।

४२ रोपान्त्यात् ।

४३ प्रस्थपुरवहान्तयो-
पान्त्यधन्वार्थात् ।

४४ राष्ट्रैभ्यः ।

४५ बहुविषयेभ्यः ।

४६ धूमादेः ।

४७ सौवीरेषु कूलात् ।

४८ समुद्रान्तृनावोः ।

४९ नगरात्कृत्सादा-
क्ष्ये ।

५० कच्छाग्निवक्रव-

१३९ स्थण्डिलाच्छेते
व्रती ।

१४० संस्कृते भक्ष्ये ।

१४१ शूलोखाद्यः ।

१४२ क्षीरादेयण् ।

१४३ दध्न इकण् ।

१४४ वोदश्वितः ।

१४५ क्वचित् ।

तृतीय पाद ।

१ शेषे ।

२ नद्यादेरेयण् ।

३ राष्ट्रादियः ।

४ दूरादेत्यः ।

५ उत्तरादाहञ् ।

६ पारावारादीनः ।

७ व्यस्तव्यत्यस्तात् ।

८ द्युप्रागपागुदक्प्र-
तीचो यः ।

९ ग्रामादीनञ्च ।

१० कऽयादेश्चैयकञ् ।

११ कुण्ड्यादिभ्यो

यलुक्च ।

१२ कुलकुक्षिग्रीवा-

च्छ्वास्यलङ्कारे ।

१३ दक्षिणापश्चात्पुर-

स्त्यण् ।

१४ बल्ह्युर्दिपदिकापि-

श्याष्टायनण् ।

१५ रंकोः प्राणिनि वा ।

१६ क्वेहामात्रतस-

स्त्यञ् ।

१७ नेर्धुवे ।

१८ निसो गते ।

१९ ऐषमोद्यःश्वसो वा ।

२० कन्धाया इकण् ।

२१ वर्णाविकञ् ।

२२ रूप्योत्तरपदार-

ण्याणः ।

- २३ दिक्पूर्वादिनाम्नः ।
 २४ मद्रादञ् ।
 २५ उदग्ग्रामाद्यकृ-
 ल्लोम्नः ।
 २६ गोष्ठीतैकीनैकेती-
 गोमतीशूरसेनवा-
 हीकरोमकपटञ्च
 रात् ।
 २७ शकलादेर्यनः ।
 २८ वृद्धेऽनः ।
 २९ न द्विस्वरात्प्राग्भ-
 रतात् ।
 ३० भवतोरिकणी-
 यसौ ।
 ३१ परजनराज्ञोऽकीयः
 ३२ दोरीयः ।
 ३३ उष्णादिभ्यः
 कालात् ।
 ३४ व्यादिभ्यो णिके-
 कणौ ।
 ३५ काश्यादेः ।
 ३६ वाहीकेषु ग्रामात् ।
 ३७ वोशीनरेषु ।
 ३८ वृजिमद्रादेशात्कः ।
 ३९ उवर्णादिकण् ।
 ४० दोरेव प्राचः ।
 ४१ इतोऽकञ् ।
 ४२ रोपान्त्यात् ।
 ४३ प्रस्थपुरवहान्तयो-
 पान्त्यघन्वार्थात् ।
 ४४ राष्ट्रेभ्यः ।
 ४५ बहुविषयेभ्यः ।
 ४६ धूमादेः ।
 ४७ सौवीरेषु कूलात् ।
 ४८ समुद्रान्तनावोः ।
 ४९ नगरात्कुत्सादा-
 क्ष्ये ।
 ५० कच्छाश्रिवक्त्रव-

- त्तोत्तरपदात् ।
 ५१ अरण्यात्पथि
 न्यायाध्यायेभन-
 रविहारे ।
 ५२ गोमये वा ।
 ५३ कुरुयुगन्धराद्वा ।
 ५४ साल्वाद्गोयवाग्व
 पत्तौ ।
 ५५ कच्छादेर्नृन्स्थे ।
 ५६ कोपान्त्याच्चाण् ।
 ५७ गत्तोत्तरपदादीयः ।
 ५८ कटपूर्वात्प्राचः ।
 ५९ कखोपान्त्यकन्था-
 पलदनगरग्राम-
 हृदोत्तरपदादोः ।
 ६० पर्वतात् ।
 ६१ अनरे वा ।
 ६२ पर्णकृकणाद्भार-
 द्वाजात् ।
 ६३ गहादिभ्यः ।
 ६४ पृथिवीमध्यान्म
 ध्यमश्वास्य ।
 ६५ निवासाच्चरणेऽण् ।
 ६६ वेणुकादिभ्य ईयण् ।
 ६७ वा युष्मदस्मदो
 ऽजीनञौ युष्मा
 कास्माकं चास्यै-
 कत्वे तु तवकम-
 मकम् ।
 ६८ द्वीपादनुसमुद्रं
 ण्यः ।
 ६९ अर्द्धाद्यः ।
 ७० सपूर्वादिकण् ।
 ७१ दिक्पूर्वात्तौ ।
 ७२ ग्रामराष्ट्रांशाद-
 णिकणौ ।
 ७३ परावराधमोत्त-
 मादेर्यः ।

- ७४ अमोन्तावोऽधसः ।
 ७५ पश्चादाद्यन्ताग्रा-
 दिमः ।
 ७६ मध्यान्मः ।
 ७७ मध्येउत्कर्षापक-
 र्षयोरः ।
 ७८ अध्यात्मादिभ्य
 इकण् ।
 ७९ समानपूर्वलोको-
 त्तरपदात् ।
 ८० वर्षाकालेभ्यः ।
 ८१ शरदः श्राद्धे
 कर्मणि ।
 ८२ नवा रोगातपे ।
 ८३ निशाप्रदोषात् ।
 ८४ श्वसस्तादिः ।
 ८५ चिरपरुत्परारेस्तनः
 ८६ पुरो नः ।
 ८७ पूर्वाह्वापराह्वात्त-
 नद् ।
 ८८ सायश्चिरंप्राह्णेप्रगे-
 ऽव्ययात् ।
 ८९ भर्तुसन्ध्यादेरण् ।
 ९० संवत्सरात्फलप-
 र्वणोः ।
 ९१ हेमन्ताद्वा तल्लुक्च ।
 ९२ प्रावृष एण्यः ।
 ९३ स्थामाजिनान्ता-
 ल्लुप् ।
 ९४ तत्र कृतलब्धक्री-
 तसम्भूते ।
 ९५ कुशले ।
 ९६ पथोऽकः ।
 ९७ कोऽश्मादेः ।
 ९८ जाते ।
 ९९ प्रावृष इकः ।
 १०० नाम्नि शरदोऽ-
 कञ् ।

- १०१ सिन्धवपकरा-
त्काणौ ।
- १०२ पूर्वाह्निपराहणा-
द्रामूलप्रदोषाव-
स्करादकः ।
- १०३ पथः पन्थ च ।
- १०४ अञ्च वामावास्या-
याः ।
- १०५ अविष्टाषाढादी-
यण् च ।
- १०६ फल्गुन्याष्टः ।
- १०७ बहुलाऽनुराधापु-
ष्यार्थपुनर्वसुह-
स्तविशाखास्वा-
तेर्लृप् ।
- १०८ चित्रारेवतीरोहि-
ण्याः स्त्रियाम् ।
- १०९ बहुलमन्येभ्यः ।
- ११० स्थानान्तगोशाल-
खरशालात् ।
- १११ वत्सशालाद्वा ।
- ११२ सोदर्यसमानो-
दर्यौ ।
- ११३ कालाद्देये ऋणे ।
- ११४ कलाप्यश्वत्थयव-
बुसोमाव्यासैष-
मसोऽकः ।
- ११५ ग्रीष्मावरसमा-
दकञ् ।
- ११६ संवत्सराग्रहाय-
ण्या इकण् च ।
- ११७ साधुपुष्पत्पच्य-
माने ।
- ११८ उप्ते ।
- ११९ आश्वयुज्या अकञ् ।
- १२० ग्रीष्मवसन्ताद्वा ।
- १२१ व्याहरति मृगे ।
- १२२ जयिनि च ।

- १२३ भवे ।
- १२४ दिगादिदेहांशाद्य ।
- १२५ नामन्युदकात् ।
- १२६ मध्यादिनण्णेषा-
मोऽन्तश्च ।
- १२७ जिह्वामूलाकुले-
श्रेयः ।
- १२८ वर्गान्तात् ।
- १२९ ईनयौ चाऽशब्दे ।
- १३० हतिकृक्षिकलशि-
बस्त्यहेरेयण् ।
- १३१ आस्तेयम् ।
- १३२ ग्रीवातोऽण् च ।
- १३३ चतुर्मासान्नाग्नि ।
- १३४ यज्ञे व्यः ।
- १३५ गम्भीरपञ्चजन-
घहिर्देवात् ।
- १३६ परिमुखादेरव्ययी-
भावात् ।
- १३७ अन्तः पूर्वादिकण् ।
- १३८ पर्यनोर्ग्रामात् ।
- १३९ उपाज्जानुनीविक-
र्णात्प्राघेण ।
- १४० रूढावन्तःपुरा-
दिकः ।
- १४१ कर्णललाटात्कल् ।
- १४२ तस्य व्याख्याने
च ग्रन्थात् ।
- १४३ प्रायोबहुस्वरादि-
कण् ।
- १४४ ऋगृद्द्विस्वरघागे-
भ्यः ।
- १४५ ऋषेरध्याये ।
- १४६ पुरोडाशपौरोडा-
शादिकेकटौ ।
- १४७ छन्दसो यः ।
- १४८ शिक्षादेश्राण् ।
- १४९ तत आगते ।

- १५० विद्यायोनि सम्ब-
न्धादकञ् ।
- १५१ पितुर्यो वा ।
- १५२ ऋत इकण् ।
- १५३ आयस्थानात् ।
- १५४ शुण्डिकादेरण् ।
- १५५ गोत्रादङ्कवत् ।
- १५६ नृहेतुभ्यो रूप्य-
मयटौ वा ।
- १५७ प्रभवति ।
- १५८ वैदुर्यः ।
- १५९ ल्यदादेर्मयट् ।
- १६० तस्येदम् ।
- १६१ हलसीरादिकण् ।
- १६२ समिध आधाने
टेन्घण् ।
- १६३ विवाहे द्वन्द्वाद्-
कल् ।
- १६४ अदेवासुरादिभ्यो
- वैरे ।
- १६५ नटान्नृत्ते ज्यः ।
- १६६ छन्दोगौक्तिथक
याज्ञिकबह्वृचाच्च
धर्मान्नायसङ्घे ।
- १६७ आथर्वणिकादणि
कलुक्च ।
- १६८ चरणादकञ् ।
- १६९ गोत्राददण्डमा
णवशिष्ये ।
- १७० रैवतिकादेरीयः ।
- १७१ कौपिञ्जलहास्ति-
पदादण् ।
- १७२ सङ्घोषाङ्कलक्षण-
ञ्ज्यञिञः ।
- १७३ शाकलादकञ्च ।
- १७४ गृहेऽग्नीधोरण्
घञ्च ।
- १७५ रथात्सादेञ्च

- वोद्ऽङ्गे ।
 १७६ यः ।
 १७७ पत्रपूर्वादब् ।
 १७८ वाहनात् ।
 १७९ वाह्यपथ्युपकरणे ।
 १८० वहेस्तुरिश्वादिः ।
 १८१ तेन प्रोक्ते ।
 १८२ मौदादिभ्यः ।
 १८३ कठादिभ्यो वेदे
 लृप् ।
 १८४ तित्तिरिवरतन्तु-
 खण्डिकोखादी-
 यण् ।
 १८५ छगलिनो णेयिन् ।
 १८६ शौनकादिभ्यो
 णिन् ।
 १८७ पुराणे कल्पे ।
 १८८ काश्यपकौशिका-
 द्वेदवच्च ।
- १८९ शिलालिपाराश-
 र्यान्नटभिक्षुसूत्र ।
 १९० कृशाश्वकर्मन्दा-
 दिन् ।
 १९१ उपज्ञाते ।
 १९२ कृते ।
 १९३ नाम्नि मक्षिका-
 दिभ्यः ।
 १९४ कुलालादेरकब् ।
 १९५ सर्वचर्मण
 ईनेनञौ ।
 १९६ उरसोयाणौ ।
 १९७ छन्दस्यः ।
 १९८ अमोऽधिकृत्यग्रन्थे ।
 १९९ ज्योतिषम् ।
 २०० शिशुकन्ददिभ्य
 ईयः ।
 २०१ द्वन्द्वात्प्रायः ।
 २०२ अभिनिष्काम-

- तिद्वारे ।
- २०३ गच्छति पथिदूते ।
- २०४ भजति ।
- २०५ महाराजादिकण् ।
- २०६ अचित्ताददेश-
कालात् ।
- २०७ वासुदेवाज्जुना-
दकः ।
- २०८ गोत्रक्षत्रियेभ्यो-
ऽकम् प्रायः ।
- २०९ सरूपाद् द्वेः सर्व
राष्ट्रवत् ।
- २१० टस्तुल्यदिशि ।
- २११ तसिः ।
- २१२ यश्चोरसः ।
- २१३ सेर्निवासादस्य ।
- २१४ आभिजनात् ।
- २१५ शण्डिकादेर्ण्यः ।
- २१६ सिन्ध्वादेरब् ।
- २१७ सलातुरादीयण् ।
- २१८ तूदीवर्मत्या ष्यण् ।
- २१९ गिरेरीयोऽद्या
जीवे ।
- चतुर्थ पाद ।
- १ इकण् ।
- २ तेन जितजयधी-
व्यत्खनत्सु ।
- ३ संस्कृते ।
- ४ कुलत्थकोपान्त्या-
वण् ।
- ५ ससृष्टे ।
- ६ लवणादः ।
- ७ चूर्णमुद्राभ्यामि-
नणौ ।
- ८ व्यञ्जनेभ्य
उपसिक्ते ।
- ९ तरति ।

- १० नौद्विस्वरादिकः ।
 ११ चरति ।
 १२ पपदिरिकट ।
 १३ पदिकः ।
 १४ श्वगणाद्वा ।
 १५ वेतनादेर्जीवति ।
 १६ व्यस्ताच्च क्रयवि-
 क्रयादिकः ।
 १७ वस्नात् ।
 १८ आयुधादीयश्च ।
 १९ व्रातादीनञ् ।
 २० निर्वृत्तेऽक्षधूतादेः ।
 २१ भावादिमः ।
 २२ याचितापमि-
 त्यात्कण् ।
 २३ हरत्युत्सङ्गादेः ।
 २४ भस्त्रादेरिकट् ।
 २५ विवधवीवधाद्वा ।
 २६ कुटिलिकाया अण् ।
- २७ ओजःसहोम्भसो
 वर्त्तते ।
 २८ तं प्रत्यनोर्लोमेप-
 कूलात् ।
 २९ परेर्मुखपार्श्वात् ।
 ३० रक्षदुञ्छतोः ।
 ३१ पक्षिमत्स्यमृगा-
 र्थाद् घ्नति ।
 ३२ परिपन्धात्तिष्ठति
 च ।
 ३३ परिपथात् ।
 ३४ अष्टुद्धेर्गृह्णति गर्धे ।
 ३५ कुसीदादिकट् ।
 ३६ दशैकादशादि-
 कश्च ।
 ३७ अर्थपदपदोत्तरल-
 लामप्रतिकण्ठात् ।
 ३८ परदारादिभ्यो
 गच्छति ।

- ३९ प्रतिपथादिकश्च ।
 ४० माथोत्तरपदपद-
 व्याक्रन्दाद्भावति ।
 ४१ पश्चात्यनुपदात् ।
 ४२ सुस्नातादिभ्यः
 पृच्छति ।
 ४३ प्रभूतादिभ्यो
 ब्रुवति ।
 ४४ माशब्द इत्यादि
 भ्यः ।
 ४५ शाब्दिकदार्दरिक
 लालाटिककौक्कु-
 टिकम् ।
 ४६ समूहार्थात्समवेते ।
 ४७ पर्वदो ण्यः ।
 ४८ सेनाया वा ।
 ४९ घर्माधर्माच्चरति ।
 ५० षष्ठ्या घर्म्ये ।
 ५१ ऋत्ररादेरण् ।
 ५२ विभाजयितृविश-
 सितुर्णीङ्लुक् च ।
 ५३ अवक्रये ।
 ५४ तदस्य पण्यम् ।
 ५५ किशरादेरिकट् ।
 ५६ शलालुनो वा ।
 ५७ शिल्पम् ।
 ५८ मङ्ङुकक्षक्षराद्वा
 ऽण् ।
 ५९ शीलम् ।
 ६० अङ्स्याच्छत्रा-
 देरञ् ।
 ६१ तूष्णीकः ।
 ६२ प्रहरणम् ।
 ६३ परश्वधाद्वाऽण् ।
 ६४ शक्तियष्टेष्टीकण् ।
 ६५ वेष्वादिभ्यः ।
 ६६ नास्तिकास्तिक
 दैष्टिकम् ।

६७ वृत्तोऽपपाठो-
ऽनुयोगे ।

६८ बहुस्वरपूर्वादिकः ।

६९ भक्ष्यं हितमस्मै ।

७० नियुक्तं दीयते ।

७१ श्राणामांसौदना-
दिको वा ।

७२ भक्तौदनाद्वा
णिकट् ।

७३ नवयज्ञादयोऽस्मि-
न् वर्तन्ते ।

७४ तत्र नियुक्ते ।

७५ अगारान्तादिकः ।

७६ अदेशकालाद-
ध्यायिनि ।

७७ निकटादिषु
वसति ।

७८ सतीर्थ्यः ।

७९ प्रस्तारसंस्थानतद-

न्तकठिनातेभ्यो
व्यवहरति ।

८० सङ्ख्यादेश्चार्हद-
लुचः ।

८१ गोदानादीनां
ब्रह्मचर्ये ।

८२ चन्द्रायणं च
चरति ।

८३ देवव्रतादीन् डिन् ।

८४ ङकश्चाष्टाचत्वारिं-
शतं वर्षाणाम् ।

८५ चातुर्मास्यन्तौ
यलुक् च ।

८६ क्रोशयोजनपूर्वा-
च्छताद्योजनाच्चा-
ऽभिगमार्हे ।

८७ तद्यात्येभ्यः ।

८८ पथ इकट् ।

८९ नित्यं णः पन्थश्च ।

- ९० शङ्कूत्तरकान्ता-
राजवारिस्थलज-
ङ्गलादेस्तेनाहृते च ।
९१ स्थलादेर्मधुकमरि
चेऽण् ।
९२ तुरायणपारायणं
यजमानाऽधीयाने ।
९३ संशयं प्राप्ते
ज्ञेये ।
९४ तस्मै योगादेः
शक्ते ।
९५ योगकर्मभ्यां
योक्त्रौ ।
९६ यज्ञानां दक्षिणा-
याम् ।
९७ तेषु देये ।
९८ काले कार्ये च
भववत् ।
९९ व्युष्टादिष्वण् ।
- १०० यथाकथाचाण्णः ।
१०१ तेन हस्ताद्य ।
१०२ शोभमाने ।
१०३ कर्मवेषाद्यः ।
१०४ कालात्परिजय्यल
भ्यकार्यसुकरे ।
१०५ निर्वृत्ते ।
१०६ तं भाविभूते ।
१०७ तस्मै भृताऽधी-
ष्टे च ।
१०८ पणमासादवयसि
ण्येकौ ।
१०९ समाया ईनः ।
११० रात्र्यहःसंवत्सरा-
च्च द्विगोर्वा ।
१११ वर्षादश्च वा ।
११२ प्राणिनि भूते ।
११३ मासाद्वयसि यः ।
११४ ईनञ्च ।

- ११५ षणमासाद्य-
णिकण् ।
- ११६ सोऽस्य ब्रह्मचर्य-
तद्गतोः ।
- ११७ प्रयोजनम् ।
- ११८ एकागाराच्चौरे ।
- ११९ चूडादिभ्योऽण् ।
- १२० विशाखाषाढा-
न्मन्थदण्डे ।
- १२१ उत्थापनादेरीयः ।
- १२२ विशिरुहिपदिपू-
रिसमापेरनात्स-
पूर्वपदात् ।
- १२३ स्वर्गस्वस्तिवाच-
नादिभ्यो यल्लुपौ
- १२४ समयात्प्राप्तः ।
- १२५ ऋत्वादिभ्योऽण् ।
- १२६ कालाद्यः ।
- १२७ दीर्घः ।
- १२८ आकालिकमिक-
श्चाद्यन्ते ।
- १२९ त्रिंशद्विंशतेर्दको-
ऽसज्ञायामार्हदर्थे ।
- १३० सङ्ख्याडतेश्चाऽ-
शक्तिष्टेः कः ।
- १३१ शतात्केवलादत-
स्मिन्येकौ ।
- १३२ वातोरिकः ।
- १३३ कार्षापणादिकट्ट-
प्रति श्चास्य वा ।
- १३४ अर्द्धात्पलकंसक-
र्षात् ।
- १३५ कंसार्द्धात् ।
- १३६ महस्रशतमा-
नादण् ।
- १३७ शूर्पाद्वाऽञ् ।
- १३८ वसनात् ।
- १३९ विंशतिकात् ।

- १४० द्विगोरीनः ।
- १४१ अनामन्यऽद्विः
प्लुप् ।
- १४२ नवाणः ।
- १४३ सुवर्णकार्षापणात् ।
- १४४ द्वित्रिवहोर्निष्क-
विस्तात् ।
- १४५ शताद्यः ।
- १४६ शाणात् ।
- १४७ द्विन्यादेर्याऽण् वा ।
- १४८ पणपादमाषाद्यः ।
- १४९ खारीकाकणीभ्यः
कच् ।
- १५० मृल्यैः क्रीते ।
- १५१ तस्य वापे ।
- १५२ वातपित्तश्लेष्म
सन्निपाताच्छम-
नकोपने ।
- १५३ हेतौ संयोगोत्पाते ।
- १५४ पुत्राद्येयौ ।
- १५५ द्विस्वरब्रह्मवर्चसा-
द्योऽसद्व्यापि-
माणाश्वादेः ।
- १५६ पृथिवीसर्वभूमेरी
शज्ञातयोश्चाञ् ।
- १५७ लोकसर्वलोकात्
ज्ञाते ।
- १५८ तदत्रास्मै वा वृ-
द्धयायलाभोपदा-
शुल्कं देयम् ।
- १५९ पूरणाद्धादिकः ।
- १६० भागाद्येकौ ।
- १६१ त पचतिद्रोणा-
द्वाऽञ् ।
- १६२ सम्भवदवहर-
तोश्च ।
- १६३ पात्राचिताढका-
दीनो वा ।

१६४ द्विगोरीनेकटौ वा ।	१७५ पञ्चदशद्वर्गे वा ।
१६५ कुलिजाद्वा लुप् च ।	१७६ स्तोमे ङट् ।
१६६ वंशादेर्भाराद्वरद्व- हदावहत्सु ।	१७७ तमर्हति ।
१६७ द्रव्यवस्नात्केकम् ।	१७८ दण्डादेर्यः ।
१६८ सोऽस्य भृतिव- स्नांशम् ।	१७९ यज्ञादियः ।
१६९ मानम् ।	१८० पात्रात्तौ ।
१७० जीवितस्य सन् ।	१८१ दक्षिणाकडङ्गरस्था- लीबिलादीयौ ।
१७१ सहख्यायाः संघ- सूत्रपाठे ।	१८२ छेदादेर्नित्यम् ।
१७२ नाम्नि ।	१८३ विरागाद्विरङ्गश्च ।
१७३ विशत्यादयः ।	१८४ शीर्षच्छेदाद्यो वा ।
१७४ त्रैशचात्वारिंशम् ।	१८५ शालीनकौपीना- त्विजीनम् ।

सप्तमोऽध्यायः

प्रथम पाद ।	३ धुरो यैघण् ।
१ यः ।	४ वामाद्यादेरीनः ।
२ वहति रथयुगप्रा- सङ्गात् ।	५ अश्रैकादेः ।
	६ हलसीरादिकण् ।

- ७ शकटादण् ।
 ८ विध्यत्यऽनन्येन ।
 ९ धनगणाल्लब्धरि ।
 १० णोऽन्नात् ।
 ११ ह्वद्यपद्यतुल्यमूल्य-
 वश्यपथ्यवयस्य-
 घेनुष्यागार्हपत्य-
 जन्यधर्म्यम् ।
 १२ नौविषेण तार्य-
 यध्ये ।
 १३ न्यायार्थादनपेते ।
 १४ मतमदस्य करणे ।
 १५ तत्र साधौ ।
 १६ पथ्यतिथिवसति-
 स्वपतेरेयण् ।
 १७ भक्ताणः ।
 १८ पर्षदो ण्यणौ ।
 १९ सर्वजनाण्येनञौ ।
 २० प्रतिजनादेरीनञ् ।
 २१ कथादेरिकण् ।
 २२ देवतान्तात्तदर्धे ।
 २३ पाद्यार्धे ।
 २४ ण्योऽतिथेः ।
 २५ सादेश्चातदः ।
 २६ हलस्य कर्षे ।
 २७ सीतया सगते ।
 २८ ईयः ।
 २९ हविरन्नभेदापूपा
 देर्यो वा ।
 ३० उवर्णयुगादेर्य ।
 ३१ नाभेर्नभ् चाऽदेहां
 शात् ।
 ३२ न् चोधसः ।
 ३३ शुनो वश्चोदूत् ।
 ३४ कम्बलान्नाग्नि ।
 ३५ तस्मै हिते ।
 ३६ न राजाचार्य-
 ब्राह्मणवृष्णः ।

- ३७ प्राण्यङ्गरथखल-
तिलयवघृषब्रह्म-
माषाद्यः ।
- ३८ अव्यजात् ध्यप् ।
- ३९ चरकमाणवादी-
नञ् ।
- ४० भोगोत्तरपदात्म-
भ्यामीनः ।
- ४१ पञ्चसर्वविश्वाज्ज-
नात्कर्मधारये ।
- ४२ महत्सर्वादिकण् ।
- ४३ सर्वाणो वा ।
- ४४ परिणामिनि
तदर्थे ।
- ४५ चर्मण्यञ् ।
- ४६ ऋषभोपान-
हाञ्ज्यः ।
- ४७ छदिर्बलेरेयण् ।
- ४८ परिखाऽस्य स्यात् ।
- ४९ अत्र च ।
- ५० तद् ।
- ५१ तस्याहं क्रियायां
वत् ।
- ५२ स्यादेरिवे ।
- ५३ तत्र ।
- ५४ तस्य ।
- ५५ भावे त्वतल् ।
- ५६ प्राक्त्वादगङ्गुलादेः॥
- ५७ नञ्त्तत्पुरुषादबु-
धादेः ।
- ५८ पृथ्वादेरिमन्वा ।
- ५९ वर्णहृदादिभ्य-
प्यण् च वा ।
- ६० पतिराजान्तगुणा-
ङ्गराजादिभ्यः
कर्मणि च ।
- ६१ अर्हतस्तोन्त् च ।
- ६२ सहायाद्वा ।

- ६३ सखिवणिगूद-
ताद्यः ।
- ६४ स्तेनान्नलुकच ।
- ६५ कपिजातेरेयण् ।
- ६६ प्राणिजातिवयोऽ
र्थावन् ।
- ६७ युवादेरण् ।
- ६८ हायनान्तात् ।
- ६९ खृवर्णाल्लघ्वादेः ।
- ७० पुरुषहृदयादस-
मासे ।
- ७१ श्रोत्रियाद्यलुकच ।
- ७२ योपान्त्याद् गुरू-
पोत्तमादसुप्र-
रुयादकन् ।
- ७३ चोरादेः ।
- ७४ द्वन्द्वाल्लित् ।
- ७५ गोत्रचरणात्
श्लाघालाकार-
- प्राप्त्यवगमे ।
- ७६ होत्राभ्य ईयः ।
- ७७ ब्रह्मणस्त्वः ।
- ७८ शाकटशाकिनौ
क्षेत्रे ।
- ७९ धान्येभ्य ईनन् ।
- ८० व्रीहिशालेरेयण् ।
- ८१ यवयवकषष्टि
काद्यः ।
- ८२ वाणुमाषात् ।
- ८३ वोमाभङ्गतिलात् ।
- ८४ अलाव्वाश्च कटो
रजसि ।
- ८५ अह्नागम्येऽश्वा
दीनन् ।
- ८६ कुलाल्लल्पे ।
- ८७ पील्वादेः कुणः
पाके ।
- ८८ कर्णादिर्मृले जाहः

- ८९ पक्षात्तिः ।
- ९० हिमादेलुः सहे ।
- ९१ बलवातादूलः ।
- ९२ शीतोष्णतृषादा-
ल्लुरसहे ।
- ९३ यथामुखसंमुखा-
दीनस्तद्दृश्यते
ऽस्मिन् ।
- ९४ सवदिः पथ्यंग-
कर्मपत्रपात्ररावं-
व्याप्नोति ।
- ९५ आप्रपदम् ।
- ९६ अनुपदं बद्धा ।
- ९७ अधानयं नेयः ।
- ९८ सर्वान्नमत्ति ।
- ९९ पदोवरीणपरंपरी-
णपुत्रपौत्रीणम् ।
- १०० यथाकामानुका-
मात्यन्तं गामिनि ।
- १०१ पारावारं व्यस्त-
व्यत्यस्तं च ।
- १०२ अनुग्वलम् ।
- १०३ अध्वानं येनौ ।
- १०४ अभ्यमित्रमीयश्च ।
- १०५ समांसमीनाद्य-
श्वीनाद्यप्रातीना-
ऽऽगवीनसाप्तप-
दीनम् ।
- १०६ अषडक्षाशितंग्व-
लङ्कर्मालंपुरुषा-
दीनः ।
- १०७ अदिक्छ्रियां
वाञ्चः ।
- १०८ तस्य तुल्ये कः
संज्ञाप्रतिकृत्योः ।
- १०९ न नृपूजार्थध्वज-
चित्रे ।
- ११० अपण्ये जीवने ।

- ६३ सखिवणिग्दू-
तायः ।
- ६४ स्तेनान्नलुकच ।
- ६५ कपिजातेरेयण् ।
- ६६ प्राणिजातिवयोऽ
र्थादब् ।
- ६७ युवादेरण् ।
- ६८ हायनान्तात् ।
- ६९ खृवर्णाल्लघ्वादेः ।
- ७० पुरुषहृदयादस-
मासे ।
- ७१ श्रोत्रियाद्यलुकच ।
- ७२ योपान्त्याद् गुरू-
पोत्तमादसुप्र-
ख्यादकब् ।
- ७३ चोरादेः ।
- ७४ द्वन्द्वाल्लित् ।
- ७५ गोत्रचरणात्
श्लाघात्याकार-
- प्राप्त्यवगमे ।
- ७६ होत्राम्य ईयः ।
- ७७ ब्रह्मणस्त्वः ।
- ७८ शाकटशाकिनौ
क्षेत्रे ।
- ७९ घान्येभ्य ईनब् ।
- ८० व्रीहिशालेरेयण् ।
- ८१ यवयवकषष्टि
कायः ।
- ८२ वाणुमाषात् ।
- ८३ वोमाभङ्गतिलात् ।
- ८४ अलाब्वाश्च कटो
रजसि ।
- ८५ अह्नागम्येऽश्वा
दीनब् ।
- ८६ कुलाज्जल्पे ।
- ८७ पील्वादेः कुणः
पाके ।
- ८८ कर्णादिर्मूले जाहः

- ८९ पक्षात्तिः ।
- ९० हिमादेलुः सहे ।
- ९१ बलवातादूलः ।
- ९२ शीतोष्णतृषादा-
लुरसहे ।
- ९३ यथामुखसंमुखा-
दीनस्तदृद्दश्यते
ऽस्मिन् ।
- ९४ सर्वादिः पथ्यंग-
कर्मपत्रपात्ररावं-
च्याप्नोति ।
- ९५ आप्रपदम् ।
- ९६ अनुपदं बद्धा ।
- ९७ अधानयं नेयः ।
- ९८ सर्वान्नमत्ति ।
- ९९ पदोवरीणपरंपरी
णपुत्रपौत्रीणम् ।
- १०० यथाकामानुका-
मात्यन्तं गामिनि ।
- १०१ पारावारं व्यस्त-
व्यत्यस्तं च ।
- १०२ अनुग्वलम् ।
- १०३ अध्वानं येनौ ।
- १०४ अस्यमित्रमीयश्च ।
- १०५ समांसमीनाद्य-
श्वीनाद्यप्रातीना-
ऽऽगवीनसाप्तप-
दीनम् ।
- १०६ अषडक्षाशितंग्व-
लङ्कर्मलिंपुरुषा-
दीनः ।
- १०७ अदिक्त्रियां
वाञ्चः ।
- १०८ तस्य तुल्ये कः
संज्ञाप्रतिकृत्योः ।
- १०९ न तृपूजार्थध्वज-
चित्रे ।
- ११० अपण्ये जीवने ।

- ६३ सखिवणिगू-
तायः ।
- ६४ स्तेनान्नलुक्च ।
- ६५ कपिज्ञातेरेयण् ।
- ६६ प्राणिजातिवयोऽ
र्थादन् ।
- ६७ युवादेरण् ।
- ६८ हायनान्तात् ।
- ६९ खृवर्णाल्लघ्वादेः ।
- ७० पुरुषहृदयादस-
मासे ।
- ७१ श्रोत्रियाद्यलुक्च ।
- ७२ योपान्त्याद् गुरू-
पोत्तमादसुप्र-
ख्यादकञ् ।
- ७३ चोरादेः ।
- ७४ द्वन्द्वाल्लिप् ।
- ७५ गोत्रचरणात्
श्लाघात्याकार-
- प्राप्त्यवगमे ।
- ७६ होत्राम्य ईयः ।
- ७७ ब्रह्मणस्त्वः ।
- ७८ शाकटशाकिनौ
क्षेत्रे ।
- ७९ धान्येभ्य ईनञ् ।
- ८० व्रीहिशालेरेयण् ।
- ८१ यवयवकषष्टि-
काद्यः ।
- ८२ वाणुमाषात् ।
- ८३ वोमाभङ्गतिलात् ।
- ८४ अलाब्वाश्च कटो-
रजसि ।
- ८५ अह्नागम्येऽश्वा
दीनञ् ।
- ८६ कुलाञ्जल्पे ।
- ८७ पीलवादेः कुणः
पाके ।
- ८८ कर्णादिर्मूले जाहः ।

- ८९ पक्षात्तिः ।
- ९० हिमादेलुः सहे ।
- ९१ बलवातादूलः ।
- ९२ शीतोष्णतृषादा-
लुरसहे ।
- ९३ यथामुखसंमुखा-
दीनस्तदृद्दश्यते
ऽस्मिन् ।
- ९४ सर्वादिः पथ्यंग-
कर्मपत्रपात्ररावं-
व्याप्नोति ।
- ९५ आप्रपदम् ।
- ९६ अनुपदं बद्धा ।
- ९७ अघानयं नेयः ।
- ९८ सर्वाज्ञमत्ति ।
- ९९ पदोवरीणपरंपरी-
णपुत्रपौत्रीणम् ।
- १०० यथाकामानुका-
मात्यन्तं गामिनि ।
- १०१ पारावारं व्यस्त-
व्यत्यस्तं च ।
- १०२ अनुग्वलम् ।
- १०३ अध्वानं येनौ ।
- १०४ अभ्यमित्रमीयश्च ।
- १०५ समांसमीनाद्य-
श्वीनाद्यप्रातीना-
ऽऽगवीनसाप्तप-
दीनम् ।
- १०६ अषडक्षाशितंग्व-
लङ्कर्मलिंपुरुषा-
दीनः ।
- १०७ अदिक्स्त्रियां
वाञ्चः ।
- १०८ तस्य तुल्ये कः
संज्ञाप्रतिकृत्योः ।
- १०९ न नृपूजार्थध्वज-
चित्रे ।
- ११० अपण्ये जीवने ।

- ६३ सखिवणिग्दू-
ताद्यः ।
- ६४ स्तेनान्नलुक्च ।
- ६५ कपिज्ञातेरेयण् ।
- ६६ प्राणिजातिवयोऽ
थादञ् ।
- ६७ युवादेरण् ।
- ६८ हायनान्तात् ।
- ६९ ख्ववर्णाल्लघ्वादेः ।
- ७० पुरुषहृदयादस-
मासे ।
- ७१ श्रोत्रियाद्यलुक्च ।
- ७२ घोपान्त्याद् गुरू-
पोत्तमादसुप्र-
ख्यादक्ञ् ।
- ७३ चोरादेः ।
- ७४ इन्द्राह्लित् ।
- ७५ गोत्रचरणात्
श्लाघात्याकार-
- प्राप्त्यवगमे ।
- ७६ होत्राभ्य ईयः ।
- ७७ ब्रह्मणस्त्वः ।
- ७८ शाकटशाकिनौ
क्षेत्रे ।
- ७९ धान्येभ्य ईनञ् ।
- ८० व्रीहिशाठेरेयण् ।
- ८१ यवयवकषष्टि-
काद्यः ।
- ८२ वाणुमाषात् ।
- ८३ वोमाभङ्गतिलात् ।
- ८४ अलाव्वाश्च कटो-
रजसि ।
- ८५ अह्नागम्येऽश्वा
दीनञ् ।
- ८६ कुलाज्जल्पे ।
- ८७ पीलवादेः कुणः
पाके ।
- ८८ कर्णादिर्मूले जाहः ।

- ८९ पक्षात्तिः ।
- ९० हिमादेलुः सहे ।
- ९१ बलवातादूलः ।
- ९२ शीतोष्णतृषादा-
लुरसहे ।
- ९३ यथामुखसंमुखा-
दीनस्तद्दृश्यते
ऽस्मिन् ।
- ९४ सवदिः पध्यंग-
कर्मपत्रपात्ररावं-
व्याप्नोति ।
- ९५ आप्रपदम् ।
- ९६ अनुपदं बद्धा ।
- ९७ अयानयं नेयः ।
- ९८ सर्वान्नमत्ति ।
- ९९ पदोवरीणपरंपरी
णपुत्रपौत्रीणम् ।
- १०० यथाकामानुका-
मात्यन्तं गामिनि ।
- १०१ पारावारं व्यस्त-
व्यत्यस्तं च ।
- १०२ अनुग्वलम् ।
- १०३ अध्वानं घेनौ ।
- १०४ अभ्यमित्रमीयश्च ।
- १०५ समांसमीनाद्य-
श्वीनाद्यमातीना-
ऽऽगवीनसाप्तप-
दीनम् ।
- १०६ अषडक्षाशितंग्व-
लङ्कर्मालंपुरुषा-
दीनः ।
- १०७ अदिकृस्त्रियां
वाञ्चः ।
- १०८ तस्य तुल्ये कः
संज्ञाप्रतिकृत्योः ।
- १०९ न नृपूजार्थध्वज-
चित्रे ।
- ११० अपण्ये जीवने ।

- १११ देवपथादिभ्यः ।
 ११२ वस्तेरेयञ् ।
 ११३ शिलाया एयञ्च ।
 ११४ शाखादेर्यः ।
 ११५ द्रोर्भञ्ये ।
 ११६ कुशाग्रादीयः ।
 ११७ काकनालीयादयः ।
 ११८ शर्करादेरण् ।
 ११९ अः सपत्न्याः ।
 १२० एकशालाया इकः ।
 १२१ गोण्यादेश्चैकण् ।
 १२२ कर्कलोहिताष्टी-
 कण् च ।
 १२३ वेर्विस्तृते शाल-
 शङ्कटौ ।
 १२४ कटः ।
 १२५ संप्रोक्षेः संकीर्ण-
 प्रकाशाधिकस-
 मीपे ।
- १२६ अवात्कुटारश्चा-
 वनते ।
 १२७ नासानतितद्वतो
 ष्टीटनादभ्रटम् ।
 १२८ नेरिनपिटकाश्चिक्
 चिचिकश्चास्य ।
 १२९ विडविरीसौ नीर-
 न्ध्रे च ।
 १३० क्लिन्नलश्चक्षुषि
 चिल्पिल्चुल्
 चास्य ।
 १३१ उपत्यकाधित्यके ।
 १३२ अवेस्संघातवि-
 स्तारे कटपटम् ।
 १३३ पशुभ्यः स्थाने
 गोष्ठः ।
 १३४ द्वित्वे गोयुगः ।
 १३५ पट्त्वे षड्गवः ।
 १३६ तिलादिभ्यः स्नेहे

तैलः ।

१३७ तत्र घटते

कर्मणष्टः ।

१३८ तदस्य सञ्जातं

तारकादिभ्य इतः ।

१३९ गर्भादिप्राणिनि ।

१४० प्रमाणान्मात्रम् ।

१४१ हस्तिपुरुषाद्वाण् ।

१४२ वोर्ध्वं दधनद्द्व-
यसम् ।

१४३ मानादसंशये

लृप् ।

१४४ द्विगोः संशये च ।

१४५ मात्रम् ।

१४६ शन्शद्विंशतेः ।

१४७ डिन् ।

१४८ इदं किमोऽतुरिय-
कियु चास्य ।

१४९ यत्तदेतदोर्धा-

वादिः ।

१५० यत्तत्किमः सं-
ख्याया डतिर्वा ।

१५१ अवयवात्तयद् ।

१५२ द्वित्रिभ्यामयद् वा ।

१५३ द्वादेर्गुणान्मूल्य-
क्रेये मयद् ।१५४ अधिकं तत्सङ्ख्य-
मस्मिन् शतस-
हस्रे शतिशद्-
शान्ताया डः ।

१५५ सङ्ख्यापूरणे ड् ।

१५६ विंशत्यादेर्वा
तम् ।१५७ शतादिमासार्द्ध-
माससंवत्सरात् ।

१५८ षष्ठ्यादेरसङ्ख्यादेः ।

१५९ नो म् ।

१६० पित्तिथद् बहुगण-

पूगसङ्घात् ।	१७४ इन्द्रियम् ।
१६१ अतोरिथट् ।	१७५ तेन वित्ते
१६२ षट्कतिकतिपयात्	चञ्चुचणौ ।
थट् ।	१७६ पूरणाद्ग्रन्थस्य
१६३ चतुरः ।	ग्राहके को लृक्-
१६४ येयौ चलृक् च ।	चाऽस्य ।
१६५ द्वेस्तीयः ।	१७७ ग्रहणाद्वा ।
१६६ त्रेस्तृ च ।	१७८ सस्याद् गुणात्प-
१६७ पूर्वमनेन सादेश्वेन	रिजाते ।
१६८ इष्टादे ।	१७९ धनहिरण्ये कामे ।
१६९ श्राद्धमद्यभुक्त-	१८० स्वाङ्गेषु सक्ते ।
मिकेनौ ।	१८१ उदरेत्विकणाद्यूने ।
१७० अनुपद्यन्वेष्टा ।	१८२ अंशं हारिणि ।
१७१ दाण्डाजिनिकायः	१८३ तन्त्रादचिरोद्घृते ।
शूलिकपार्श्वकम् ।	१८४ ब्राह्मणान्नाग्नि ।
१७२ क्षेत्रेऽन्यस्मिन्ना-	१८५ उष्णात् ।
श्ये ह्यः ।	१८६ शीताच्च कारिणि ।
१७३ छन्दोऽधीते श्रोत्र-	१८७ अघेरासूढे ।
श्च वा ।	१८८ अनोः कमितरि ।

- १८९ अभेरीश्च वा ।
 १९० सोऽस्यमुख्यः ।
 १९१ शृङ्खलकः करभे ।
 १९२ उदुन्सोरुन्मनसि ।
 १९३ कालहेतुफलाद्रोगे ।
 १९४ प्रायोऽन्नमस्मि-
 न्नाग्नि ।
 १९५ कुल्माषादण् ।
 १९६ वटकादिन् ।
 १९७ साक्षाद् द्रष्टा ।

द्वितीय पाद ।

- १ तदस्याऽस्त्यस्मि-
 न्निति मतुः ।
 २ आयात् ।
 ३ नावादेरिकः ।
 ४ शिखादिभ्य इन् ।
 ५ व्रीह्यादिभ्यस्तौ ।
 ६ अतोऽनेकस्वरात् ।

- ७ अशिरसोऽशी-
 र्षश्च ।
 ८ अर्थार्थान्ताद्वावात् ।
 ९ व्रीह्यर्थतुन्दादेरि-
 लश्च ।
 १० स्वाङ्गाद्विवृद्धात्ते ।
 ११ घृन्दादारकः ।
 १२ शृङ्गात् ।
 १३ फलबर्हाच्चिनः ।
 १४ मलादीमसश्च ।
 १५ मरुत्पर्वणस्तः ।
 १६ वलिवटितुण्डेर्भः ।
 १७ ऊर्णाऽहंशुभमो
 युस् ।
 १८ कंशंभ्यां युस्ति-
 यस्तुतवभम् ।
 १९ बलवातदन्तलला-
 टादूलः ।
 २० प्राण्यङ्गादातोलः ।

- २१ सिध्मादिक्षुद्रज-
न्तुरुग्भ्यः ।
२२ प्रज्ञापणोदकफे-
नाह्लेऱौ ।
२३ कालाजटाघाटात्
क्षेपे ।
२४ वाच आलाटौ ।
२५ ग्मिन् ।
२६ मध्वादिभ्यो रः ।
२७ कृष्यादिभ्यो
वलच् ।
२८ लोमपिच्छादेः
शैलम् ।
२९ नोऽङ्गादेः ।
३० शाकीपलालीदट्टी
ह्रस्वश्च ।
३१ विष्वचो विषुश्च ।
३२ लक्ष्म्या अनः ।
३३ प्रज्ञाश्रद्धार्चा-

- वृत्तेर्णः ।
३४ ज्योत्स्नादि-
भ्योऽण् ।
३५ सिकताशर्करात्
३६ इलश्च देशे ।
३७ घुद्रोर्मः ।
३८ काण्डाण्डभा-
ण्डादीरः ।
३९ कच्छा डुरः ।
४० दन्तादुन्नतात् ।
४१ मेधारथान्नवेरः ।
४२ कृपाहृदयादालुः ।
४३ केशाद्वः ।
४४ मण्यादिभ्य ।
४५ हीनात्स्वाङ्गादः ।
४६ अत्रादिभ्यः ।
४७ अस्तपोमायामे-
घास्रजो विन् ।
४८ आमयादीर्घश्च ।

- ४९ स्वान्मित्रीशे ।
 ५० गोः ।
 ५१ ऊर्जो विन्बला-
 वस्वान्तः ।
 ५२ तमिस्रार्णव-
 ज्योत्स्नाः ।
 ५३ गुणादिभ्यो यः ।
 ५४ रूपात्प्रशस्ता-
 हतात् ।
 ५५ पूर्णमासोऽण् ।
 ५६ गोपूर्वादित इकण् ।
 ५७ निष्कादेः शत-
 सहस्रात् ।
 ५८ एकादेः कर्म-
 धारयात् ।
 ५९ सर्वादेरिन् ।
 ६० प्राणिस्थादस्वाङ्गाद्
 द्वन्द्वरूग्निन्धात् ।
 ६१ वातातीसारपिशा-

- चात्कश्चान्तः ।
 ६२ पूरणाद्वयसि ।
 ६३ सुखादेः ।
 ६४ मालायाः क्षेपे ।
 ६५ धर्मशील वर्णा-
 न्तात् ।
 ६६ बाह्वर्वादिर्बलात् ।
 ६७ मन्माब्जादेर्नाम्नि ।
 ६८ हस्तदन्तकराजातौ
 ६९ वर्णाद्ब्रह्मचा-
 रिणि ।
 ७० पुष्करादेर्देशे ।
 ७१ सूक्तसाम्नोरीयः ।
 ७२ लुब्वाऽध्यायानु-
 वाके ।
 ७३ विमुक्तादेरण् ।
 ७४ घोषदादेरकः ।
 ७५ प्रकारे जातीयर् ।
 ७६ कोऽण्वादेः ।

- ७७ जीर्णगोमूत्रावदा-
तसुरायवकृष्णा-
च्छाल्याच्छादन-
सुराहित्रीहितिले ।
- ७८ भूतपूर्वे प्वरट् ।
- ७९ गोष्ठादीनञ् ।
- ८० षष्ठ्या रूप्यप्वरट् ।
- ८१ व्याश्रये तसुः ।
- ८२ रोगात्प्रतीकारे ।
- ८३ पर्यभेः सर्वोभये ।
- ८४ आद्यादिभ्यः ।
- ८५ क्षेपातिग्रहाव्यये-
ष्वकर्तुस्तृती-
यायाः ।
- ८६ पापहीयमानेन ।
- ८७ प्रतिना पञ्चम्याः ।
- ८८ अहीयरुहोऽपा-
दाने ।
- ८९ किमद्रव्यादिस-
- र्वाद्यस्वैपुल्यबहोः
पितृ तस् ।
- ९० इतोऽतः कुतः ।
- ९१ भवत्वायुष्मदीर्घा-
युर्देवानांप्रियैका-
र्यात् ।
- ९२ त्रप्व ।
- ९३ ऋक्कुत्रात्रेह ।
- ९४ सप्तम्याः ।
- ९५ किंयत्तत्सर्वैका-
न्यात्काले दा ।
- ९६ सदाऽधुनेदानींत-
दानीमेतर्हि ।
- ९७ सद्योऽद्यपरेद्यव्यह्नि ।
- ९८ पूर्वापराधरोत्तरा-
न्यान्यतरेतरादे-
द्युस् ।
- ९९ उभयाद् द्युश्च ।

१० ऐषमःपरुत्परारि
वर्षे ।

०१ अनद्यतने हिः ।

०२ प्रकारे था ।

१०३ कथमित्थम् ।

१०४ सद्ख्याया धा ।

१०५ विचाले च ।

१०६ वैकाद्ध्यमब् ।

१०७ द्वित्रेर्द्धमजेधौ वा ।

१०८ तद्वति धण् ।

१०९ वारे कृत्वस् ।

११० द्वित्रिचतुरः सुच् ।

१११ एकात्सकृच्चास्य ।

११२ बहोर्द्वासन्ने ।

११३ दिक्शब्दादिग्दे-
शकालेषु प्रथमा-
पञ्चमीसप्तम्याः ।

११४ ऊर्ध्वाद्द्विरिष्टाता-
वुपश्चास्य ।

११५ पूर्वावराधरेभ्योऽ-
सऽस्तातौ पुरवध-
श्रैषाम् ।

११६ परावरात्स्तात् ।

११७ दक्षिणोत्तराच्चा-
तस् ।

११८ अधरापराच्चात् ।

११९ वा दक्षिणात् प्रथ-
मासप्तम्या आः ।

१२० आही दूरे ।

१२१ वोत्तरात् ।

१२२ अदूरे एनः ।

१२३ लुबञ्चैः ।

१२४ पश्चोऽपरस्य दि-
क्पूर्वस्य चाति ।

१२५ वोत्तरपदेऽर्द्धे ।

१२६ कृभ्वस्तिभ्यां कर्म-
कर्तृभ्यां प्रागत-
त्तत्त्वे चिवः ।

- १२७ अरुर्मनश्चक्षुश्चे-
तोरहोरजसां लृक्
चवौ ।
- १२८ इसुसोर्वहुलम् ।
- १२९ व्यञ्जनस्यान्त ईः ।
- १३० व्याप्तौ स्सात् ।
- १३१ जातेः सम्पदा च ।
- १३२ तत्रार्थीने ।
- १३३ देये त्रा च ।
- १३४ सप्तमीद्वितीयादे
वादिभ्यः ।
- १३५ तीयशम्बवीजा-
त्कृगा कृषौ डाच् ।
- १३६ सङ्ख्यादेर्गुणात् ।
- १३७ समयाद्यापनायाम् ।
- १३८ सपत्रनिष्पत्रादति-
व्यथने ।
- १३९ निष्कुलान्निष्को-
षणे ।
- १४० प्रियसुखादानु
कूल्ये ।
- १४१ दुःखात्प्रातिकूल्ये
- १४२ शूलात्पाके ।
- १४३ सत्यादशपथे ।
- १४४ मद्रभद्राद्वपने ।
- १४५ अव्यक्ताऽनुकर-
णादनेकस्वरात्कृ
भ्वस्तिना अनिता
द्विश्च ।
- १४६ इतावतो लृक् ।
- १४७ न द्वित्वे ।
- १४८ तो वा ।
- १४९ डाच्यादौ ।
- १५० बह्वल्पार्थात्कारका
दिष्टानिष्टे प्शस् ।
- १५१ संख्यैकार्थाद्वी-
प्सायां शस् ।
- १५२ सङ्ख्यादेः पादा-

- दिभ्यो दानदण्डे
चाकल्लुक च ।
- १५३ तीयाङ्गीकण् न
विद्या चेत् ।
- १५४ निष्फले तिलात्पि
ञ्जपेजौ ।
- १५५ प्रायोऽतोर्द्वयसङ्-
मात्रद् ।
- १५६ वर्णाऽव्ययात्
स्वरूपे कारः ।
- १५७ रादेकः ।
- १५८ नामरूपभागा-
द्वेयः ।
- १५९ मर्त्तादिभ्यो यः ।
- १६० नवादीनतनत्नं च
नू चास्य ।
- १६१ प्रात्पुराणे नश्च ।
- १६२ देवात्तल्ल ।
- १६३ होत्राया ईयः ।
- १६४ भेषजादिभ्य-
ष्व्यण् ।
- १६५ प्रज्ञादिभ्योऽण् ।
- १६६ श्रोत्रौषधिकृष्णा-
च्छरीरभेषजमृगे ।
- १६७ कर्मणः सन्दिष्टे ।
- १६८ वाच इकण् ।
- १६९ विनयादिभ्यः ।
- १७० उपायाद् ह्रस्वश्च ।
- १७१ मृदस्तिकः ।
- १७२ सस्नौ प्रशस्ते ।
- तृतीय पाद ।
- १ प्रकृते मयद् ।
- २ अस्मिन् ।
- ३ तयोः समूहवच्च
बहुषु ।
- ४ निन्दे पाशप् ।
- ५ प्रकृष्टे तमप् ।

- ५२ वैकाद्वयोर्निर्द्धार्ये
डतरः ।
- ५३ यत्तत्किमन्यात् ।
- ५४ बहूनां प्रश्ने
डतमश्च वा ।
- ५५ वैकात् ।
- ५६ क्तात्तमघादेश्चान-
नत्यन्ते ।
- ५७ न सामिवचने ।
- ५८ नित्यञ्जिनोऽण् ।
- ५९ विसारिणो मत्स्ये ।
- ६० पूगादमुख्य-
काञ्ज्यो द्विः ।
- ६१ व्रातादस्त्रियाम् ।
- ६२ शस्त्रजीविसंधा-
ञ्ज्यङ् वा ।
- ६३ वाहीकेष्वब्राह्मण-
राजन्येभ्यः ।
- ६४ वृकाद्वेण्यण् ।
- ६५ यौधेयादेरञ् ।
- ६६ पश्वर्वादेरण् ।
- ६७ दामन्यादेरीयः ।
- ६८ ध्रुमच्छमीवच्छि-
खावच्छालावदू-
र्णावद्विदभृदभि-
जितो गोत्रेऽणो
यञ् ।
- ६९ समासान्तः ।
- ७० न किमः क्षेपे ।
- ७१ नञ्तत्पुरुषात् ।
- ७२ पूजास्वतेः प्राक्टात् ।
- ७३ बहोर्डः ।
- ७४ इच् युद्धे ।
- ७५ द्विदण्ड्यादिः ।
- ७६ ऋक्पूः पथ्यपोऽत् ।
- ७७ धुरोऽनक्षस्य ।
- ७८ सङ्ख्यापाण्डू-
दक्कृष्णाङ्गूमेः ।

- ७९ उपसर्गादिध्वनः ।
 ८० समवान्धात्तमसः ।
 ८१ तप्तान्ववाद्रहसः ।
 ८२ प्रत्यन्ववात्साम-
 लोम्नः ।
 ८३ ब्रह्महस्तिराजप-
 ल्याद्वर्चसः ।
 ८४ प्रतेरुरसः
 सप्तम्याः ।
 ८५ अक्षणोऽप्राण्यङ्गे ।
 ८६ सङ्कटाभ्याम् ।
 ८७ प्रतिपरोनोरव्य-
 यीभावात् ।
 ८८ अनः ।
 ८९ नपुंसकाद्वा ।
 ९० गिरिनदीपौर्णमा-
 स्याग्रहायण्यपञ्च-
 मवर्ग्याद्वा ।
 ९१ संख्याया नदीगो-
 दावरीभ्याम् ।
 ९२ शरदादेः ।
 ९३ जराया जरस् च ।
 ९४ सरजसोपशुना-
 नुगवम् ।
 ९५ जातमहद्वृद्धादु-
 क्षणः कर्मधारयात् ।
 ९६ स्त्रियाः पुंसो
 द्वन्द्वाच्च ।
 ९७ ऋक्सामर्ग्यजुष-
 धेन्वनडुहवाङ्मन-
 साऽहोरात्ररात्रि-
 दिवनक्तंदिवाऽह-
 दिवोर्वष्ठीवपद-
 ष्ठीवाक्षिभ्रुवदा-
 रगवम् ।
 ९८ चवर्गदषहः
 समाहारे ।
 ९९ द्विगोरन्नहोऽट् ।

- १०० द्वित्रेरायुषः ।
 १०१ वाङ्मलेरलुकः ।
 १०२ स्वार्था वा ।
 १०३ वाद्वाच्चि ।
 १०४ नावः ।
 १०५ गोस्तत्पुरुषात् ।
 १०६ राजन्सखेः ।
 १०७ राष्ट्रारुयाद्ब्रह्मणः ।
 १०८ कुमहद्भ्यां वा ।
 १०९ ग्रामकौटात्तक्षणः ।
 ११० गोष्टातेः शुनः ।
 १११ प्राणिन उपमानात् ।
 ११२ अप्राणिनि ।
 ११३ पूर्वोत्तरमृगाच्च
 सकञ्चन ।
 ११४ उरसोऽग्रे ।
 ११५ सरोऽनोऽश्माऽय-
 सोजातिनाम्नोः ।
 ११६ अहः ।
- ११७ सङ्ख्यातादहश्च
 वा ।
 ११८ सर्वांशसङ्ख्या-
 ऽव्ययात् ।
 ११९ सङ्ख्यातैकपुण्य-
 वर्षादीर्घाच्च रात्रे-
 रत् ।
 १२० पुरुषायुषद्विस्ताव-
 त्रिस्तावम् ।
 १२१ श्वसो वसीयसः ।
 १२२ निसश्च श्रेयसः ।
 १२३ नञ्ऽव्ययात्स-
 ह्ख्याया डः ।
 १२४ सङ्ख्याऽव्ययाद-
 हुलेः ।
 १२५ बहुव्रीहेः काण्ठे टः ।
 १२६ सकथ्यऽक्षणः स्वाङ्गे ।
 १२७ द्वित्रेमृध्नो वा ।
 १२८ प्रमाणीसङ्ख्याडुः ।

- १२९ सुप्रातसुश्वसुदि-
वशारिकुक्षचतुर-
स्रैणीपदाऽजपद-
प्रोष्ठपदभद्रपदम् ।
- १३० पूरणीभ्यस्तत्प्रा-
धान्येऽप् ।
- १३१ नञ्सुव्युपत्रेश्च-
तुरः ।
- १३२ अन्तर्बहिर्म्यां
लोमः ।
- १३३ भाञ्जेतुः ।
- १३४ नाभेर्नाम्नि ।
- १३५ नञ्वहोर्ऋचो मा
णवचरणे ।
- १३६ नञ्सुदुर्भ्यः सक्ति-
सक्थिहलेर्वा ।
- १३७ प्रजाया अस् ।
- १३८ मन्दाल्पाच्च मेघा-
याः ।
- १३९ जातेरीयः सामा-
न्यवति ।
- १४० भृतिप्रत्ययान्मा-
सादिकः ।
- १४१ द्विपदाद्धर्मादन् ।
- १४२ सुहरिततृणसो-
माज्जम्भात् ।
- १४३ दक्षिणेर्मा व्याघ-
योगे ।
- १४४ सुपूत्युत्सुरभेर्ग-
न्धादिदुगुणे ।
- १४५ वागन्तौ ।
- १४६ बाल्पे ।
- १४७ वोपमानात् ।
- १४८ पात्पादस्याह-
स्त्यादेः ।
- १४९ कुम्भपद्यादिः ।
- १५० सुसङ्ख्यात् ।
- १५१ वयसि दन्तस्य

दत्तः ।	लुक् ।
१५२ स्त्रियां नाम्नि ।	१६६ पूर्णाद्वा ।
१५३ श्यावाऽरोकाद्वा ।	१६७ ककुदस्यावस्था
१५४ वाग्रान्तशुद्धशुभ्र	याम् ।
वृषवराहाहिसृषि-	१६८ त्रिककुद् गिरौ ।
कशिखरात् ।	१६९ स्त्रियामूधसो न् ।
१५५ संप्राज्ञानोर्ज्ञौ ।	१७० इनः कच् ।
१५६ बोध्वात् ।	१७१ ऋन्नित्यदितः ।
१५७ सुहृद्दुहृन्मित्रा-	१७२ दध्यूरःसर्पिर्मधू-
मित्रे ।	पानच्छालेः ।
१५८ धनुषो धन्वन् ।	१७३ पुमनङ्गुन्नौपयोल
१५९ वा नाम्नि ।	क्ष्म्या एकत्वे ।
१६० खरखुरान्नासिका-	१७४ नञोऽर्थात् ।
या नस् ।	१७५ शेषाद्वा ।
१६१ अस्यूलाच्च नसः ।	१७६ न नाम्नि ।
१६२ उपसर्गात् ।	१७७ ईयसोः ।
१६३ वेः सुखग्रम् ।	१७८ सहात्तुल्ययोगे ।
१६४ जायाया जानिः ।	१७९ भ्रातुः स्तुतौ ।
१६५ व्युदः काकुदस्य	१८० नाडीतन्त्रीभ्यां

स्वाङ्गे ।

१८१ निष्प्रवाणिः ।

१८२ सुभ्रूवादिभ्यः ।

चतुर्थ पाद ।

१ वृद्धिः स्वरेष्वादे-
ङ्गितितद्धिते ।

२ केकयमित्रयुप्रल-
यस्य यादेरिच् च ।

३ देविकार्शिशपा-
दीर्घसत्रश्रेयसस्त-
त्प्राप्तावाः ।

४ वहीनरस्यैत् ।

५ च्वः पदान्तात्प्रा-
गैदौत् ।

६ द्वारादेः ।

७ न्यग्रोधस्य केवल-
स्य ।

८ न्यङ्कोर्वा ।

९ नञस्वाङ्गादेः ।

१० श्वादेरिति ।

११ इजः ।

१२ पदस्यानिति वा ।

१३ प्रोष्ठभद्राज्जाते ।

१४ अंशादतोः ।

१५ सुसर्वाद्धाद्राष्ट्रस्य ।

१६ अमद्रस्य दिशः ।

१७ प्राग्ग्रामाणाम् ।

१८ सह्रुयाधिकाभ्यां
वर्षस्याभाविनि ।

१९ मानसंवत्सरस्या-
शाणकुलिजस्या-
नाम्नि ।

२० अर्द्धात्परिमाण-
स्यानतो वात्वादेः

२१ प्राद्वाहणस्यैये ।

२२ एघस्य ।

२३ नञः क्षेत्रज्ञेश्वर-

- कुशलचपलनिपु-
णशुचेः ।
- २४ जङ्गलधेनुवलज-
स्योत्तरपदस्य तु
वा ।
- २५ हृद्भगसिन्धोः ।
- २६ प्राचां नगरस्य ।
- २७ अनुशक्तिकादीना
म् ।
- २८ देवतानामात्वादौ ।
- २९ आतो नेन्द्रवरुणस्य ।
- ३० सारवैक्ष्वाकमैत्रेय-
भ्रौणहत्यधैवत्य-
हिरण्यमयम् ।
- ३१ वान्तमान्तितमा-
न्तितोऽन्तिया-
न्तिपत् ।
- ३२ विन्मतोर्णीष्टेयसौ
लप् ।
- ३३ अल्पयूनो कन्वा ।
- ३४ प्रशस्यस्य भ्रः ।
- ३५ वृद्धस्य च ज्यः ।
- ३६ ज्यायान् ।
- ३७ बाढान्तिकयोः
साधनेदौ ।
- ३८ प्रियस्थिरस्फिरोरु
गुरुबहुलतृप्रदीर्घ
वृद्धवृन्दारकस्ये
मनि च प्रास्था
स्फावरगरवंह्रप
द्राघवर्षवृन्दम् ।
- ३९ पृथुमृदुभृशकुश
हृषपरिवृढस्य
क्रतो रः
- ४० वहोर्णीष्टे भूय् ।
- ४१ भूर्लृक्चेवर्णस्य
- ४२ स्थूलदूरयुवह्रस्व-
क्षिप्रक्षुद्रस्यान्त-

स्यादेर्गुणश्चनामि-
नः ।

- ४३ व्यन्तस्वरादेः ।
 ४४ नैकस्वरस्य ।
 ४५ दण्डिहस्तिनोरा-
 यने ।
 ४६ वाशिन आयनौ ।
 ४७ एये जिह्वाशिनः ।
 ४८ ईनेऽध्वात्मनोः ।
 ४९ इकण्यवर्षणः ।
 ५० यूनोऽके ।
 ५१ अनोऽट्ये घे ।
 ५२ अणि ।
 ५३ संयोगादिनः ।
 ५४ गाथिविदधिके-
 शिपणिगणिनः ।
 ५५ अनपत्ये ।
 ५६ उक्ष्णोर्लुक् ।
 ५७ ब्रह्मणः ।

५८ जातौ ।

५९ अचर्मणो मनोऽ-
 पत्ये ।

६० हितनाम्नोवा ।

६१ नोऽपदस्य तद्धिते ।

६२ कलापिकुथुमितैत-
 लिजाजलिलाङ्ग-
 लिशिखण्डिशि-
 लालिसब्रह्मचारि-
 षीठसर्पिसूकर-
 सद्मस्रुपर्वणः ।

६३ वाङ्मनो विकारे ।

६४ चर्मशुनः कोशस-
 झोचे ।

६५ प्रायोऽव्ययस्य ।

६६ अनीनादट्यह्वोऽतः ।

६७ विंशतेस्तेडिति ।

६८ अवर्णेवर्णस्य ।

६९ अकद्रूपाण्ड्वोरुव-

- र्णस्यैये ।
- ७० अस्वयम्भुवोऽव् ।
- ७१ ऋवर्णोवर्णदोसि
सुसशश्वदकस्मा-
त्त इकस्येतोलुक् ।
- ७२ असकृत्संभ्रमे ।
- ७३ भृशाभीक्ष्ण्यावि-
च्छेदे द्विः प्राक्त-
मवादेः ।
- ७४ नानावधारणे ।
- ७५ आधिक्यानुपूर्व्ये ।
- ७६ इतरडतमौ समा-
नां स्त्रीभावप्रश्ने ।
- ७७ पूर्वप्रथमावन्यतोऽ
तिशये ।
- ७८ प्रोपोत्सम्पादपूरणे
- ७९ सामीप्येऽधोऽध्यु-
परि ।
- ८० वीप्सायाम् ।
- ८१ प्लुच्चादावेकस्य
स्यादेः ।
- ८२ द्वन्द्वं वा ।
- ८३ रहस्यमर्यादोक्ति
व्युत्क्रान्तिपज्ञ
पात्रप्रयोगे ।
- ८४ लोकज्ञातेऽत्यन्त
साहचर्ये ।
- ८५ आवाधे ।
- ८६ नवा गुणः सदृशे
रित् ।
- ८७ प्रियसुखं
चाकृच्छे ।
- ८८ वाक्यस्य परि-
वर्जने ।
- ८९ सम्मत्यसूयाकोप-
कृत्सनेष्वाद्या-
मन्थमादौ स्वरे
ष्वन्त्यश्च प्लुतः ।

- ९० भर्त्सने पद्यधिण ।
 ९१ त्यादेः साकाङ्क्ष-
 स्याङ्गेन ।
 ९२ क्षियाशीः प्रैषे ।
 ९३ चितीवार्थे ।
 ९४ प्रतिश्रवणनिगृ-
 ह्यानुयोगे ।
 ९५ विचारे पूर्वस्य ।
 ९६ ओमः प्रारम्भे ।
 ९७ हेः प्रश्नाख्याने ।
 ९८ प्रश्ने च प्रतिपदम् ।
 ९९ दूरादामन्त्यस्य
 गुरुवैकोऽनन्त्यो-
 ऽपिलनृत् ।
 १०० हेः हेष्वेधामेव ।
 १०१ अस्त्रीशूद्रे प्रत्य-
 भिवादे भोगोत्र-
 नाम्नो वा ।
 १०२ प्रश्नार्चाविचारे च
- सन्धेयसन्ध्यक्ष-
 रस्यादिनुत्परः ।
 १०३ तयोर्वा स्वरे
 संहितायाम् ।
 १०४ पञ्चम्या निर्दिष्टे
 परस्य ।
 १०५ सप्तम्या पूर्वस्य ।
 १०६ षष्ठ्याऽन्त्यस्य ।
 १०७ अनेकवर्णः सर्वस्या
 १०८ प्रत्ययस्य ।
 १०९ स्थानीवावर्णविधौ ।
 ११० स्वरस्य परे
 प्राग्विधौ ।
 १११ न सन्धिडीयक्ति-
 द्विदीर्घासद्विधा-
 वस्कलुकि ।
 ११२ लुप्यखृल्लेनत् ।
 ११३ विशेषणमन्तः ।
 ११४ सप्तम्या आदिः ।

११५ प्रत्ययः प्रकृत्यादेः।	११९ स्पर्द्धे ।
११६ गौणो ड्यादिः ।	१२० आसन्नः ।
११७ कृतसगतिकारक- स्यापि ।	१२१ सम्बन्धिनां सम्य- न्धे ।
११८ परः ।	१२२ समर्थः पदविधिः।

इति श्री हेमचन्द्राचार्यविरचितसिद्धहेमचन्द्र
शब्दानुशासनसूत्राणि समाप्तानि ।

समाप्तोज्यं सप्तमोऽध्यायः ॥

॥ अनुबन्धफलम् ॥

उच्चारणेऽस्त्यवर्णाद्य आस्त्योरिण्निषेधने ।
इकारादात्मनेपदमीकाराच्चोभयं भवेत् ॥१॥
उदितःस्वरान्नोन्तश्चोक्तादाविटो विकल्पनं ।
रूपान्त्ये ङे परे ह्रस्व ऋकारादङ्कविकल्पकः ॥२॥
लृकारादङ्गसमायात्येः सिचि वृद्धिनिषेधकः ।
ऐस्त्योरिण्निषेधः स्यादोस्त्योस्तस्य नो भवेत् ॥३॥
औकार इङ्घिकल्पार्थेऽनुस्वारोऽनिङ्घिशेषणे ।
लृकारश्च विसर्गश्चानुबन्धे भवतो नहि ॥४॥
कोदादिर्न गुणी प्रोक्तः खे पूर्वस्य मृमागमः ।
गेनोभयपदी प्रोक्तो घश्च चजोः कर्गौ कृतौ ॥५॥
आत्मने गुणारोधे ङश्चो दिवादिमणो भवेत् ।
औ वृद्धौ वर्त्तमाने क्तः टः स्वादिष्ठद्युकारकः ॥६॥
त्रिमगर्थोङकारःस्याण् णचुरादिश्च वृद्धिकृत् ।
तस्तुदादौ नकारश्चेच्चापुंसीति विशेषणे ॥७॥
रुधादौ नागमे पो हि मो दामः सम्प्रदानके ।
यस्तनादेरकारः स्यात् पुंवद्भावार्थसूचकः ॥८॥

स्त्रीलिङ्गार्थे लकारो हि उत और्विति वो भवेत् ।
 शः क्रयादिः क्यः शिति प्रोक्तः पः पितोऽङ्घ्रिशेषणे ॥
 पदत्वार्थे सकारो हि नोक्ता अत्र न सन्ति च ।
 धातुनां प्रत्ययाना चानुबन्धः कथितो मया ॥३०॥

। इत्यनुबन्धफलम् ।

द्युतादेरद्यतन्या चाङ्घ्रात्मनेपदमिष्यते ।
 वृदादिपञ्चकेऽन्यो वा स्यसनोरात्मनेपदम् ॥१॥
 ज्वलादिर्णौ भवेद्बृद्धि र्यजादेः सम्प्रसारणं ।
 घटादीना भवेद्ह्रस्वो णौ परेऽजीघटत् सदा ॥२॥
 अद्यतन्यां पुषादित्वादङ्घ्र परस्मैपदे भवेत् ।
 स्वादित्वाच्च क्तयोस्तस्य नकार प्रकटो भवेत् ॥३॥
 प्वादिना गदितो ह्रस्वो ल्यादेस्तक्तयोश्च नो भवेत् ।
 युजादयो विकल्पेन ज्ञेयाञ्चुरादिके गणे ॥४॥
 मुचादेर्नागमोरो च कुटादित्वात् सिचि परे ।
 गुणवृद्धेरभावश्च ऋथितो हेममूरिणा ॥५॥
 अदन्ताना गुणो वृद्धिर्यङ्चुरादिश्च नो भवेत् ।
 सक्षेपेण फल चैतदीपितं वानरेण हि ॥६॥

। इति वृत्तगणफलम् ।

श्विश्रिडीशीयुरुक्षुक्षणुस्नुभ्यश्च वृगो वृडः ।
 ऊट्टुदन्तयुजादिभ्यः स्वरान्ता धातवोऽपरे ॥१॥
 पाठ एकस्वराः स्युर्येऽनुस्वारेत इमे स्मृताः ।
 द्विविधोऽपि शक्तिश्चैवं, वचिर्विचिरिची पचिः ॥२॥

सिञ्चतिर्भ्रुचिरतोऽपि पृच्छति
 अस्जिमस्जि भ्रुजयोयुजिर्यजिः ।
 षञ्जिरञ्जिरुजयोर्निजिर्विजृः
 पञ्जि भञ्जिभजयः सृजित्यजी ॥३॥

स्कन्दिविद्यविद्लवित्तयोर्नुदि.
 स्त्रिद्यतिः शदिसदी भिदिछिदी ।
 तुद्यदी पदिहदी खिदिक्षुदी
 राधिसाधि सुधयो युधिव्यधी ॥४॥

चन्धिवुध्यरुधयः कुघिक्षुधी
 सिध्यतिस्तदनु हन्तिमन्यती ।
 आपिना तपिशपिक्षिपिञ्चुपो ।
 लुम्पतिः सृपिलिपी वपिस्वपी ॥५॥

यभिरभिलभियभिरमिनमिगमयः
 कुशिलिशिरुशिरिशिदिशत्तिदशयः ।

स्पृशिमृशतिविशतिदशिशिष्लशुपय-
 स्त्वषिषिषिविष्लकृषितुषिदुषिपुषयः ॥६॥
 श्लिष्यतिद्विषिरतोघसिवसती
 रोहतिर्लुहिरिही अनिङ्गदितौ ।
 देग्धिदोग्धलिहयोमिहिवहती
 नह्यतिर्दहिरिति स्फुटमनिटः ॥७॥
 इति अनिट्कारिका ॥

॥ अथ संग्रहश्लोकाः ॥

संहितैकपदे नित्या नित्या धातूपसर्गयोः ।
 नित्या समासे वाक्ये तु सा विवक्षामपेक्षते ॥१॥
 निमित्तमेकमित्यत्र विभक्त्या नाभिधीयते ।
 तद्वदस्तु यदेकत्वं विभक्तिस्तत्र वर्तते ॥२॥
 ऊर्ध्वं मानं किलोन्मानं परिमाणं तु सर्वतः ।
 आयामस्तु प्रमाणं स्यात् सङ्ख्यावाद्या तु सर्वतः ॥३॥
 अविकारो द्रवमूर्तं प्राणिस्थं स्वाङ्गमुच्यते ।
 च्युतं च प्राणिनस्तत्तन्निम च प्रतिमादिषु ॥४॥

आकृतिग्रहणाज्जातिर्लिङ्गानां न च सर्वभाक् ।
 सकृदाख्यातनिर्गाह्या गोत्र च चरणैः सह ॥५॥
 सत्वे निविशतेऽपैति पृथग्जातिषु दृश्यते ।
 आधेयश्चाक्रियाजश्च सोऽसत्वप्रकृतिर्गुणः ॥६॥
 इदमस्तु सन्निकृष्टं समीपतरवर्ति चैतदो रूपं ।
 अदसस्तु विप्रकृष्टं तदिति परोक्षे विजानीयात् ॥७॥
 नकारजावनुस्वारपञ्चमौ धुटि धातुषु ।
 सकारजः शकारश्चे षाड्बर्गस्तवर्गजः ॥८॥
 उपसर्गेण धात्वर्थो बलादन्यत्र नीयते ।
 विहाराहारसंहारप्रहारप्रतिहारवत् ॥९॥
 धात्वर्थो बाधते कश्चित् कश्चित्तमनुवर्त्तते ।
 तमेव विशिनष्ट्यञ्जोऽनर्थकोऽन्यः प्रयुज्यते ॥१०॥
 फलव्यापारयोरेक निष्ठतायामकर्मकः ।
 धातुस्तयोर्धर्मिभेदे सकर्मकउदाहृतः ॥११॥
 धातोरर्थान्तरे वृत्तेर्धात्वर्थेनोपसग्रहात् ।
 प्रसिद्धेरविवक्षातः कर्मणोऽकर्मिका क्रिया ॥१२॥
 नीह्ववहिकृषोप्यन्तादुहिन्नूपृच्छिभिक्षिचिरुधिशस्वर्थाः ।
 पचियाच्चिदण्डिकृग्रहमथिजिप्रमुखा द्विकर्माणः ॥१३॥
 न्यादीनां कर्मणो मुख्य प्रत्ययो वक्ति कर्मजः ।
 नयते गौर्द्विजैर्ग्रामं भारो ग्राममथोह्यते ॥१४॥

गौणं कर्मदुहादीनां प्रत्ययो वक्ति कर्मजः ।
 गौः पयो दुह्यतेऽनेन शिष्योऽर्थं गुरुणोच्यते ॥१५॥
 बीजकालेषु सम्बद्धा यथा लाक्षा रसादयः ।
 वर्णादिपरिणामेन फलानामुपकुर्वते ॥१६॥
 बुद्धिस्थादपि सम्बद्धात्तथा धातूपसर्गयोः ।
 अभ्यन्तरि कृतो मेदः पदकाले प्रकाश्यते ॥१७॥
 निपाताश्चोपसर्गाश्च धातवश्चेत्यमी त्रयः ।
 अनेकार्थाः स्मृताः सर्वे पाठस्तेषां निदर्शनम् ॥१८॥
 प्रपरापसमन्वचनिर्दुभिः, व्यधिष्वदतिनिप्रतिपर्ययः ।
 उपआङिति विंशतिरेपसखे उपसर्गगणःकथितःकविभिः

इति संग्रहश्लोकाः ॥

कलिकालसर्वज्ञ विरचित श्रीसिद्धहेमचंद्र व्याकरणस्थ-

न्यायसंग्रहः ॥

स्वं रूपं शब्दस्याशब्दसंज्ञा ॥१॥

सुसर्वाद्धिदिक्शब्देभ्यो जनपदस्य ॥२॥

ऋतोर्ध्वद्विमद्विधाववयवेभ्यः ॥३॥

स्वरस्य ह्रस्वदीर्घप्लुताः ॥४॥

आद्यन्तवदेकस्मिन् ॥५॥

प्रकृतिवदनुकरणम् ॥६॥

एकदेशविकृतमनन्यवत् ॥७॥

भूतपूर्वकस्तद्वदुपचारः ॥८॥

भाविनि भूतवदुपचारः ॥९॥

यथासह्यमनुदेशः समानाम् ॥१०॥

विवक्षातः कारकाणि ॥११॥

अपेक्षातोऽधिकारः ॥१२॥

अर्थवशाद्धिभक्तिपरिणामः ॥१३॥

अर्थवद्ग्रहणे नानर्थकस्य ॥१४॥

लक्षणप्रतिपदोक्तयोः प्रतिपदोक्तस्यैव ग्रहणम् ॥१५॥

नामग्रहणे लिङ्गविशिष्टस्यापि ॥१६॥

प्रकृतिग्रहणे यद्भ्रुवन्तस्यापि ॥१७॥

तिप्रा शवाऽनुबन्धेन निर्दिष्ट यद् गणेन च ।
 एकस्वरनिमित्तं च पञ्चतानि न यद्भ्रुषि ॥१८॥
 मन्निपातलक्षणोविधिरनिमित्तं तद्विधातस्य ॥१९॥
 असिद्धं गहिरङ्गमन्तरङ्गे ॥२०॥
 न स्वरानन्तर्ये ॥२१॥
 गौणमुख्ययोर्मुख्ये कार्यसप्रत्ययः ॥२२॥
 कृत्रिमाकृत्रिमयोः कृत्रिमे ॥२३॥
 क्वचिदुभयगतिः ॥२४॥
 सिद्धेसत्यारम्भो नियमार्थः ॥२५॥
 धातोः स्वरूपग्रहणे तत्प्रत्यये कार्यविज्ञानम् ॥२६॥
 नञुक्तं तत्सदृशे ॥२७॥
 उक्तार्थानामप्रयोगः ॥२८॥
 निमित्ताभावे नैमित्तिकस्यायाप्यभावः ॥२९॥
 सन्नियोगशिष्टानामेकापायेऽन्यतरस्याप्यपायः ॥३०॥
 नान्वाचीयमाननिवृत्तौ प्रधानस्य ॥३१॥
 निरनुबन्धग्रहणे न सानुबन्धकस्य ॥३२॥
 एकानुबन्धग्रहणे न द्व्यनुबन्धकस्य ॥३३॥
 नानुबन्धकृतान्यसारूप्यानेकस्वरत्वानेकवर्णत्वानि ॥
 समासान्तागमसंज्ञाज्ञापकगणनञ्निर्दिष्टान्यनित्यानि ॥

पूर्वेऽपवादा अनन्तरान् विधीन् बाधन्ते नोत्तरान् ॥
 मध्येऽपवादाः पूर्वान् विधीन् बाधन्ते नोत्तरान् ॥३७॥
 य विधिं प्रत्युपदेशोऽनर्थकः स विधिर्वाध्यते ॥३८॥
 यस्य तु विधेर्निमित्तमस्ति नासौ विधिर्वाध्यते ॥३९॥
 येन नाप्राप्ते यो विधिरारभ्यते स तस्यैव बाधकः ॥
 बलवन्नित्यमनित्यात् ॥४१॥
 अन्तरङ्ग बहिरङ्गात् ॥४२॥
 निरवकाशं सावकाशात् ॥४३॥
 वाणार्त्प्राकृतम् ॥४४॥
 खृद् खृदाश्रयं च ॥४५॥
 उपपदविभक्तेः कारकविभक्तिः ॥४६॥
 लुबन्तरङ्गेभ्य ॥४७॥
 सर्वेभ्यो लोपः ॥४८॥
 लोपात्स्वरादेशः ॥४९॥
 आदेशादागमः ॥५०॥
 आगमात्सर्वादेशः ॥५१॥
 परान्नित्यम् ॥५२॥
 नित्यादन्तरङ्गम् ॥५३॥
 अन्तरङ्गाच्चानवकाशम् ॥५४॥
 उत्सर्गादपवादः ॥५५॥

अपत्रादात् क्वचिदुन्मर्गोऽपि ॥५६॥

नानिष्टार्था शास्त्रप्रवृत्तिः ॥५७॥

प्रकृतिग्रहणे स्मार्थिकप्रत्ययान्तानामपि ग्रहणम् ॥५८॥

प्रत्ययाप्रत्यययोः प्रत्ययस्यैव ॥५९॥

अदाद्यनदाद्योरनटादेरेव ॥६०॥

प्राक्करणिकाप्राकरणिकयोः प्राक्करणिकस्यैव ॥६१॥

निरनुबन्धग्रहणे सामान्येन ॥६२॥

साहचर्यात् सदृशस्यैव ॥६३॥

वर्णग्रहणे जातिग्रहणम् ॥६४॥

वर्णैकदेशोऽपि वर्णग्रहणेन गृह्यते ॥६५॥

तन्मध्यपतितस्तद्ग्रहणेन गृह्यते ॥६६॥

आगमा यद्गुणीभूतास्तद्ग्रहणेन गृह्यन्ते ॥६७॥

स्वाङ्गमव्यवधायि ॥६८॥

उपसर्गो न व्यवधायी ॥६९॥

येन नाव्यवधानेन तेन व्यवहितेऽपि स्यात् ॥७०॥

ऋकारापदिष्टं कार्यं लृकारस्यापि ॥७१॥

सकारापदिष्टं कार्यं तदादेशस्य शकारस्यापि ॥७२॥

ह्रस्वदीर्घापदिष्टं कार्यं न प्लुतस्य ॥७३॥

सज्ञोत्तरपदाधिकारे प्रत्ययग्रहणे प्रत्ययमात्रस्यैव

ग्रहणं न तदन्तस्य ॥७४॥

ग्रहणवता नाम्ना न तदन्तविधिः ॥७५॥

अनिनस्मन्ग्रहणान्यर्थवताऽनर्थकेन च तदन्तविधि
प्रयोजयन्ति ॥७६॥

गामादाग्रहणेऽप्यविशेषः ॥७७॥

श्रुतानुमितयोः श्रौतो विधिर्बलीयान् ॥७८॥

अन्तरङ्गानपि विधीन् यथादेशोबाधते ॥७९॥

सकृद्गते स्पद्धे यद्बाधित तद्बाधितमेव ॥८०॥

द्वित्वे सति पूर्वस्य विकारेषु बाधको न बाधकः ॥

कृतेऽन्यस्मिन् धातुप्रत्ययकार्ये पश्चाद्
वृद्धिस्तवाच्योऽद् च ॥८२॥

पूर्वं पूर्वोत्तरपदयोः कार्यं कार्यं पश्चात्सन्धिकार्यम् ॥

संज्ञा न संज्ञान्तरबाधिका ॥८४॥

सापेक्षमसमर्थम् ॥८५॥

प्रधानस्य तु सापेक्षत्वेऽपि समासः ॥८६॥

तद्वितीयो भावप्रत्ययः सापेक्षादपि ॥८७॥

गतिकारकहस्युक्ताना विभक्त्यन्तानामेव कृदन्तैर्वि-
भक्त्युत्पत्तेः प्रागेव समासः ॥८८॥

समासतद्विगतानां वृत्तिर्विकल्पेन वृत्तिविषये च
नित्यैवापवादवृत्तिः ॥८९॥

आदशभ्यः सङ्ख्या सङ्ख्येये वर्त्तते न सङ्ख्याने ॥९०॥

- एकशब्दस्यासङ्ख्यात्वं क्वचित् ॥९१॥
 णौ यत्कृतं कार्यं तत्सर्वं स्थानिवद्भवति ॥९२॥
 द्विर्वद्धं सुषद्धं भवति ॥९३॥
 आत्मनेपदमनित्यम् ॥९४॥
 क्विपि व्यञ्जनकार्यमनित्यम् ॥९५॥
 स्थानिवद्भावपुंस्त्रिवैकशेषद्वन्द्वैकत्वदीर्घत्वा-
 न्यनित्यानि ॥९६॥
 अनित्यो णिञ्चुरादीनाम् ॥९७॥
 णिलोपोऽप्यनित्यः ॥९८॥
 णिच्सन्नियोगे एव चुरादीनामदन्तता ॥९९॥
 धातवोऽनेकार्थाः ॥१००॥
 गत्यार्था ज्ञानार्थाः ॥१०१॥
 नाम्नां व्युत्पत्तिरव्यवस्थिता ॥१०२॥
 उणादयो अव्युत्पन्नानि नामानि ॥१०३॥
 शुद्धधातूनामकृत्रिमं रूपम् ॥१०४॥
 क्विपन्ता धातुत्वं नोज्झन्ति शब्दत्वं च प्रतिपद्यन्ते ॥
 उभयस्थाननिष्पन्नोऽन्यतरव्यपदेशभाक् ॥१०६॥
 अवयवे कृतं लिङ्गं समुदायमपि विशिनष्टि चेत्तं
 समुदायं सोऽवयवो न व्यभिचरति ॥१०७॥

येन धातुना युक्ताः प्रादयस्तं प्रत्येवोपसर्गसंज्ञाः ॥

यत्रोपसर्गत्वं न सम्भवति तत्रोपसर्गशब्देन प्रादयो
लक्ष्यन्ते न तु सम्भवत्युपसर्गत्वे ॥१०९॥

शीलादिप्रत्ययेषु नासरूपोत्सर्गविधिः ॥११०॥

त्यादिष्वन्योऽन्यं नासरूपोत्सर्गविधिः ॥१११॥

स्त्रीखलना अलो बाधकाः स्त्रियाः खलनौ ॥११२॥

यावत्सम्भवस्तावद्विधिः ॥११३॥

सम्भवे व्यभिचारे च विशेषणमर्थवत् ॥११४॥

सर्वं वाक्य सावधारणम् ॥११५॥

परार्थे प्रयुज्यमानः शब्दो वतमन्तरेणापि वदर्थं

गमयति ॥११६॥

द्वौ नवौ प्रकृतमर्थं गमयतः ॥११७॥

चकारो यस्मात्परस्तत्सजातीयमेव समुच्चिनोति ॥११८॥

चानुकुष्टं नानुवर्त्तते ॥११९॥

चानुकुष्टेन न यथासङ्ख्यम् ॥१२०॥

व्याख्यातो विशेषार्थप्रतिपत्तिः ॥१२१॥

यत्रान्यत्क्रियापदं न श्रूयते तत्रास्तिर्भवन्तीपरः

प्रयुज्यते ॥१२२॥

यदुपाधेर्विभाषा तदुपाधेः प्रतिषेधः ॥१२३॥

यस्य येनाभिसम्बन्धो दूरस्थस्यापि तेन मः ॥१२४॥

येन विना यन्न भवति तत्तस्यानिमित्तस्यापि
निमित्तम् ॥१२५॥

नामग्रहणे प्रायेणोपसर्गस्य न ग्रहणम् ॥१२६॥

सामान्यातिदेशे विशेषस्य नातिदेशः ॥१२७॥

सर्वत्रापि विशेषेण सामान्यं बाध्यते न तु सामान्येन
विशेषः ॥१२८॥

द्वित्वेन कित्त्वं बाध्यते ॥१२९॥

परादन्तरङ्ग वलीयः ॥१३०॥

प्रत्ययलोपेऽपि प्रत्ययलक्षणं कार्यं विज्ञायते ॥१३१॥

विधिनियमयोर्विधिरेव ज्यायान् ॥१३२॥

अनन्तरस्यैव विधिर्निषधो वा ॥१३३॥

पर्जन्यवल्लक्षणप्रवृत्तिः ॥१३४॥

न केवला प्रकृतिः प्रयोक्तव्या ॥१३५॥

क्विवर्थं प्रकृतिरेवाह ॥१३६॥

द्वन्द्वात्परः प्रत्येकमभिसम्बध्यते ॥१३७॥

विचित्राः शब्दशक्तयः ॥१३८॥

किं हि वचनान्न भवति ॥१३९॥

न्यायाः स्थविरयष्टिप्रायाः ॥१४०॥

कलिकालसर्वज्ञ श्रीहेमचन्द्राचार्यविरचित-
लिङ्गानुशासनम् ।

पुलिङ्ग कटणथपभमयरषसस्वन्तमिमनलौ किञ्चित् ।
ननडौ घघञौ द किभवि खोऽकर्तरि च क. स्यात् ॥१॥

हस्तस्तनौष्ठनखदन्तकपोलगुल्फ-

केशाध्वुगुच्छदिनसर्तुपतदप्रहाणाम् ।

निर्यासनाकरसकण्ठकुठारकोष्ठ-

हैमारिवर्षविषबोलरथाशनीनाम् ॥२॥

श्वेतप्लवात्ममुरजासिकफाभ्रपङ्क-

मन्थत्विषा जलधिशेवधिदेहभाजाम् ।

मानद्रुमाद्रिविषयाशुगशोणमास-

धान्याच्वराग्निमरुता समिदा तु नाम ॥३॥

वहोऽच्छदेऽहिर्वप्रे व्रीहग्न्योर्हायनवर्हिषौ ।

मस्तु सक्तौ स्फटिकेऽच्छो, नीलमित्रौ मणीनयो ॥४॥

कोणेऽस्त्रश्चपके कोशस्तलस्तालचपेटयो ।

अनातोषे घनो भूमिन्, दारप्राणासुबल्वजा ॥५॥

कान्तश्चन्द्रार्कनामाय परो यानार्थतो युग ।

यश्च स्यादसमाहारे, द्वन्द्वोऽश्ववडवाविति ॥६॥

यस्य येनाभिसम्बन्धो दूरस्थस्यापि तेन मः ॥१२४॥

येन विना यन्न भवति तत्तस्यानिमित्तस्यापि
निमित्तम् ॥१२५॥

नामग्रहणे प्रायेणोपसर्गस्य न ग्रहणम् ॥१२६॥

सामान्यातिदेशे विशेषस्य नातिदेशः ॥१२७॥

सर्वत्रापि विशेषेण सामान्यं बाध्यते न तु सामान्येन
विशेषः ॥१२८॥

द्वित्वेन कित्त्व बाध्यते ॥१२९॥

परादन्तरङ्ग बलीयः ॥१३०॥

प्रत्ययलोपेऽपि प्रत्ययलक्षणं कार्यं विज्ञायते ॥१३१॥

विधिनियमयोर्विधिरेव ज्यायान् ॥१३२॥

अनन्तरस्यैव विधिर्निषधो वा ॥१३३॥

पर्जन्यवल्लक्षणप्रवृत्तिः ॥१३४॥

न केवला प्रकृतिः प्रयोक्तव्या ॥१३५॥

क्विवर्थं प्रकृतिरेवाह ॥१३६॥

द्वन्द्वात्परः प्रत्येकमभिसम्बध्यते ॥१३७॥

विचित्राः शब्दशक्तयः ॥१३८॥

किं हि वचनान्न भवति ॥१३९॥

न्यायाः स्थविरयष्टिप्रायाः ॥१४०॥

कलिकालसर्वज्ञ श्रीहेमचन्द्राचार्यधिरचित-
लिङ्गानुशासनम् ।

पुलिङ्ग कटणथपभमयरपसस्वन्तमिमनलौ किश्चित् ।
ननडौ घघञौ द किभवि खोऽकर्तरि च क स्यात् ॥१॥

हस्तस्तनौष्ठनखदन्तकपोलगुल्फ-

केशाच्चुगुच्छदिनसर्तुपतद्ग्रहाणाम् ।

निर्यासनाकरसकण्ठकुठारकोष्ठ-

हैमारिवर्षविषबोलरथाशनीनाम् ॥२॥

श्वेतप्लवात्मसुरजासिकफाभ्रपङ्क-

मन्थत्विपा जलधिशेषधिदेहभाजाम् ।

मानद्रुमाद्रिविषयाशुगणोणमास-

धान्याध्वराग्निमरुता समिदा तु नाम ॥३॥

बर्होऽच्छदेऽहिर्वप्रे व्रीहग्न्योर्हायनवर्हिपौ ।

मस्तु सक्तौ स्फटिकेऽच्छो, नीलमित्रौ मणीनयो ॥४॥

कोणेऽस्त्रश्चपके कोशस्तलस्तालचपेटयो ।

अनातोद्ये घनो भूमिन्, दारप्राणासुवल्बजा ॥५॥

कान्तश्चन्द्रार्कनामाय परो यानार्थतो युग ।

यश्च स्यादसमाहारे, द्वन्द्वोऽश्ववडवाविति ॥६॥

वाकोत्तरा नक्तकरल्लकाङ्का, न्युहोत्तरा सङ्गतरङ्गरङ्गा ।
 परागपूगौ सृगमस्तुलङ्गकुटङ्गकालिङ्गतमङ्गमङ्गा ॥७॥
 वेगसमुद्रावपाङ्गवर्गौ घार्घा मञ्जसपुच्छपिच्छगच्छ ।
 वाजौजकिलिङ्गपुञ्जमुञ्जा अवट पट्टहठप्रफोष्ठकोष्ठा ॥८॥
 अङ्गुष्ठगण्डौ लङ्गुडप्रगण्टकरणडकूष्माण्डगुडा शिखण्ड ।
 वरण्डरुण्डौ च पिचण्डनाडीत्रणौ गुणभ्रूणमलक्तकुन्तौ ॥९॥
 पोत पिष्टात पृषतश्चोत्पातत्रातावर्थरूपदौ ।
 बुद्बुदगदमगदो मकरन्दो, जनपदगन्धस्कन्धमगाध ॥१०॥
 अर्धसुदगेनदेवनमहाभिजनजना परिधातनफेनौ ।
 पूपापूपौ सूपफलापौ रेफ ओफ स्तम्बनितम्बौ ॥११॥
 अम्बाम्बौ पाञ्चजन्यतिष्यौ पुष्य सिचयनिकाय्यरात्रवृत्रा ।
 मन्त्रामित्रौ कटप्रपुण्ड्राऽऽरा कल्लोलोलौ च खल्लतल्लौ ॥१२॥

कण्डोलपोटगलपुद्गलकालत्राल-

वेल गलो जगलहिङ्गुलगोलफाल ।

स्यादेवलो बहुलतण्डुलपत्रपाल-

वातूलतालजडुला भूमलो निचोल ॥१३॥

कामलकुदालावयवस्वा, सुवरौरवयावा शिवदावौ ।

माधवपणवादीनवहावध्रुवकोटीशाशा स्पशवशौ ॥१४॥

कुशोङ्गीशपुरोडाशवृषकुल्मासनिष्कुहा ।

अहनिर्यूहकलहा, पक्षराशिवराश्यृषि ॥१५॥

दुदुभिर्वमतिवृष्णिपाप्यविज्ञातिरालिकलयोऽञ्जलिर्घृणि ।
 अग्निवह्निक्रमयोऽहिरीदिविग्रन्थिकुक्षितयोऽर्दनिर्ध्वनि ॥१६॥
 गिरिशिश्रुजायुर्ध्वो हाहाह्रह्रश्च नम्रहूर्गर्भुत् ।
 पादश्मानावात्मा पाप्मस्थेमोष्मयस्माण ॥१७॥
 इति पुल्लिङ्गाधिकार ॥

लीलिङ्ग योनिमद्वप्रीसेनावलितडिनिशाम् ।
 वीचितन्द्रावदुप्रीवाजिह्वाशस्त्रीदयादिशाम् ॥१८॥
 शिंशपाद्या नदीवीणाज्योत्स्नाचीरीतिथीधियाम् ।
 अब्जुलीकलशीकङ्कुहिङ्गुपुत्रीसुरानसाम् ॥१९॥
 रास्नाशिलावचालालशिम्वाकृष्णोष्णिक्श्रियाम् ।
 स्पृक्कापण्याऽतसीधाय्यासरघारोचनामुवाम् ॥२०॥
 हरिद्रामासिदूर्वाऽऽश्र्वलाकाकृष्णलगिराम् ।
 इत्तु प्राण्यङ्गवाचि स्यादीदूदेरुस्वर कृत ॥२१॥
 पात्रादिवर्जितादन्तोत्तरपद समाहारे ।
 द्विगुरन्नाबन्तान्तो वाऽन्यस्तु सवो नपुसक ॥२२॥
 लिन्मिन्यनिण्यणिल्लच्युक्ता , क्वचित्तिगल्पह्रस्वकप् ।
 विशंलाघाशताद्वन्द्रे, सा चैक्ये द्वन्द्वमेययो ॥२३॥
 सुग्गीतिलतामिदि ध्रुवा, विडनरि वारि घटीमबन्धयो ।
 शल्यध्वनिवाद्यमित्तु तु, श्वेडा दुन्दुभिरक्षबिन्दुपु ॥२४॥

गृह्या शाखापुरेऽश्मन्तेऽन्तिका नीला रताहतौ ।
 रज्जौ रश्मिर्यवादिर्दोषादौ गज्जा सुरागृहे ॥२५॥
 अहपूर्विकादिर्वर्षा, मघा अकृत्तिका बहौ ।
 वा तु जलौकोऽप्सरस, सिकतासुमन समा ॥२६॥
 गायत्र्यादय इष्टका बृहत्तिका सर्जिका-
 दूपीके अपि पादुका शिरुकया पर्यस्तिका मानिका ।
 नीका कञ्चुलिकाऽशुका कलिकया राका पताकाऽन्विका-
 शूका पूपलिका त्रिका चविकथोल्का पञ्जिका पिण्डिका ॥२७॥
 ध्रुवका क्षिपका कर्नानिका, गम्बूका शिविका गवेधुका ।
 कणिका केका विपादिका, मिहिका यूका मक्षिकाऽष्टका ॥२८॥
 कूर्चिका कूचिका टीका, कोशिका केणिकोर्मिका ।
 जलौका प्राविका धूका, कालिका दीर्घिकोण्टिका ॥२९॥
 शलाका वालुकेपीका, विहङ्गिकेषिके उखा ।
 परिखा विशिखा शाखा, शिखा भङ्गा सुरङ्गया ॥३०॥
 जङ्घा चञ्चा कच्छा पिच्छा, पिञ्जा गुञ्जा खजा प्रजा ।
 झञ्जा घटा जटा घोण्टा, पोटा भिस्सटया छटा ॥३१॥
 विष्टा मञ्जिष्टया फाष्टा, पाठा शुण्डा गुडा जडा ।
 बेढा वितण्डया दाढा, राढा रीढाऽवलीढया ॥३२॥
 घृणोर्णा वर्वणा स्थूणा, दक्षिणा लिखिता लता ।
 तृणता त्रिवृता त्रेता, गीता सीता सिता चिता ॥३३॥

मुक्ता वार्ता हृताऽनन्ता, प्रसृता मार्जिताऽमृता ।
 कन्था मर्यादा गदेक्षुगन्धा गोधा स्वधा सुधा ॥३४॥
 सास्ना सूना घाना पम्पा, झम्पा रम्पा प्रपा शिफा ।
 कम्बा भम्भा सभा हम्भा, सीमा पामारुमे उमा ॥३५॥
 चित्या पघा पर्या योग्या, छाया माया पेया कस्या ।
 दूष्या नस्या शम्या सध्या, रथ्या कुल्या ज्या मङ्गल्या ॥३६॥
 उपकार्या जलार्द्रैरा, प्रतिसीरा परम्परा ।
 कण्डराऽसृग्धरा होरा, वागुरा शर्करा सिरा ॥३७॥
 गुन्द्रा मुद्रा क्षुद्रा भद्रा, भस्त्रा छत्रा यात्रा मात्रा ।
 दण्ट्रा फेला वेला मेला, गोलाला दोला शाला माला ॥३८॥
 मेखला सिध्मला लीला, रसाला सर्वला बला ।
 कुहाला शकुला हेला, शिला सुवर्चला कला ॥३९॥
 उपला शारिवा मूर्वा, लट्टा खट्टा शिवा दशा ।
 कशा कुशेशा मञ्जूषा, शेषा मूपेपया स्नसा ॥४०॥
 वस्नसा विस्रसा भिस्सा, नासा वाहा गुहा स्वाहा ।
 कक्षाऽऽमिक्षा रिक्षा राक्षा, भङ्गचावल्यायतिखोटि ॥४१॥

पेशिर्वासिर्वसतिविपणी नाभिनाल्यालिपालि

भङ्गि पङ्क्तिर्भ्रुकुटिशकटी चर्चरि शाटिभाटी ।

खाटिर्वर्तिर्वततिवमिशुण्ठीतिरीतिर्वितर्दि-

र्विर्विर्विच्छविलिविशठिश्रेठिजात्याजिराजि ॥४२॥

रुचि सूचिसाची खनि खानिखारी,
खलि कीलितूली क्लमिर्वापिधूली ।

कृपि स्थालिहिण्डी त्रुटिवेदिनान्दी,
किकि कुक्कुटि काकलि शुक्तिपक्ती ॥४३॥

किखिस्ताडिकम्बी द्युति शारिराति-
स्तटि कोटिविष्टी वटिर्गृष्टिवीथी ।

दरिर्वल्लरिर्मञ्जरि पुञ्जिभेरी,
शरारिस्तुरि पिण्डिमाढी मुपुण्डि ॥४४॥

राटिराटिरटविः परिपाटि ,
फालिगालिजनिक्काकिनिकानि ।

चारिहानिवलभि प्रधिम्पी,
चुल्लिचुण्डितरयोऽहतिशाणी ॥४५॥

सनि सानिमेनी मरिर्मारिरश्रचो-
षधी विद्रधिर्ल्लरि पारिरन्नि ।

शिरोधि क्वि कीर्तिगन्त्रीकवर्य ,
कुमार्याढकी स्वेदनी ह्यादिनीली ॥४६॥

हरिप्यस्मरी कर्तनीस्थग्यपट्य ,
करीर्येकपद्यक्षवत्य प्रतौली ।

कृपाणीकदल्यौ पललीहसन्यौ,
वृसी गृध्रसी घर्घरी कर्परी च ॥४७॥

काण्ठी खल्ली मदी घटी, गोणी पण्डाल्येपणी द्रुणी ।
तिलपर्णी केवली खटी, नद्धीरवत्यौ च पातली ॥४८॥

वाली गन्धोली काकली गोष्टचजाजी-
न्द्राणी मत्स्यण्डी दामनी जिञ्जिनी च ।

शृङ्गी कस्तूरी देहली मौर्व्यतिम्या-
सन्दी क्षैरेय्य गण्डुलीद्वर्दुपर्ण ॥४९॥

कर्णान्दुरुच्छू तनुरञ्जुचञ्चु-
स्नायुर्जुह सीमधुगै स्फिगर्वाक् ।

द्वाघोंदिवौ सुक्वगृच शरदा-
रुर्दिर्दरत्पामदृपदङ्गो नौ ॥५०॥

इति खीलिङ्गाधिकार ।

नलस्तुतत्तसयुक्तरुयान्त नपुसकम् ।

वेधआदीन् विना सन्त, द्विस्वर मन्नकर्तरि ॥५१॥

घनरत्ननभोऽनहृषीकतमोघुसृणाङ्गणशुक्तशुभाम्बुरुहाम् ।

अघगूथजलाशुकदारुमनोविलपिच्छधनुर्दलतालुहृदाम् ॥५२॥

हलदु खसुखागुरुहिङ्गुरुचत्वचभेषजतुथकुसुम्भदशाम् ।

मरिचास्थिशिलाभवसृक्कयकृन्नलदान्तिकवल्कलसिध्मयुधाम् ॥५३॥

सौवीरस्थानकद्वारकलोमधौतेयकासृजाम् ।

लवणव्यञ्जनफलप्रसूनद्रवता समित् ॥५४॥

पुर सभाङ्गयोश्छत्रगीर्पयो पुण्डरीकके ।

मधु द्रवे ध्रुव शश्वत्तर्कयो खपुर घटे ॥५५॥

अयूपे दैवेऽकार्यादौ, युग दिष्ट तथा कट्ट ।

असे द्वन्द्वं स्थले घन्वारिष्टमद्रुमपक्षिणो ॥५६॥

धर्म दानादिके तुल्यभागेऽर्धं ब्राह्मण श्रुतौ ।

न्याय्ये सार पद्ममिभविन्दौ काममनुमतौ ॥५७॥

खल भुवि तथा लक्ष, वेध्येऽह सुदिनैकत ।

भूमोऽसख्यात एकार्थे, पथ सख्याव्ययोत्तर ॥५८॥

द्वन्द्वैकत्वाव्ययीभावौ, क्रियाऽव्ययविशेषणे ।

कृत्या क्ताना खल जिन्भावे, आत्वात्वादि समूहज ॥५९॥

गायत्र्याद्यणस्वार्थेऽव्यक्तमथानङ्कर्मधारय ।

तत्पुरुषो बहूना चेच्छाया शाला विना सभा ॥६०॥

राजवर्जितराजार्थराक्षसादेः परापि च ।

आदावुपक्रमोपज्ञे, कन्थोगीनरनामनि ॥६१॥

सेनाशालासुराच्छायानिग वोर्णा शशात्परा ।

भाद्रणो गृहत स्थूणा, सख्याऽदन्ता शतादिका ॥६२॥

मौक्तिकं माक्षिकं सौप्तिक क्लीतक,

नाणक नाटक खेटक तोटकम् ।

आह्निकं रूपक जापकं जालक,

वेणुक गैरक कारक वास्तुकम् ॥६३॥

रुचक धान्याकनि अलाकाऽली-

कालिऽकशल्कोपसूर्यकाल्कम् ।

कवककिबुकतोकतिन्तिडीकै-

डूक छत्राकत्रिकोल्मुकानि ॥६४॥

माद्वीककदम्बके बुक चिबुककुतुकमनूकचित्रके ।

कुहुक मधुपर्कशीर्षके, शाल्कं कुलक प्रकीर्णकम् ॥६५॥

हल्लीसकपुष्पके खलिङ्ग, स्फिगमङ्गप्रगचोचवीजपिञ्जम् ।

रिष्ट फाण्ट ललाटमिष्टव्युष्टकरोटकृपीटचीनपिष्टम् ॥६६॥

शृङ्गाटमोरटपिटान्यथ पृष्ठगोष्ठ ,

भाण्डाण्डतुण्डअरणग्रहणेरिणानि ।

पिङ्गाणतीक्ष्णलवणद्रविण पुराण,

त्राण शण हिरणकारणकार्मणानि ॥६७॥

पर्याणर्णघ्राणपारायणानि,

श्रीपर्णोष्णे घोरणक्षूणभूतम् ।

प्रादेशान्ताश्मन्तगीत निशान्त

वृन्त तूस्त वार्तवाहित्थमुक्थम् ॥६८॥

अच्छोदगोदकुसिदानि कुसीदतुन्द-

वृन्दास्पद दपदनिम्रसशिल्पतल्पम् ।

कूर्पत्रिविष्टपपरीपवदन्तरीप-

रूपं च पुष्पनिकुरुम्बकुट्टुम्बशुल्बम् ॥६९॥

प्रसभनलभशुष्माध्यात्मधामेर्मसूक्ष्मं,
किलिमतलिमतोक्म युग्मतिग्म त्रिसंध्यम् ।

किसलयशयनीये सायखेयेन्द्रियाणि,
द्रुवयभयकलत्रद्वापरक्षेत्रसत्रम् ॥७०॥

शृङ्गवेरमजिराभ्रपुष्कर, तीरमुत्तरमगारनागरे ।

रुफारमक्षरकुकुन्दुरोदरप्रान्तराणि त्रिविरं कलेवरम् ॥७१॥

सिन्दूरमण्डूरकटीरचामर-
कूराणि दूराररवैरचत्वरम् ।

औगीरपातालमुद्दखलार्तवे,

सत्वं च सान्त्व दिवकिण्वपौतवम् ॥७२॥

विश्व वृञ्ज पलिशमर्षिञ्जक्लिषानु-

तर्षार्षिषं मिषमृचीपमृजीषशीर्षे ।

पीयूषसाध्वसमहानससाहसानि

कासीसमत्सतरस यवस विसं च ॥७३॥

मन्दाक्षवीक्षमथ सक्थि शयातु यातु,

स्वाद्वाशु तुम्बुरु कशेरु शलालु चालु ।

सयत्ककुन्महदहानि पृषत्पुरीतत्,

पर्वाणि रोम च भसच्च जगल्ललाम ॥७४॥

इति नपुसकलिङ्गाधिकार ।

पुंखील्लिङ्गश्चतुर्दशेऽङ्के शङ्कुर्निरये च दुर्गति ।
 दोर्मूले कक्ष आकरे गञ्जो भूरुहि वाणपिप्पलौ ॥७५॥
 नाभिः प्राण्यङ्गके प्रधिर्नेमौ कचन वलिर्गृहे कुट ।
 श्रोण्यौषध्यो कटो भ्रमो मोहे पिण्डो वृन्दगोलयो ॥७६॥
 भकनीनिकयोस्तारो, मेऽश्लेषहस्तश्रवणा ।
 कण स्फुलिङ्गे लेशे च, वराटो रज्जुशस्त्रयो ॥७७॥
 कुम्भ कलशे तरणि, समुद्रार्काशुयष्टिषु ।
 भागधेयो राजदेये, मेरुजम्बा सुदर्शन ॥७८॥
 करेणुर्गजहस्तिन्योरल्याख्यापत्यतद्वित ।
 लाजवस्त्रदगौ भूम्रीहाधा प्रत्ययभेदत ॥७९॥
 शुण्डिकचर्मप्रसेवकौ सल्लकमल्लकवृश्चिका अपि ।
 शल्यकघुटिकौ पिपीलिकश्चुल्लकहुडुकतुरुष्कतिन्दुका ॥८०॥
 शृङ्गोऽथ लघ्वमुजशाटसटा सृपाट,
 कीट किटस्फटघटा वरट किलाट ।
 चोटश्चपेटफटशुण्डगुडा सशाणा,
 स्युर्वारिपर्णफणगर्तरथाजमोदा ॥८१॥
 विधकूपकलम्बजित्यवर्धा, सहचरसुद्ररनालिकेरहारा ।
 बहुकरऋसरौ कुठारगारौ, बल्लरगफरमसूरकीलराला ॥८२॥
 पटोल कम्बलो मल्लो, दशो गण्डूषवेतसौ ।
 लालसो रभसो वर्तिवितस्तिकुटयस्त्वृटि ॥८३॥

ऊर्मिगम्यौ रत्यरत्नी अवीचि-
 ल्यण्याणिश्रणय श्रोण्यरण्यौ ।

पाष्णीगल्यौ गाल्मलियष्टिमुष्टी,

योनीमुन्यौ स्वातिगव्यूतिवस्य ॥८४॥

मैथिर्मैधिमग्नी मधीपुधी ऋष्टि पाटलिजाटली अहि ।

पृश्निस्तिध्यगनी मणि सृणिमौलि केलिहलीमरीचय ॥८५॥

हन्वाखू कर्कन्धु सिन्धुर्मृत्युमन्ववट्टेर्वारु ।

ऊरु कन्दु काकु किष्कुर्बाहुर्गवेधू रा गौर्मा ॥८६॥

इति स्त्रीपुसाधिकार ।

८०

पुनपुसकलिङ्गोऽब्ज , शङ्खे पद्मोऽब्जसत्ययो ।

कंसोऽपुसि कुशो बर्हिर्बालो ह्रीवेरकेशयो ॥८७॥

द्वापर संशये छेदे, पिप्पलो विष्टरोतरौ ।

अन्दो वर्षे दरक्षासे, कुकूलस्तुमपावके ॥८८॥

परीवादपर्यङ्कयोर्जन्यतल्पौ,

तपोधर्मवत्सानि माघोष्णाहत्सु ।

वटस्तुल्यतागोलभक्ष्येषु वर्ण ,

सितादिस्वराघो रणे सपराव ॥८९॥

सैन्धवो लवणे भूत , प्रेते तमो विधुन्नुदे ।

स्वदायौ कस्वरे कृच्छ्रं, व्रते शुक्रोऽग्निमासयो ॥९०॥

कर्पूरस्वर्णयोध्वन्द्र, उडावृक्ष छदे दल ।

धर्म स्वभावे रुचको, भूषामिन्मातुलङ्गयो ॥९१॥

पाताले वाडवो वर्द्ध, सीसे आमलक फले ।

पिटजङ्गलसत्वानि, पिटकामासजन्तुपु ॥९२॥

मधुपिण्डौ सुरातन्वोर्नाम शेवालमध्ययो ।

एकाद्रात्र समाहारे, तथा सूतककूलकौ ॥९३॥

वैनीतकभ्रमरकौ मरको वलीक-

वल्मीकवल्कपुलका फरकव्यलीकौ ।

किञ्जल्ककल्कमणिकस्तवका वितङ्क-

वर्चस्कचूचुकतडाकतटाकतङ्का ॥९४॥

वालक फलकमालकालक,

मूलकस्तिलकपङ्कपातका ।

कोरक फरककन्दुकान्दुका-

ऽनीकनिष्कचपका विशेषक ॥९५॥

शाटककण्टकटङ्कविटङ्का, मञ्चकमेचकनाकपिनाका ।

पुस्तकमस्तकमुस्तकशाका, वर्णकमोदकमूपिकमुष्का ॥९६॥

चण्डातकध्वरकरोचककञ्चुकानि,

मस्तिष्कयावककरण्डकतण्डकानि ।

आतङ्कशूकसरका कटक सशुल्क,

पिण्याकशर्करकहसकशङ्खपुष्का ॥९७॥

नखमुखमधिकाङ्ग सयुग पद्मरागो,

भगयुगमथ टङ्गोयोगशृङ्गा निदाघ ।

क्रकचक्रवचकूर्चार्धर्चपुच्छोञ्छकच्छा ,

व्रजमुटजनिकुञ्जौ कुञ्जमूर्जाम्बुजाश्व ॥१८॥

ध्वजमलयजकूटा कालकूटारकूटौ,

कवटकपटखेटा कर्पटः पिष्टलोष्टौ ।

नटनिकटकिरीटा कर्वट कुक्कुटाद्यौ,

कुटजकुटवितानि त्र्यङ्गट कोट्टकुष्टौ ॥१९॥

कमठो वारुण्डखण्डषण्डा,

निगडाक्कीटनडप्रकाण्डकाण्डा ।

कोदण्डतरण्डमण्डमुण्डा,

दण्डाण्डौ दढवारवाणवाणा ॥१००॥

कर्षापिण श्रवणपकणककणानि,

द्रोणापराह्वचरणानि तृण सुवर्णम् ।

स्वर्णवणौ वृषणभृषणदूषणानि,

भाणस्तथा किणरणप्रवणानि चूर्ण ॥१०१॥

तोरणपूर्तनिकेतनिवाता , पारतमन्तयुतप्रयुतानि ।

स्वेडितमक्षतदैवतवृत्तैरावतलोहितहस्तशतानि ॥१०२॥

घतोपवीतौ पलितो वसन्तध्वान्तायुतधूतनृतानि पुस्त ।

शुद्धान्तवुस्तौ रजतो मुहूर्तद्वियूथयृथानि वरूथगृथौ ॥१०३॥

प्रस्थ तीर्थ प्रोथमलिन्द , ककुद कुकुदाष्टापदकुन्दा ।
गुददोहदकुमुदच्छदकन्दार्बुदसौघमथोत्सेधकवन्धौ ॥१०४॥

श्राद्धायुधान्यौषधगन्धमादन-
प्रस्फोटना लग्नपिधानचन्दना ।

वितानराजादनशिश्रयौवना-
पीनोदपानासनकेतनाशनम् ॥१०५॥

नलिनपुलिनमौना वर्धमान समानौ-
दनदिनगतमाना हायनस्थानमाना ।

धननिघनविमानास्ताडनस्तेनवस्ता,
भवनभुवनयानोद्यानवातायनानि ॥१०६॥

अभिधानद्वीपिनौ निपान,
शयन लशुनरसोनगृञ्जनानि ।

खलिनखलीनानुमानदीपा ,
कुणप कुतपावापचापशूर्पा ॥१०७॥

स्तूपोद्भुपौ विटपमण्डपशष्पचाप्प-
द्वीपानि विष्टपनिपौ गफडिम्बविम्बा ।

जम्भ कुसुम्भककुमौ कलभो निर्भार्म-
सक्रामसक्रमललामहिमानि हेम ॥१०८॥

उद्यमकामोद्यामाश्रमकुट्टिमकुसुमसगमा गुल्म ।
क्षेमक्षौमौ कम्बलिवाहो मैरयतूर्यौ च ॥१०९॥

पूयाऽजन्यप्रमयसमया राजसूयो हिरण्या-

रण्ये सख्य मलयवलयौ वाजपेय कषाय ।

शल्य कुन्याव्ययकवियवद्गोमयं पारिहार्यं ,

पारावारातिखरशिखरा क्षत्रवखोपवजा ॥११०॥

अलिंजर कूबरकूरवेरनीहारहिञ्जीरसहस्रमेढ्रा ।

ससारसीरौ तुवरश्च सूत्रशृङ्गारपद्मान्तरकर्णपूरा ॥१११॥

नेत्रं वक्त्रपवित्रपत्रसमरोगीरान्धकारा वर ,

केदारप्रवरौ कुलीरगिगिरावाडम्बरो गह्वर ।

क्षीरं कोटरचक्रचुक्रतिमिराङ्गारास्तुषार शर ,

आप्तोपह्वरराष्ट्रतक्रजठरार्द्रा कुञ्जर पञ्जर ॥११२॥

कर्पूरनूपुरकुटीरविहारवार-

कान्तारतोमरदुरोदरवासराणि ।

कासारकेसरकरीरशरीरजीर-

मञ्जीरशेखरयुगधरवज्रवप्रा ॥११३॥

आलवालपलभालपलाला , पल्वल खलचषालविशाला ।

शूलमूलमुकुलास्तलतैलौ , तूलकुम्भलतमालकपाला ॥११४॥

कवलप्रवालबलशम्बलोत्पलो-

पलशीलशैलशकलाङ्गुलाञ्जला ।

कमल मल मुसलसालकुण्डला ,

कल्ल नल निगलनीलमङ्गला ॥११५॥

फाकोलहलाहलौ हलं, कोलाहलकङ्कालवल्कला ।
 सौवर्चलधूमले फलं, हालहलजम्बालखण्डला ॥११६॥
 लाङ्गूलगरलाविन्द्रनीलमाण्डीवगाण्डिवा ।
 उल्व पारशव पार्श्वपूर्वत्रिदिवताण्डवा ॥११७॥
 निष्ठेव प्रग्नीव. शराचराचौ भावक्लीवशचानि ।
 दैव पूर्व पल्लवनल्बौ, पाश कुलिञ्ज कर्कशकोशौ ॥११८॥

आकाशकाशकृणशाङ्कुशशेषवेषो-

ष्णीषाम्बरीषविषरौहिषमाषमेषा ।

प्रत्यूषयूषमथ कोषकरीषकृष-

वर्षामिषा रसबुसेत्युसचिक्कसाश्च ॥११९॥

कर्पास आसो दिवसावतसवीतसमासा पनसोपवासौ ।

निर्यासमासौ चमसासकासस्नेहानि बर्हो गृहगेहलोहा ॥१२०॥

पुण्याहदेहौ पटहस्तनूरुहो,

लक्षाऽररिस्थाणुकमण्डलानि च ।

चाटुक्षटुर्जन्तुकशिष्वनुस्तथा,

जीवातु कुस्तुम्बरु जानु सानु च ॥१२१॥

कम्बु सक्तुर्दर्विगुरुर्वास्तु पलाण्डु-

र्हिङ्गु शिप्रुर्दोस्तितउ' सीध्वथ भूमा ।

वेम प्रेम ब्रह्म गरुडोम विहाय ,

कर्माग्नीवत्पद्मधनुर्नाममहिम्नी ॥१२२॥

इति पुन्नपुसकालिङ्गाधिकार ।

खीक्लीत्रयोर्नखं शुक्तौ, विश्व मधुकमौषधे,

माने लक्ष मधौ कल्प, क्रोडोऽङ्के तिन्दुक फले ॥

तरल यवाग्वा पुष्पे, पाटल पटल चये ।

वसन्ततिलकं वृत्ते, कपाल भिक्षुभाजने ॥१२३॥

अर्धपूर्वपदो नावष्टचणकर्त्रनटौ क्वचित् ।

चोराधमनोज्ञाधकञ् , कथानककशेरुके ॥१२४॥

वंगिकवक्रोष्ठिककन्यकुब्जपीठानि नक्तमवहित्थम् ।

रशन रसनाच्छोदन शुम्ब तुम्ब महोदर्य कात्थम् ॥१२५॥

मृगव्यचव्ये च वणिज्यवीर्यनासीरगात्रापरमन्दिराणि ।

तमिखशखे नगर मसूरत्वक्क्षीरकादम्बरकाहलानि ॥१२६॥

स्थालीकदल्यौ स्थलजालपित्तला-

गोलायुगल्यौ बडिश च छर्दि च ।

अलाबु जम्बूडुरुष सर सदो,

रोदोऽर्चिषी दाम गुणे त्वयट् तयट् ॥१२७॥

इति स्त्रीनपुसकलिङ्गाधिकार ।

स्वतस्त्रिलिङ्ग सरकोऽनुतर्पे शल्ल गले ।
 करकोऽद्दोपले कोश , शिम्बा खट्वापिधानयो ॥१२८॥
 जीव प्राणेषु केदारे, वलज पवने खल ।
 बहुल वृत्तनक्षत्रपुराधाभरणाभिधा ॥१२९॥
 भल्लातक आमलको, हरीतकप्रिभीतकौ ।
 तारकाढकपिटकस्फुलिङ्गा विडङ्गतौ ॥१३०॥
 पट पुटो वटो वाट , कपाटशकटौ कट ।
 पेटो मठ कुण्डनीडविषाणास्तूणरुद्धतौ ॥१३१॥
 मुस्तकुथेङ्गुदजृम्भदाडिमा , पिठरप्रतिसरपात्रकदरा ।
 नखरो वल्दरो दर पुरश्छत्रकुवलमृणालमण्डला ॥१३२॥
 नालप्रणालपटलार्गलशृङ्खलकन्दला ।
 पूलावहेलौ कलशकटाहौ षष्टिरेण्विषु ॥१३३॥
 इति स्वतस्त्रिलिङ्गाधिकार ।

परलिङ्गो द्वन्द्वोऽशी हेऽर्थो वाच्यवदपत्यमिति नियता ।
 अत्रचारोपाभावे गुणवृत्तेराश्रयाद्वचनलिङ्गे ॥१३४॥
 प्रकृतेर्लिङ्गवचने बाधन्ते स्वार्थिका क्वचित् ।
 प्रकृतिर्हरीतक्यादिर्न लिङ्गमतिवर्तते ॥१३५॥

वचन तु खलतिकादिर्वहर्थाञ्ज्येति पूर्वपदभूता ।
 स्त्रीपुनपुंसकाना सह वचने स्यात् पर लिङ्गम् ॥१३६॥
 नन्ता सख्या डतिर्युष्मदस्मच्च स्युरलिङ्गका ।
 पदं वाक्यमव्यय चेत्यसख्य च तद्वहुलम् ॥१३७॥
 नि शेषनामलिङ्गानुशासनान्यमिसमीक्ष्य सक्षेपात् ।
 आचार्यहेमचन्द्र समद्वभदनुशासनानि लिङ्गानाम् ॥१३८॥

इति कलिकालसर्वज्ञाचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचित
 लिङ्गानुशासन समाप्तम् ॥

श्री काव्यानुशासनसूत्राणि ।

- १ अकृत्रिमस्वादुपदां परमार्थाभिधायिनीम् ।
सर्वभाषापरिणता जैर्नी वाचमुपास्महे ॥१॥
- २ शब्दानुशासनेऽस्माभिः साध्व्यो वाचो विवेचिताः ।
तासामिदानीं काव्यत्वं यथावदनुशिष्यते ॥२॥
- ३ काव्यमानन्दाय यशसे कान्तातुल्यतयोपदेशाय च ।
- ४ प्रतिभाऽस्य हेतुः ।
- ५ सावरणक्षयोपशममात्रात्सहजा ।
- ६ मन्त्रादेरौपाधिकी ।
- ७ व्युत्पत्त्यभ्यासाभ्यां संस्कार्या ।
- ८ लोकशास्त्रकाव्येषु निपुणता व्युत्पत्तिः ।
- ९ काव्यविच्छिक्षया पुनः पुनः प्रवृत्तिरभ्यासः ।
- १० सतोऽप्यनिबन्धोऽसतोऽपि निबन्धो नियमश्छा-
याद्युपजीवनादयश्च शिक्षाः ।
- ११ अदोषौ सगुणौ सालंकारौ च शब्दार्थौ काव्यम् ।
- १२ रसस्योत्कर्षापकर्षहेतू गुणदोषौ भक्त्या शब्दार्थयोः ।
- १३ अङ्गाश्रिता अलंकाराः ।

- १४ तत्परत्वे काले ग्रहत्यागयोर्नातिनिर्वाहे निर्वाहे-
ऽप्यङ्गत्वे रसोपकारिणः ।
- १५ मुख्यगौणलक्ष्यव्यङ्ग्यार्थभेदान्मुख्यगौणलक्षक-
व्यञ्जकाः शब्दाः ।
- १६ साक्षात्संकेतविषयो मुख्यः ।
- १७ मुख्यार्थवाधे निमित्ते प्रयोजने च भेदाभेदाभ्या
मारोपितो गौणः ।
- १८ मुख्यार्थसंबद्धस्तत्त्वेन लक्ष्यमाणो लक्ष्यः ।
- १९ मुख्याद्द्व्यतिरिक्तः प्रतीयमानो व्यङ्ग्यो ध्वनिः ।
- २० मुख्याद्यास्तच्छक्तयः ।
- २१ वक्त्रादिवैशिष्ट्यादर्थस्यापि व्यञ्जकत्वम् ।
- २२ व्यङ्ग्यः शब्दार्थशक्तिमूलः ।
- २३ नानार्थस्य मुख्यस्य शब्दस्य संसर्गादिभिरमु-
ख्यस्य च मुख्यार्थवाधादिभिर्नियमिते व्यापारे
वस्तुलकारयोर्वस्तुनश्च व्यञ्जकत्वे शब्दशक्ति-
मूलः पदवाक्ययोः ।
- २४ वस्त्वलकारयोस्तद्व्यञ्जकत्वेऽर्थशक्तिमूलः
प्रवन्धेऽपि ।
- २५ रसादिश्च ।

इति प्रथमोऽध्यायः ।

- १ विभावानुभावव्यभिचारिभिरभिव्यक्तः स्थायी भावो रसः ।
- २ शृङ्गारहास्यकरुणा रौद्रवीरभयानका वीभत्सा-
द्भुतशान्ता नव रसाः ।
- ३ स्त्रीपुंसमाल्यादिविभावा जुगुप्सालस्यौघ्यर्ज-
व्यभिचारिका रतिः संभोगविप्रलम्भात्मा शृङ्गारः ।
- ४ सुखमयधृत्यादिव्यभिचारी रौमाश्चाद्यनुभावः
सम्भोगः ।
- ५ शङ्कादिव्यभिचारी सन्तापाद्यनुभावोऽभिलापमा-
नप्रवासरूपो विप्रलम्भः ।
- ६ दैवपारवश्याभ्यामाद्यो द्वेषा ।
- ७ प्रणयेष्याभ्यां मानः ।
- ८ कार्यशापमम्भ्रमैः प्रवासः ।
- ९ विकृतवेषादिविभावो नासास्पदनाद्यनुभावो निद्रा-
दिव्यभिचारी हासो हास्य ।
- १० उत्तममध्यमाधमेषु स्मितविहसितापहसितैः स
आत्मस्थस्त्रेषा ।
- ११ एतत्संक्रमजैर्हसितोपहसितातिहसितैः परस्थोऽपि ।
- १२ इष्टनाशादिविभावो दैवोपालम्भाद्यनुभावो दुःख-

मयव्यभिचारी शोकः करुणः ।

- १३ दारापहारादिविभावो नयनरागाद्यनुभाव औश्या-
दिव्यभिचारी क्रोधो रौद्रः ।
- १४ नयादिविभावः स्थैर्याद्यनुभावो धृत्यादिव्यभि-
चार्युत्साहो धर्मदानयुद्धभेदो वीरः ।
- १५ विकृतस्वरश्रवणादिविभावं करकम्पाद्यनुभावं
शङ्कादिव्यभिचारि भयं भयानकः ।
- १६ अहृद्यदर्शनादिविभावाङ्गसंकोचाद्यनुभावापस्मारा-
दिव्यभिचारिणी जुगुप्सा वीभत्सः ।
- १७ दिव्यदर्शनादिविभावो नयनविस्ताराद्यनुभावो
हर्षादिव्यभिचारी विस्मयोऽद्भुतः ।
- १८ वैराग्यादिविभावो यमनियमाध्यात्मशास्त्रचिन्त-
नाद्यनुभावो धृत्यादिव्यभिचारी शमः शान्तः ।
- १९ रतिहासशोकक्रोधोत्साहभयजुगुप्साविस्मयशमाः
स्थायिनो भावाः ।
- २० धृतिस्मृतिमतिव्रीडाजाड्यविपादमदव्याधिनिद्रा-
सुप्तौत्सुक्याऽवहित्यशङ्काचापलाऽऽलस्यहर्षगर्वौ-
थ्यप्रबोधग्लानिदैन्यश्रमोन्मादमोहचिन्ताऽमर्षत्रा-
साऽपस्मारनिर्वेदाऽऽवेगवितर्काऽसूयामृतयःस्थि-

त्युदयप्रशमसंधिशवलखधर्माणस्त्रयस्त्रिंशद्व्यभि-
चारिणः ।

- २१ ज्ञानादेर्धृतिरव्यग्रभोगकृत् ।
- २२ सदृशदर्शनादेः स्मृतिभ्रूक्षेपादिकृत् ।
- २३ शास्त्रचिन्तादेर्मतिः शिष्योपदेशादिकृत् ।
- २४ अकार्यकरणज्ञानादेर्ब्रीडा वैवर्ण्यादिकृत् ।
- २५ इष्टानिष्टदर्शनादेर्जाड्य तूष्णींभावादिकृत् ।
- २६ कार्यभङ्गाद्विपादः सहायान्वेषणमुखशोपादिकृत् ।
- २७ मद्योपयोगान्मदः स्वापहास्याऽस्मरणादिकृत् ।
- २८ विरहादेर्मनस्तापो व्याधिर्मुखशोपादिकृत् ।
- २९ क्लमादेर्निद्रा जृम्भादिकृत् ।
- ३० निद्रोद्भव सुप्तमुत्स्वभायितादिकृत् ।
- ३१ इष्टानुस्मरणादेरौत्सुक्यं त्वरादिकृत् ।
- ३२ लज्जादेरवहित्थमन्यथा कथनादिकृत् ।
- ३३ चौर्यादेः स्वपरयोः शङ्का पार्श्वविलोकनादिकृत् ।
- ३४ रागादेश्चापलं वाक्पारुण्यादिकृत् ।
- ३५ श्रमादेरालस्यं निद्रादिकृत् ।
- ३६ प्रियागमादेर्हर्षो रोमाञ्चादिकृत् ।
- ३७ विद्यादेर्गर्वोऽसूयादिकृत् ।

- ३८ चौयदिरौड्यं वधादिकृत् ।
 ३९ शब्दादेः प्रबोधो जृम्भादिकृत् ।
 ४० व्याध्यादेर्ग्लानिर्वैवर्ण्यादिकृत् ।
 ४१ दौर्गत्यादेर्दन्यममृजादिकृत् ।
 ४२ व्यायामादेः श्रमोऽङ्गभङ्गादिकृत् ।
 ४३ इष्टवियोगादेरुन्मादोऽनिमित्तस्मितादिकृत् ॥
 ४४ प्रहारादेर्मोहो भ्रमणादिकृत् ।
 ४५ दारिद्र्यादेश्चिन्ता संतापादिकृत् ।
 ४६ आक्षेपादेरमर्षः स्वेदादिकृत् ।
 ४७ निर्वातादेस्तासोऽङ्गसंक्षेपादिकृत् ।
 ४८ ग्रहादेरपस्मारः कम्पादिकृत् ।
 ४९ रोगादेर्निर्वेदो रुदितादिकृत् ।
 ५० उत्पातादिभ्यः आवेगो विस्मयादिकृत् ।
 ५१ सदेहादेर्वितर्कः शिरःकम्पादिकृत् ।
 ५२ परोत्कर्पादेरसूयावजादिकृत् ।
 ५३ व्याध्यभिघाताभ्या मृतिर्हिक्काकाश्यादिकृत् ।
 ५४ स्तम्भ वेदरोमाश्चस्वरभेद(स्वर)कम्पवैवर्ण्याश्रुप्रल-
 या अष्टौ सात्त्विकाः ।
 ५५ नरिन्द्रियेषु तिर्यगादिषु चारोपाद्रमभावाभासौ ।

५६ अनौचित्याच्च ।

५७ व्यङ्ग्यस्य प्राधान्ये काव्यमुत्तमम् ।

५८ असत्संदिग्धतुल्यप्राधान्ये मध्यमं त्रेधा ।

५९ अव्यङ्ग्यमवरम् ।

इति द्वितीयोऽध्याय ।

१ रसादेः स्वशब्दोक्तिः क्वचित्संचारिवर्जं दोषः ।

२ अवाध्यत्वे आश्रयैक्ये नैरन्तर्येऽनङ्गत्वे च विभावा-
दिप्रातिकूल्यम् ।

३ विभावानुभावक्लेशव्यक्तिः पुनःपुनर्दीप्त्याकाण्ड-
प्रथाच्छेदाऽङ्गातिविस्तराऽङ्ग्यऽननुसंधानाऽन-
ङ्गाभिधानप्रकृतिव्यत्याश्र ।

४ निरर्थकासाधुत्वे पदस्य ।

५ विसंधिन्यूनाऽधिकोक्ताऽस्थानस्यपदपतत्प्रकर्षस-
माप्तपुनराऽत्ताविसर्गहतवृत्तसंकीर्णगर्भितभग्नप्रक्र-
मानन्वितत्वानि वाक्यस्य ।

६ अप्रयुक्ताऽश्लीलाऽसमर्थानुचितार्थश्रुतिकटुक्लिष्टा-
विमृष्टविधेयांशविरुद्धबुद्धिकृत्त्वान्युभयोः ।

७ कथाऽपुष्टव्याहतग्राम्याऽश्लीलसाकाङ्क्षसंदिग्धाऽ-
क्रमपुनरुक्तभिन्नसहचरविरुद्धव्यङ्ग्यप्रसिद्धिवि-

धाविरुद्धत्यक्तपुनरात्तपरिवृत्तनियमानियमविशेष-
मामान्यत्रिध्यनुवादत्वान्यर्थस्य ।

- ८ नानुकरणे ।
९ वक्त्राद्यौचित्ये च ।
१० क्वचिद्गुणः ।

इति तृतीयोऽध्यायः ।

- १ माधुर्यौजःप्रसादास्त्रयो गुणाः ।
२ द्रुतिहेतुर्माधुर्यं शृङ्गारे ।
३ शान्तकरुणविप्रलम्भेषु मातिशयम् ।
४ तत्र निजाऽन्त्याक्रान्ता अटवर्गा वर्गा ह्रस्वाऽन्त-
रितौ रणावसमासो मृदुरचना च ।
५ दीप्तिहेतुरोजो वीरवीभत्सरौद्रेषु क्रमेणाधिकम् ।
६ आद्यतृतीयाऽऽक्रान्तौ द्वितीयतुर्यौ युक्तो रेफ-
स्तुल्यश्च टवर्गशपा वृत्तिर्दैर्घ्यमुद्धतो गुम्फश्चात्र ।
७ विकासहेतुः प्रमादः सर्वत्र ।
८ इह श्रुतिमात्रेणार्थप्रत्यायका वर्णवृत्तिगुम्फाः ।
९ वक्त्ववाच्यप्रबन्धौचित्याद्वर्णादीनामन्यथात्वमपि ।

इति चतुर्थोऽध्यायः ।

शब्दालंकारा ।

- १ व्यञ्जनस्यावृत्तिरनुप्रासः ।
- २ तात्पर्यमात्रभेदिनो नाम्नः पदस्य वा लाटानाम् ।
- ३ सत्यर्थेऽन्यार्थानां वर्णानां श्रुतिक्रमैक्ये यमकम् ।
- ४ तत्पादे भागे वा ।
- ५ स्वव्यञ्जनस्थानगत्याकारनियमच्युतगूढादि-
चित्रम् ।
- ६ अर्थभेदभिन्नाना भङ्गाभङ्गाभ्यां युगपदुक्तिःश्लेषः ।
- ७ अर्थैक्ये द्वादिभाषाणा च ।
- ८ उक्तस्यान्येनान्यथाश्लेषादुक्तिर्वक्रोक्तिः ।
- ९ मित्रा कृतेः शब्दस्यैकार्थतेव पुनरुक्ताभासः ।
इति पञ्चमोऽध्याय ।

अर्थालंकारा. ।

- १ हृद्यं साधर्म्यमुपमा ।
- २ सोपमानोपमेयधर्मोपमावाचकानामुपादाने पूर्णा
वाक्ये वृत्तौ च ।
- ३ एकद्वित्रिलोपे लुप्ता ।
- ४ असद्धर्मसंभावनमिवादिद्योत्योत्प्रेक्षा ।
- ५ सादृश्ये भेदेनारोपो रूपकमेकानेकविषयम् ।

- ६ इष्टार्थमिच्छ्यै दृष्टान्तो निदर्शनम् ।
 ७ प्रकृताप्रकृताना धर्मक्य दीपकम् ।
 ८ सामान्यविशेषे कार्ये कारणे प्रस्तुते तदन्यस्य
 तुल्ये तुल्यस्य चोक्तिरन्योक्तिः ।
 ९ व्यङ्ग्यस्योक्तिः पर्यायोक्तम् ।
 १० विशेषविप्रक्षया भेदाऽभेदयोगाऽयोगव्यत्ययोऽ-
 तिश्योक्तिः ।
 ११ विप्रक्षितस्य निषेध इवोपमानस्याऽऽक्षेपश्चाक्षेपः ।
 १२ अर्थाना विरोधाभासो विरोधः ।
 १३ महार्थबलाद्धर्मस्यान्वयः सहोक्तिः ।
 १४ श्लिष्टविशेषणैरुपमानधीः समासोक्तिः ।
 १५ स्वभावाख्यानं जातिः ।
 १६ स्तुतिनिन्दयोरऽन्यतरपरता व्याजस्तुतिः ।
 १७ वाक्यस्यार्थनेकार्थता श्लेषः ।
 १८ उत्कर्षापकर्षहेत्वोः साम्यस्य चोक्तावनुक्तौ चोप-
 मेयस्याधिक्य व्यतिरेकः ।
 १९ विशेषस्य सामान्येन साधर्म्यवैधर्म्याभ्या सम-
 र्थनमर्थान्तरन्यासः ।
 २० स्तुत्यै संशयोक्तिः ससंदेहः ।

- २१ प्रकृताप्रकृताभ्यां प्रकृतापलापोऽपह्नुतिः ।
 २२ पर्यायविनिमयौ परावृत्तिः ।
 २३ हेतोः साध्यावगमोऽनुमानम् ।
 २४ सदृशदर्शनात्स्मरण स्मृतिः ।
 २५ त्रियर्ययो भ्रान्तिः ।
 २६ क्रियाफलाऽभावोऽनर्थश्च विषमम् ।
 २७ योग्यतया योगः समम् ।
 २८ हेतौ कार्ये चैकत्र हेतुकार्यान्तरोक्तिर्धुगपद्गुणक्रि-
 याश्च समुच्चयः ।
 २९ पृष्टेऽपृष्टे वान्यापोहपरोक्तिः परिसंख्या ।
 ३० यथोत्तर पूर्वस्य हेतुत्वे कारणमाला ।
 ३१ स्वातन्त्र्याऽङ्गत्वसंशयैकपदैरेपामेकत्र स्थितिः
 संकरः ।

इति षष्ठोऽध्याय ।

- १ समग्रगुणः कथाव्यापी नायकः ।
 २ शोभाविलासमधुरललितमाधुर्यस्थैर्यगाम्भीर्यौदार्य-
 तेजांस्यष्टौ सत्त्वजास्तद्गुणाः ।
 ३ दाक्ष्यशौर्योत्साहनीचजुगुप्सोत्तमस्पर्धागमिका
 शोभा ।

- ४ धीरे गतिदृष्टी सस्मितं वचो विलासः ।
 ५ मृदुशृङ्गारचेष्टा ललितम् ।
 ६ क्षोभेप्यनुल्वणं माधुर्यम् ।
 ७ विघ्नेप्यचल स्थैर्यम् ।
 ८ हर्षादिविकारानुपलम्भकृद्राम्भीर्यम् ।
 ९ स्वपरेषु दानाभ्युपपत्तिसंभाषणान्यौदार्यम् ।
 १० पराऽधिकक्षेपाद्यसहन तेजः ।
 ११ धीरोदात्तललितशान्तोद्धतभेदात्स चतुर्धा ।
 १२ दक्षिणधृष्टानुकूलशठभेदादेकैकश्चतुर्धा ।
 १३ गूढगर्वः स्थिरो धीरः क्षमावान् अविकत्थनः महा-
 सत्त्वो दृढव्रतो धीरोदात्तः ।
 १४ कलासक्तः सुखी शृङ्गारी मृदुनिश्चिन्तो धीर-
 ललितः ।
 १५ विनयोपशमवान् धीरशान्तः ।
 १६ शूरो मत्सरी मायी विकत्थनश् छद्मवान् रौद्रो-
 ऽवलिप्तो धीरोद्धतः ।
 १७ ज्येष्ठायामपि सहृदयो दक्षिणः ।
 १८ व्यक्तापराधो धृष्टः ।
 १९ एकमार्योऽनुकूलः ।

- २० गूढापराधः शठः ।
- २१ व्यसनी पापकृल्लुब्धः स्तब्धो धीरोद्धतः प्रति-
नायकः ।
- २२ तद्गुणा स्वपरसामान्या नायिका त्रेधा ।
- २३ स्वयमूढा शीलादिमती स्वा ।
- २४ वयःकौशलाभ्यां मुग्धा मध्या प्रौढेति सा त्रेधा ।
- २५ धीरा धीराधीरा ऽधीराभेदादन्त्ये त्रेधा ।
- २६ पौढापि ज्येष्ठाकनिष्ठाभेदाद् द्वादशधामध्याप्रौ-
ढ्योः प्रत्येकं त्रिभेदत्वम् ।
- २७ सोत्प्रासवक्रोक्त्या सबाष्पया वाक्यारुष्येण क्रोधि-
न्यो मध्याधीराद्याः ।
- २८ उपचारावहित्याभ्यामानुकूल्यौदासीन्याभ्यां संत-
र्जनघाताभ्यां प्रौढाधीराद्याः ।
- २९ परोढा परस्त्री कन्या च ।
- ३० गणिका सामान्या ।
- ३१ स्वाधीनपतिका प्रोषितभर्तृका खण्डिता कल-
हान्तरिता वासकसञ्जा विरहोत्कण्ठिता विप्रल-
ब्धा अभिसारिका चेति स्वस्त्रीणामष्टावस्थाः ।
- ३२ अन्त्यञ्चवस्था परस्त्री ।

- ३३ ईर्ष्याहितुः सपत्नी प्रतिनायिका ।
 ३४ सच्चजा त्रिशतिः स्त्रीणामलंकाराः ।
 ३५ ते चायत्नजाः ।
 ३६ भावहावहेलास्त्रयोऽङ्गजा अल्पभूयोपिकारात्मकाः ।
 ३७ लीलादयो दश स्वाभाविकाः ।
 ३८ वाग्नेय चेष्टितैः प्रियस्यासुकृतिर्लीला ।
 ३९ स्थानादीनां वैशिष्य विलासः ।
 ४० गर्वादल्पाकल्पन्यासः शोभाकृद्विच्छित्तिः ।
 ४१ इष्टेऽप्यवज्ञा विवोकः ।
 ४२ वागङ्गभूषणाना व्यत्यासो विभ्रमः ।
 ४३ स्मितहसितरुदितभयरोषगर्बदुःखश्रमाभिलाष
 संकरः किलिकिचितम् ।
 ४४ प्रियकथादौ तद्भावभावनोत्था चेष्टा मोड्यायितम् ।
 ४५ अधरादिग्रहाहुःखेऽपि हर्षः कुड्ममितम् ।
 ४६ मसृणोऽङ्गन्यासो ललितम् ।
 ४७ कर्तव्यवशादायते एव हस्ताटिकर्मणि यद्वैचित्र्यं
 स विलासः ।
 ४८ व्याजादेः प्राप्ताकालस्याप्यवचनं विहृतम् ।
 ४९ शोभादयः सप्तायत्नजाः ।
 ५० रूपयौवनलावण्यैः पुंभोगोपबृंहितैर्मन्दमध्यतीव्रा-

- काव्ये शरीरानुगता तन्मुखं परिचक्षते ॥
- ८ बीजस्योद्घाटनं यत्र दृष्टनष्टमिव क्वचित् ।
मुखन्यस्तस्य सर्वत्र तद्वै प्रतिमुखं स्मृतम् ॥
- ९ उद्भेदस्तस्य बीजस्य प्राप्तिरप्राप्तिरेव वा ।
पुनश्चान्वेषणं यत्र स गर्भ इति संज्ञितः ॥
- १० गर्भनिर्भिन्नबीजार्थो विलोभनकृतोऽपि वा ।
क्रोधव्यसनजो वापि स विमर्शः प्रकीर्तितः ॥
- ११ समानयनमर्थानां मृसाद्यानां सवीजिनाम् ।
नानाभावोत्तराणां यद्भवेन्निर्वहणं तु तत् ॥
- १२ नायकाख्यातस्ववृत्ताभाव्यर्थशंसिवक्त्रादिः सो-
च्छ्वासा संस्कृता गद्ययुक्ताख्यायिका ।
- १३ धीरशान्तनायका गद्येन पद्येन वा सर्वभाषा
कथा ।
- १४ गद्यपद्यमयी साङ्का सोच्छ्वासा चम्पूः ।
- १५ अनिबद्ध मुक्तकादि ।
- १६ एकद्वित्रिचतुश्छन्दोभिर्मुक्तकसंदानितकविशेषक
कलापकानि ।
- १७ पञ्चादिभिश्चतुर्दशान्तैः कुलकम् ।

इति अष्टमोऽध्यायः ।

कलिकालसर्वज्ञश्रीहेमचन्द्राचार्यविरचिता-

॥ अयोगव्यवच्छेदिका ॥

अगम्यमध्यात्मविदामवाच्यं

वचस्विनामक्षवता परोक्षम् ।

श्रीवर्धमानाभिधमात्मरूप-

महं स्तुतेर्गाचिरमानयामि ॥१॥

स्तुतावशक्तिस्तव योगिनां न किं

गुणानुरागस्तु ममापि निश्चलः ।

इदं विनिश्चित्य तव स्तवं वदन्न

बालिशोऽप्येव जनोऽपराध्यति ॥२॥

क्व सिद्धसेनस्तुतयो महार्था

अशिक्षितालापकला क्व चैषा ।

तथापि पृथाधिपतेः पथिस्थः

स्वलद्रतिस्तस्य शिशुर्न शोच्यः ॥३॥

जिनेन्द्र ! यानेव विवाधसे स

दुरतदोषान् विविधैरुपायैः ।

त एव चित्रं त्वदसूययेव

कृताः कृतार्थाः परतीर्थनाथैः ॥४॥

यथास्थितं वस्तु दिशन्नधीश !

न तादृश कौशलमाश्रितोऽसि ।
तुरङ्गशृगाण्युपपादयद्भ्यो

नमः परेभ्यो नवपण्डितेभ्यः ॥५॥

जगन्त्यनुध्यानबलेन शश्वत्

कृतार्थयत्सु प्रसभं भवत्सु ।

किमाश्रितोऽन्यैः शरणं त्वदन्यः

स्वमासदानेन वृथा कृपालुः ॥६॥

स्वयं कुमारग्लपिता नु नाम

प्रलम्भमन्यान्पि लम्भयन्ति ।

सुमार्गग तद्विदमादिशन्त-

मस्ययान्धा अवमन्वते च ॥७॥

प्रादेशिकेभ्यः परशासनेभ्यः

पराजयो यत्तव शासनस्य ।

खद्योतपीतद्युतिडम्बरेभ्यो

विडम्बनेय हरिमण्डलस्य ॥८॥

शरण्य ! पुण्ये तव शासनेऽपि

संदेग्धि यो विप्रतिपद्यते वा ।

स्वादौ स तथ्ये स्वहिते च पथ्ये

संदेग्धि वा विप्रतिपद्यते वा ॥९॥

हिंसाद्यसत्कर्मपथोपदेशाद्—
सर्वविन्मूलतया प्रवृत्तेः ।

नृशसदुर्बुद्धिपरिग्रहाच्च

ब्रूमस्त्वदन्यागममप्रमाणम् ॥१०॥

हितोपदेशात्सकलज्ञकल्पे—
सुमृक्षुमत्साधुपरिग्रहाच्च ।

पूर्वापरार्थेष्वविरोधसिद्धे—

स्त्वदागमा एव सतां प्रमाणम् ॥११॥

क्षिप्येत वान्यैः सदृशीक्रियेत वा
तवाङ्घ्रिपीठे लुठनं सुरेशितुः ।

इदं यथावस्थितवस्तुदेशनं
परैः कथंकारमपाकरिष्यते ॥१२॥

तद्दुःषमाकालखलायितं वा
पचेलिमं कर्म भवानुकूलम् ।

उपेक्षते यत्तव शासनार्थ—
मयं जनो विप्रतिपद्यते वा ॥१३॥

परःसहस्राः शरदस्तपांसि
युगान्तर योगमुपासतां वा ।

तथापि ते मार्गमनापतन्तो
न मोक्ष्यमाणा अपि यान्ति मोक्षम् ॥१४॥

अनाप्तजाड्यादिविनिर्मितित्व-
 संभावनासंभविप्रलम्भाः १
 परोपदेशाः परमाप्तकल्प-
 पथोपदेशे किमु संरभन्ते ॥१५॥
 यदार्जवादुक्तमयुक्तमन्यै-
 स्तदन्यथाकारमकारि शिष्यैः ।
 न क्लिप्तवोऽयं तव शासनेऽभू-
 दहो अपृष्या तव शासनश्रीः ॥१६॥
 देहाद्ययोगेन सदाशिवत्वं
 शरीरयोगादुपदेशकर्म ।
 परस्परस्पर्धि कथं घटेत
 परोपकल्पेष्वधिदैवतेषु ॥१७॥
 प्रागेव देवांतरसश्रितानि
 रागादिरूपाण्यवमान्तराणि ।
 न मोहजन्या करुणामपीश !
 समाधिमाध्यस्थयुगाश्रितोऽसि ॥१८॥
 जगन्ति भिन्दन्तु सृजन्तु वा पुन-
 र्यथा तथा वा पतयः प्रवादिनाम् ।
 त्वदेकनिष्ठे भगवन् मवक्ष्य-
 क्षमोपदेशे तु पर तपस्विन' ॥१९॥

चपुत्र पर्यैकशयं श्लथ च

दृशौ च नासानियते स्थिरे च ।

न शिक्षितेयं परतीर्थनाथै-

जिनेन्द्र ! मुद्रापि तवान्यदास्ताम् ॥२०॥

यदीयसम्यक्त्वबलात् प्रतीमो

भवाद्यशानां परमस्वभावम्

कुवासनापाशविनाशनाय

वमोऽस्तु तस्मै तव शासनाय ॥२१॥

अपक्षपातेन परीक्षमाणा

द्वय द्वयस्याप्रतिमं प्रतीमः ।

यथास्थितार्थप्रथनं तवैत-

दस्थाननिर्बन्धरसं परेषाम् ॥२२॥

अनाद्यविद्योपनिषन्निषण्णै-

र्विश्रुत्स्वलैश्चापलमाचरद्भिः ।

अमूढलक्ष्योऽपि पराक्रिये य-

त्त्वर्तिककरः किं करवाणि देव ! ॥२३॥

विमुक्तवैरव्यसत्तानुबन्धाः

श्रयति यां शाश्वतवैरिणोऽपि ।

परैरगम्या तव योगिनाथ !

ता देशनाभूमिमुपाश्रयेऽहम् ॥२४॥

मदेन मानेन मनोभवेन,
क्रोधेन लोभेन च संमदेन ।

पराजितानां प्रसमं सुराणा
वृथैव साम्राज्यरुजा परेषाम् ॥२५॥

स्वकण्ठपीठे कठिनं कुठार
परे किरन्तः प्रलपन्तु किञ्चित् ।

मनीषिणां तु त्वयि वीतराग !
न रागमात्रेण मनोऽनुरक्तम् ॥२६॥

सुनिश्चितं मत्सरिणो जनस्य
न नाथ ! मुद्रामतिशेते ते ।

माध्यस्थ्यमास्थाय परीक्षका ये
मणौ च काचे च समानुबंधाः ॥२७॥

इमा समक्षं प्रतिपक्षसाक्षिणा-
मुदारघोषामवघोषणां ब्रूवे ।

न वीतरागात्परमस्ति दैवत
न चाप्यनेकान्तमृते नयस्थितिः ॥२८॥

न श्रद्धयैव त्वयि पक्षपातो
न द्वेषमात्रादरुचिः परेषु ।

यथावदाप्तत्वपरीक्षया तु
त्वामेव वीर प्रभृमाश्रिताः स्मः ॥२९॥

तमःस्पृशामप्रतिभासभाजं

भवन्तमप्याशु विविन्दते याः ।

महेम चन्द्रांशुदृशावदाता

स्तास्तर्कपुण्या जगदीशवाचः ॥३०॥

यत्र तत्र समये यथा तथा

योऽसि सोऽस्यभिधया यया तथा ।

वीतदोषकल्पः स चेद्भवा-

नेक एव भगवन्नमोऽस्तु ते ॥३१॥

[उपसंहारकाव्यम्]

इदं श्रद्धामात्रं तदथ परनिन्दा मृदुधियो

विगाहन्तां हन्त प्रकृतिपरवादव्यसनिनः ।

अरक्तद्विष्टानां जिनवर ! परीक्षाक्षमधिया-

मयं तत्त्वालोकः स्तुतिमयमुपाधि विधृतवान् ॥३२॥

कलिकालसर्वज्ञश्रीहेमचन्द्राचार्यविरचिता-

॥ अन्ययोगव्यवच्छेदिका ॥

अनन्तविज्ञानमतीतदोष-

मवाध्यसिद्धान्तममर्त्यपूज्यम् ।

श्रीवर्धमानं जिनमाप्तमुख्य,

स्वयम्भुवं स्तोतुमहं यतिष्ये ॥१॥

अयं जनो नाथ ! तव स्तवाय

गुणान्तरेभ्यः स्पृहयालुरेव ।

विगाहता किन्तु यथार्थवाद-

मेकं परीक्षाविधिदुर्विदग्धः ॥२॥

गुणेष्वसूयां दधतः परेऽमी

मा शिश्रियन्नाम भवन्तमीशम् ।

तथापि संमीलय विलोचनानि

विचारयन्तां नयवर्त्म सत्यम् ॥३॥

स्वतोऽनुवृत्तिव्यतिवृत्तिभाजो

भावा न भावान्तरनेयरूपाः ।

परात्मतत्त्वादतथात्मतत्त्वाद्

द्वयं वदन्तोऽकुशलाः सखलन्ति ॥४॥

आदीपमाव्योम समस्वभावं

स्याद्वादमुद्रानतिमेदिवस्तु ।

तन्नित्यमेवैकमनित्यमन्य-

दिति त्वदाज्ञाद्विपतां प्रलापाः ॥५॥

कर्तास्ति कश्चिद् जगतः स चैकः

स सर्वगः स स्ववशः स नित्यः ।

इमाः कुहेवाकविडम्बनाः स्यु-

स्तेषा न येषामनुशासकस्त्वम् ॥६॥

न धर्मधर्मित्वमतीवमेदे

घृत्त्यास्ति चेन्न त्रितयं चकास्ति ।

इहेदमित्यस्ति मतिश्च घृत्तौ

न गौणभेदोऽपि च लोकबाधः ॥७॥

सतामपि स्यात् क्वचिदेव सत्ता

चैतन्यमौपाधिकमात्मनोऽन्यत् ।

न संविदानन्दमयी च मृक्तिः

सुस्रत्रमास्रत्रितमत्वदीयैः ॥८॥

यत्रैव यो दृष्टगुणः स तत्र

कुम्भादिवन्निष्पतिपक्षमेतत् ।

तथापि देहाद् बहिरात्मतत्त्व-

मतस्त्ववादोपहताः पठन्ति ॥९॥

स्वयं विवादग्रहिले वितण्डा-

पाण्डित्यकण्डूलमुखे जनेऽस्मिन् ।

मायोपदेशात् परमर्मभिन्दन्

अहो ! विरक्तो मुनिरन्यदीयः ॥१०॥

न धर्महेतुर्विहितापि हिंसा

नोत्सृष्टमन्यार्थमपोद्यते च ।

स्वपुत्रघातान्नृपतित्वलिप्सा-

सब्रह्मचारिस्फुरितं परेषाम् ॥११॥

स्वार्थावबोधक्षम एव बोधः

प्रकाशते नार्थकथान्यथा तु ।

परे परेभ्यो भयतस्तथापि

प्रपेटिरे ज्ञानमनात्मनिष्ठम् ॥१२॥

माया सती चेद् द्वयतत्त्वसिद्धि-

रथासती हन्त कुतः प्रपचः ।

मायैव चेदर्थसहा च तर्किक

माता च वन्ध्या च भवत्परेषाम् ॥१३॥

अनेकमेकात्मकमेव वाच्य

द्वयात्मकं वाचकमप्यवश्यम् ।

अतोऽन्यथा वाचकवाच्य-

कल्लसावतावकाना प्रतिभाप्रमादः ॥१४॥

चिदर्थशून्या च जडा च बुद्धिः
 शब्दादितन्मात्रजमन्धरादि ।
 न बन्धमोक्षौ पुरुषस्य चेति
 कियञ्जडैर्न ग्रथितं विरोधि ॥१५॥
 न तुल्यकालः फलहेतुभावो
 हेतौ विलीने न फलस्य भावः ।
 न संविदद्वैतपथेऽर्थसंविद्
 विलूनशीर्णं सुगतैन्द्रजालम् । १६॥
 विना प्रमाणं परवन्न शून्यः
 स्वपक्षसिद्धेः पदमश्नुवीत ।
 कुप्येत्कृतान्तः स्पृशते प्रमाण-
 महो सुदृष्टं त्वदस्रयिदृष्टम् ॥१७॥
 कृतप्रणाशाकृतकर्मभोग-
 भवप्रमोक्षस्मृतिभङ्गदोषान् ।
 उपेक्ष्य साक्षात् क्षणभङ्गमिच्छ-
 न्नहो महासाहसिकः परस्ते ॥१८॥
 सा वासना सा क्षणसन्ततिश्च
 नामेदभेदानुभयैर्घटेते ।
 ततस्तटादर्शिशकुन्तपोत-
 न्यायात्त्वदुक्तानि परे श्रयन्तु ॥१९॥

विनानुमानेन पराभिसन्धि-

मसंविदानस्य तु नास्तिकस्य ।

न साम्प्रतं वक्तुमपि क्व चेष्टा

क्व दृष्टमात्रं च हहा प्रमादः ॥२०॥

प्रतिक्षणोत्पादविनाशयोगि-

स्थिरकमध्यक्षमपीक्षमाणः ।

जिन ! त्वदाज्ञामत्रमन्यते यः

स वातकी नाथ ! पिशाचकी वा ॥२१॥

अनन्तधर्मात्मकमेव तत्त्व-

मतोऽन्यथा सत्त्वमसूपपादम् ।

इति प्रमाणान्यपि ते कुवादि-

कुरङ्गसंत्रासनसिंहनादाः ॥२२॥

अपर्यय वस्तु ममस्यमान-

मद्रव्यमेतच्च विविच्यमानम् ।

आदेशभेदोदितसप्तभङ्ग-

मदीदृशस्त्वं बुधरूपवेद्यम् ॥२३॥

उपाधिभेदोपहितं विरुद्ध

नार्थेष्वसत्त्वं सदवाच्यते च ।

इत्यप्रबुध्यैव विरोधभीता

जडास्तदेकान्तरहताः पतन्ति ॥२४॥

स्यान्नाशि नित्यं सदृशं विरूपं
वाच्यं न वाच्यं सदसत्तदेव ।

विपश्चितां नाथ ! निपीततच्च-

सुधोद्गतोद्गारपरम्परेयम् ॥२५॥

य एव दोषाः किल नित्यवादे
विनाशवादेऽपि समास्त एव ।

परस्परध्वंसिषु कण्ठकेषु

जयत्यधृष्यं जिन ! शासनं ते ॥२६॥

नैकान्तवादे सुखदुःखभोगौ

न पुण्यपापे न च बन्धमोक्षौ ।

दुर्नीतिवादव्यसनासिनैवं

परैर्विलुप्तं जगदप्यशेषम् ॥२७॥

सदेव सत् स्यात्सदिति त्रिधार्थो

मीयेत दुर्नीतिनयप्रमाणैः ।

यथार्थदर्शी तु नयप्रमाण-

पथेन दुर्नीतिपथं त्वमास्थः ॥२८॥

मृक्तोऽपि वाभ्येतु भवं भवो वा

भवस्थशून्योऽस्तु मितात्मवादे ।

षड्जीवकायं त्वमनन्तसङ्ख्य-

माख्यस्तथा नाथ ! यथा न दोषः ॥२९॥

अन्योऽन्यपक्षप्रतिपक्षभावाद्

यथा परे मत्सरिणः प्रवादाः ।

नयानशेषानविशेषमिच्छन्

न पक्षपाती समयस्तथा ते ॥३०॥

वाग्वैभवं ते निखिलं विवेक्तु-

माशास्महे चेन्महनीयमुख्य ! ।

लङ्घेम जङ्घालतया समुद्रं

वहेम चन्द्रद्युतिपानवृष्णाम् ॥३१॥

[उपसहारकाव्यम्]

इदं तत्त्वाऽतस्त्वच्यतिकरकरालेऽन्धतमसे

जगन्मायाकारैरिव हतपरर्हा ! विनिहितम् ।

तदुद्धर्तुं शक्तो नियतमविसवादिवचन-

स्त्वमेवातस्त्रातस्त्वयि कृतसपर्याः कृतधियः ॥३२॥

❁ पुस्तकप्राप्तिस्थानम् । ❁

श्री ऋषभदेवजी छगनरामजी की पेढी

ठि. श्री सिद्धचक्राराधनतीर्थ,

दहेरा खिड़की, खाराकुवा,

उजैन (मालवा-C 1)